

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ – ANALÝZA VÝSLEDKŮ KRAJ VYSOČINA

2021

Sčítání lidu, domů a bytů

Jihlava, 31. 10. 2023

Kód publikace: 170353-22

Č. j.: CSU-013355/2023

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě

Ředitel odboru: Jitka Číhalová

Kontaktní osoba: Jiří Teplý, e-mail: j.teply@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 052507
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440, 386 718 450
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 525, 353 114 529
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200, 542 528 172
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936, 577 004 963
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 223, 595 131 230
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-3402-6 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3403-3 (pdf)

© Český statistický úřad, Jihlava, 2023

Obsah

Předmluva.....	5
Administrativní členění České republiky.....	6
Geografická mapa Kraje Vysočina	7
Administrativní členění Kraje Vysočina	7
Osídlení v Kraji Vysočina.....	8
Města v Kraji Vysočina podle velikosti.....	8
1. Shrnutí	9
2. Sídlní struktura	13
3. Obyvatelstvo.....	17
3.1 Věková struktura	17
3.2 Rodinný stav.....	20
3.3 Plodnost žen.....	20
3.4 Státní občanství	22
3.5 Národnost, mateřský jazyk.....	24
3.6 Vztah k náboženské víře.....	26
3.7 Místo bydliště v době narození	27
3.8 Vzdělanostní struktura	29
3.9 Způsob bydlení.....	33
4. Ekonomická aktivita obyvatelstva.....	34
4.1 Zaměstnaní, nezaměstnaní, obyvatelstvo mimo pracovní sílu	34
4.2 Zaměstnaní podle věku a vzdělání	37
4.3 Zaměstnaní podle odvětví.....	40
4.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání a postavení v zaměstnání.....	44
4.5 Ekonomická aktivita žen.....	48
5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do školy	50
5.1 Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání	50
5.2 Vyjíždka a dojíždka do školy.....	56
5.3 Úhrnná bilance dojíždky do zaměstnání a do školy	60
6. Domácnosti.....	62
6.1 Struktura domácností	62
6.2 Rodinné domácnosti	67
6.3 Domácnosti jednotlivců	78
6.4 Vícečlenné nerodinné domácnosti.....	79
7. Domy a byty.....	80
7.1 Charakteristika domovního fondu	80
7.2 Charakteristika bytového fondu.....	85
8. Dlouhodobý vývoj	95
Metodické vysvětlivky	103

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

1. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle krajů.....	112
2. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle okresů Kraje Vysočina	122
3. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina	132
4. Vývoj vybraných ukazatelů Kraje Vysočina podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v letech 1980–2021	142

Předmluva

Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) se uskutečnilo od 27. března do 11. května 2021 na celém území České republiky podle zákona č. 332/2020 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021. Údaje byly zjišťovány podle stavu k rozhodnému okamžiku, kterým byla půlnoc z 26. na 27. března 2021. Sčítání organizoval, řídil a koordinoval Český statistický úřad (ČSÚ), který zajišťoval přípravu a provedení sčítání a také zpracování jeho výsledků. Při přípravě a provedení sčítání ČSÚ úzce spolupracoval s ústředními správními úřady (mj. Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem zahraničních věcí, Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním), obcemi a zejména se smluvně zajištěnými dodavateli služeb.

Sčítání splnilo požadavky Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008, o sčítání lidu, domů a bytů, které ukládalo členským státům EU povinnost provést sčítání v jednotném referenčním roce a poskytnout údaje ze sčítání ve stanoveném rozsahu, metodickém vymezení, termínu a předepsané formě.

Obsah sčítání (soubor zjišťovaných údajů) byl stanoven zákonem č. 332/2020 Sb. Všechny osoby měly povinnost poskytnout údaje zjišťované sčítáním v rozsahu a způsobem stanoveným tímto zákonem. Tradičně byla použita metoda sebesčítání, kdy obyvatelé sami vyplňovali sčítací formuláře. Více než čtyři pětiny občanů využily možnost poskytnout údaje prostřednictvím elektronického formuláře přes internet. Zbývající část obyvatelstva využila listinnou formu sčítání, a to buď prostřednictvím sčítacích komisařů, nebo občané předávali ČSÚ vyplněné formuláře sami přes tzv. kontaktní místa či poštou. Údaje o bytu poskytl jeho uživatel.

Kromě údajů získaných od obyvatel prostřednictvím elektronických či listinných sčítacích formulářů (tradiční census) byly při sčítání v roce 2021 využity ve větší míře i administrativní zdroje dat (zejména Registr obyvatel, pojištěnců, informační systémy ČSSZ a MPSV a další). Údaje o domech byly poprvé čerpány výhradně z administrativních zdrojů, a to z Informačního systému katastru nemovitostí (ISKN) a z Registru sčítacích obvodů a budov, který vede ČSÚ.

Všechny takto získané informace byly zpracovány podle územního a správního členění státu platného v České republice k 26. březnu 2021, a to podle místa obvyklého pobytu sčítané osoby. Základní výsledky sčítání jsou zveřejněny na internetových stránkách www.scitani.cz, ve Veřejné databázi Českého statistického úřadu, v sadě tištěných publikací a také ve formátu otevřených dat. Úplnou novinkou jsou data v podrobném územním členění zobrazená v mapách ve Statistickém geoportálu dostupném na internetu.

Snahou autorů tohoto speciálního výstupu je předložit uživatelům podrobnější analytický pohled na výsledky sčítání v kraji s přihlédnutím k rozdílnostem ve vývoji jednotlivých regionů. Samotný obsah publikace je členěn do osmi tematických kapitol, kde vedle textové části najdete řadu grafů a kartogramů. Tabulková příloha přináší nejen srovnání okresů a správních obvodů obcí s rozšířenou působností samotném kraji, ale také mezikrajské srovnání. Dlouhodobý vývoj kraje ve vybraných ukazatelích je možno posoudit v tabulce se srovnatelnou časovou řadou, zpracovanou z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů od roku 1980.

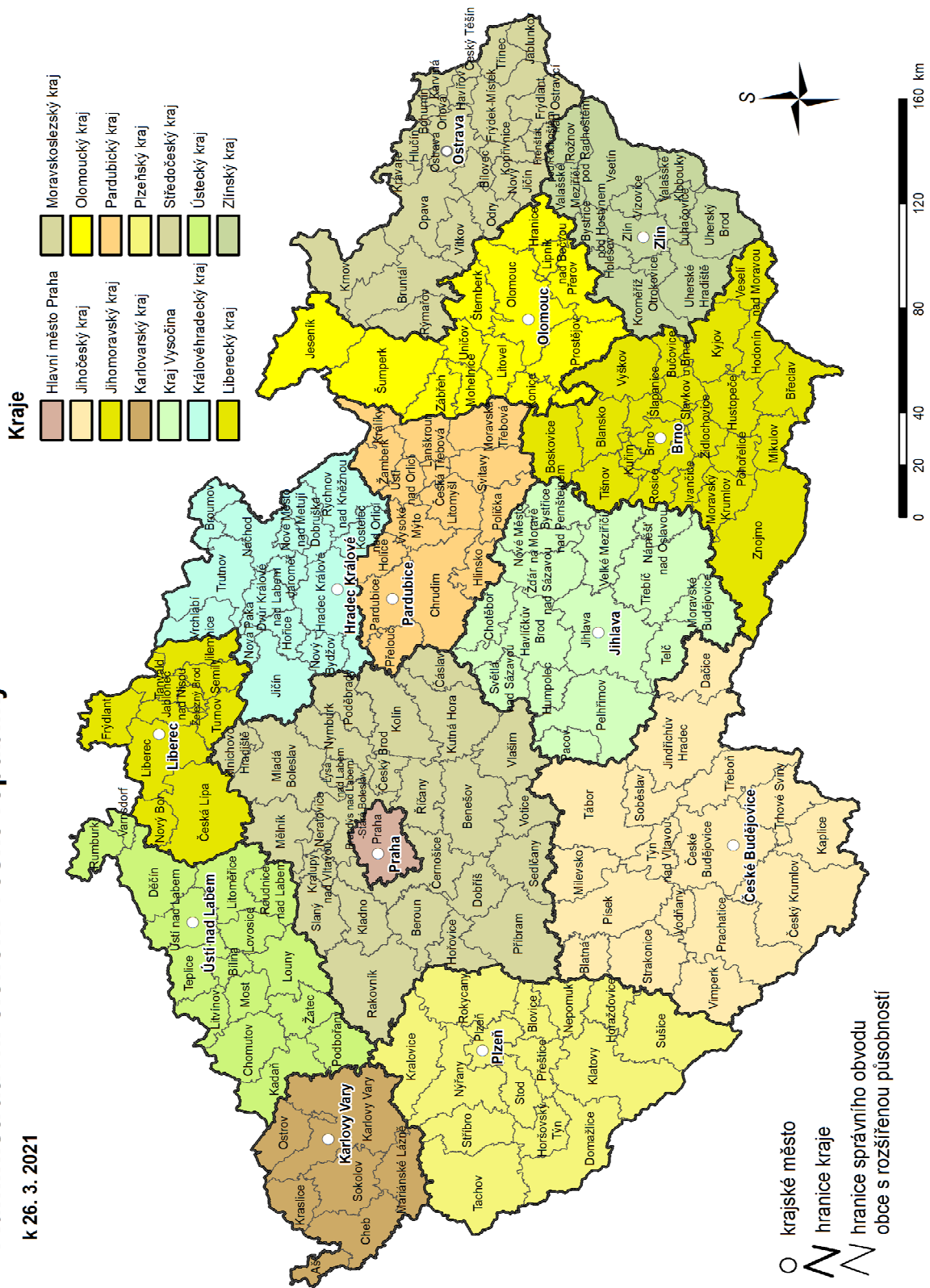
Vzhledem k rozsahu publikace nebylo možné do ní vložit celé bohatství dat i v nejmenších územních detailech. V případě potřeby speciálního datového výstupu jsou k dispozici v každém kraji pracoviště informačních služeb, kde mohou být poskytnuty individuálně připravené výběry dat, samozřejmě při přísném zachování principů ochrany individuálních a důvěrných údajů. Obdobné publikace s obsahově sjednocenou analytickou i tabulkovou částí jsou vydávány ve všech krajích České republiky.

Věříme, že tyto publikace přispějí k uspokojení poptávky po regionálních datech a zároveň budou pro odbornou i laickou veřejnost podnětem k větší míře využívání statistických údajů ve své činnosti.

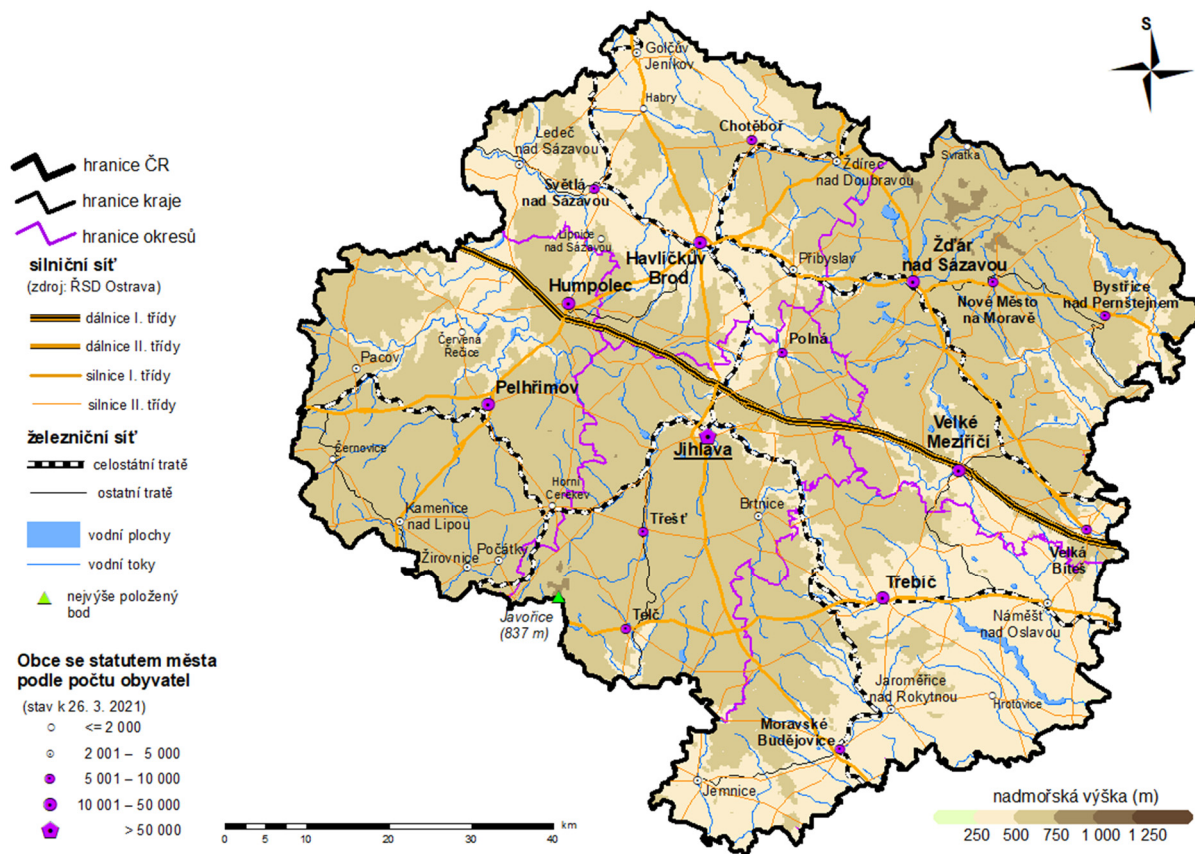
Administrativní členění České republiky

Administrativní členění České republiky

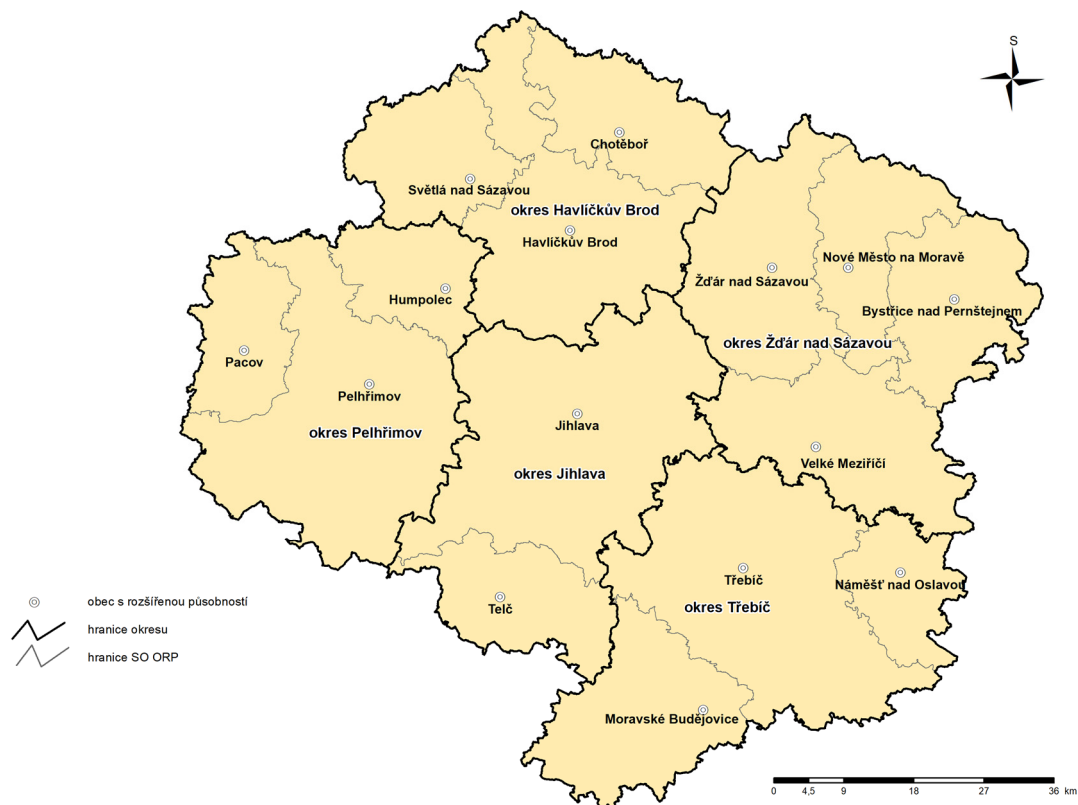
k 26. 3. 2021

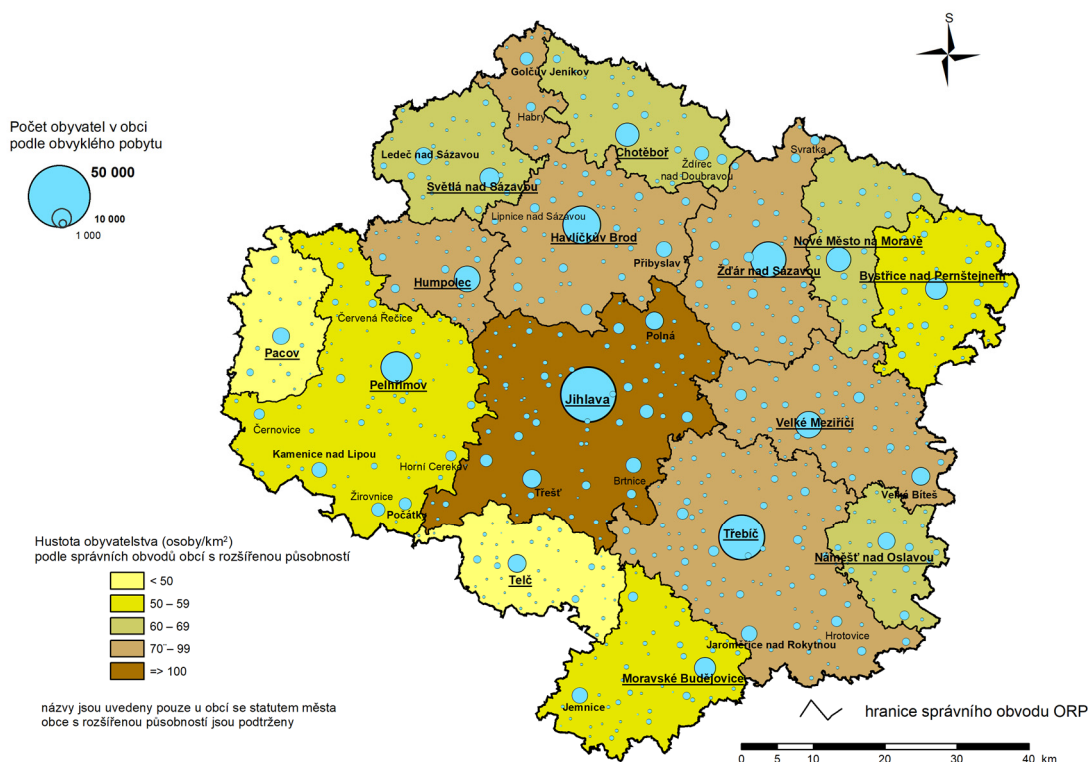
Geografická mapa Kraje Vysočina

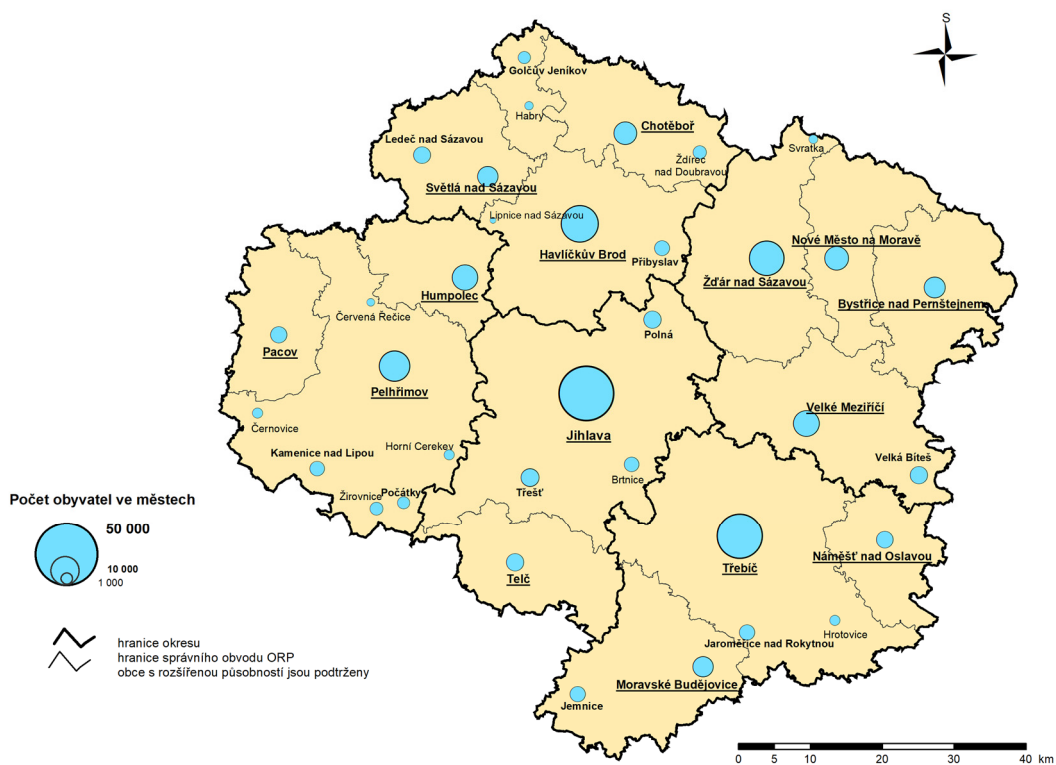
Administrativní členění Kraje Vysočina

Osídlení v Kraji Vysočina k 26. 3. 2021

Města v Kraji Vysočina podle velikosti k 26. 3. 2021

1. Shrnutí

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů k 26. březnu 2021 ukázaly změny v sídelní struktuře, ve složení obyvatelstva, domácností i ve skladbě domovního a bytového fondu kraje i nižších územních celků. Potvrdily se také shodné trendy, ale i odlišnosti a specifika Vysočiny ve srovnání s jinými regiony, jež vyplývají hlavně z venkovského charakteru kraje.

Sídelní struktura

Pro sídelní strukturu Kraje Vysočina je typický převážně venkovský charakter osídlení s nízkým stupněm urbanizace. Kraj patří rozlohou k největším, ale hustotu obyvatelstva má ze všech krajů České republiky druhou nejnižší. Na Vysočině je 704 samosprávných obcí (po Středočeském kraji nejvyšší počet), z toho téměř 540 obcí má méně než 500 obyvatel a žije v nich pětina obyvatel kraje. Naproti tomu ve čtyřech největších městech žije více než čtvrtina populace Vysočiny. Městský status má v kraji 35 obcí, které se na jeho obyvatelstvu podílejí více než 56 %.

Obyvatelstvo

V souladu s mezinárodními doporučeními byly výsledky Sčítání 2021 opět zpracovány podle místa obvyklého pobytu obyvatel. Obvyklý pobyt v Kraji Vysočina uvedlo 497 661 osob, z toho 50,3 % žen. Vysočina je třetím nejméně lidnatým krajem v republice, podíl kraje na obyvatelstvu ČR činí 4,7 %. Nejvíce obyvatel žije v okrese Žďár nad Sázavou, nejméně lidnatým okresem je Pelhřimov.

Populace kraje stárne rychleji než populace celé republiky. Průměrný věk dosáhl 43,4 roku a převýšil tak hodnotu za celou ČR. Projevuje se tak stěhování části mladých lidí mimo kraj, nižší porodnost i postupné prodlužování délky života. Podíl dětí do 14 let klesl pod republikový průměr, podíl osob v poproduktivním věku je nadprůměrný. Relativně nejvíce osob ve věku 65 a více let žije v pelhřimovském okrese.

V Kraji Vysočina stejně jako v celé České republice roste podíl svobodných a rozvedených na úkor ženatých, resp. vdaných osob. Projevuje se tak odkládání sňatků do pozdějšího věku i stále častější soužití nesezdaných párů. Vysočina má ale stále mezi kraji nejnižší podíl rozvedených mužů i žen na celkové populaci – i v tom se promítá venkovský charakter kraje a převaha malých obcí, kde se lidé méně rozvádějí a mají hlubší vztah k tradičním hodnotám.

Dále se potvrzuje tendence odsouvání mateřství do pozdějšího věku, což dokládá nižší podíl matek v mladších věkových skupinách. Na tisíc žen ve věku patnáct a více let připadá na Vysočině 1 739 živě narozených dětí, což je v rámci republiky nadprůměrná hodnota. Nejvíce dětí mají v kraji matky se středním vzděláním.

V kraji bylo sečteno 10,4 tisíce cizinců, což je ve srovnání s ostatními kraji druhý nejnižší počet. Nejvíce bylo sečteno Ukrajinců, Slováků a Vietnamců. Kraj Vysočina má čtvrtý nejnižší podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel (2,1 %). V rámci kraji mají cizinci nejvyšší zastoupení v okresech Jihlava a Pelhřimov (kolem tří procent).

Území kraje je národnostně homogenní. Českou národnost ve sčítání deklarovalo přibližně 307 tisíc obyvatel kraje, tedy víc než šest desetin celkové populace. Národnost moravskou uvedlo zhruba 33 tisíc osob, nejvíce na Třebíčsku a Žďársku. Podíl osob moravské národnosti je mezi kraji čtvrtý nejvyšší.

V Kraji Vysočina žije 54 % obyvatel v rodné obci. Vztah obyvatel kraje k místu narození je poměrně silný, podíl rodáků převyšuje republikový průměr o více než tři procentní body a mezi kraji je třetí nejvyšší. Vazba mužů na místo narození tradičně převyšuje vazbu žen. Na vysokém zastoupení rodáků se podílejí zejména čistě nebo převážně moravské okresy Žďár nad Sázavou, Jihlava a Třebíč, naopak nejnižší je na Pelhřimovsku.

Otázku na náboženskou víru ponechalo bez odpovědi zhruba 30 % obyvatel kraje. Přibližně stejný podíl obyvatel kraje se prohlásil za věřící. Mezi regiony se tak Vysočina umístila na druhém místě za Zlínským krajem. Zhruba 44 % věřících se přihlásilo k římskokatolické církvi, ale významná část věřících se nehlásí k žádné církvi. Podíl nábožensky založených obyvatel se snižuje s rostoucí velikostí obce, více věří ženy a starší osoby.

Struktura obyvatel podle vzdělání potvrzuje trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Nejpočetnější skupinou jsou podle výsledků sčítání nadále osoby se středním vzděláním bez maturity (vč. vyučení). Kraj Vysočina má v rámci ČR nejvyšší podíl těchto osob na patnáctileté a starší populaci. Opět to souvisí s venkovským charakterem kraje, protože osoby s vyšším vzděláním se soustřeďují spíše do větších měst, kde jsou lepší možnosti pro odpovídající uplatnění. Vysokoškoláci představují 13,5 % obyvatel kraje patnáctiletých a starších, podíl vysokoškoláků je ve srovnání s ostatními kraji čtvrtý nejnižší.

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Vysočina patří ke krajům s nižší ekonomickou aktivitou. Projevuje se tak mimo jiné nižší ekonomická aktivita v malých obcích, nedostatečná nabídka pracovních míst pro ženy a pracující důchodce (malá rozvinutost terciárního sektoru) i nízká úroveň mezd. V rámci pracovní síly měly největší zastoupení osoby ve věku 45 až 49 let.

Mezi obyvateli mimo pracovní sílu převažují nepracující důchodci, jejichž podíl byl ve srovnání s republikovou úrovní o 2,4 procentního bodu vyšší. Podíl žáků a studentů dosahuje asi 30 %.

Ve struktuře zaměstnaných jednoznačně převažují zaměstnanci (téměř čtyři pětiny), jejich podíl je v regionálním srovnání mírně nadprůměrný, stejně jako podíl zaměstnavatelů (mírně přes 1 %). Naopak zastoupení osob pracujících na vlastní účet je podprůměrný (méně než 13 %).

Z jednotlivých odvětví má v kraji největší váhu průmysl, ve kterém pracuje více než třetina všech zaměstnaných osob. Na další místa se řadí obchod a opravy motorových vozidel (10,1 %) a stavebnictví (7,5 %). Na zemědělství, lesnictví a rybnictví připadá 7,1 % zaměstnaných, což je dlouhodobě nejvyšší podíl v ČR. Zaměstnanost v terciárním sektoru zůstává na Vysočině relativně nízká.

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a školy

Z pohledu dojíždky do zaměstnání má Kraj Vysočina (stejně jako ostatní regiony kromě Prahy) záporné saldo; z kraje za prací vyjíždí o 9,1 tisíc osob více, než do něho dojíždí. Mimo obec bydliště vyjíždí zhruba 45 % zaměstnaných osob, přičemž za zaměstnáním vyjíždějí častěji muži než ženy. V rámci kraje má kladnou bilanci dojíždky do zaměstnání i do školy pouze okres Jihlava, což souvisí s jeho centrální polohou v kraji, především ale s širší nabídkou pracovních a studijních příležitostí.

Domácnosti

K datu sčítání bylo v Kraji Vysočina sečteno 210 806 hospodařících domácností. Bezmála dvě třetiny z nich tvořily rodinné domácnosti. Z rodinných domácností tvořených 1 rodinou činil podíl úplných rodin 84,1 %, tj. nejvíce ze všech krajů (o 2,4 procentního bodu více než průměr ČR).

Podíl domácností jednotlivců na Vysočině již tvoří plnou třetinu hospodařících domácností, přesto zůstává nejnižší ze všech krajů (na úrovni republiky tvoří domácnosti jednotlivců 39,1 % všech domácností). Domácnosti jednotlivců se častěji vyskytují ve větších městech.

Neúplné rodiny tvoří deset procent všech hospodařících domácností na Vysočině, tj. po Praze nejméně ze všech krajů.

V kraji bylo sečteno více než 18 tisíc faktických manželství (druhý nejnižší počet mezi kraji). Tato neformální soužití tvoří 13,7 % z hospodařících domácností tvořených jednou rodinou.

Na jednu hospodařící domácnost na Vysočině připadá v průměru 2,3 osoby, což představuje spolu se Středočeským a Zlínským krajem nejvyšší průměrný počet členů v rámci republiky. Mezi okresy kraje byl tento ukazatel nejvyšší na Žďársku.

Z hlediska způsobu bydlení převažují domácnosti v bytech (téměř 97 %), v objektech mimo byty jich žije 6,5 tisíce (spolu s Pardubickým krajem nejméně z regionů) a 530 domácností se sečetlo v zařízeních.

Domy a byty

Z celkového počtu 143 143 domů jich bylo k datu sčítání obydleno více než 114 tisíc, tedy téměř 80 %. Ve srovnání s celorepublikovou úrovní byl podíl obydlených domů o 4,5 procentního bodu nižší. Neobydlených domů byla na Vysočině více než pětina, vyšší podíl měl pouze Jihočeský kraj.

Převážnou většinu obydlených domů v Kraji Vysočina představují rodinné domy (91,7 %), což je oproti celé České republice o 4,1 bodu více. Rodinné domy převládají zejména v malých sídlech, v obcích do 499 obyvatel představovaly více než 97 % obydlených domů.

Průměrné stáří obydleného rodinného domu dosáhlo v roce 2021 na Vysočině 48,8 roku, bytového domu 51,1 roku. Domovní fond v kraji je o něco mladší než v celé ČR, průměrné stáří rodinného domu je nižší o 2,4 roku, bytového domu dokonce o 7,3 roku. Nejstarší rodinné domy mají nejmenší obce do 199 obyvatel.

Rozhodujícím vlastníkem obydlených domů na Vysočině jsou fyzické osoby (91,1 %), za nimi následuje spoluvlastnictví vlastníků bytů (5,3 %). Třetím nejdůležitějším vlastníkem je obec či stát (méně než dvě procenta). Ve srovnání s celou ČR je v kraji podíl domů ve vlastnictví fyzických osob vyšší o 3,2 bodu, podíl bytů ve spoluvlastnictví vlastníků je nižší o 2,1 bodu.

Materiál nosných zdí obydlených domů na Vysočině tvoří asi z 87 % kámen, cihly nebo tvárnice, což je téměř o 5 bodů více než v celé ČR. Na stěnové panely připadá 2,8 %, podíl dřeva činí 1,5 % (1 703 domů).

Technická vybavenost rodinných i bytových domů roste s velikostí obce. Ve srovnání s celou ČR je připojení obydlených domů na kanalizaci mírně pod průměrem, připojení obydlených domů na plyn je také podprůměrné (61,5 % rodinných domů a 83,0 % bytových domů), zatímco vybavenost ústředním topením je vyšší.

Bytový fond v Kraji Vysočina byl v roce 2021 tvořen celkem 246 827 byty, z nichž bylo 79 % obydlených, oproti celorepublikové úrovni to bylo téměř o 5 procentních bodů méně.

Téměř polovina obydlených bytů na Vysočině se nachází ve vlastním domě (49,6 %), výrazně jsou zastoupeny též byty v osobním vlastnictví (21,6 %) a byty nájemní (11,9 %). Ve srovnání s úrovní celé ČR je podstatně vyšší podíl bytů ve vlastním domě (o 14 bodů), zastoupení bytů v osobním vlastnictví a nájemních je významně nižší.

Nová výstavba v minulých desetiletích a modernizace bytového fondu postupně zvyšovala kvalitativní charakteristiky bydlení. Na jeden obydlený byt připadá v průměru 2,45 osoby (nejvíce z krajů). Byty na Vysočině jsou tak více zalidněné než v celé České republice, kde v jednom bytě bydlí průměrně 2,26 osoby.

Obydlený byt má na Vysočině v průměru 4,3 obytných místností s plochou nejméně 4 m² a celkovou plochu 97,9 m² (druhá nejvyšší hodnota z krajů). Ve srovnání s úrovní České republiky je to o 0,4 místnosti a 10,3 m² více. Průměrný počet osob na jednu obytnou místnost je na Vysočině prakticky stejný jako na celorepublikové úrovni, celková plocha na jednu osobu je o 1,3 m² vyšší, tj. rovněž druhá nejvyšší hodnota z krajů.

Dlouhodobý vývoj

Územní struktura Kraje Vysočina se v minulosti měnila prakticky jenom v důsledku administrativních změn. Jejich důsledky pocítila velká část měst kraje v podobě odtržení řady částí, dříve i nyní samostatných obcí. Projevil se i proces suburbanizace, což společně vedlo k úbytku nebo stagnaci jejich populace. Naopak některé obce i města dokázala ve stejné době těžit z výhodné polohy nebo vzniku nových pracovních míst.

Pokračuje proces vylidňování a stárnutí kraje. Oproti roku 1980 Vysočina po dočasném růstu ztratila více než 2 % obyvatel, průměrný věk vzrostl ve stejném období o více než 8 let.

Roste vzdělanostní úroveň obyvatelstva, výrazně ubylo osob se základním vzděláním a přibýlo vysokoškoláků, zvláště u žen.

V roce 2021 se poprvé od Sčítání 1991 na Vysočině zvýšila pracovní síla, zvláště pak přibýlo zaměstnaných.

Postupně přibývá hospodařících domácností, především vlivem růstu počtu domácností jednotlivců.

Dlouhodobě vzrostl počet domů, jejich přírůstek se však koncentroval v období do roku 2001 především do neobydlených domů, počet obydlených domů se zvýšil jen mírně. Rodinné domy na Vysočině stále tvoří zhruba devět desetin obydlených domů.

V kraji výrazně vzrostl i počet bytů, ale také v tomto případě platí, že se jejich přírůstek z valné části soustředil na neobydlené byty. Byty v rodinných domech stabilně tvoří zhruba šest desetin obydlených bytů.

2. Sídlní struktura

Kraj Vysočina (do 30. května 2001 Jihlavský kraj, poté do 1. srpna 2011 jen Vysočina) jako správní celek vznikl k 1. lednu 2000 z pěti okresů, které do té doby patřily do tří různých krajů – Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou do Jihomoravského kraje, Havlíčkův Brod do Východočeského a Pelhřimov do Jihočeského kraje. Tyto okresy byly vytvořeny při předchozí velké reorganizaci státní správy roku 1960 z většího počtu malých okresů, existujících v padesátých letech.

Další změnou, která se v minulých desetiletích kraje dotkla, bylo zrušení někdejších okresních úřadů a převedení jejich pravomocí a úkolů částečně na krajské úřady, částečně na obce s rozšířenou působností. Správních obvodů obcí s rozšířenou působností bylo v Kraji Vysočina vymezeno patnáct. Podle počtu obyvatel je největší správní obvod Jihlava (k datu sčítání 98 782 obyvatel), nejmenší Pacov (9 083 obyvatel), pod který též spadá nejmenší počet obcí (24). Z tohoto hlediska je největší správní obvod Třebíč s 93 obcemi.

Celkem 35 měst, která v kraji existovala k datu Sčítání 2021, bylo po jeho území rozmístěno značně nerovnoměrně. V šesti správních obvodech se nacházelo jediné město, tedy sídlo obecního úřadu s rozšířenou působností (Bystřice nad Pernštejnem, Humpolec, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov a Telč). Protikladem byl správní obvod Pelhřimov se sedmi městy, kde byl podíl městského obyvatelstva nejvyšší (65,8 %), za ním těsně následoval obvod Jihlava (65,6 %), nejmenší byl v obvodu Náměšť nad Oslavou (34,1 %).

Podíl městského obyvatelstva činil na Vysočině 56,2 % a v mezikrajském srovnání byl po Středočeském kraji mezi regiony České republiky druhý nejvyšší.

Tab. 2.1 Základní ukazatele sídlní struktury podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Počet			Hustota zalidnění (osoby/km ²)	Na 1 obec připadá			Podíl obyvatel žijících (%)	
	obyvatel	obcí			rozloha (km ²)	obyvatel	částí obcí	ve městech	v obci s rozšířenou působností
		celkem	z toho měst						
Kraj Vysočina	497 661	704	35	73,2	9,7	706,9	2,0	56,2	44,2
Bystřice nad Pernštejnem	18 866	39	1	54,2	8,9	483,7	2,3	39,7	39,7
Havlíčkův Brod	52 056	57	5	80,6	11,3	913,3	2,5	59,9	44,0
Humpolec	17 740	25	1	77,8	9,1	709,6	2,6	61,1	61,1
Chotěboř	20 949	31	2	63,7	10,6	675,8	3,3	56,2	41,9
Jihlava	98 782	78	4	108,8	11,6	1 266,4	1,9	65,6	51,1
Moravské Budějovice	22 291	47	2	53,8	8,8	474,3	1,3	49,4	31,8
Náměšť nad Oslavou	13 791	27	1	65,3	7,8	510,8	1,2	34,1	34,1
Nové Město na Moravě	18 550	30	1	63,3	9,8	618,3	2,0	51,1	51,1
Pacov	9 083	24	1	38,7	9,8	378,5	2,7	50,4	50,4
Pelhřimov	43 962	71	7	53,1	11,7	619,2	2,7	65,8	35,4
Světlá nad Sázavou	19 902	32	2	68,6	9,1	621,9	2,8	60,0	35,9
Telč	12 542	45	1	43,0	6,5	278,7	1,3	41,1	41,1
Třebíč	71 915	93	3	85,9	9,0	773,3	1,4	55,6	47,8
Velké Meziříčí	35 934	57	2	75,9	8,3	630,4	1,7	46,1	31,7
Žďár nad Sázavou	41 298	48	2	88,9	9,7	860,4	1,6	51,9	48,7

Osídlení v Kraji Vysočina má z velké části podhorský až horský charakter a je charakteristické svou značnou rozdrobeností a velkým počtem menších či malých obcí, osad i samot. Území Kraje Vysočina k 26. březnu 2021 tvořilo 704 obcí, z toho 35 měst. I většina měst však patří spíše k malým či menším, pouze čtyři z nich měla v roce 2021 více než dvacet tisíc obyvatel a naopak u jiných počet obyvatel nedosahoval ani dvou tisíc. Podobně mezi obcemi na Vysočině jednoznačně převládají malé obce. Tento v zásadě venkovský ráz osídlení do značné míry determinuje demografické charakteristiky obyvatelstva, skladbu domácností i strukturu domovního a bytového fondu kraje.

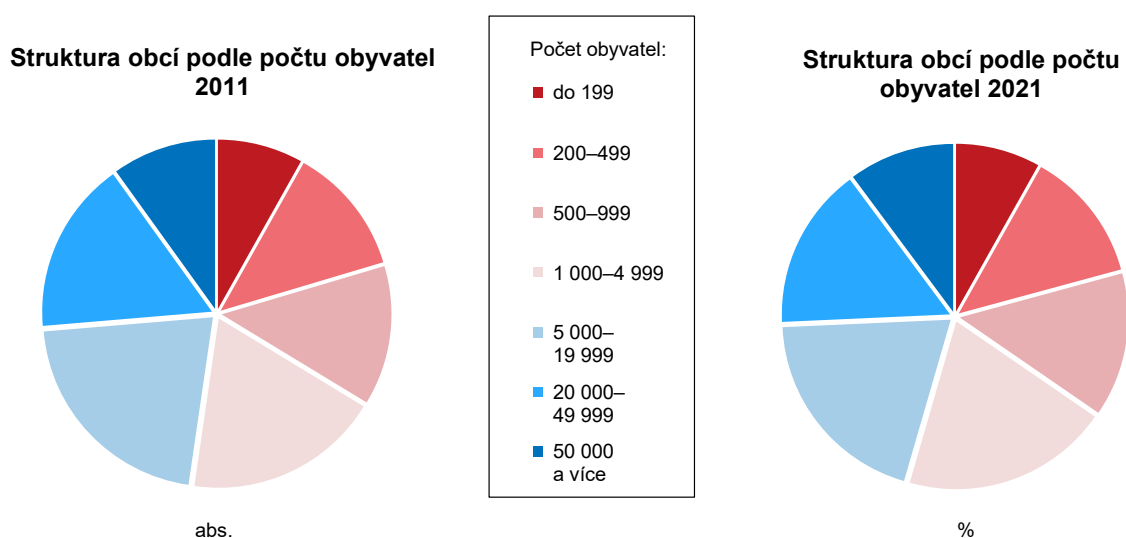
Počet obcí se až do roku 1989 v důsledku administrativních zásahů postupně snižoval. V roce 1990 však došlo v tomto procesu ke zvratu. Značný počet sídel, tehdejších částí obcí nebo měst, využil změněných politických a společenských poměrů ke svému opětovnému osamostatnění. První vlna tohoto procesu proběhla ještě před sčítáním lidu v březnu 1991 a další dezintegrace pokračovala i v následující dekádě. K 1. březnu 2001 tak na tehdeším území Kraje Vysočina existovalo 730 obcí. V následujícím desetiletí se v důsledku územních změn (převodu řady obcí ze Žďárska a Třebíčska k Jihomoravskému kraji) tento počet snížil na 704 obcí a tento stav trvá i v současnosti.

Nově vzniklé obce byly většinou malé, což se promítá v nízkém počtu obyvatel připadajících na jednu obec, který v březnu 2021 činil 707. Nejmenší obce do 199 obyvatel k témuž datu představovaly 47,9 % všech obcí v kraji, žilo v nich ale pouze 8,1 % populace Vysočiny. V mezikrajském srovnání je to však zdaleka nejvyšší hodnota, která více než čtyřnásobně převyšuje celorepublikovou úroveň. Obce s 200–499 obyvateli, kterých bylo 202, měly 62 878 obyvatel, což představovalo 12,6 % obyvatel kraje. Obce s méně než pěti sty obyvateli se tak na celkovém počtu obcí kraje podílely 76,6 %, na jeho populaci ale jen 20,8 %. Naopak ve čtyřech největších městech Vysočiny žilo k datu sčítání 25,7 % obyvatel. Největší část populace kraje, více než pětina, žila ve dvanácti městech s 5 000–19 999 obyvateli, v nichž bylo sečteno 98 649 osob.

Tab. 2.2 Sídelní struktura podle velikostních skupin obcí k 26. 3. 2021

	Počet obcí	Podíl (%)	Rozloha obcí (km ²)	Podíl (%)	Počet obyvatel	Podíl (%)	Hustota zalidnění (osoby/km ²)
Kraj Vysočina	704	100,0	6 796	100,0	497 661	100,0	73,2
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	337	47,9	1 737	25,6	40 459	8,1	23,3
200–499	202	28,7	1 700	25,0	62 878	12,6	37,0
500–999	99	14,1	1 298	19,1	68 907	13,8	53,1
1 000–1 999	36	5,1	738	10,9	49 697	10,0	67,4
2 000–4 999	14	2,0	484	7,1	49 136	9,9	101,5
5 000–9 999	9	1,3	404	6,0	60 828	12,2	150,4
10 000–19 999	3	0,4	187	2,8	37 821	7,6	201,8
20 000–49 999	3	0,4	160	2,3	77 412	15,6	485,1
50 000–99 999	1	0,1	88	1,3	50 523	10,2	575,0
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-

Graf. 2.1 Velikostní struktura obcí v Kraji Vysočina

Skutečná sídelní struktura je na Vysočině ale ještě složitější, než ukazuje i tak vysoký počet obcí. Mnoho obcí se dále dělí na části obcí a na základní sídelní jednotky. Část obce je evidenční jednotka vytvářená budovami s čísly popisnými a čísly evidenčními, přidělenými v jedné číselné řadě, která leží v jednom souvislém území a je vedena s ohledem na vnitřní dělení obcí na městské obvody nebo městské části.

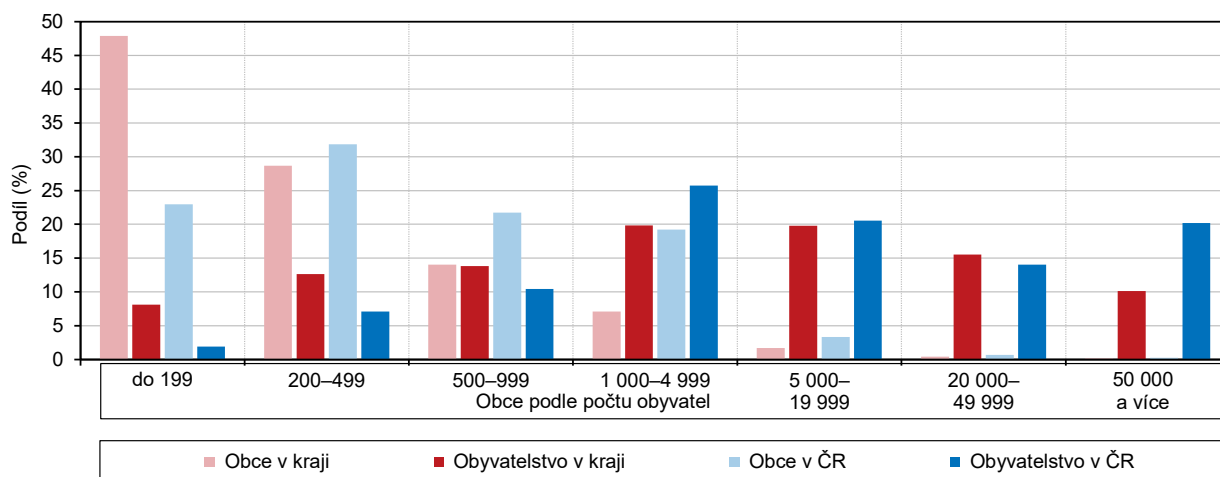
Základní sídelní jednotkou se rozumí jednotka představující části území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami nebo spádová území seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru.

Obce v Kraji Vysočina se v roce sčítání lidu dělily na 1 404 částí obcí a na 1 867 základních sídelních jednotek. Na jednu obec v kraji tak průměrně připadlo 1,99 částí obce a 2,65 základní sídelní jednotky. U značného počtu obcí platí, že obec je tvořena pouze jednou částí a jednou základní sídelní jednotkou, u některých je na druhé straně sídelní struktura velmi složitá, což platí zvláště o větších městech, která jsou v některých případech tvořena desítkami částí a základních sídelních jednotek.

Ve srovnání s úrovní celé České republiky i většiny jejích regionů je v Kraji Vysočina počet částí obce připadajících průměrně na jednu obec spíše nízký. Nejvyšší je tato hodnota v Karlovarském kraji (3,94), jen o málo nižší je v Libereckém kraji.

Srovnání jednotlivých oblastí kraje ukazuje, že nejsložitější a nejčlenitější strukturu osídlení má na Vysočině okres Havlíčkův Brod (2,75 částí), za nímž těsně následuje okres Pelhřimov (2,68 částí). Naopak nejmenší počet částí i základních sídelních jednotek připadá na jednu obec v okrese Třebíč (1,35 částí obce).

Graf. 2.2 Sídelní struktura obcí Kraje Vysočina a České republiky (bez Hl. m. Prahy)

Výsledky Sčítání lidu, domu a bytu 2021 byly podruhé zpracovávány podle místa obvyklého pobytu. Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod., a kde je členem konkrétní domácnosti.

Předchozí sčítání se zpracovávala podle místa trvalého pobytu. Místem trvalého pobytu se rozuměla adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolil zpravidla v místě, kde měl rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Ve Sčítání 2021 se operuje s pojmem registrovaný pobyt, který odpovídá pojmem trvalý nebo dlouhodobý pobyt z předchozího sčítání lidu.

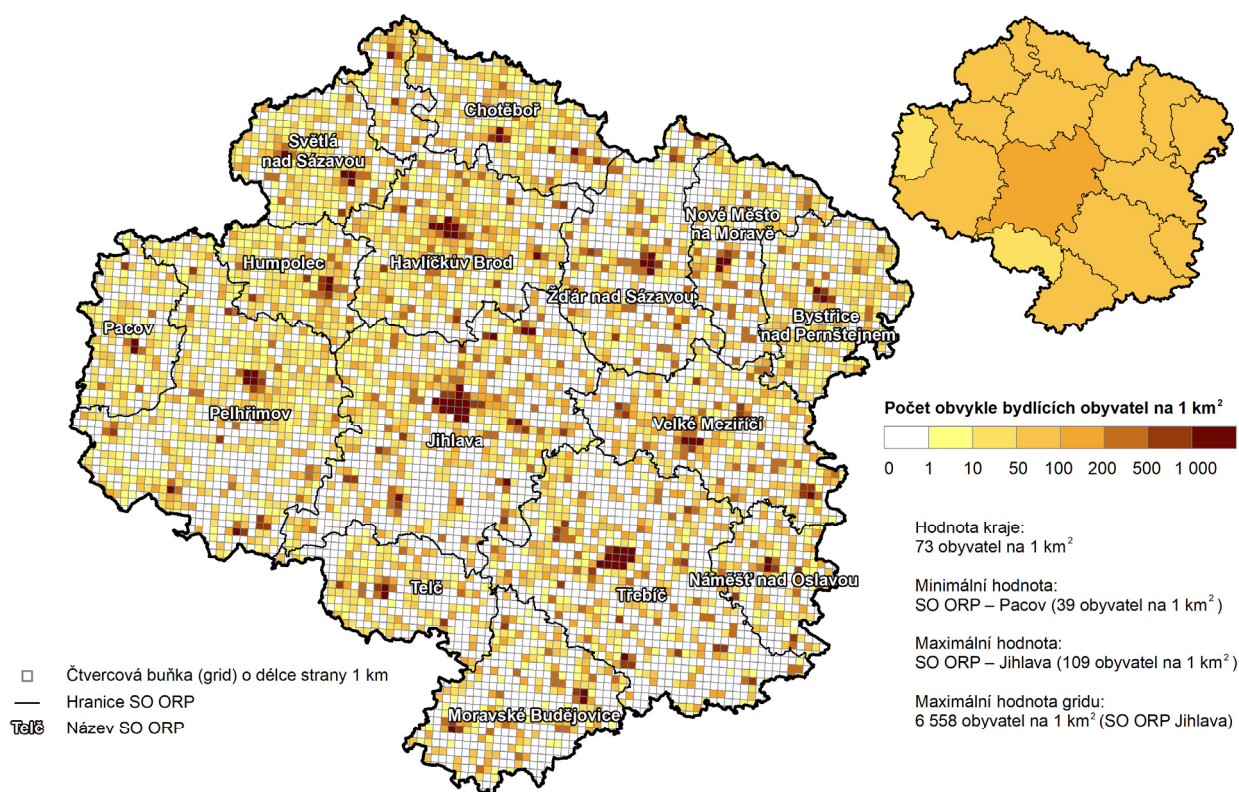
Ve velké většině krajů České republiky byl počet obyvatel s obvyklým pobytem nižší než s registrovaným, zvláště to platilo o krajích Karlovarském, Ústeckém, Zlínském a Moravskoslezském, v nichž se tento rozdíl pohyboval kolem -1,5 %. Více obyvatel s obvyklým než trvalým pobytem bylo sečteno v Hlavním městě Praze a Středočeském, Plzeňském a Jihomoravském kraji. Na Vysočině byl počet obyvatel s obvyklým pobytem o 1,2 % nižší než s trvalým.

V rámci kraje byl počet obyvatel s obvyklým pobytem nižší než s pobytem registrovaným téměř ve všech velikostních skupinách obcí, největší rozdíl byl zjištěn u obcí do 199 obyvatel (-2,9 %). Výjimkou bylo krajské město, v němž byl počet obyvatel s obvyklým pobytem o 1,1 % vyšší než s registrovaným pobytem a města s 10 000-19 999 obyvateli, v nichž byly obě hodnoty prakticky totožné.

Tab. 2.3 Obyvatelstvo podle druhu pobytu a velikostních skupin obcí

	Osoby s obvyklým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Osoby s registrovaným pobytem celkem	Rozdíl mezi počtem osob s obvyklým a registrovaným pobytem	
		obvyklým i registrovaným	jen obvyklým		celkem	%
Kraj Vysočina	497 661	485 833	11 828	503 654	-5 993	-1,2
v tom obce s počtem obyvatel:						
do 199	40 459	37 845	2 614	41 686	-1 227	-2,9
200–499	62 878	59 522	3 356	64 250	-1 372	-2,1
500–999	68 907	64 298	4 609	69 549	-642	-0,9
1 000–1 999	49 697	47 058	2 639	50 919	-1 222	-2,4
2 000–4 999	49 136	46 318	2 818	50 037	-901	-1,8
5 000–9 999	60 828	56 899	3 929	61 334	-506	-0,8
10 000–19 999	37 821	35 274	2 547	37 836	-15	-0,0
20 000–49 999	77 412	72 638	4 774	78 062	-650	-0,8
50 000–99 999	50 523	46 872	3 651	49 981	542	1,1
100 000 a více	-	-	-	-	-	-

Rozmístění obyvatel a hustota zalidnění v Kraji Vysočina

3. Obyvatelstvo

V Kraji Vysočina bylo k rozhodnému okamžiku sečteno celkem 497 661 obvykle bydlících obyvatel, z nichž bylo 247 368 mužů (49,7 %) a 250 293 žen (50,3 %). Kraj Vysočina je třetím nejméně lidnatým krajem v republice, podíl kraje na obyvatelstvu ČR činí 4,7 %. Z pohledu územní struktury žije nejvíce obyvatel ve správním obvodu ORP Jihlava – téměř 99 tisíc, jako další v pořadí následuje správní obvod Třebíč (bezmála 72 tisíc). Nejméně lidnatým správním obvodem ORP je Pacov s méně než deseti tisíci obyvateli. Na úrovni okresů žilo nejvíce obyvatel na Žďársku (téměř 115 tisíc), nejméně na Pelhřimovsku (přes 70 tisíc).

3.1 Věková struktura

K 26. 3. 2021 bylo v Kraji Vysočina sečteno 106 439 osob ve věku 65 a více let, což představuje více než 21 % populace, děti do 14 let bylo sečteno 79 198, tj. 15,9 %. Podíl dětí do 14 let tak v kraji o 0,2 procentního bodu zaostává za republikovým průměrem, naopak nadprůměrný je podíl osob v poproduktivním věku, tj. 65 a více let. Obyvatelé v produktivním věku (15–64 let) se na populaci kraje podíleli 62,7 %. Index stáří, který udává počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let, dosahuje v Kraji Vysočina hodnoty 134,4 a výrazně převyšuje index stáří v celé ČR (+7,4 procentního bodu).

Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle věku a okresů

Kraj, okresy	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0–4	5–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Kraj Vysočina	497 661	5,3	10,6	9,4	11,3	14,0	14,9	13,2	12,6	8,8
Havlíčkův Brod	92 907	5,4	10,6	9,1	11,0	14,0	14,7	13,3	13,1	8,8
Jihlava	111 324	5,4	11,1	9,3	11,6	14,7	14,8	12,7	12,2	8,3
Pelhřimov	70 785	5,1	10,0	9,4	10,7	13,7	15,0	13,4	13,1	9,6
Třebíč	107 997	5,0	10,3	9,4	11,3	13,8	14,9	13,5	12,8	8,9
Žďár nad Sázavou	114 648	5,7	10,8	9,7	11,5	13,6	14,9	13,1	11,9	8,9

Značné rozdíly ve věkové struktuře existují i v rámci kraje. Mezi správními obvody ORP má relativně nejmladší obyvatele správní obvod Velké Meziříčí (index stáří 105,9), naopak suverénně nejvyšší index stáří vykazuje správní obvod Pacov (184,7). Z meziokresního srovnání vycházejí jako „nejmladší“ okresy Jihlava (index stáří 124,4) a Žďár nad Sázavou (126,4), jako „nejstarší“ pak Pelhřimovsko (index stáří 150,7).

Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)			Index stáří ¹⁾	Průměrný věk (roky)	
			0–14	15–64	65 a více		muži	ženy
Kraj Vysočina	497 661	50,3	15,9	62,7	21,4	134,4	42,0	44,7
Bystřice nad Pernštejnem	18 866	50,0	15,2	62,0	22,7	149,1	42,6	45,6
Havlíčkův Brod	52 056	50,2	16,6	62,1	21,3	128,3	41,6	44,5
Humpolec	17 740	50,0	16,0	62,1	21,9	137,1	42,1	44,9
Chotěboř	20 949	50,3	15,5	61,4	23,1	148,9	43,0	45,3
Jihlava	98 782	50,3	16,5	63,3	20,2	122,0	41,3	43,9
Moravské Budějovice	22 291	50,2	15,1	62,9	22,0	145,4	42,4	45,4
Náměšť nad Oslavou	13 791	47,4	14,8	63,9	21,3	143,5	41,8	45,4
Nové Město na Moravě	18 550	50,3	16,4	61,7	21,9	133,9	42,3	44,4
Pacov	9 083	50,1	13,6	61,3	25,1	184,7	44,0	48,0
Pelhřimov	43 962	50,4	15,0	62,4	22,5	150,1	42,7	45,6
Světlá nad Sázavou	19 902	52,1	14,9	62,7	22,4	149,8	43,2	45,1
Telč	12 542	50,0	15,6	61,8	22,6	145,0	42,4	45,8
Třebíč	71 915	50,7	15,5	62,8	21,7	140,0	42,3	45,1
Velké Meziříčí	35 934	50,1	17,5	64,0	18,5	105,9	40,0	43,0
Žďár nad Sázavou	41 298	50,4	16,1	62,6	21,3	132,5	41,9	44,8

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Zajímavé je také srovnání věkové struktury podle velikostních skupin obcí. Nejvyšší index stáří měla ke dni sčítání města s 20 000–49 999 obyvateli (150,3), naopak nejnižší byl u obcí s 200–499 obyvateli (119,7), když jen nepatrně vyšší byl u obcí s 500–999 a 1 000–1 999 obyvateli.

Ženy tvoří více než polovinu populace kraje (50,3 %). Přesto je zastoupení žen na obyvatelstvu na Vysočině nejnižší mezi kraji (spolu s Plzeňským krajem), když na opačném konci žebříčku stojí Hlavní město Praha s podílem žen 51,3 %. Zde se opět nabízí souvislost s venkovským osídlením Kraje Vysočina. Podíly žen jsou nejnižší v menších obcích, v obcích a městech Vysočiny s méně než dvěma tisíci obyvateli ženy tvořily méně než 50 % populace. Naproti tomu v obcích a městech nad uvedenou velikostní hranicí ženy představovaly více než polovinu populace.

Dalším ukazatelem věkové struktury je průměrný věk populace, který v kraji dosáhl u mužů 42,0 roku a u žen 44,7 roku. U obou pohlaví tak převýšil hodnotu za celou ČR (u mužů o 0,8 roku, u žen o 0,6 roku). Ve vnitrokrajském srovnání se nejnižším průměrným věkem vyznačoval správní obvod ORP Velké Meziříčí (40,0 roku u mužů, 43,0 u žen), naopak nejvyšším správní obvod Pacov (44,0 roku u mužů, 48,0 u žen).

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů

Kraj, okresy	Muži	v tom podle věku (%)			Ženy	v tom podle věku (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Kraj Vysočina	247 368	16,4	65,2	18,4	250 293	15,5	60,3	24,3
Havlíčkův Brod	45 841	16,5	64,2	19,3	47 066	15,5	60,0	24,5
Jihlava	55 402	16,8	65,7	17,5	55 922	16,1	60,6	23,3
Pelhřimov	35 219	15,6	65,0	19,4	35 566	14,6	59,5	26,0
Třebíč	53 829	15,7	65,6	18,7	54 168	14,9	60,4	24,7
Žďár nad Sázavou	57 077	17,0	65,1	17,9	57 571	15,8	60,5	23,7

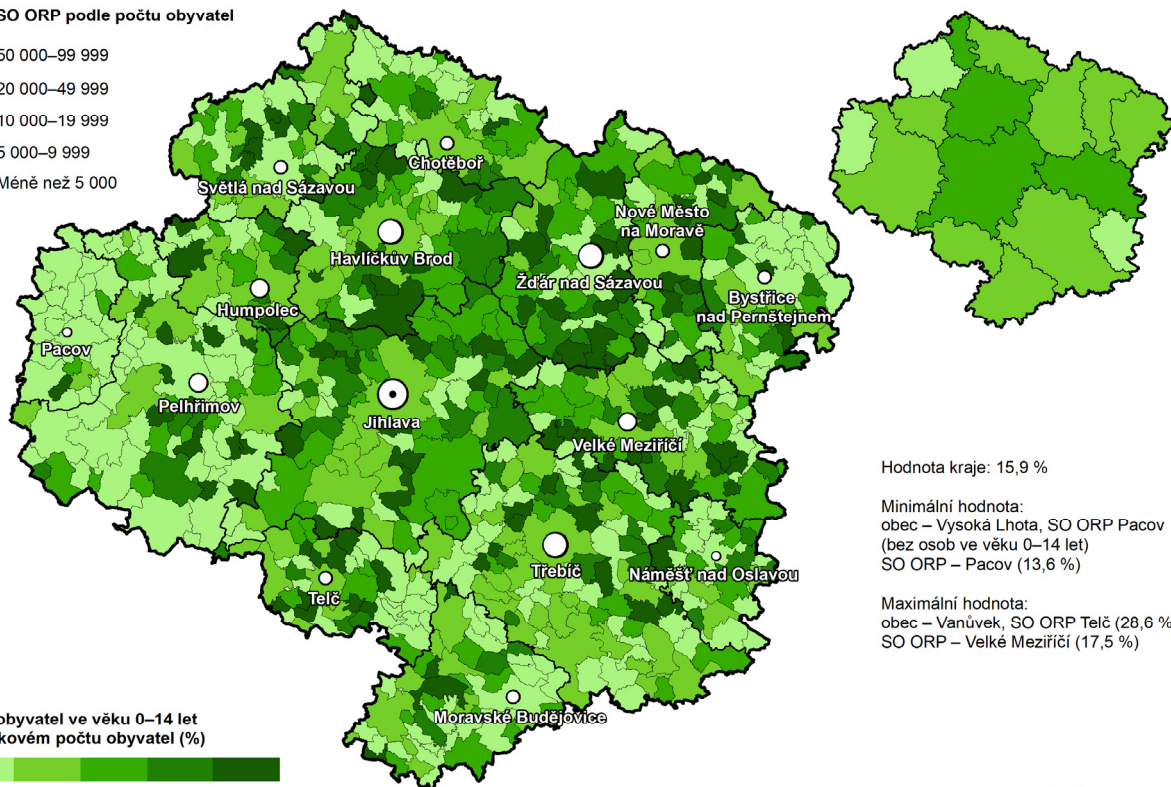
Děti v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999
- Méně než 5 000

Podíl obyvatel ve věku 0–14 let na celkovém počtu obyvatel (%)

15,0 16,5 18,0 19,5

Hodnota kraje: 15,9 %

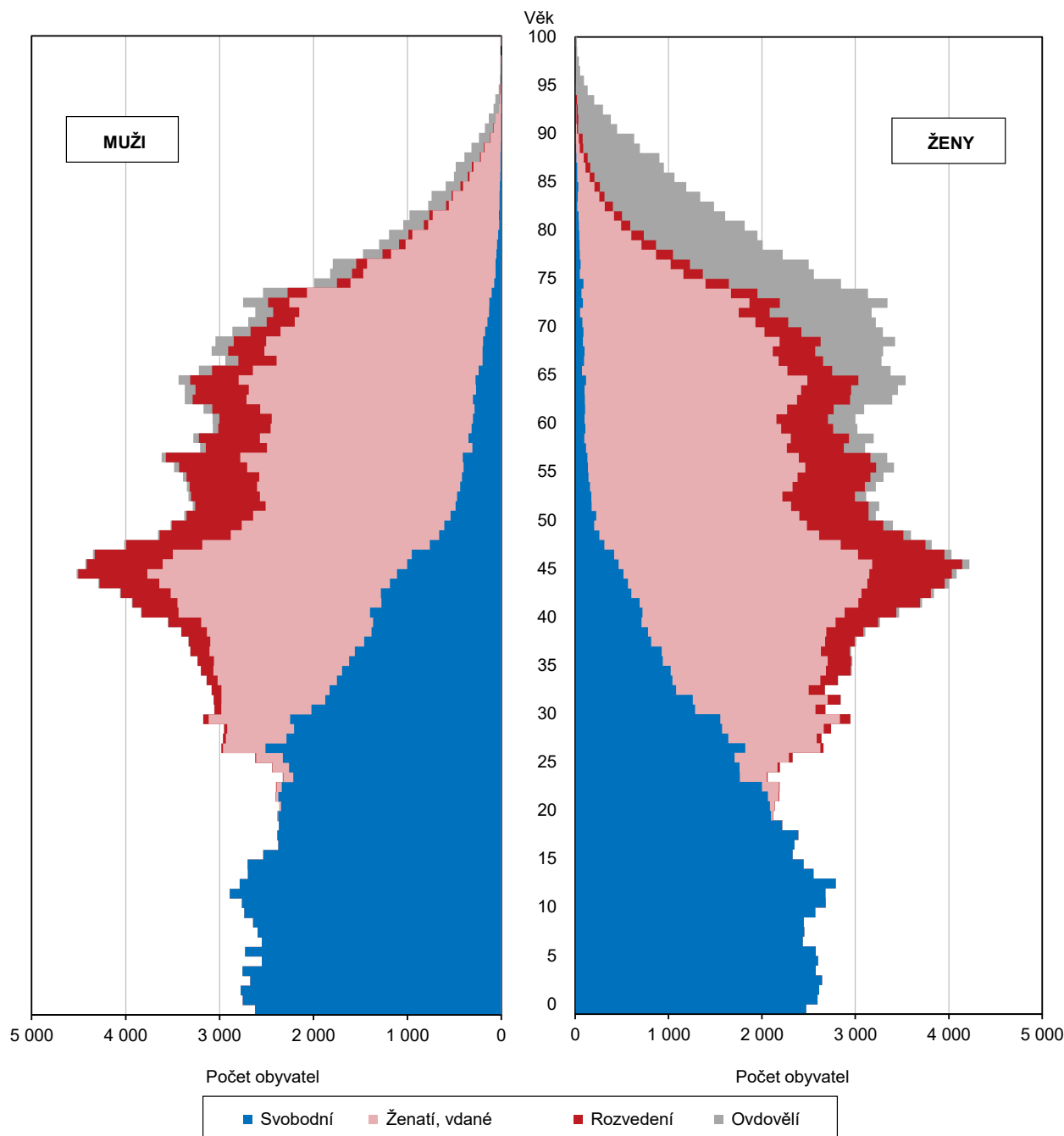
Minimální hodnota:
obec – Vysoká Lhota, SO ORP Pacov
(bez osob ve věku 0–14 let)
SO ORP – Pacov (13,6 %)

Maximální hodnota:
obec – Vanůvek, SO ORP Telč (28,6 %)
SO ORP – Velké Meziříčí (17,5 %)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

Věková struktura mužů a žen se značně odlišuje, což lze považovat za obecně platný jev. V mužské populaci se na Vysočině podíl chlapců ve věku 0-14 let blíží podílu mužů v poproduktivním věku na krajské úrovni i ve všech okresech. Naproti tomu v ženské populaci v kraji celkem i ve všech okresech výrazně převládají ženy od 65 let výše nad dětskou složkou populace (nejvíce, o 11,4 procentního bodu, v pelhřimovském okrese). Podíl chlapců (0-14 let) na mužské populaci je o 0,9 procentního bodu vyšší než podíl dívek (0-14 let) na populaci žen. V mužské populaci je rovněž výrazně vyšší procento osob v produktivním věku (65,2 %, o 4,9 bodu více než u žen), naopak zastoupení nejstarší věkové složky je u mužů výrazně menší než u ženské populace.

Graf 3.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu v Kraji Vysočina

3.2 Rodinný stav

Výsledky sčítání z roku 2021 dokládají v Kraji Vysočina další posun věku vstupu do manželství, a to u mužů i žen. U mužů z věkové skupiny 25-29 let bylo 83,0 % svobodných a pouze 16,2 % ženatých a ještě ve věku 30-34 let výrazně převládali svobodní nad ženatými (62,6 % oproti 34,5 %). Podíl ženatých a svobodných mužů se prakticky vyrovnal až ve věkové skupině 35-39 let (46,8 % svobodných, 46,9 % ženatých). Podíl rozvedených mužů s věkem postupně stoupá až k maximum ve věkové skupině 50-59 let (21,4 %).

I výsledky posledního sčítání dokládají, že ženy vstupují do manželství o něco dříve než muži (klasický model rodiny: starší muž, mladší žena), přesto i u nich se projevuje posun sňatku do vyššího věku. Ve věkové skupině 20-24 let bylo v roce 2021 ještě 93,5 % svobodných a pouze 6,1 % vdaných žen. Také ve skupině 25-29 let měly svobodné ženy stále ještě převahu nad vdanými (67,7 % svobodných, 30,5 % vdaných). Teprve v následující věkové skupině 30-34 let poklesl podíl svobodných žen pod padesát procent (44,5 %) a podíl vdaných žen dosáhl jedné poloviny (50,2 %). O něco časnější vstup žen do manželství dokládá též fakt, že podíl rozvedených žen je v mladších věkových skupinách výrazně vyšší než u mužů (ve skupině 30-34 let bylo rozvedených 2,8 % mužů a 5,1 % žen, ve věku 35-39 let 6,1 % mužů a 10,3 % žen). Po padesátém roce věku se už podíly rozvedených mužů a žen vyrovnávají.

Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, rodinného stavu a věku

	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem ve věku 15 let a více	206 844	35,0	51,2	10,7	3,0	211 619	23,5	49,6	12,5	14,3
v tom ve věku:										
15–19 let	12 372	100,0	-	-	-	11 736	99,9	0,1	-	-
20–24 let	11 896	98,1	1,8	0,1	-	10 717	93,5	6,1	0,3	0,0
25–29 let	14 011	83,0	16,2	0,7	0,0	12 593	67,7	30,5	1,8	0,0
30–34 let	15 579	62,6	34,5	2,8	0,0	14 004	44,5	50,2	5,1	0,1
35–39 let	16 549	46,8	46,9	6,1	0,1	15 041	29,8	59,3	10,3	0,5
40–49 let	40 754	27,1	57,0	15,6	0,3	38 118	13,8	64,3	20,6	1,3
50–59 let	33 933	13,1	64,3	21,4	1,1	32 621	4,7	67,6	23,0	4,7
60–69 let	31 880	8,1	72,8	15,2	3,8	32 938	3,0	66,0	15,5	15,6
70 let a více	29 870	3,9	73,7	7,2	15,1	43 851	2,2	37,2	8,0	52,6

Mezi muži a ženami mají na Vysočině stále nejvyšší podíl osoby žijící v manželství (51,2 resp. 49,6 % patnáctiletých a starších obyvatel). Podíl svobodných mužů mírně překračuje jednu třetinu (35,0 %, více než o dva procentní body méně než v celé ČR). U mužů je na Vysočině počínaje dvacátým rokem věku podstatně vyšší podíl svobodných než u žen ve všech věkových skupinách, naopak vdovců je výrazně méně. U žen je procento vdov pronikavě vyšší v nejvyšších věkových skupinách. Počet ovdovělých žen v populaci je, vzhledem k jejich vyšší naději dožití, zhruba pětkrát vyšší než počet ovdovělých mužů. Rovněž u rozvedených osob mají ženy absolutně i relativně převahu nad muži.

Příznivým zjištěním zůstává, že Kraj Vysočina má stále relativně nízký podíl rozvedených mužů (10,7 %) i žen (12,5 %) na patnáctileté a starší populaci. U mužů je podíl ve srovnání s celou Českou republikou nižší o 1,9 bodu, u žen o 2,8 bodu. V posledním sčítání se opět zjišťovalo i soužití osob v registrovaném partnerství – počet takto žijících osob však na Vysočině není významný.

3.3 Plodnost žen

Na plodnost žen má vliv řada faktorů. Výsledky posledních sčítání ukazují vedle obecného poklesu porodnosti ještě další trend, totiž odkládání založení rodiny (ať už formální či neformální) a porodu dítěte do vyššího věku. Vývoj porodnosti však také ukazuje, že mnohé takové „odložené“ děti se nakonec zřejmě nenarodí vůbec. Vhodným ukazatelem plodnosti žen je počet živě narozených dětí připadajících na 1 000 žen daného věku, tj. specifická plodnost.

V Kraji Vysočina připadlo na 1 000 žen ve věku 15 a více let celkem 1 739 živě narozených dětí (průměr ČR = 1 570). Údaj se týká více než 210 tisíc žen v kraji ve věku 15 a více let, z toho u 1,7 % žen nebyl počet narozených dětí zjištěn.

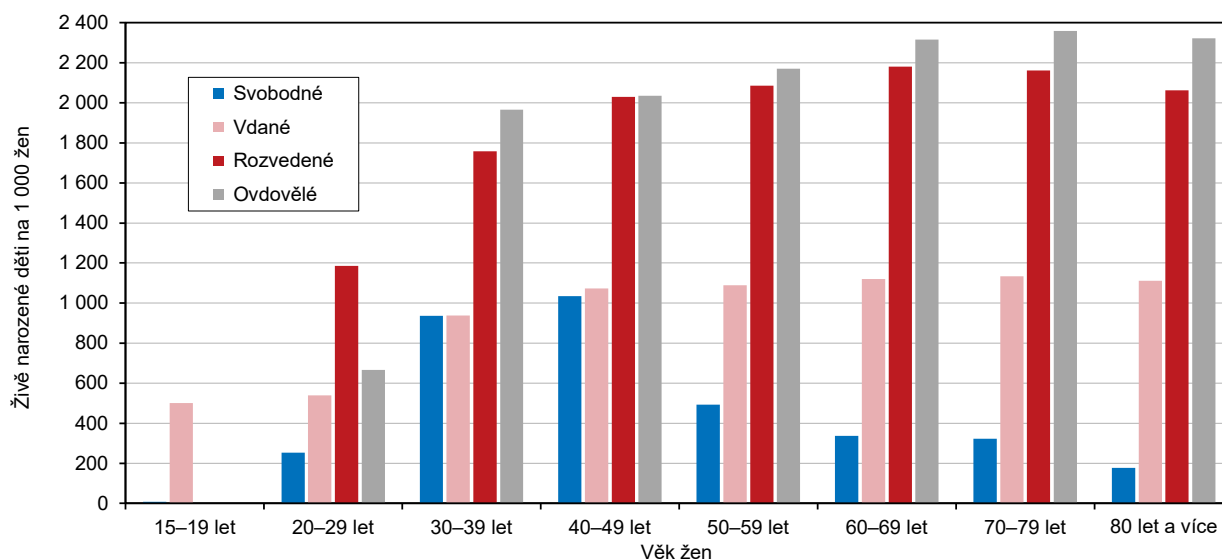
U žen v nejplodnějším věku je specifická plodnost velmi nízká, u věkové skupiny 25-29 let dosahuje pouze 654 dětí na 1 000 žen. U starších věkových skupin se plodnost postupně zvyšuje, ve věkové skupině 45-49 let dosahuje hodnoty 2 000, ve skupině 50-54 let ji překračuje (neboli na jednu ženu připadají více než dvě živě narozené děti). Nejvyšší průměrný počet narozených dětí (2 265 na 1 000 žen) je v nejstarší věkové skupině žen od 70 let výše.

Z hlediska rodinného stavu lze pozorovat nejvyšší průměrné počty narozených dětí u žen ovdovělých. Ovšem i zde se samozřejmě projevuje vliv vyšších věkových skupin žen (u žen pětadesátiletých a starších, které mají rozhodující podíl na této kategorii, připadá minimálně 2,3 tisíce narozených dětí na 1 000 žen). O něco nižší je tento ukazatel u vdaných žen a také zde se o něj zasloužily hlavně vyšší věkové skupiny. Ve věkové skupině 20-29 let (nejplodnější věk) byla specifická plodnost vdaných žen dokonce nižší než u žen rozvedených. Vůbec nejnižší byl tento ukazatel ve všech věkových skupinách u žen svobodných.

Tab. 3.3.1 Ženy podle počtu živě narozených dětí a věku

	Celkem	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Ženy ve věku 15 let a více	211 619	20,1	13,5	45,2	16,6	3,4	1,2	1 739
v tom ve věku:								
15–19 let	11 736	99,2	0,7	0,1	0,0	-	-	9
20–24 let	10 717	87,9	9,4	2,3	0,3	0,1	0,0	152
25–29 let	12 593	55,9	26,7	14,5	2,2	0,4	0,3	654
30–34 let	14 004	27,3	27,3	36,9	6,9	1,1	0,5	1 291
35–39 let	15 041	14,1	19,5	49,5	13,7	2,2	0,9	1 739
40–44 let	18 334	9,3	15,7	54,1	16,2	3,3	1,4	1 938
45–49 let	19 784	7,5	14,3	56,2	17,1	3,4	1,5	2 000
50–59 let	32 621	5,4	12,7	58,0	18,7	3,8	1,4	2 080
60–69 let	32 938	4,2	9,3	55,6	24,9	4,7	1,3	2 210
70 let a více	43 851	4,1	10,0	52,0	26,1	5,9	1,9	2 265

Graf 3.2 Počet dětí na 1 000 žen podle rodinného stavu a věku žen v Kraji Vysočina

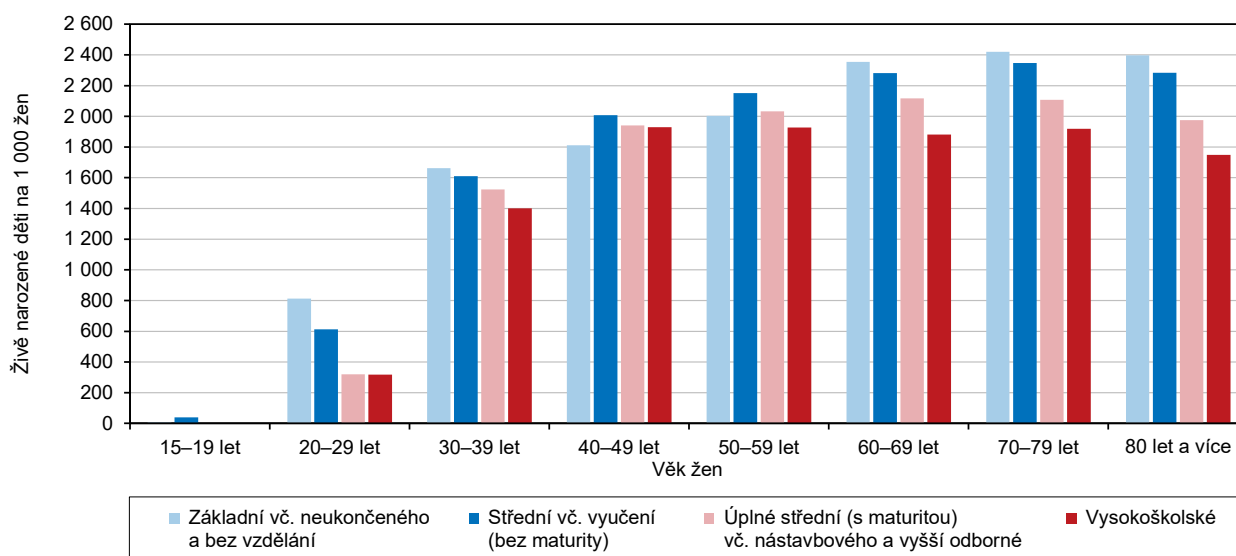
Plodnost žen ovlivňuje také jejich vzdělanostní úroveň. Obecně lze říci, že s vyšší dosaženého vzdělání poněkud klesá počet narozených dětí. Nejvyšší specifická plodnost byla zjištěna u patnáctiletých a starších žen se středním vzděláním včetně vyučení a dále u žen bez zjištěného vzdělání. Poměrně nízká hodnota u žen se základním vzděláním (1 546) byla poněkud zkreslena tím, že v jejich celkovém počtu byl zahrnut značný počet mladých a dosud svobodných a bezdětných děvčat s dosud neukončeným středním vzděláním. Nejnižší (nepočítáme-li necelou tisícovku žen bez vzdělání) průměrný počet narozených dětí byl zjištěn u žen s VŠ vzděláním, z nichž je asi jedna čtvrtina bezdětných.

Tab. 3.3.2 Ženy podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Ženy ve věku 15 let a více	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Celkem¹⁾	211 619	20,1	13,5	45,2	16,6	3,4	1,2	1 739
z toho vzdělání:								
bez vzdělání základní vč. neukončeného	928	49,2	7,6	19,5	12,1	6,1	5,4	1 385
střední vč. vyučení (bez maturity)	31 797	38,2	7,3	28,1	18,5	5,5	2,4	1 546
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	64 344	9,4	12,4	50,8	21,7	4,4	1,2	2 037
vyšší odborné, konzervatoř	71 394	18,8	14,5	49,5	14,3	2,2	0,7	1 690
vysokoškolské	4 951	23,4	20,2	44,3	10,2	1,5	0,5	1 482
nezjištěno	30 722	26,0	18,6	43,0	10,4	1,6	0,5	1 448
	7 483	17,0	16,6	38,7	17,2	5,7	4,8	1 966

1) podíly vypočteny z hodnot včetně žen s nezjištěným vzděláním

Graf 3.3 Počet dětí na 1 000 žen podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku žen v Kraji Vysočina

3.4 Státní občanství

V Kraji Vysočina bylo sečteno celkem 10 370 osob s cizím státním občanstvím, což je v mezikrajském srovnání druhý nejnižší počet. To opět souvisí s venkovským charakterem kraje – chybí zde velká centra a města, kde občané cizích zemí obvykle nacházejí pracovní uplatnění a ubytování.

Z jednotlivých občanství bylo sečteno nejvíce Ukrajinců (3 893), Slováků (1 937) a Vietnamců (1 103), s odstupem následují občané Mongolska (551), Bulharska (310) a Rumunska (296). Bez mála čtyři pětiny cizinců pocházejí z evropských zemí (převážně ze zemí mimo EU), pětina cizinců pochází ze zemí Asie. Počet cizinců z ostatních oblastí je zanedbatelný.

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a státního občanství^{*)}

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	497 661	49,7	50,3	15,9	62,7	21,4
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	486 797	49,5	50,5	16,0	62,2	21,8
cizí státní občanství	10 370	58,1	41,9	10,6	85,4	3,9
země EU mimo ČR	3 286	58,4	41,6	5,8	86,2	7,9
z toho:						
Bulharsko	310	65,8	34,2	3,2	94,8	1,9
Francie	29	69,0	31,0	3,4	86,2	10,3
Itálie	33	72,7	27,3	3,0	87,9	9,1
Maďarsko	268	61,6	38,4	14,9	83,6	1,5
Německo	85	72,9	27,1	2,4	61,2	36,5
Nizozemsko	43	74,4	25,6	7,0	72,1	20,9
Polsko	193	34,7	65,3	3,1	49,2	47,7
Rumunsko	296	75,7	24,3	6,1	93,2	0,7
Slovensko	1 937	54,0	46,0	5,6	90,0	4,4
ostatní evropské země	4 814	60,7	39,3	8,8	89,2	2,1
z toho:						
Bělorusko	123	39,8	60,2	12,2	84,6	3,3
Moldavsko	214	58,9	41,1	12,1	86,0	1,9
Rusko	184	38,0	62,0	7,1	85,9	7,1
Srbsko	229	68,6	31,4	3,5	95,6	0,9
Ukrajina	3 893	61,1	38,9	9,0	89,4	1,6
Velká Británie a Severní Irsko	71	87,3	12,7	2,8	83,1	14,1
země mimo Evropu	2 270	52,4	47,6	21,5	76,4	2,1
z toho:						
Arménie	161	50,3	49,7	14,3	79,5	6,2
Čína	61	62,3	37,7	8,2	86,9	4,9
Filipíny	29	48,3	51,7	-	100,0	-
Gruzie	60	83,3	16,7	1,7	96,7	1,7
Kazachstán	47	29,8	70,2	4,3	91,5	4,3
Mongolsko	551	45,0	55,0	17,8	82,0	0,2
Spojené státy americké	31	74,2	25,8	6,5	90,3	3,2
Vietnam	1 103	52,5	47,5	30,6	67,4	2,1
nezjištěno	493	57,0	43,0	17,2	77,5	5,3

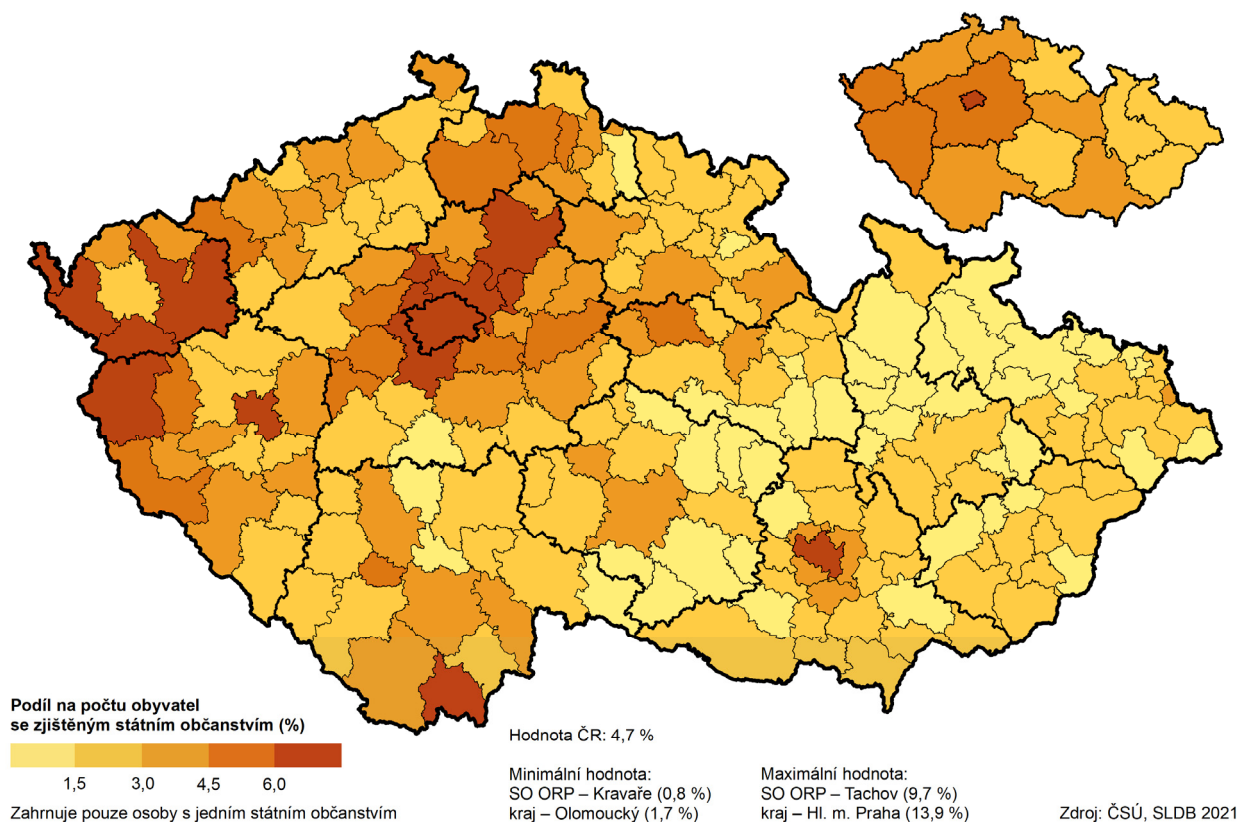
^{*)} Osoby s dvojným nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

V celé ČR bylo sečteno více než 496 tisíc osob s cizím státním občanstvím, cizinci tak tvoří 4,7 % obyvatel. Kraj Vysočina má jedno z nejnižších zastoupení cizinců na počtu obyvatel v republice – 2,1 %, nižší podíl mají pouze Olomoucký kraj (1,7 %) a Zlínský a Moravskoslezský kraj (shodně 1,8 %). Naproti tomu v Praze se cizinci na celkovém počtu obyvatel podílejí téměř 14 %.

V žádném z okresů kraje neklesl podíl cizinců pod 1 % a výrazněji nepřekročil 3 %. Relativně nejvíce cizinců žije v okresech Jihlava a Pelhřimov (zhruba 3 %), naopak nejmenší zastoupení cizích státních občanů je v okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou (1,2 a 1,3 %). V podobných relacích se pohybují podíly cizinců ve

správních obvodech obcí s rozšířenou působností. Z pohledu velikostní skupiny obce platí až na výjimky pravidlo – čím menší obec, tím nižší podíl cizinců. V nejmenších obcích do 499 obyvatel žije cizinců necelé jedno procento, zatímco v krajském městě Jihlavě tvoří 5 % obyvatel.

Obyvatelstvo s cizím státním občanstvím ve správních obvodech ORP a krajích

3.5 Národnost, mateřský jazyk

Národnostní složení obyvatelstva Kraje Vysočina se nedá označit za příliš pestré. Velká většina obyvatelstva se hlásí k české, respektive k moravské národnosti. V roce 2021 deklarovalo českou národnost přibližně 307 tisíc obyvatel kraje, tedy méně než dvě třetiny celkové populace. Je však nutné zdůraznit, že bezmála třetina obyvatelstva využila zákonem dané možnosti na otázku národnosti neodpovědět.

Národnost moravskou uvedlo na Vysočině při Sčítání 2021 necelých 33 tisíc osob. Nejvíce lidí se přihlásilo k moravské národnosti tradičně na Třebíčsku a Žďársku. To koresponduje s faktem, že trebičský okres leží výhradně a žďárský okres z větší části na moravské půdě. Navíc se východní, respektive jihovýchodní části obou okresů již svažují k Brnu, kde je moravské cítění tradičně silnější. Naopak nejmenší podíl obyvatel moravské národnosti je v čistě českých okresech Havlíčkův Brod a Pelhřimov (0,5 %, resp. 0,4 %).

Zastoupení osob, které se přihlásily k moravské národnosti, je čtvrté nejvyšší v mezikrajském srovnání (po Jihomoravském, Zlínském a Olomouckém kraji). Příslušnost k moravské národnosti deklarují častěji muži – ti tvoří více než 53 % všech osob hlásících se k moravské národnosti.

Slovenská národnost byla uvedena do formulářů u více než 3 tisíc obyvatel kraje, k ukrajinské se přihlásily více než 2 tisíce osob. Počty obyvatel deklarujících jiné národnosti byly nevelké. Ve srovnání s ostatními regiony bylo na Vysočině sečteno nejméně osob, které se hlásily ke slovenské, polské a romské národnosti, druhý nejnižší byl počet osob německé národnosti. K romské národnosti (včetně kombinace s jinou národností) se v kraji v roce 2021 přihlásilo 507 osob.

Z početněji zastoupených národností na Vysočině se Ukrajinci vyznačovali podprůměrným zastoupením dětí do patnácti let a téměř úplnou absencí osob v poproduktivním věku, nadprůměrný byl podíl osob v produktivním věku i u obyvatel se slovenskou národností, u kterých byl však současně vysoký podíl osob pětadesátiletých a starších.

Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	497 661	49,7	50,3	15,9	62,7	21,4
z toho národnost ¹⁾ :						
Česká	307 458	48,4	51,6	14,6	61,8	23,6
Moravská	32 696	53,2	46,8	12,5	62,9	24,6
Slovenská	3 363	50,0	50,0	8,6	66,4	25,0
Ukrajinská	2 196	56,4	43,6	9,9	87,9	2,2
Romská	507	48,9	51,1	20,7	75,0	4,3
Ruská	300	40,0	60,0	14,7	76,3	9,0
Německá	274	59,5	40,5	13,1	58,0	28,8
Maďarská	253	58,5	41,5	9,9	68,4	21,7
Polská	224	36,6	63,4	7,1	47,3	45,5
Slezská	85	71,8	28,2	3,5	77,6	18,8
Čínská	51	64,7	35,3	7,8	90,2	2,0

¹⁾ Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech.

Struktura obyvatelstva podle mateřského jazyka do jisté míry koresponduje s národnostním složením. Přes 92 % obyvatel kraje deklarovalo mateřský jazyk český. Z toho lze usuzovat, že vedle osob s deklarovanou českou národností uvedli český mateřský jazyk i ti, kteří otázku národnosti nevyplnili, a také osoby, jež se přihlásily k moravské národnosti. Mateřský jazyk moravský uvedlo pouze tisíc obyvatel kraje (0,2 %).

Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

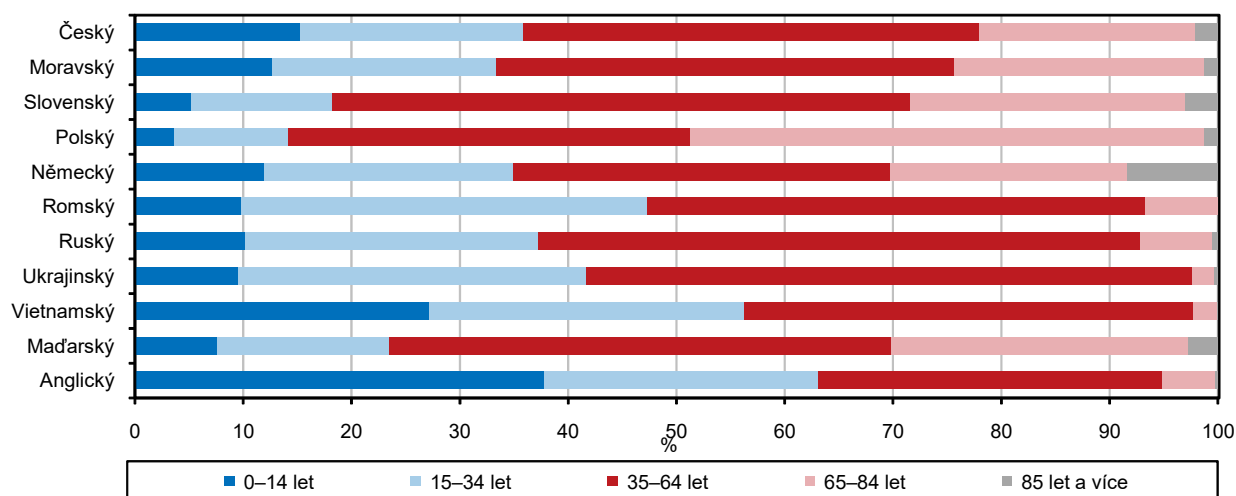
	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	497 661	49,7	50,3	15,9	62,7	21,4
z toho mateřský jazyk ¹⁾ :						
Český	459 257	49,2	50,8	15,3	62,6	22,0
Slovenský	4 995	50,4	49,6	5,2	66,4	28,4
Ukrajinský	3 037	55,3	44,7	9,5	88,1	2,4
Ruský	1 194	48,6	51,4	10,1	82,7	7,2
Vietnamský	1 145	51,7	48,3	27,2	70,6	2,3
Moravský	1 000	58,0	42,0	12,7	63,0	24,3
Romský	745	45,4	54,6	9,8	83,5	6,7
Německý	612	55,7	44,3	11,9	57,8	30,2
Anglický	407	61,9	38,1	37,8	57,0	5,2
Polský	390	42,3	57,7	3,6	47,7	48,7
Maďarský	328	55,5	44,5	7,6	62,2	30,2
Čínský	53	60,4	39,6	7,5	90,6	1,9
Slezský	3	100,0	-	-	100,0	-

¹⁾ Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou započteny v obou mateřských jazycích.

Ke slovenskému jazyku se přihlásilo pět tisíc obyvatel, tedy podstatně více, než kolik jich uvedlo slovenskou národnost. V podobné relaci k národnosti byl i počet obyvatel, kteří deklarovali mateřský jazyk ukrajinský (3 tisíce osob).

Struktura mateřského jazyka podle pohlaví zhruba odpovídá poměru počtu mužů a žen příslušných národností. Tak muži tvoří přes 55 % všech osob, které deklarovaly ukrajinský mateřský jazyk. Ženy převažují v první řadě u obyvatel s českým mateřským jazykem, ale také u osob s uvedeným romským mateřským jazykem.

Graf 3.4 Obyvatelstvo podle vybraného mateřského jazyka a věku v Kraji Vysočina^{*)}

^{*)} zahrnuje osoby s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky

3.6 Vztah k náboženské víře

V Kraji Vysočina bylo v roce 2021 sečteno přibližně 153 tisíc věřících obyvatel, tj. 30,7 % obvykle bydlícího obyvatelstva. Bez náboženské víry bylo asi 190 tisíc osob (38,0 %) a vůbec na tuto otázku neodpovědělo zhruba 156 tisíc obyvatel (31,3 % populace kraje).

Struktura obyvatelstva podle náboženské víry byla značně ovlivněna vysokou mírou non-response; zákon umožňoval ponechat otázku bez odpovědi. Z těch, kteří na otázku odpověděli, více než polovina (56 %) deklarovala, že jsou bez náboženské víry. Věřící hlásící se k některé konkrétní církvi či náboženské společnosti představovali v roce 2021 celkovým počtem asi 104 tisíc pouze cca 30 % obyvatel kraje se zodpovězenou otázkou na náboženskou víru. Nezanedbatelná část obyvatel kraje – téměř 50 tisíc (14,4 % z těch, kteří na otázku odpověděli) označila sama sebe jako věřící, ale nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti.

Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a náboženské víry

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0-14	15-64	65 a více
Obyvatelstvo	497 661	49,7	50,3	15,9	62,7	21,4
z toho podle náboženské víry:						
bez náboženské víry	189 326	52,6	47,4	17,4	67,2	15,4
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	103 776	44,8	55,2	11,7	53,9	34,4
z toho:						
Církev československá husitská	620	44,5	55,5	6,3	37,9	55,8
Církev římskokatolická	67 695	44,4	55,6	12,6	51,7	35,7
Česobratrská církev evangelická	2 867	45,3	54,7	11,4	52,2	36,4
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	532	42,7	57,3	7,0	70,3	22,7
Pravoslavná církev v českých zemích	906	56,5	43,5	11,0	83,1	5,8
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	49 016	45,9	54,1	9,1	67,9	23,0
neuvečeno	155 543	50,7	49,3	19,1	61,4	19,5

Kraj Vysočina má druhý nejvyšší podíl věřících obyvatel mezi regiony po Zlínském kraji; v souladu s tím je na Vysočině také druhý nejnižší podíl osob bez vyznání. Nejvyšší počty věřících se přihlásily stejně jako v minulosti k Církvi římskokatolické – necelých 68 tisíc, tj. více než desetina obyvatelstva celkem a necelé dvě třetiny ze všech věřících. S odstupem následují další dvě nejpočetnější církve - Českobratrská církev evangelická (2,9 tisíce osob) a pravoslavná (0,9 tisíce osob). Obyvatelé Vysočiny se vedle tradičních církví přihlásili k téměř 60 typům různých církví či náboženské víry. V řadě případů se ovšem jednalo pouze o jednotlivce nebo malé počty osob. V rámci kraje zůstává nejvyšší stupeň religiozity na Žďársku, nejnižší podíl věřících má Havlíčkovobrodsko.

Obecně platí, že s růstem velikosti obcí se snižuje podíl věřících osob a naopak roste podíl osob bez náboženské víry. V nejmenších obcích do 199 obyvatel a s 200–499 obyvateli je tudíž nejvyšší podíl věřících (přes 37 %) a nejnižší podíl osob bez náboženské víry (30 %). U dalších velikostních skupin od 500 obyvatel výše začíná váha věřících klesat, nejnižší procento pak tvoří v Jihlavě (21,5 % oproti 48,6 % bez náboženské víry). Jen o něco větší je podíl věřících ve městech s 20 000–49 999 obyvateli (Havlíčkův Brod, Třebíč, Žďár nad Sázavou), kde dosahoval zhruba 25 %, zatímco 45 % obyvatel těchto měst uvedlo, že jsou bez vyznání.

Podíl obyvatel, u kterých se vztah k náboženské víře nepodařilo zjistit, byl ve všech kategoriích obcí podobný, pohyboval se kolem 30 %, když nejnižší byl v největších městech kraje.

Mezi věřícími hlásícími se k některé církvi jsou tradičně více zastoupeny ženy (55,2 % věřících) než muži (44,8 %). Vedle obecně vlažnějšího postoje mužů k náboženským otázkám se v tom promítá skutečnost, že ženy mají vzhledem k vyššímu věku dožití silnější zastoupení v nejstarších věkových skupinách, kde je podíl věřících nejvyšší. Více než třetina věřících, kteří se hlásí ke konkrétní církvi, se nachází ve věkové skupině 65 a více let. Naopak z osob bez náboženské víry je v nejstarší věkové skupině pouze něco přes 15 % obyvatel. Náboženství je tak u nás do značné míry generační záležitostí. Otázkou zůstává, jak se budou vyvíjet počty věřících osob, které se nehlásí k žádné církvi ani náboženské společnosti – z nich více než dvě třetiny tvoří osoby ve věku 15–64 let.

3.7 Místo bydliště v době narození

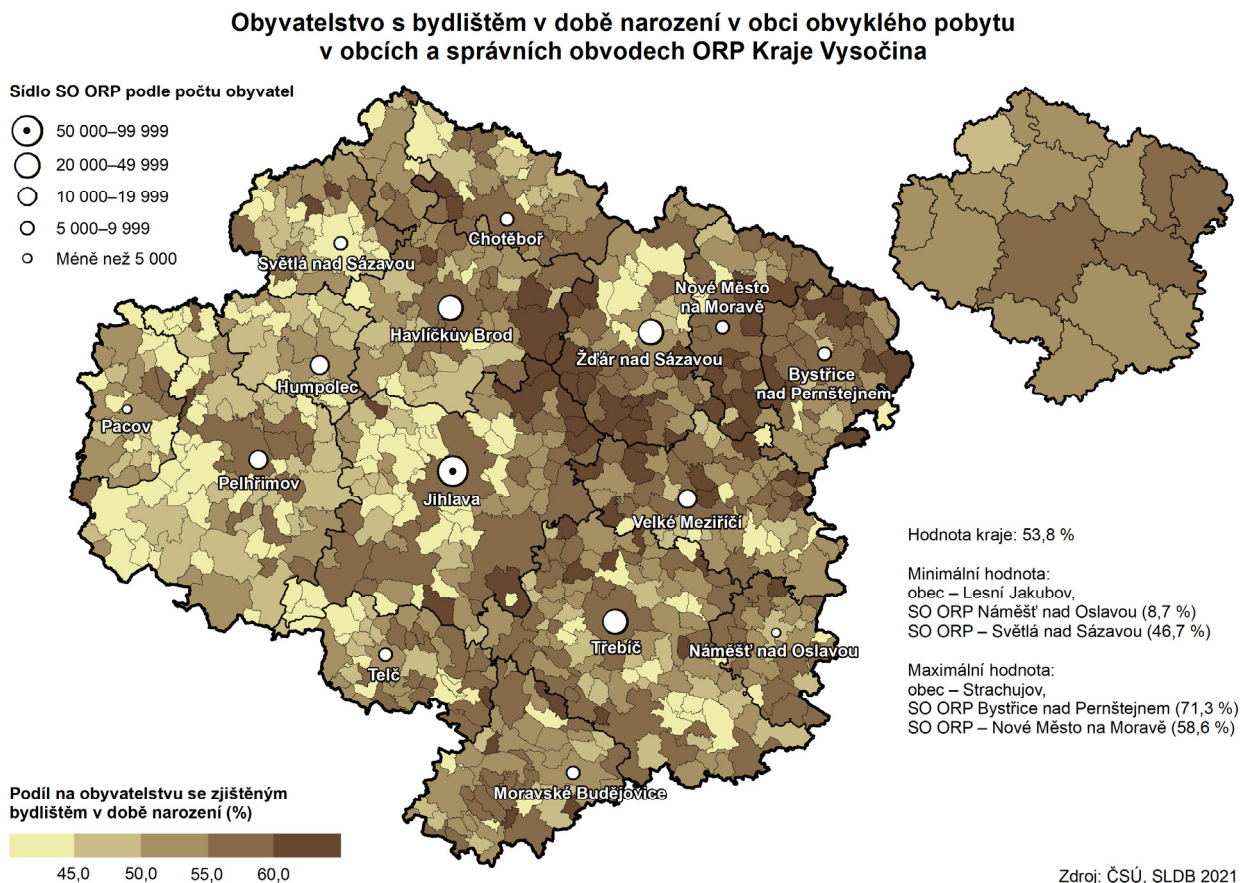
Zjišťování místa bydliště v době narození slouží ke sledování souhrnného pohybu obyvatelstva stěhováním od narození až do okamžiku sčítání. V obci současného obvyklého bydliště se narodilo 268 tisíc osob (54 % obyvatel kraje), z jiné obce okresu pocházelo téměř 108 tisíc obyvatel (22,0 %). Součtem obou těchto údajů zjistíme, že tři čtvrtiny obyvatel kraje v době Sčítání 2021 pocházelo z okresu současného bydliště.

Rodiště v jiném okrese Kraje Vysočina mělo asi 27 tisíc osob (5,4 %), v ostatních krajích ČR se narodilo 68 tisíc obyvatel (13,7 %) a v cizině 14,3 tisíce osob (2,9 % populace kraje). Z narozených v cizině pocházela více než třetina ze Slovenské republiky. Místo narození zůstalo nezjištěno pouze u 17 obyvatel kraje.

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	497 661	49,7	50,3	15,9	62,7	21,4
v tom:						
narození v České republice	483 312	49,6	50,4	16,2	62,2	21,5
v tom:						
v obci obvyklého pobytu	267 527	53,7	46,3	24,4	59,8	15,8
v jiné obci okresu	107 735	43,4	56,6	6,3	67,3	26,4
v jiném okrese kraje	26 820	42,2	57,8	6,4	62,9	30,6
v jiném kraji	68 071	45,0	55,0	6,9	62,8	30,3
v ČR, místo nezjištěno	13 159	55,8	44,2	0,9	66,0	33,1
narození v zahraničí	14 332	54,0	46,0	5,1	78,0	16,9
z toho ve Slovenské republice	5 532	49,3	50,7	.	.	.
nezjištěno	17	47,1	52,9	35,3	58,8	5,9

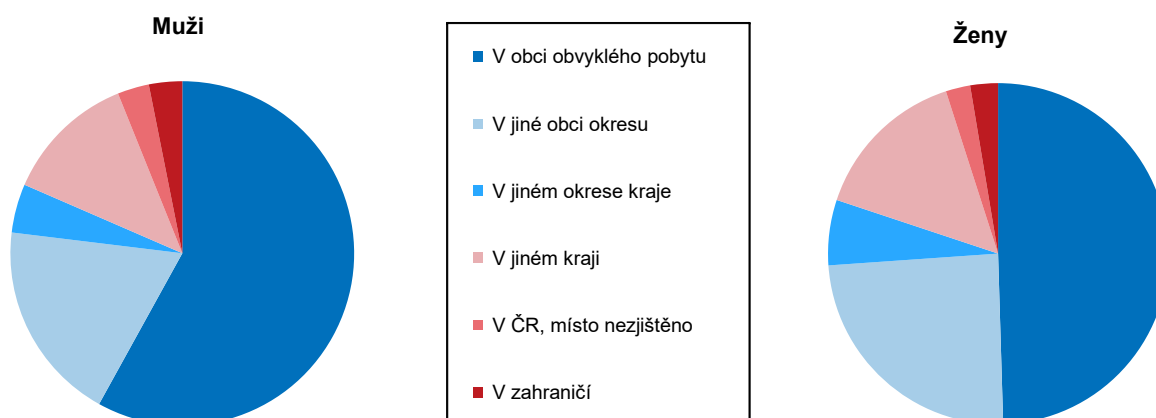
Podíl rodáků, tj. osob narozených v obci obvyklého bydliště, převyšuje na Vysočině téměř o 4 procentní body republikový průměr a je třetí nejvyšší mezi kraji, za Moravskoslezským a Zlínským krajem a těsně před Prahou. Více než 50 % obyvatel tvoří rodáci v sedmi krajích, kromě Prahy částečně nebo zcela moravských. Obdobně je tomu i na Vysočině, kde se na vysokém zastoupení rodáků podílejí převážně nebo čistě moravské okresy Žďár nad Sázavou, Jihlava a Třebíč, naopak v českých okresech Havlíčkův Brod a zejména Pelhřimov podíl rodáků jen mírně překročil hranici 50 %. Při srovnání obcí podle velikosti jsou na Vysočině nižší podíly rodáků v menších obcích a naopak vyšší (nad 55 %) ve městech s nejméně pěti tisíci obyvateli. Zejména krajské město je místem, které obyvatelé neradi opouštějí, zastoupení rodáků tam k rozhodnému okamžiku sčítání přesáhlo 57 %.

Vazba mužů na místo narození převyšuje vazbu žen, u nichž ještě stále přetrvává tradice, že častěji následují manžela či partnera. Z narozených v obci bydliště je téměř 54 % mužů a přes 46 % žen. Z narozených v jiné obci okresu je naopak téměř 57 % žen a zhruba 43 % mužů. Ženy mají vyšší podíl též mezi rodáky z ostatních okresů kraje a z jiných krajů České republiky. U osob narozených v zahraničí převažují muži (54,0 %), což odpovídá jejich vyššímu podílu u obyvatel přistěhovalých z ciziny.

Vezmeme-li v úvahu věkové složení obyvatel, zjistíme, že u rodáků z obce obvyklého bydliště je téměř čtvrtina dětí do 14 let a jen necelých 16 % osob starších 65 let. U rodáků z jiné obce okresu, z jiného okresu kraje a z jiných krajů již osoby starší 65 let výrazně převažují nad dětmi do 14 let.

Graf 3.5 Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození a pohlaví v Kraji Vysočina (ze zjištěných hodnot)

3.8 Vzdělanostní struktura

Struktura obyvatel podle vzdělání potvrzuje trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Nejpočetnější skupinou (přes 153 tisíc) jsou podle výsledků sčítání v kraji osoby se středním vzděláním bez maturity vč. vyučení. Kraj Vysočina má v rámci ČR nejvyšší podíl těchto osob na populaci ve věku 15 a více let. To opět souvisí s venkovským charakterem osídlení – nejvyšší podíly osob s tímto stupněm vzdělání jsou v malých obcích.

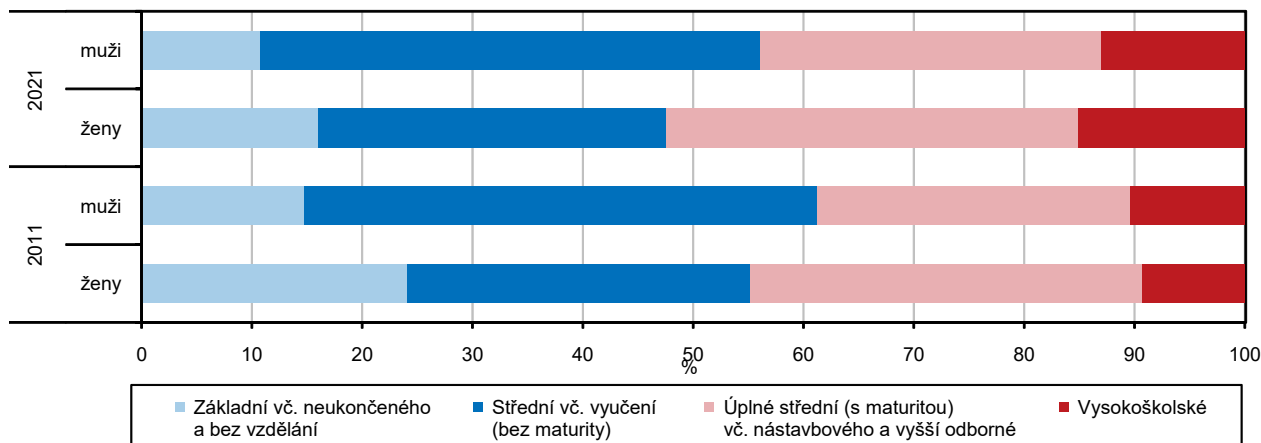
Druhou nejpočetnější skupinou jsou osoby s úplným středním vzděláním (s maturitou) nebo vyšším odborným vzděláním, které představují téměř třetinu obyvatel starších 15 let (zhruba 130 tisíc), což odpovídá i republikovému podílu. Dále následují vysokoškoláci, kterých se sečetlo více než 56 tisíc, a osoby se základním vzděláním (přes 50 tisíc). V Kraji Vysočina se nepodařilo zjistit údaje o vzdělání u 4,2 % obyvatel (podíl nezjištěných v celé ČR byl 5,8 %).

Mezi muži a ženami existují značné rozdíly ve vzdělanostní struktuře. Ženy ve Sčítání 2021 na Vysočině převažovaly u téměř všech stupňů vzdělání, zvláště to platilo pro obyvatele s vyšším odborným vzděláním (71,5 %) a se základním vzděláním, ale většinu měly i mezi obyvateli s úplným středním vzděláním a s vysokoškolským vzděláním. Muži si tak udrželi už pouze tradiční převahu mezi vyučenými a absolventy středních odborných škol bez maturity (necelé tři pětiny těchto osob).

Nároky na vzdělání i jeho dostupnost se odrážejí ve velice různorodé úrovni vzdělání u jednotlivých věkových skupin populace. Pomineme-li nejmladší věkové skupiny, které ještě neukončily vzdělávací proces, pak obecně platí, že se stoupajícím věkem roste podíl osob se základním vzděláním a klesá váha obyvatel s úplným středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. Ve věkové skupině 25 až 29 let tak osoby s vysokoškolským vzděláním tvoří na Vysočině více než pětinu a obyvatelé s úplným středoškolským vzděláním (s maturitou) zhruba třetinu obyvatel. Naproti tomu u nejvyšších věkových skupin nad 70 let tvoří vysokoškoláci jen asi 7 % populace a podíl osob se základním vzděláním se blíží k jedné pětině. Poněkud jinak je tomu u osob se středním vzděláním bez maturity včetně vyučení, které jsou nejvýrazněji zastoupeny mezi obyvatelstvem ve věku 60 až 74 let a v dalších věkových skupinách jejich podíl opět klesá.

Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)						
			15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	418 463	50,6	5,8	11,8	14,6	18,8	15,9	15,5	17,6
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:									
bez vzdělání základní vč. neukončeného	2 045	45,4	20,0	9,3	14,1	18,0	13,5	12,1	13,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	51 793	61,4	39,2	6,7	5,2	5,0	5,0	11,9	27,0
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	153 400	41,9	1,1	7,8	10,6	20,4	19,0	20,3	20,8
vyšší odborné, konzervatoř	130 037	54,9	1,1	16,2	16,0	21,3	17,3	13,6	14,6
vysokoškolské	6 922	71,5	0,0	19,8	38,6	29,1	5,2	3,2	4,1
bakalářské	56 276	54,6	-	16,1	27,4	19,9	15,2	12,2	9,3
magisterské	13 307	66,3	-	37,4	36,3	17,9	6,1	1,7	0,6
doktorské	41 534	51,4	-	9,7	24,7	20,2	18,1	15,5	11,8
nezjištěno	1 435	37,4	-	1,5	23,5	27,2	14,8	15,1	17,8
	17 990	41,6	1,4	12,2	17,2	21,0	17,3	13,8	17,0

Graf 3.6 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a pohlaví v Kraji Vysočina (ze zjištěných hodnot)

Můžeme pozorovat velmi výraznou závislost vzdělanostní úrovně obyvatelstva na velikostní skupině obcí. S velikostí obce celkově klesá podíl obyvatel se základním a středním vzděláním bez maturity, naopak se zvyšuje zastoupení obyvatel s úplným středním a vyšším vzděláním i absolventů vysokých škol. Výjimkou jsou v tomto směru čtyři největší města kraje, v nichž je úroveň vzdělanosti obyvatel mírně nižší než ve městech s 10 000 až 19 999 obyvateli. Nejvyšší podíl obyvatel se základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity je tak v nejmenších obcích do 199 obyvatel, u větších velikostních skupin obcí pak rovnoměrně klesá až na minimum u měst s 10 000 až 19 999 obyvateli. Zhruba opačný je trend u obyvatel s úplným středním a vyšším vzděláním a s vysokoškolským vzděláním.

Převahu osob se základním vzděláním a vyučených v nejmenších obcích a naopak vyšší podíl středoškoláků a vysokoškoláků ve větších obcích a městech lze zřejmě přičíst především dvěma vlivům – jednak věkové struktuře, kdy v menších obcích je vyšší zastoupení starších obyvatel (u nichž převládají osoby se základním vzděláním, případně vyučení), a jednak faktu, že zejména vysokoškoláci nacházejí snáze uplatnění ve větších obcích či městech.

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí

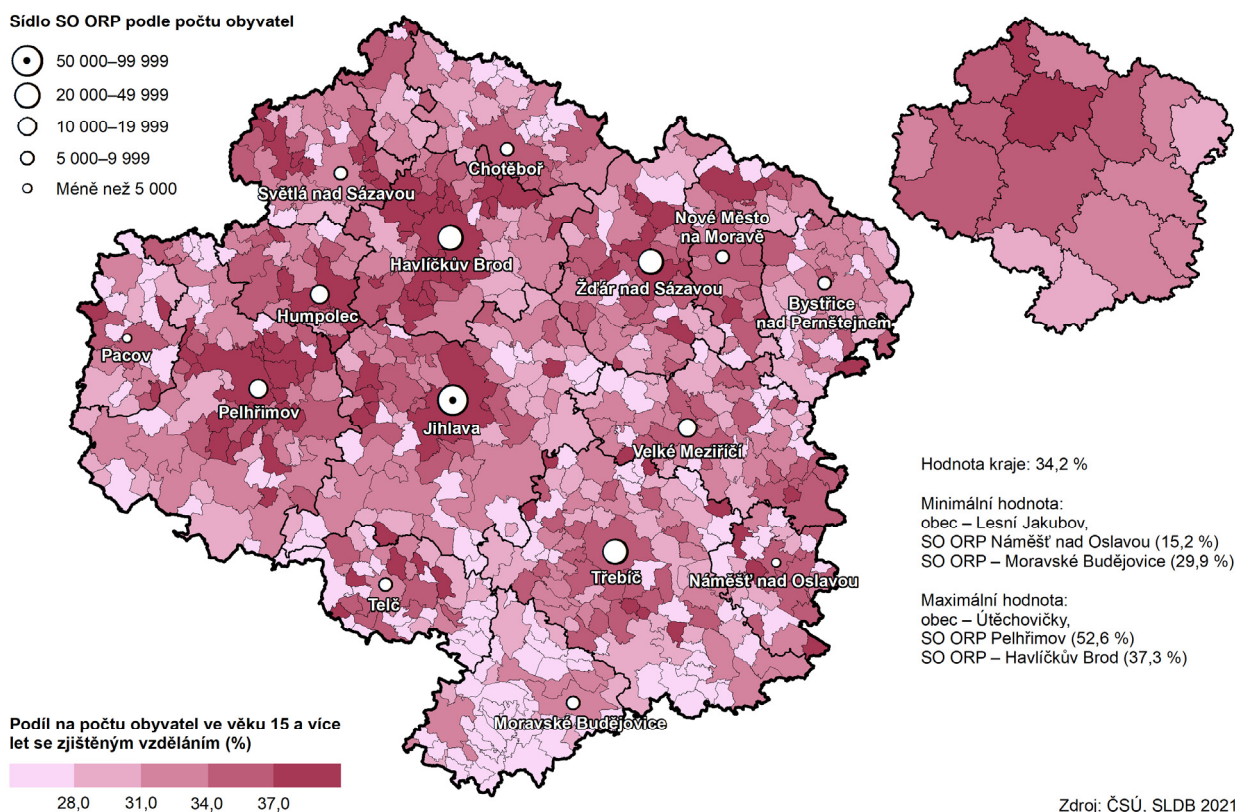
	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání (%)						
		bez vzdělání	základní vč. neukonče- ného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysoko- školské	nezjištěno
xxx kraj	418 463	0,5	12,4	36,7	31,1	1,7	13,4	4,3
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	34 168	0,4	13,5	42,0	27,9	1,5	10,4	4,2
200–499	52 185	0,5	12,9	41,2	28,8	1,6	11,3	3,6
500–999	57 430	0,5	13,2	40,1	29,3	1,7	11,5	3,8
1 000–1 999	41 355	0,6	12,7	39,4	30,0	1,5	11,9	3,9
2 000–4 999	41 594	0,5	12,9	38,0	30,4	1,6	11,8	4,8
5 000–9 999	51 461	0,5	12,6	36,7	30,5	1,8	13,5	4,3
10 000–19 999	31 998	0,4	10,8	33,1	33,9	1,7	15,4	4,7
20 000–49 999	65 795	0,4	11,2	30,4	34,7	1,8	17,4	4,1
50 000–99 999	42 477	0,6	11,6	30,4	33,5	1,5	16,7	5,7
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-	-

Mezi vzdělanostní strukturou jednotlivých okresů Kraje Vysočina neexistují podstatné rozdíly. Podíl patnáctiletých a starších obyvatel se základním vzděláním se pohybuje mezi 11,9 % (okres Pelhřimov) a 13,2 % (okres Třebíč), meziokresní rozdíly u obyvatel se středním vzděláním bez maturity (včetně vyučení) jsou jen o něco větší (1,8 procentního bodu), jejich podíl v okresech kraje s jednou výjimkou přesahuje 36 %. Populace s úplným středním vzděláním s maturitou je nejvýrazněji zastoupena v okrese Havlíčkův Brod (32,2 %) a nejméně na Třebíčsku (29,9 %). Zastoupení osob s vysokoškolským vzděláním bylo nejvyšší v okrese Žďár nad Sázavou (14,3 %), nejnižší v okresech Havlíčkův Brod a Pelhřimov (12,6 % a 12,5 %), což je možno dát do souvislosti s věkovou strukturou okresů.

Obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyššího odborného studia v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999
- Méně než 5 000

Větší rozdíly než mezi okresy existují mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností. Podíl osob se základním vzděláním se pohybuje mezi 10,5 % ve správním obvodu Humpolec a 14,6 % ve správním obvodu Moravské Budějovice, rozdíl tedy činí 4,1 procentního bodu. Výrazně nadprůměrné je zastoupení osob se základním vzděláním také v obvodech Bystřice nad Pernštejnem či Světlá nad Sázavou. O něco větší rozdíly pozorujeme u podílu obyvatelstva se středním vzděláním, které je nejvíce zastoupeno ve správním obvodu Moravské Budějovice (41,0 %) a nejméně v obvodu Havlíčkův Brod (34,2 %). Velice výrazné rozpětí existuje v zastoupení obyvatel s úplným středním vzděláním, kde mezi minimálním údajem (27,3 % ve správním obvodu Moravské Budějovice) a maximem (33,5 % v obvodu Havlíčkův Brod) je rozdíl 7,2 procentního bodu.

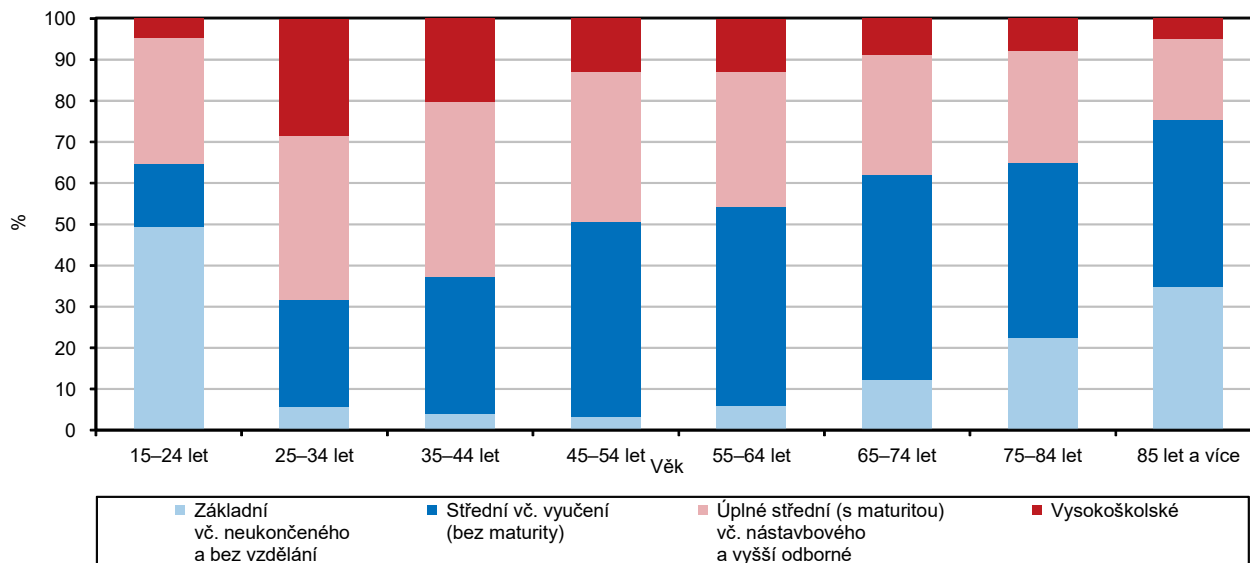
V absolutních hodnotách méně výrazné, relativně však podstatně hlubší rozdíly nacházíme v zastoupení osob s vysokoškolským vzděláním. Jejich nejvyšší podíly jsou ve dvou sousedních správních obvodech Žďár nad Sázavou (15,3 %) a Nové Město na Moravě (15,2 %). Hranice čtrnácti procent zastoupení vysokoškoláků mezi patnáctiletým a starším obyvatelstvem byla překonána ve čtyřech správních obvodech kraje, mezi ně patří obvody Jihlava a Třebíč, jejichž součástí jsou obě největší města kraje. Nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním byl zjištěn ve správním obvodu Světlá nad Sázavou (10,4 %). Příčiny rozdílné úrovně vzdělání spočívají mimo jiné v odlišné věkové struktuře a ve velikostním složení obcí jednotlivých správních obvodů.

Vysokoškoláci představují 13,4 % obyvatel kraje starších 15 let, republikový průměr činí 17,6 %. Podíl vysokoškoláků v Kraji Vysočina je čtvrtý nejnižší ve srovnání s ostatními kraji, nižší zastoupení mají pouze Karlovarský, Ústecký a Liberecký kraj. V mezikrajském srovnání se podíl vysokoškolsky vzdělaných osob z počtu obyvatel starších 15 let pohybuje od 9,6 % v Karlovarském kraji do 33,7 % v Hlavním městě Praze.

Vysokoškolské vzdělání uvedlo na Vysočině ve sčítacím formuláři 32,1 tisíce mužů (15,5 % z mužů patnáctiletých a starších) a 30,7 tisíce žen (14,5 % z žen patnáctiletých a starších). Podíl osob s vysokoškolským vzděláním je tedy u obou pohlaví poměrně vyrovnaný, rozdíl činí pouze jeden procentní bod.

Dostupnost vysokoškolského vzdělání se odráží v postupném nárůstu počtu osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním. Tento trend je patrný z porovnání počtu absolventů vysokých škol podle věku. V roce 2021 jejich počet ve věkové skupině 20-29 let představoval 9 tisíc osob, zatímco ve věkové skupině 60-69 let byl jejich počet zhruba o čtvrtinu nižší (6,9 tisíce osob). Na vyšší četnosti vysokoškoláků ve věkové skupině 20-29 let se významně podílejí ženy, které v této věkové kategorii tvoří více než 60 % všech osob s vysokoškolským vzděláním. Početní převaha vysokoškolsky vzdělaných žen nad muži byla zjištěna u věkových skupin od 20 do 49 let. Naopak ve věkové skupině 60-69 let činil na Vysočině podíl žen s VŠ vzděláním kolem 40 % z vysokoškolsky vzdělaných osob, stejně tomu bylo u osob sedmdesátiletých a starších.

Graf 3.7 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku v Kraji Vysočina (ze zjištěných hodnot)

3.9 Způsob bydlení

Veliká většina osob s obvyklým místem pobytu na území Kraje Vysočina bydlí v bytech (96,2 %, absolutně přes 478,4 tisíce osob), v zařízeních bylo sečteno 9 102 osob a mimo byty a zařízení deset tisíc osob. Mezi osobami bydlícími v bytech i zařízeních je v kraji relativně vyšší podíl žen, naproti tomu mezi osobami sečtenými mimo byty a zařízení výrazně převažují muži. Z hlediska věkové struktury je patrné vysoké zastoupení obyvatel v poproduktivním věku mezi osobami bydlícími v zařízeních (vliv domovů pro seniory) a nápadné je i vysoce nadprůměrné zastoupení obyvatel ve věku 15–64 let mezi osobami sečtenými mimo domy a zařízení.

Tab. 3.9.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0-14	15-64	65 a více
Bydlící osoby celkem	497 583	49,7	50,3	15,9	62,7	21,4
v tom:						
v bytech	478 472	49,5	50,5	16,2	62,7	21,1
v zařízeních	9 102	47,4	52,6	6,3	52,0	41,8
mimo byty a zařízení	10 009	62,2	37,8	11,1	74,1	14,8
Osoby bez domova	78	84,6	15,4	1,3	79,5	19,2

4. Ekonomická aktivita obyvatelstva

Kraj Vysočina se v regionálním srovnání řadí mezi kraje s nižší ekonomickou aktivitou. Příčiny je možno hledat už ve věkové skladbě populace – podíl osob ve věku 15-64 let patří k nejnižším mezi kraji (62,7 %), zatímco zastoupení nejstarší složky obyvatel (65 a více let) je čtvrté nejvyšší.

4.1 Zaměstnaní, nezaměstnaní, obyvatelstvo mimo pracovní sílu

Do ekonomické aktivity se promítá i venkovský charakter osídlení – nižší podíl ekonomicky aktivních v malých obcích, méně pracovních příležitostí pro ženy a pracující důchodce v souvislosti s menším zastoupením zaměstnaných v terciárním sektoru, nízká úroveň mezd, náklady na dopravu, předčasně odchody do důchodu aj. Projevuje se odchod části mladých obyvatel kraje za lépe placenou práci do větších center, ale také návrat některých osob v důchodovém věku do klidného venkova Vysočiny.

Pracovní síla představuje více než polovinu populace kraje (přes 255 tisíc osob). Z nich zhruba 246 tisíc osob (49,4 % obyvatel kraje) mělo k datu sčítání práci (zaměstnaní) a dalších více než 9 tisíc osob bylo nezaměstnaných (1,9 % populace). Podíl pracovní síly na populaci kraje byl o 1,6 procentního bodu nižší než podíl pracovní síly na populaci celé ČR.

Naopak zastoupení obyvatelstva mimo pracovní sílu v populaci kraje bylo o 2,1 procentního bodu vyšší oproti průměru ČR, především vlivem nadprůměrného podílu nepracujících důchodců. V absolutním vyjádření bylo na Vysočině sečteno asi 239 tisíc osob mimo pracovní sílu. Relativní údaje vycházejí ze zjištěných hodnot, v Kraji Vysočina se nepodařilo zjistit data o ekonomické aktivitě u 0,6 % populace, podíl nezjištěných v celé ČR dosáhl 1,2 %.

Z celkového počtu obyvatel kraje tvořících pracovní sílu připadalo v roce 2021 na zaměstnané 96,3 % a na nezaměstnané 3,7 %. U žen bylo zastoupení zaměstnaných o 1,1 procentního bodu nižší než u mužů a v souladu s tím byl u žen i vyšší podíl nezaměstnaných (4,4 %).

Tab. 4.1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví a ekonomické aktivity

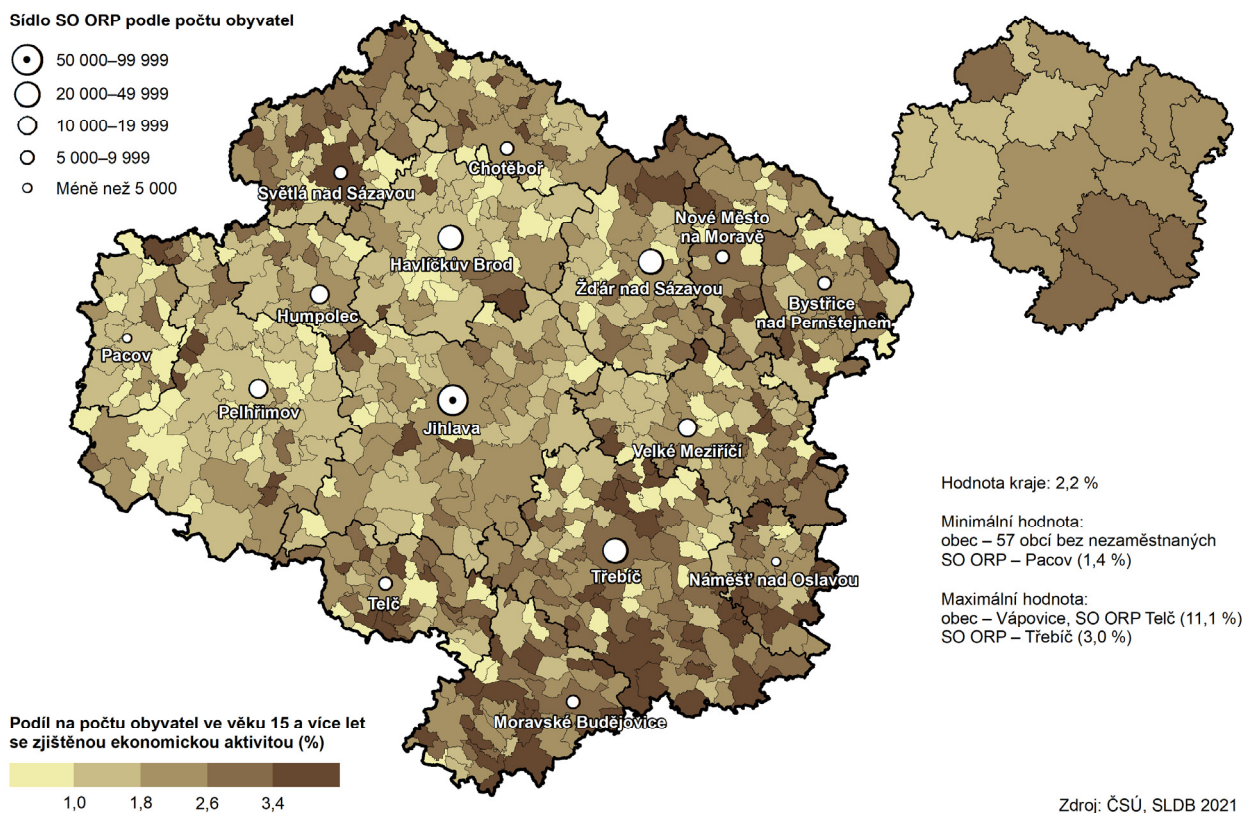
	Celkem	v tom		z toho ve věku 15–64		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Pracovní síla	255 419	141 916	113 503	244 890	135 440	109 450
v tom:						
zaměstnaní	246 077	137 419	108 658	235 592	130 970	104 622
v tom:						
pracující důchodci	25 913	13 560	12 353	15 564	7 224	8 340
pracující žáci a studenti	9 086	4 067	5 019	9 086	4 067	5 019
osoby na mateřské dovolené	1 936	10	1 926	1 936	10	1 926
ostatní zaměstnaní	209 142	119 782	89 360	209 006	119 669	89 337
nezaměstnaní	9 342	4 497	4 845	9 298	4 470	4 828
Osoby mimo pracovní sílu	239 083	103 660	135 423	64 083	24 039	40 044
v tom:						
nepracující důchodci	118 636	48 651	69 985	22 857	9 567	13 290
ostatní s vlastním zdrojem obživy	452	283	169	443	275	168
žáci, studenti	70 161	35 246	34 915	26 612	13 083	13 529
osoby na rodičovské dovolené	11 090	74	11 016	11 088	73	11 015
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby	38 744	19 406	19 338	3 083	1 041	2 042
Nezjištěno	3 159	1 792	1 367	3 051	1 729	1 322

Kategorie ostatní zaměstnaní tvoří 85 % ze všech zaměstnaných (čtvrtý nejvyšší podíl ze všech krajů). Naopak podíl pracujících důchodců a pracujících studentů patří v mezikrajském srovnání k nižším (10,5 %, respektive 3,7 % zaměstnaných osob). Podle pohlaví mezi ostatními zaměstnanými převažují muži (57 %), rovněž mezi pracujícími důchodci je více mužů než žen, i když podíl pracujících důchodkyň na celkovém počtu

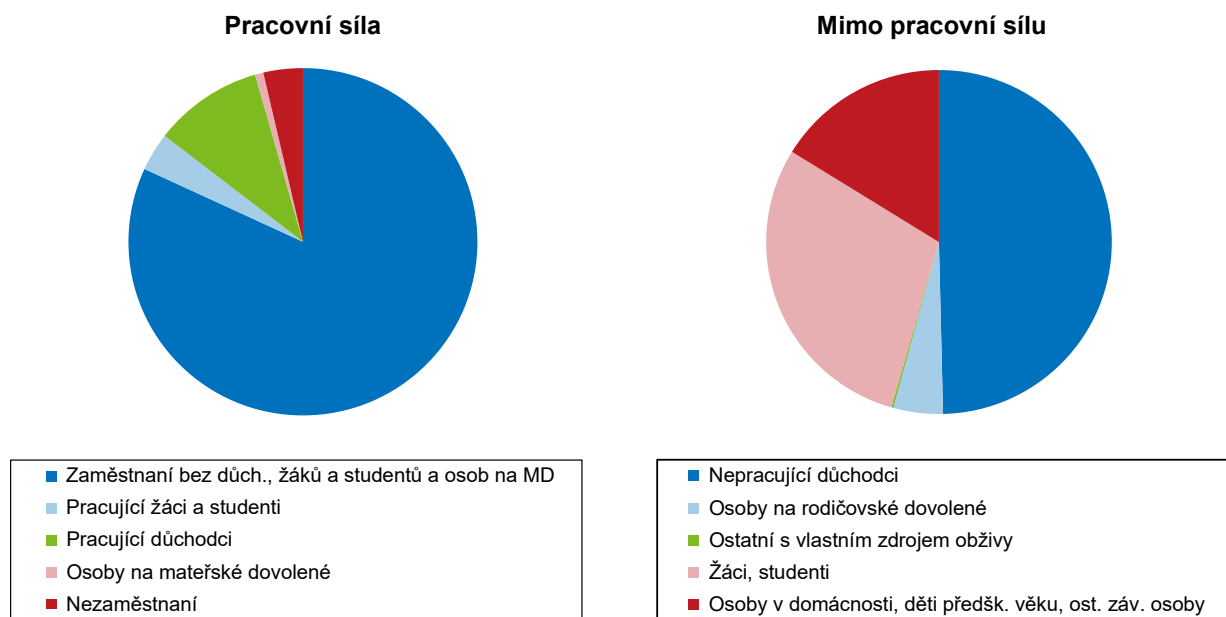

zaměstnaných žen je o něco vyšší než u mužů (11,4 % u žen a 9,9 % u mužů). Mezi nezaměstnanými bylo absolutně o něco více žen, ale podíl nezaměstnaných žen na ženské složce pracovní síly byl o 1,1 procentního bodu vyšší než u mužů (4,3 % oproti 3,2 %).

Nezaměstnaní v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

Graf 4.1. Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Kraji Vysočina

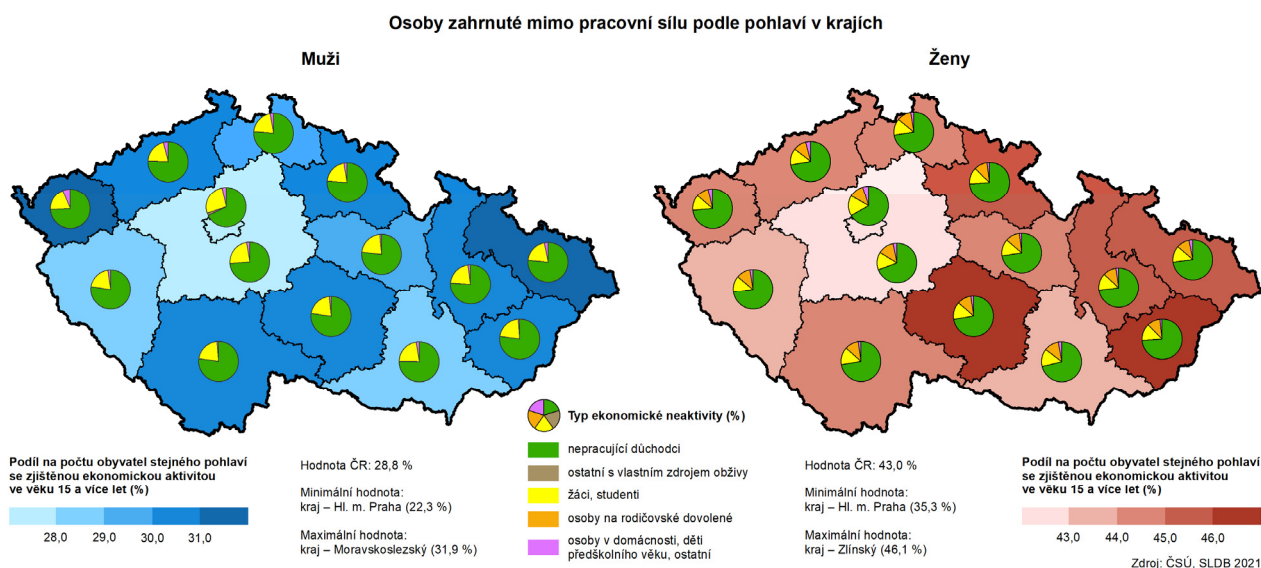

Ve složení ekonomicky neaktivních obyvatel se odráží postupné stárnutí populace. Nepracující důchodci tvoří již prakticky polovinu osob mimo pracovní sílu, sečteno jich bylo přes 118 tisíc, což představuje téměř čtvrtinu

obyvatel kraje. Více než 58 % nepracujících důchodců tvoří ženy. Podíl nepracujících důchodců z osob mimo pracovní sílu v kraji převyšuje průměr ČR o 2,4 procentního bodu.

Druhou největší skupinu z osob mimo pracovní sílu představují žáci, studenti a učni (něco přes 70 tisíc osob). Jejich podíl 29,3 % z osob mimo pracovní sílu je čtvrtý nejnižší ze všech krajů a za republikovou úroveň zaostává o jeden bod. Podprůměrné je i zastoupení kategorie osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby (16,2 %). Osoby na rodičovské dovolené představovaly na Vysočině 4,6 % osob mimo pracovní sílu, což zhruba odpovídá republikové úrovni.

Z jednotlivých skupin obyvatel mimo pracovní sílu v Kraji Vysočina ženy výrazně početně převažují u nepracujících důchodců (59,0 % z jejich celkového počtu), a zvláště u osob na rodičovské dovolené, mezi kterými je mužů pouhá hrstka. U ostatních skupin mají mírnou převahu muži.

Ve složení obyvatelstva jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností se odráží mimo jiné jeho věková struktura a dostupnost pracovních příležitostí. Podíl osob tvořících pracovní sílu na celkové populaci správního obvodu se tak pohybuje od 49,0 % (správní obvod Bystřice nad Pernštejnem) po 52,7 % (obvod Jihlava). Méně než polovinu obyvatel tvoří pracovní síla mimo Bystřicka ještě ve správních obvodech Chotěboř a Moravské Budějovice, na hranici padesáti procent nebo těsně nad ní se pohybuje v dalších pěti obvodech. Opačná je samozřejmě situace u obyvatel mimo pracovní sílu, jejichž podíl je nejvyšší ve správním obvodu Bystřice nad Pernštejnem a nejnižší ve správním obvodu Jihlava.

Drtivou většinu pracovní síly tvoří ve všech správních obvodech Kraje Vysočiny zaměstnaní. Nejnižší je jejich podíl ve správních obvodech Světlá nad Sázavou a Třebíč (zhruba 95 %), naopak nejvyšší (přes 97 %) ve všech třech obvodech pelhřimovského okresu (Humpolec, Pacov, Pelhřimov) a také v obvodu Havlíčkův Brod. Tomu zrcadlově odpovídá podíl nezaměstnaných v jednotlivých obvodech.

Podíl pracujících důchodců na počtu zaměstnaných osob se v jednotlivých správních obvodech ORP Kraje Vysočina pohybuje v rozmezí 4,3 procentního bodu, když v mírné většině obvodů překračuje jednu desetinu. Nejvyšší hodnoty (12,9 %) dosahuje ve správních obvodech Chotěboř a Světlá nad Sázavou, nejnižší (8,6 %) v obvodech Moravské Budějovice a Telč.

Podíl osob mimo pracovní sílu na celkovém počtu obyvatel nepatrně přesahuje padesát procent ve správních obvodech Bystřice nad Pernštejnem a Chotěboř, naopak nejmenší je v obvodu Jihlava (46,5 %). Zhruba o procentní bod vyšší je v obvodech Havlíčkův Brod, Pelhřimov a Velké Meziříčí. Ve všech správních obvodech kraje se na počtu osob mimo pracovní sílu zdaleka nejvíce podílejí nepracující studenti, jejichž zastoupení se pohybuje kolem padesáti procent v rozmezí 11,6 procentního bodu. Nejnižší podíl byl zjištěn v obvodu Velké Meziříčí (45,0 %), nejvyšší v obvodu Pacov (56,6 %).

Vedle nepracujících důchodců se na osobách mimo pracovní sílu nejvíce podílejí žáci a studenti. Nejvyšší podíl podle výsledků sčítání mají v obvodu Velké Meziříčí (31,1 %), nejnižší v obvodu Pacov (26,0 %).

Tab. 4.1.2 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Pracovní síla	v tom				Osoby mimo pracovní sílu	z toho		Nezjištěno
		zaměstnaní	z toho		nezaměstnaní		nepracující důchodci	žáci, studenti	
			pracující důchodci	osoby na mateřské dovolené					
Kraj Vysočina	255 419	246 077	25 913	1 936	9 342	239 083	118 636	70 161	3 159
Bystřice nad Pernštejnem	9 246	8 877	1 081	58	369	9 494	5 024	2 589	126
Havlíčkův Brod	26 949	26 194	3 106	205	755	24 740	12 085	7 375	367
Humpolec	9 094	8 832	963	80	262	8 510	4 290	2 417	136
Chotěboř	10 338	9 997	1 286	83	341	10 491	5 474	3 035	120
Jihlava	52 061	50 341	4 908	423	1 720	45 901	21 841	14 042	820
Moravské Budějovice	11 132	10 640	916	80	492	11 029	5 687	3 004	130
Náměšť nad Oslavou	6 927	6 600	630	59	327	6 794	3 305	1 763	70
Nové Město na Moravě	9 276	8 894	925	68	382	9 197	4 547	2 774	77
Pacov	4 575	4 464	525	40	111	4 463	2 525	1 157	45
Pelhřimov	22 724	22 159	2 658	148	565	20 892	10 778	6 039	346
Světlá nad Sázavou	9 945	9 452	1 215	55	493	9 872	5 102	2 603	85
Telč	6 309	6 067	524	42	242	6 156	3 157	1 751	77
Třebíč	36 898	35 091	3 192	260	1 807	34 623	17 371	10 338	394
Velké Meziříčí	18 668	17 994	1 659	159	674	17 095	7 686	5 323	171
Žďár nad Sázavou	21 277	20 475	2 325	176	802	19 826	9 764	5 951	195

4.2 Zaměstnaní podle věku a vzdělání

Pro věkovou strukturu pracovní síly Vysočiny v roce 2021 je charakteristický posun ve prospěch vyšších věkových skupin, výrazně nízký podíl ekonomicky aktivních ve věkové skupině 15-19 let, ale také stále relativně nízký podíl zaměstnaných osob ve věku 65 a více let.

Ve Sčítání 2021 byli mezi pracovní silou nejsilněji zastoupeni obyvatelé věkové skupiny 45-49 let, tedy osoby narozené v letech 1972 až 1976 (15,2 % celkového počtu). Je zřejmé, že do pracovního procesu jsou v plné míře zapojeny silné ročníky z doby propopulačních opatření v sedmdesátých letech. Nízké podíly ekonomicky aktivních ve věkových skupinách 15-19 let (1,2 %) a 20-24 let (6,1 %) lze vysvětlit pokračováním studia a delší přípravou na povolání dnešních mladých lidí. Na druhé straně ještě ve věkové skupině 55-59 let vyvíjí ekonomickou aktivitu 11,8 % obyvatel a ve skupině 60-64 let 6,5 % obyvatel, v čemž se projevuje postupné prodlužování věkové hranice odchodu do důchodu.

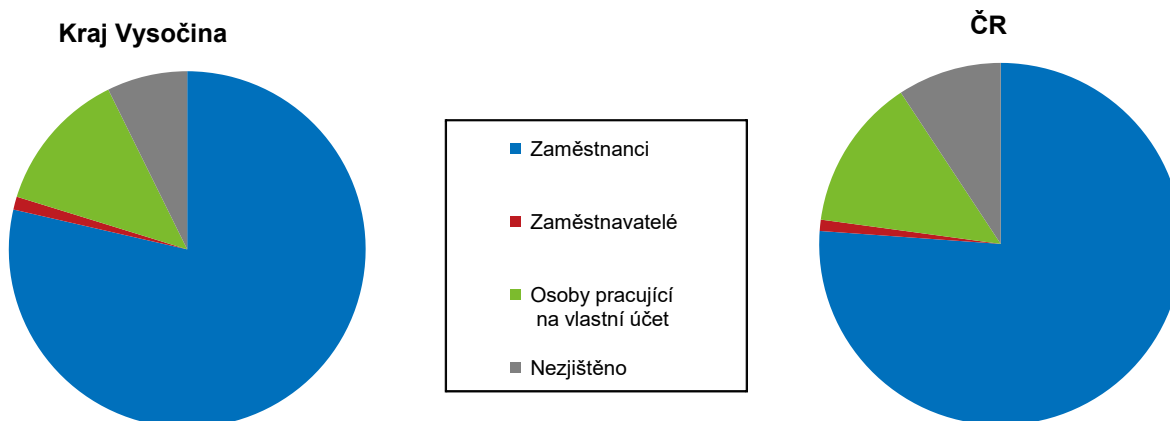
Rozdíly ve věkovém složení pracovní síly mezi oběma pohlavími sice nejsou nijak propastné, ale ani zanedbatelné. Nižší podíly věkových skupin do 35-39 let na ženské složce pracovní síly lze přičíst tomu, že ženy více a déle studují, věnují se mateřství a péči o děti. Naopak vyšší věkové skupiny počínaje kategorií 40 až 44 let mají u žen podstatně vyšší zastoupení. Výrazně nižší ekonomickou aktivitu než muži ženy vyvíjejí až po šedesátém roce věku.

Největší podíly na celkovém počtu zaměstnaných mužů a žen měla věková skupina 45-49 let, přičemž u žen je podíl této věkové skupiny o 2,3 bodu vyšší (obdobně jako u pracovní síly). Zatímco u zaměstnaných nejsou mezi pohlavími ve věkové skladbě rozdíly až tak výrazné, u nezaměstnaných mužů a žen jsou poněkud hlubší.

Tab. 4.2.1 Pracovní síla podle pohlaví a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom					
		muži	v tom		ženy	v tom	
			zaměstnaní	nezaměstnaní		zaměstnané	nezaměstnané
Pracovní síla	255 419	141 916	137 419	4 497	113 503	108 658	4 845
v tom ve věku (%):							
15–19	1,2	1,2	1,1	3,5	1,2	1,1	2,7
20–24	6,1	6,4	6,2	11,5	5,8	5,7	8,6
25–29	8,7	9,4	9,3	11,4	7,8	7,8	9,5
30–34	9,5	10,5	10,5	9,5	8,2	8,0	11,2
35–39	10,9	11,1	11,2	9,0	10,5	10,5	11,5
40–44	13,9	13,3	13,4	10,9	14,7	14,8	12,5
45–49	15,2	14,1	14,3	10,3	16,4	16,6	12,2
50–54	12,1	11,1	11,1	10,9	13,3	13,4	10,9
55–59	11,8	10,9	10,9	12,7	12,9	12,8	15,8
60–64	6,5	7,3	7,2	9,7	5,6	5,6	4,9
65–69	2,4	2,7	2,8	0,6	2,1	2,1	0,3
70 a více let	1,7	1,8	1,9	0,0	1,5	1,6	0,1

Graf 4.2 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání v Kraji Vysočina a ČR

Více než třetinu nezaměstnaných mužů (35,9 %) tvoří osoby do 35 let. Další velkou skupinu tvoří nezaměstnaní muži po 50. roce věku, kterých je téměř 34 % z celkového počtu, z toho nejvíce ve věku 55-59 let (12,7 %), což je vůbec největší podíl na celkovém počtu nezaměstnaných.

U nezaměstnaných žen je věkové složení mnohem méně rovnoměrné. Ženy do 35 let tvoří něco přes třicet procent nezaměstnaných žen, zdaleka největší podíl na celkovém počtu nezaměstnaných mají ženy mezi 35 a 59 lety (téměř 63 %). V rámci této širší kategorie najdeme i věkovou skupinu, která má na celkovém počtu nezaměstnaných žen nejvyšší podíl – stejně jako u mužů to jsou ženy ve věku 55–59 let (15,8 %), což nepochybně odráží obtíže, se kterými starší lidé hledají nové zaměstnání.

Vzdělanostní struktura pracovní síly kraje nepřináší žádná překvapivá zjištění a potvrzuje postupné zvyšování vzdělanostní úrovně populace. Základní vzdělání mělo v roce 2021 méně než 5 % pracovní síly (výpočty byly provedeny ze zjištěných hodnot), střední vzdělání bez maturity 38 % osob, úplné střední s maturitou téměř 34 % osob a vysokoškolské vzdělání asi 18 %. U mužů je výrazně vyšší podíl středního vzdělání bez maturity (včetně vyučení) – byl zjištěn téměř u 45 % mužské složky pracovní síly. Ženy mají vyšší zastoupení v ostatních stupních vzdělání – základní (starší ročníky), úplné střední s maturitou, nástavbové, vyšší odborné a také vysokoškolské (zejména mladší ročníky ekonomicky aktivních).

Tab. 4.2.2 Pracovní síla podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom		z toho					
		muži	ženy	zaměstnaní			nezaměstnaní		
				celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Pracovní síla	255 419	141 916	113 503	246 077	137 419	108 658	9 342	4 497	4 845
v tom podle vzdělání (%):									
bez vzdělání	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	1,2	1,3	1,1
základní vč. neukončeného	4,5	4,2	4,8	4,1	3,9	4,3	16,3	17,0	15,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	38,0	44,7	29,9	37,8	44,6	29,4	43,7	47,2	40,6
úplné střední (s maturitou)	33,5	30,9	36,7	33,7	31,1	37,0	27,5	24,2	30,3
nástavbové a pomaturitní studium	3,4	2,9	4,0	3,4	3,0	4,0	2,3	2,0	2,5
vyšší odborné, konzervatoř	2,3	1,3	3,5	2,3	1,3	3,6	1,2	0,6	1,7
vysokoškolské	18,1	15,7	21,0	18,4	15,9	21,5	7,9	7,6	8,1
nezjištěno	x	x	x	x	x	x	x	x	x

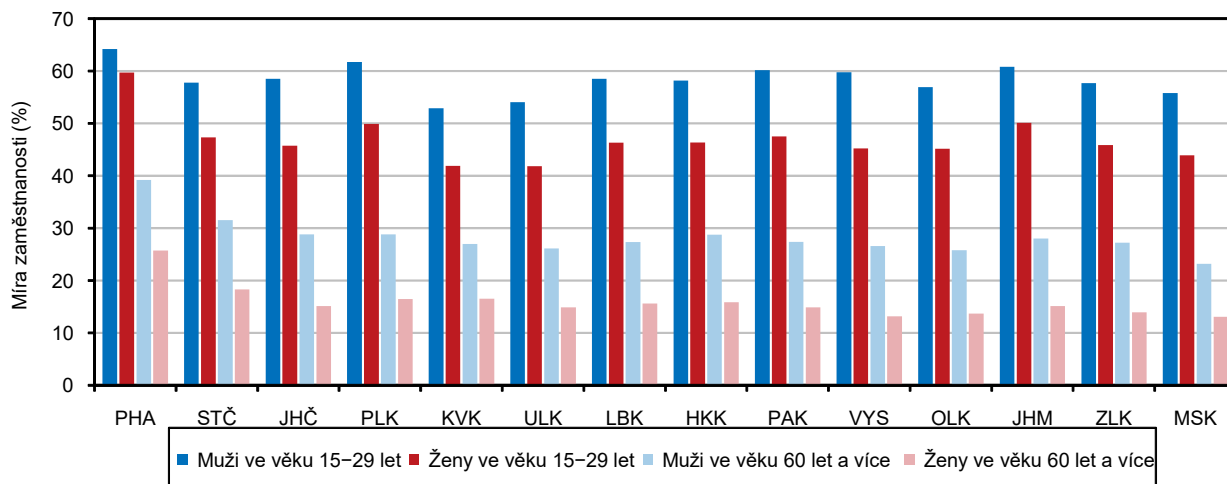
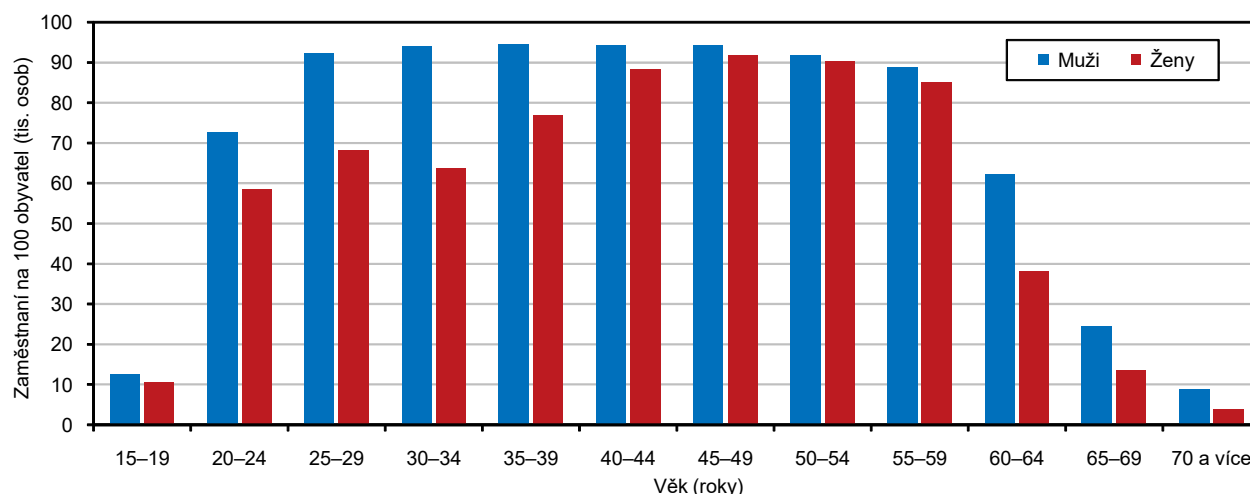
Srovnání vzdělanostního složení nezaměstnaných a zaměstnaných osob jasně ukazuje, že nezaměstnaností jsou výrazně více postiženi lidé s nižším stupněm vzdělání. Zvláště to platí o osobách se základním vzděláním – těch bylo v roce 2021 mezi nezaměstnanými 16,3 %, tj. v porovnání se zastoupením základního vzdělání u zaměstnaných osob bezmála čtyřikrát vyšší podíl. U středního vzdělání bez maturity byl podíl u nezaměstnaných osob také vyšší (37,8 % u zaměstnaných, 43,7 % u nezaměstnaných). Podstatně nižší byl mezi nezaměstnanými podíl osob s úplným středním vzděláním (o 6,2 procentního bodu méně proti zaměstnaným) a zejména absolventů vysokých škol (7,9 % u nezaměstnaných oproti 18,4 % u zaměstnaných osob).

Podle postavení v zaměstnání nejpočetnější skupina – zaměstnanci – v zásadě určuje a současně i kopíruje zastoupení jednotlivých stupňů vzdělání v celém souboru ekonomicky aktivních osob. Naproti tomu ve skupině zaměstnavatelů můžeme pozorovat výrazně vyšší zastoupení osob s VŠ vzděláním (asi 28 % z jejich celkového počtu). Naproti tomu velmi nízký je podíl zaměstnavatelů se základním vzděláním (1,6 %).

U osob pracujících na vlastní účet byl rovněž zjištěn nižší podíl základního vzdělání, ale také nižší váha osob s úplným středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Výrazně vyšší byl však podíl vyučených a absolventů středních škol bez maturity, jejichž zastoupení se blíží čtyřem desetinám, což odpovídá jejich převažujícímu profesnímu zaměření (řemeslníci, živnostníci).

Míra zaměstnanosti představuje podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou. V Kraji Vysočina dosáhl tento ukazatel hodnoty 59,3 %, kraj tak zaujímá 9. místo mezi regiony (pro srovnání: míra zaměstnanosti v celé ČR je 60,8 %, nejvyšší je v Hlavním městě Praze – 68,0 %). Nejnižší míru zaměstnanosti mají přirozeně kraje s vysokou nezaměstnaností (Moravskoslezský, Karlovarský, Ústecký). Míra zaměstnanosti se také výrazně liší podle pohlaví – u mužů na Vysočině dosahuje 67,0 %, zatímco u žen pouze 51,7 %, což představuje rozdíl 15,3 procentního bodu. V celé ČR je rozdíl mezi pohlavími pouze 14,0 procentního bodu (zřejmě vlivem vyššího podílu nepracujících žen na Vysočině).

V rámci kraje byla zjištěna nejvyšší míra zaměstnanosti v okrese Jihlava (61,2 %), za ním následuje okres Pelhřimov (59,5 %). Nejnižší míru zaměstnanosti má okres Třebíč (57,6 %), což souvisí s vyšší nezaměstnaností v tomto regionu. Z hlediska věku se na Vysočině i ve všech jeho okresech vyznačují nejvyšší mírou zaměstnanosti věkové skupiny 30–44 let (86,3 %) a zejména 45–59 let (90,5 %). Ve věkové skupině 15–29 let dosahuje v kraji míra zaměstnanosti 53,3 % a u osob ve věku 60 a více let pouze 19,2 %.

Graf 4.3 Míra zaměstnanosti ve věku 15–29 a 60 a více podle pohlaví a krajů (ze zjištěných hodnot)**Graf 4.4 Míra zaměstnanosti podle pohlaví a věku v Kraji Vysočina (ze zjištěných hodnot)**

4.3 Zaměstnaní podle odvětví

Struktura zaměstnaných podle odvětví ekonomické činnosti ukazuje, že Kraj Vysočina zaujímá v rámci ČR tradičně dominantní postavení v podílu pracujících v zemědělství (7,1 %) a má rovněž třetí nejvyšší procento pracujících ve zpracovatelském průmyslu (31,3 %). Nadprůměrné je i zastoupení pracovníků ve stavebnictví (7,5 %), naopak velmi nízké proti průměru ČR jsou podíly zaměstnaných v obchodě, službách, ubytování, stravování a pohostinství (obecně v terciární sféře).

Z jednotlivých odvětví má v Kraji Vysočina jednoznačně největší váhu zpracovatelský průmysl, ve kterém podle sčítání v roce 2021 pracovalo přes 76 tisíc osob. Na druhé místo se zařadil velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel – absolutně téměř 25 tisíc osob (10,1 % z celkového počtu zaměstnaných).

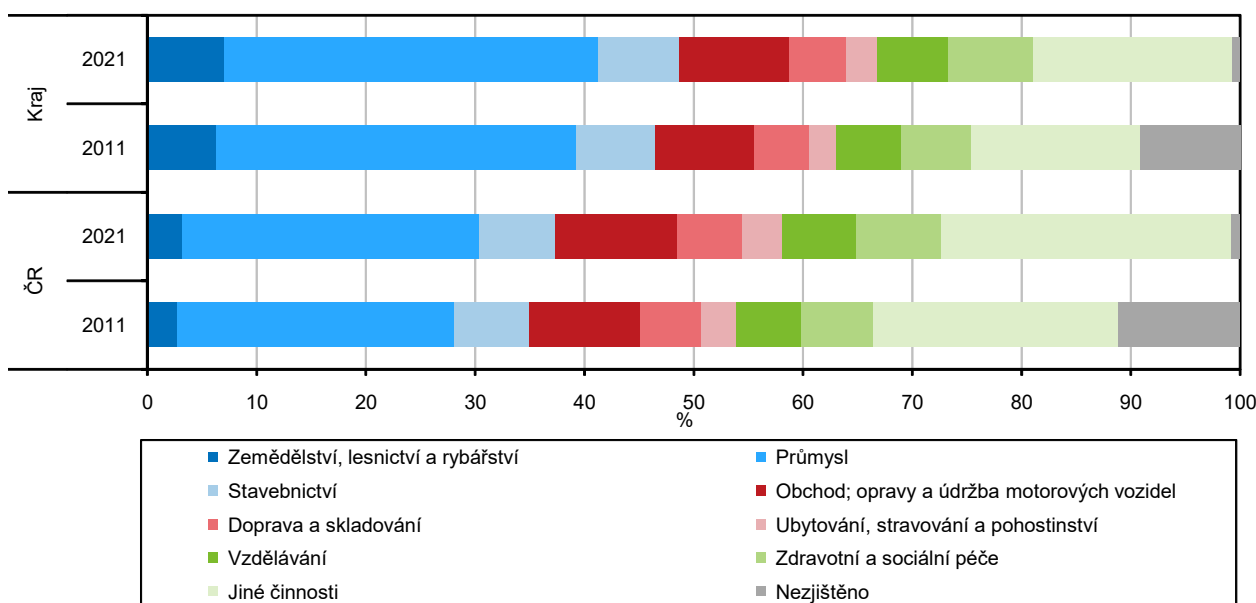
Počtem zaměstnaných osob se zařadilo na třetí místo zdravotní a sociální péče (asi 19 tisíc zaměstnaných), těsně následovaná stavebnictví s více než 18 tisíci zaměstnaných. Další významná odvětví, pokud jde o počet zaměstnaných osob, představují zemědělství, lesnictví a rybnictví (17,3 tisíce osob), vzdělávání (16 tisíc osob), veřejná správa, obrana, povinné sociální zabezpečení (14,3 tisíce osob) a doprava (12,9 tisíce osob).

Tab. 4.3.1 Zaměstnaní podle věku a odvětví ekonomické činnosti

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom ve věku					
		15–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 a více
Zaměstnaní	246 077	38 713	49 969	72 124	58 744	16 042	10 485
v tom podle odvětví ekonomické činnosti (%):							
zemědělství, lesnictví, rybářství	7,1	6,6	5,7	6,3	7,9	9,7	12,3
těžba a dobývání	0,4	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,2
zpracovatelský průmysl	31,3	31,8	32,6	33,3	31,3	25,8	17,1
výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1,8	1,7	1,6	1,5	1,9	2,7	2,2
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1,1	0,6	0,9	1,1	1,4	1,7	1,2
stavebnictví	7,5	7,1	8,0	7,8	7,0	7,9	6,3
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	10,1	11,4	10,0	10,6	9,3	8,2	9,5
doprava a skladování	5,3	5,1	5,0	5,3	5,4	5,6	5,3
ubytování, stravování a pohostinství	2,9	3,9	3,1	2,6	2,4	2,1	3,1
informační a komunikační činnosti	1,8	3,2	2,8	1,5	1,0	0,9	0,9
peněžnictví a pojišťovnictví	1,3	1,8	1,4	1,1	1,2	1,1	1,3
činnosti v oblasti nemovitostí	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,6	1,3
profesní, vědecké a technické činnosti	3,2	4,1	4,1	2,5	2,2	3,3	6,8
administrativní a podpůrné činnosti	3,0	3,3	2,6	2,4	3,1	3,8	5,8
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,8	4,4	5,9	6,2	6,3	6,4	4,7
vzdělávání	6,5	4,3	5,5	6,6	8,1	9,0	6,9
zdravotní a sociální péče	7,8	7,1	7,1	7,9	8,2	8,1	9,1
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,0	1,4	1,0	0,8	0,8	1,0	2,3
činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené vyr. a sl. pro vlastní potřebu	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,8
činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
jiné činnosti	1,6	1,5	1,7	1,5	1,5	1,6	2,8
nezjištěno	x	x	x	x	x	x	x

Graf 4.5 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti v Kraji Vysočina a ČR

Z hlediska věkového složení zaměstnaných osob se ukazují jisté zvláštnosti některých odvětví. Pro zemědělství, lesnictví a rybářství je na Vysočině charakteristické zřetelně nižší zastoupení osob mladších padesáti let a naopak mnohem vyšší podíl starších věkových skupin (42 % zaměstnaných v tomto odvětví bylo starších 50 let). Naopak v průmyslu mají mezi zaměstnanými mírnou převahu lidé mladší a osoby nad 60 let jsou zastoupeny méně – podobně je tomu i ve stavebnictví či obchodě a opravách.

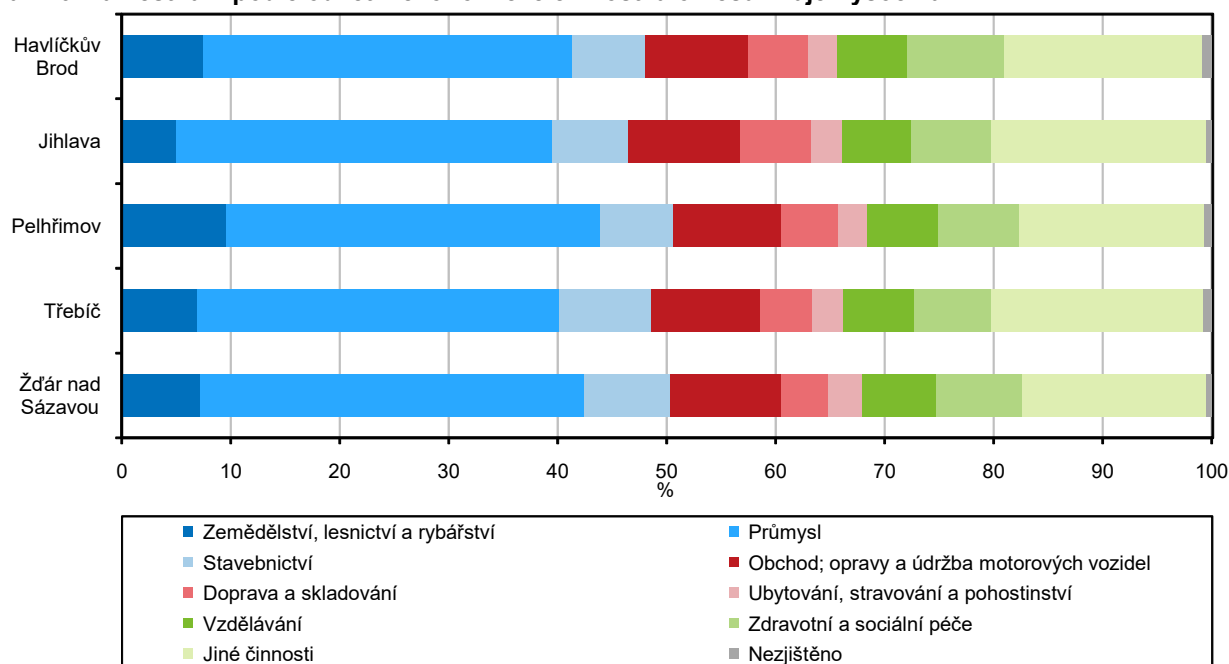
Stále malou přitažlivost práce ve vzdělávání pro mladší generace dokládá fakt, že ze zaměstnaných osob ve věku 15-29 let jich v kraji ve vzdělávání pracovalo pouze 4,3 % a ve věku 30–39 let 5,5 % (přitom podíl vzdělávání na celkovém počtu zaměstnaných byl 6,5 %). Naopak ve věkových skupinách nad 60 let má vzdělávání, ale i zdravotnictví a sociální péče, nadprůměrný podíl.

Tab. 4.3.2 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti a okresů

Kraj, okresy	Zaměstnaní celkem	z toho podle odvětví ekonomické činnosti (CZ-NACE)							
		zemědělství, lesnictví a rybářství	průmysl	stavebnictví	velko- a malo-obchod; opravy motor. vozidel	doprava a skladování	ubytování, stravování a pohostinství	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj Vysočina	246 077	17 307	84 234	18 276	24 648	12 909	7 011	16 003	18 974
Havlíčkův Brod	18,5	19,6	18,3	16,9	17,5	19,4	17,5	18,1	21,6
Jihlava	22,9	16,4	23,1	21,6	23,4	28,6	22,7	22,3	21,7
Pelhřimov	14,4	19,5	14,5	12,9	14,4	14,1	13,8	14,4	13,9
Třebíč	21,3	21,1	20,6	24,3	21,3	19,4	20,6	21,4	19,4
Žďár nad Sázavou	22,9	23,4	23,5	24,4	23,4	18,5	25,3	23,8	23,3

Rozdíly v zastoupení jednotlivých odvětví ekonomické činnosti samozřejmě existují i mezi územními celky v kraji. Zemědělství, lesnictví a rybářství (primární sektor) má v rámci kraje dlouhodobě nejmenší podíl v okrese Jihlava (vliv krajského města), nejvyšší zastoupení je v okrese Pelhřimov. Ve správním obvodu Pacov pracuje v primárním sektoru 17,0 % zaměstnaných, což je opravdu výjimečná hodnota nejen v rámci kraje. Vysočina má dlouhodobě nejvyšší podíl pracujících v primárním sektoru, což je dáno venkovským charakterem osídlení. Na postavení kraje tedy nemá vliv ani skutečnost, že zaměstnaných osob v zemědělství obecně ubývá, neboť tento pokles se týká všech regionů.

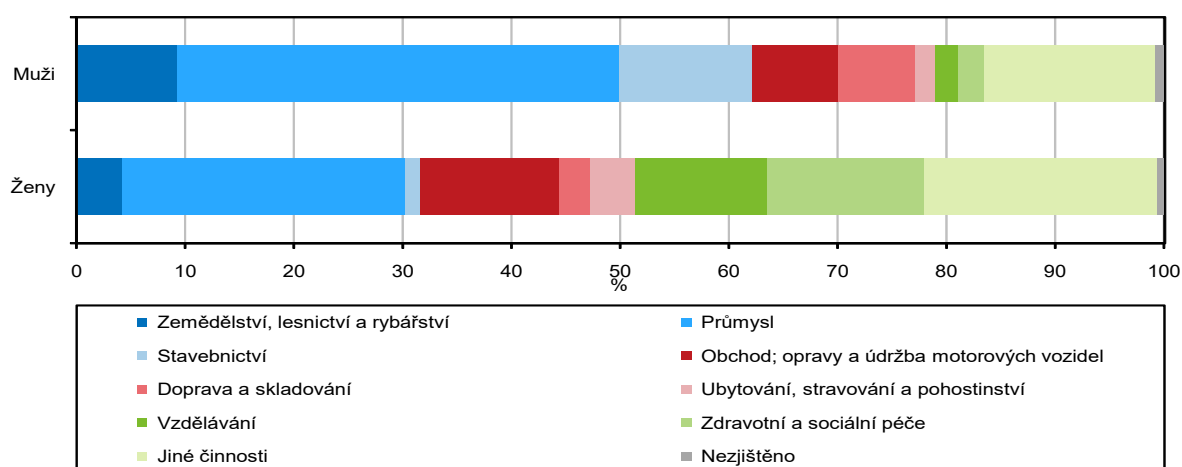
Graf 4.6 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti a okresů Kraje Vysočina

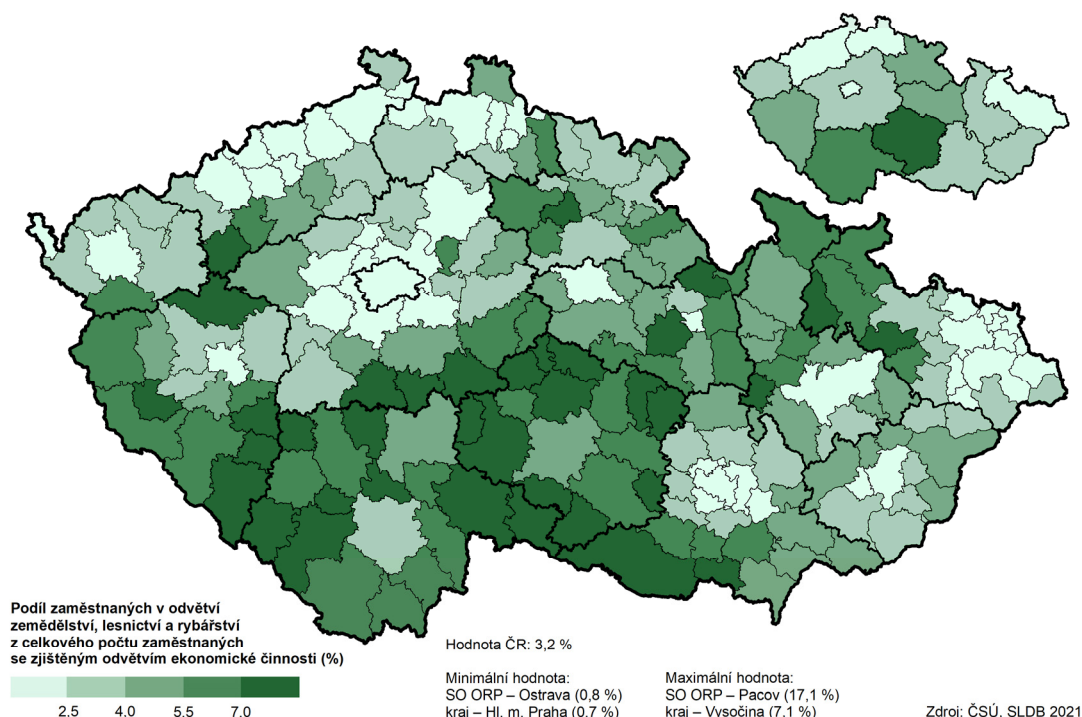
Podíl pracujících v průmyslu na celkovém počtu zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti patří v Kraji Vysočina rovněž k nejvyšším v rámci ČR (34,5 %). Na tom se podílejí zejména okresy Žďár nad Sázavou a Jihlava, ve kterých mají sídlo největší průmyslové podniky v kraji, rozdíly mezi okresy ale nejsou příliš velké. Nejvyšší podíly pracujících v průmyslu byly zjištěny ve správních obvodech Chotěboř a Bystřice nad Pernštejnem, kde se podíl zaměstnaných v průmyslu blíží 40 %. Naopak pod úrovní 30 % jejich podíl zůstal v obvodech Náměšť nad Oslavou a Nové Město na Moravě.

Zastoupení pracujících v terciárním sektoru (nevýrobní sféra) je na Vysočině nejmenší ze všech krajů (těsně přes 50 % ze zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti). To pochopitelně odpovídá relativně vysokým počtům zaměstnaných v primárním a sekundárním sektoru a rozdrobené sídelní struktuře kraje. Nejvyšší procento osob v nevýrobní sféře pracuje ve správním obvodu Náměště nad Oslavou (zřejmě vliv letecké základny, regionálního významného zaměstnavatele). Více než 50 % osob v nevýrobních odvětvích pracuje rovněž ve správních obvodech největších měst (Jihlava, Třebíč, Havlíčkův Brod) a ve správních obvodech Nové Město na Moravě a Humpolec. V ostatních oblastech kraje je zastoupení zaměstnaných v terciárním sektoru podprůměrné.

Graf 4.7 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti a pohlaví v Kraji Vysočina

Zaměstnaní v primárním sektoru ve správních obvodech ORP a krajích

4.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání a postavení v zaměstnání

Největší skupinu z úhrnu všech zaměstnaných osob podle postavení v zaměstnání tvoří zaměstnanci v pracovním a služebním poměru (84,8 % ze zjištěných hodnot). S velkým odstupem následuje skupina osob pracujících na vlastní účet, tj. podnikatelé bez zaměstnanců (14,0 % z úhrnu zaměstnaných, absolutně necelých 32 tisíc). Třetí skupinu tvoří zaměstnavatelé, tj. podnikatelé se zaměstnanci, kterých jsou necelé tři tisíce (1,3 %).

Ve srovnání s průměrem ČR je na Vysočině ve struktuře zaměstnaných o něco vyšší zastoupení zaměstnanců a zaměstnavatelů na úkor osob pracujících na vlastní účet. Jejich podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob je v kraji o jeden procentní bod nižší než na republikové úrovni, v mezikrajském srovnání je druhé nejvyšší.

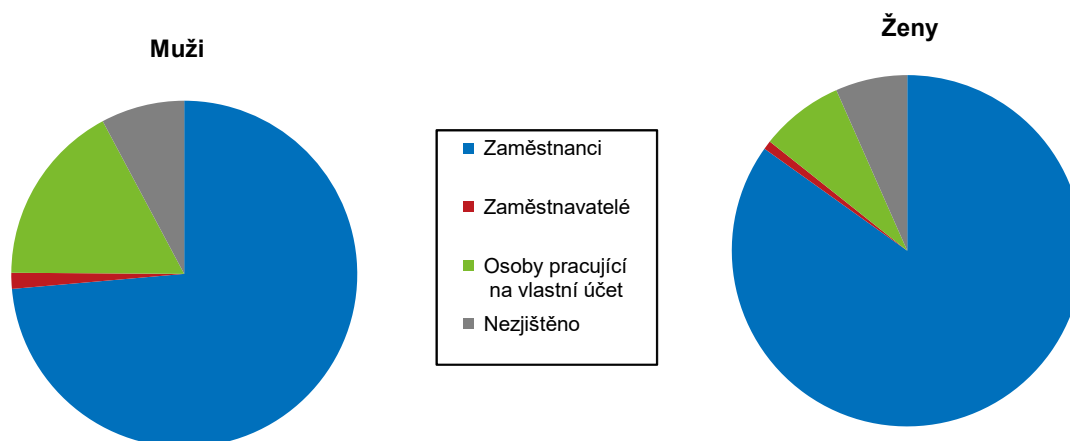
Tab. 4.4.1 Zaměstnaní podle pohlaví a postavení v zaměstnání

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom		Struktura zaměstnaných (%)		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zaměstnaní	246 077	137 419	108 658	100,0	100,0	100,0
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	193 381	101 165	92 216	84,8	79,9	90,9
zaměstnavatelé	2 917	2 046	871	1,3	1,6	0,9
osoby pracující na vlastní účet	31 853	23 479	8 374	14,0	18,5	8,3
nezjištěno	17 926	10 729	7 197	x	x	x

Ve struktuře zaměstnaných mužů je oproti úhrnu patrné nižší zastoupení zaměstnanců a naopak vyšší procento zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet. Ve struktuře zaměstnaných žen představují zaměstnankyně asi 91 % z úhrnu. Žen – podnikatelek je absolutně i relativně méně, tvoří necelých třicet procent všech zaměstnavatelů a něco přes čtvrtinu osob pracujících na vlastní účet.

Graf 4.8 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a pohlaví v Kraji Vysočina

Zaměstnanci představují ve všech okresech Kraje Vysočina nejméně 84 % všech zaměstnaných osob, nejvyšší je jejich podíl v jihlavském okrese (86,0 %), nejnižší na Pelhřimovsku (84,2 %) a Třebíčsku (84,3 %). Okres Jihlava se naproti tomu vyznačuje v rámci kraje nejnižším podílem zaměstnavatelů (1,1 %) a osob pracujících na vlastní účet (12,9 %). Ty jsou nejvíce zastoupeny v pelhřimovském okrese (14,6%), podíl zaměstnavatelů je nejvyšší na Havlíčkovobrodsku a Třebíčsku (shodně 1,4 %).

Tab. 4.4.2 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a okresů

Kraj, okresy	Celkem	v tom podle postavení v zaměstnání			
		zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	nezjištěno
Kraj Vysočina	246 077	193 381	2 917	31 853	17 926
Havlíčkův Brod	45 643	35 536	568	5 942	3 597
Jihlava	56 408	45 115	578	6 793	3 922
Pelhřimov	35 455	27 892	405	4 840	2 318
Třebíč	52 331	40 414	662	6 852	4 403
Žďár nad Sázavou	56 240	44 424	704	7 426	3 686

Více než tři čtvrtiny zaměstnaných osob jsou na Vysočině ve věku 25–54 let, když nejvíce je zastoupena věková skupina 25–34 let (27,8% z celkového počtu zaměstnaných). Podíl mladších a starších věkových skupin je výrazně nižší, zvláště to platí pro zaměstnané osoby ve věku 15–24 let (8,0 %). Projevuje se tak jak vliv populačně slabších ročníků, tak vysoký podíl studujících v této věkové skupině.

Velmi podobné je věkové rozložení nejpočetnější skupiny, tedy zaměstnanců. Větší odlišnosti nalezneme u zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet. Pro zaměstnavatele je příznačný posun věkového složení do vyšších věkových skupin, plných 60 % jich je na Vysočině ve věku 45 a více let, zastoupení nejmladších věkových skupin je velmi nízké. U osob pracujících na vlastní účet se sice také projevuje nadprůměrné zastoupení starších ročníků, můžeme ale pozorovat také nadprůměrné zastoupení osob z věkové skupiny 15 až 24 let.

Tab. 4.4.3 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a věku

	Celkem	v tom podle postavení v zaměstnání			
		zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	nezjištěno
Zaměstnaní	220 743	176 727	7 072	25 693	9 687
v tom ve věku (%):					
15–24 let	8,0	7,9	1,0	5,9	20,5
25–34 let	24,0	25,0	11,1	22,3	22,8
35–44 let	27,8	28,1	27,5	29,3	19,1
45–54 let	25,3	25,4	33,6	25,3	15,9
55–64 let	13,4	12,7	22,8	13,9	15,1
65 let a více	1,4	0,8	4,0	3,3	6,6

Rozložení zaměstnaných podle hlavních tříd zaměstnání (profesí) odpovídá na Vysočině jejich rozložení podle odvětví. Více než třetinu zaměstnaných osob tvoří řemeslníci, kvalifikovaní dělníci, pracovníci obsluhy strojů a zařízení a montéři, tj. profese spojené s průmyslem a stavebnictvím. Podíly těchto profesí patří k nejvyšším v ČR, např. pracovníci obsluhy strojů a zařízení a montéři tvoří 16,7 % zaměstnaných (průměr ČR je 13,7 %). Také procento kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství je mimořádně vysoké, v mezikrajském srovnání nejvyšší (2,3 %, průměr ČR je 1,1 %).

Zastoupení profesí spojených spíše s terciární sférou je naopak podprůměrné. To se týká např. technických a odborných pracovníků (17,1 %), zákonodárců a řídicích pracovníků (4,8 %), úředníků (6,4 %) a zvláště specialistů – včetně zdravotnických a pedagogických (16,4 %, o 4,5 procentního bodu méně než na republikové úrovni). Také podíl pracovníků ve službách a prodeji (13,8 %) je v mezikrajském srovnání jeden z nejvyšších.

Nikoli nevýznamnou součást zaměstnaných osob tvoří pracující důchodci a pracující žáci a studenti. Pracující důchodci jsou na Vysočině relativně častěji zastoupeni mezi pracovníky ve službách a v prodeji (18,7 % všech pracujících důchodců) a mezi pomocnými a nekvalifikovanými pracovníky (12,9 %). U pracujících žáků a studentů totéž platí o jiné třídě zaměstnání, totiž o specialstech (28,6 % pracujících žáků a studentů).

Tab. 4.4.4 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání a ekonomické aktivity

	Celkem	v tom			
		pracující důchodci	pracující žáci a studenti	osoby na mateřské dovolené	ostatní zaměstnaní
Zaměstnaní	246 077	25 913	9 086	1 936	209 142
z toho hlavní třídy zaměstnání:					
zákonodárci a řídící pracovníci specialisté	10 646	972	165	34	9 475
techničtí a odborní pracovníci	36 547	3 170	2 028	449	30 900
úředníci	37 930	2 586	1 303	326	33 715
pracovníci ve službách a prodeji	14 315	1 176	684	159	12 296
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	30 729	3 630	1 452	238	25 409
řemeslníci a opraváři	5 027	535	96	14	4 382
obsluha strojů a zařízení, montéři	36 814	2 365	380	44	34 025
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	37 062	2 444	414	111	34 093
zaměstnanci v ozbrojených silách	11 636	2 502	415	30	8 689
nezjištěno	1 239	1	141	2	1 095
	24 132	6 532	2 008	529	15 063

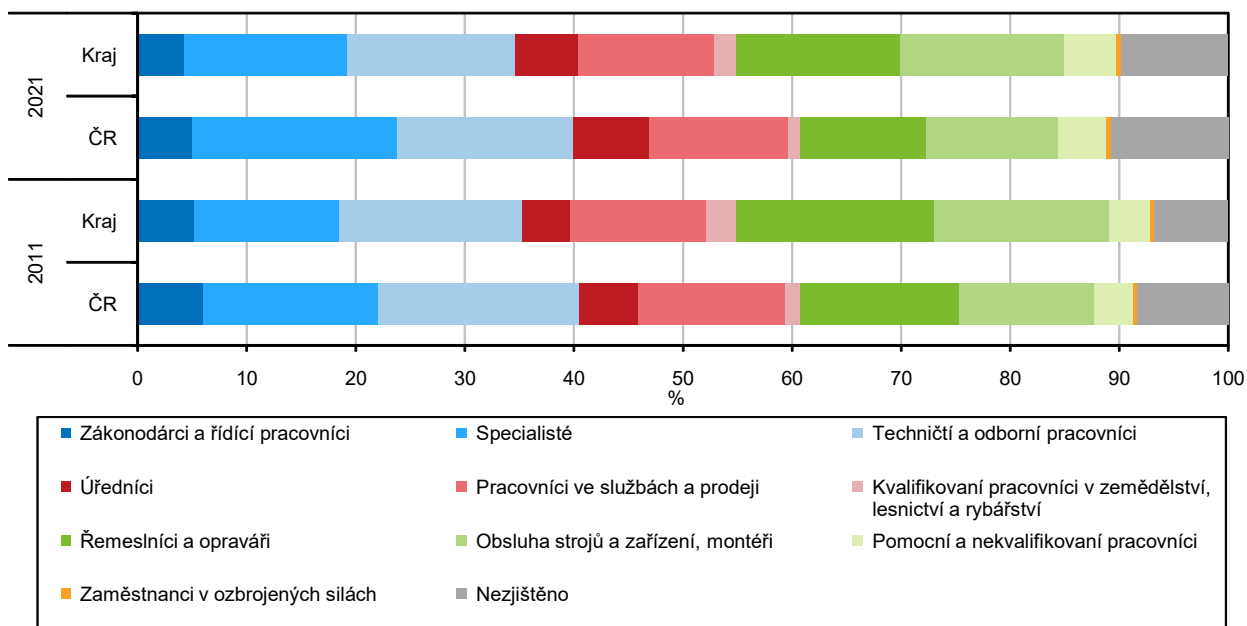
Rozložení zaměstnaných podle tříd se v jednotlivých okresech Kraje Vysočina samozřejmě případ od případu poněkud liší, meziokresní rozdíly však většinou nejsou příliš hluboké. U v kraji vůbec nejvíce zastoupené třídy – technických a odborných pracovníků – se podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob (se zjištěnou třídou zaměstnání) pohybuje od 16,6 % (okres Třebíč) po 17,8 % (okres Jihlava). Poněkud větší rozdíly panují u řemeslníků a opravářů, další významné třídy zaměstnání. V tomto případě byl nejnižší podíl zjištěn na Jihlavsku (15,6 %), nejvyšší na Žďársku (17,8 %), nicméně i zde platí, že 2,2 procentní body rozdílu nepředstavují žádnou propast. Můžeme se též zmínit o již výše uvedených kvalifikovaných pracovnících v zemědělství, lesnictví a rybářství. Ti byli v rámci kraje nejméně zastoupeni na Jihlavsku (1,6 %), nejvíce na Pelhřimovsku (2,9 %).

Tab. 4.4.5 Zaměstnaní podle hlavní třídy zaměstnání a okresů

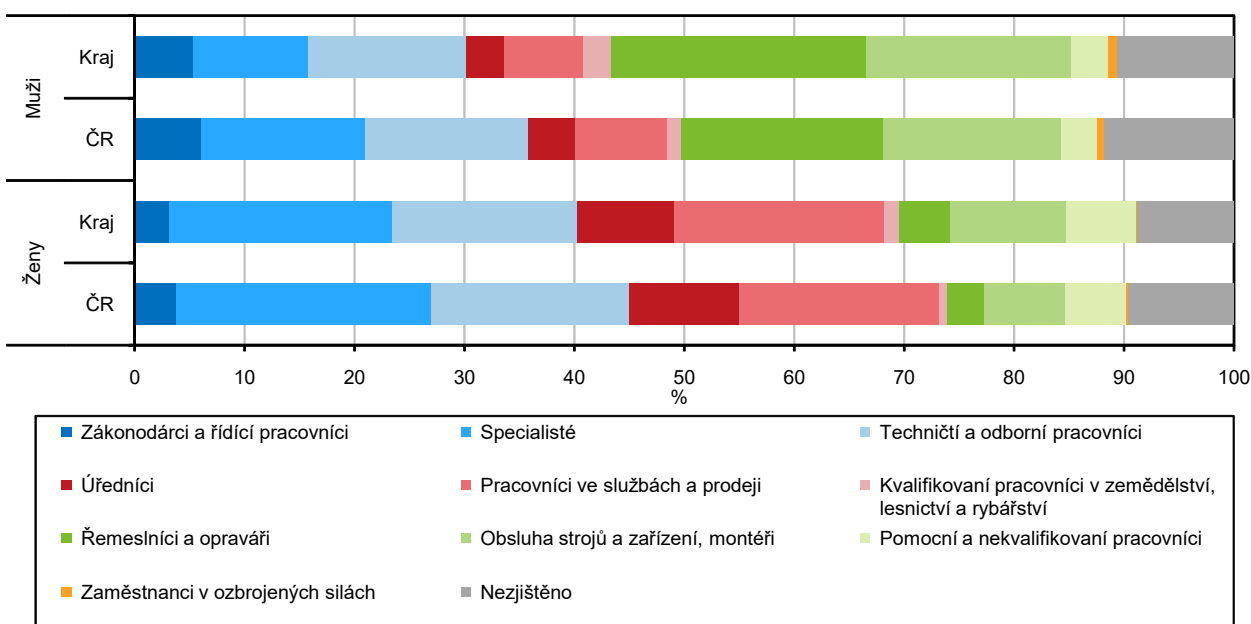
	Kraj Vysočina	v tom okresy				
		Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Zaměstnaní	246 077	45 643	56 408	35 455	52 331	56 240
z toho hlavní třídy zaměstnání:						
zákonodárci a řídící pracovníci specialisté	10 646	1 965	2 352	1 608	2 189	2 532
techničtí a odborní pracovníci	36 547	6 877	8 470	4 843	7 753	8 604
úředníci	37 930	6 848	9 056	5 305	7 885	8 836
pracovníci ve službách a prodeji	14 315	2 630	3 621	2 029	2 980	3 055
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	30 729	5 831	6 920	4 385	6 836	6 757
řemeslníci a opraváři	5 027	956	829	921	1 115	1 206
obsluha strojů a zařízení, montéři	36 814	6 668	7 909	5 041	8 140	9 056
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	37 062	6 827	8 949	5 382	7 655	8 249
zaměstnanci v ozbrojených silách	11 636	2 176	2 474	1 917	2 534	2 535
nezjištěno	1 239	313	164	64	523	175
	24 132	4 552	5 664	3 960	4 721	5 235

Graf 4.9 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání v Kraji Vysočina a ČR

Graf 4.10 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání a pohlaví v Kraji Vysočina a ČR

Mezi téměř 35 tisíci podnikateli na Vysočině převládají vzdělanější lidé, více než polovina z nich má nejméně úplné střední vzdělání s maturitou, vyučených je 40 % podnikatelů.

Podnikatelé se středním vzděláním (včetně vyučených) jsou na Vysočině nejvíce zastoupeni ve věkové skupině 40–49 let (40 %), velmi vysoký je jejich podíl ve skupině 50–59 let. Osoby s úplným středním vzděláním s maturitou mají nejvyšší (též zhruba čtyřicetiprocentní) zastoupení mezi nejmladšími podnikateli ve věku 18–29 let, dá se předpokládat, že je mezi nimi značné množství podnikajících vysokoškolských studentů (i s ohledem na velmi nízké zastoupení vysokoškoláků v této věkové skupině). Podnikatelé s úplným středoškolským vzděláním mají dále velmi vysoký podíl ve věkové skupině 40–49 let, která se naproti tomu vyznačuje velmi nízkým podílem vysokoškoláků. Ti jsou naopak výrazně zastoupeni mezi podnikateli ve věku 30–39 let a též v nejvyšších věkových skupinách nad 60 let.

Vzdělanostní struktura podnikatelů se však také liší podle toho, zda se jedná o zaměstnavatele či osoby pracující na vlastní účet. V první skupině převažují osoby s úplným středním vzděláním s maturitou (34,5 %), podíl zaměstnavatelů se středním vzděláním bez maturity je jen o málo nižší, za nimi následují vysokoškoláci (26,6 %). Z osob pracujících na vlastní účet mají dvě pětiny střední vzdělání včetně vyučení (bez maturity), následují středoškoláci s maturitou (35,0 %) a absolventi vysokých škol (14,9 %).

Tab. 4.4.6 Podnikatelé podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku

	Celkem	v tom podle vzdělání						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské	nezjištěno
Počet podnikatelů	34 770	63	990	14 123	12 152	397	5 532	1 513
v tom:								
zaměstnavatelé	2 917	6	29	984	1 005	22	776	95
osoby pracující na vlastní účet	31 853	57	961	13 139	11 147	375	4 756	1 418
v tom ve věku:								
18–29 let	74	2	4	23	31	3	10	1
30–39 let	362	2	2	102	123	8	117	8
40–49 let	813	1	6	326	318	7	125	30
50–59 let	926	1	9	334	303	3	236	40
60–69 let	606	-	3	178	176	-	235	14
70 let a více	136	-	5	21	54	1	53	2

4.5 Ekonomická aktivita žen

Něco přes jednu pětinu ženské části pracovní síly tvoří na Vysočině ženy bezdětné. Mezi ženami s živě narozenými dětmi převažují ženy se dvěma dětmi (asi 47 % z pracovní síly), následují ženy se třemi a více dětmi (16,9 %) a ženy s jedním dítětem mají podíl 14,5 %. Na jednu ženu v rámci pracovní síly tak připadá v průměru 1,6 dítěte (v celé ČR 1,5). Téměř shodné jsou tyto podíly a hodnoty u zaměstnaných žen. U žen mimo pracovní sílu můžeme pozorovat výše než čtvrtinový podíl žen se třemi a více dětmi a vyšší průměrný počet narozených dětí (1,9). Projevuje se tak vliv nejstarších věkových kategorií žen, které mívaly větší počet dětí.

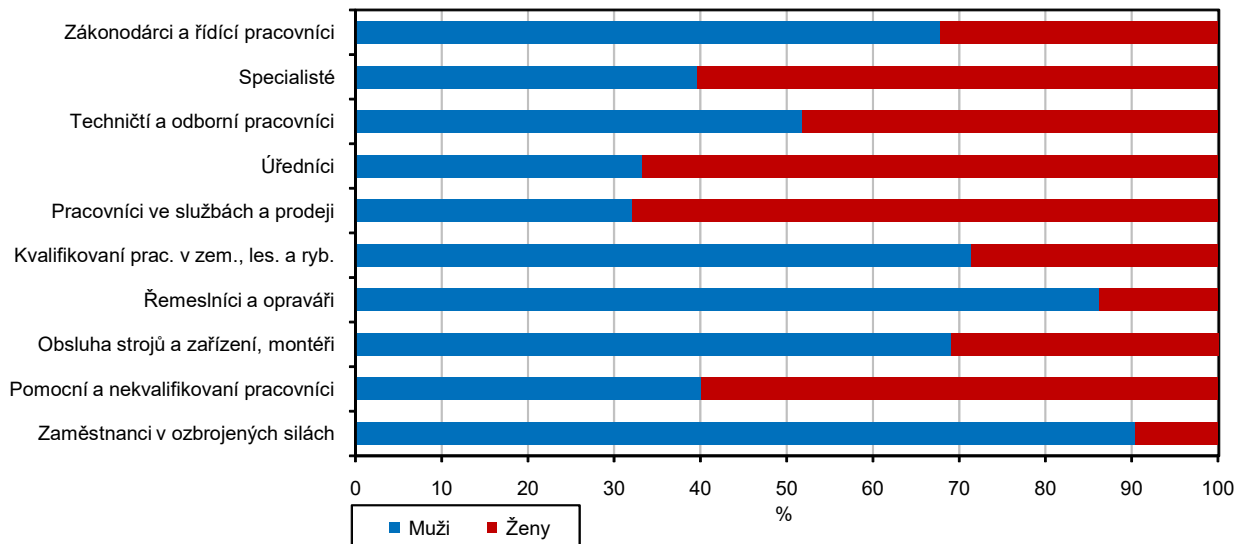
Tab. 4.5.1 Ženy ve věku 15 a více let podle ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání a počtu živě narozených dětí

	Pracovní síla	v tom					Osoby mimo pracovní sílu	Nezjištěná ekonomická aktivita
		zaměstnané	z toho postavení v zaměstnání			nezaměstnané		
			zaměstnané	zaměstnavatelky	osoby pracující na vlastní účet			
Ženy ve věku 15 a více let	113 503	108 658	92 216	871	8 374	4 845	96 762	1 354
v tom s počtem živě narozených dětí:								
0	24 103	22 830	18 769	64	1 391	1 273	17 571	166
1	16 320	15 455	13 102	142	1 253	865	11 494	326
2	53 297	51 639	44 748	502	4 077	1 658	40 346	366
3 a více	18 999	17 988	14 935	158	1 598	1 011	24 865	254
nezjištěno	784	746	662	5	55	38	2 486	242
Průměrný počet dětí	1,6	1,6	1,6	1,9	1,8	1,6	1,9	1,8

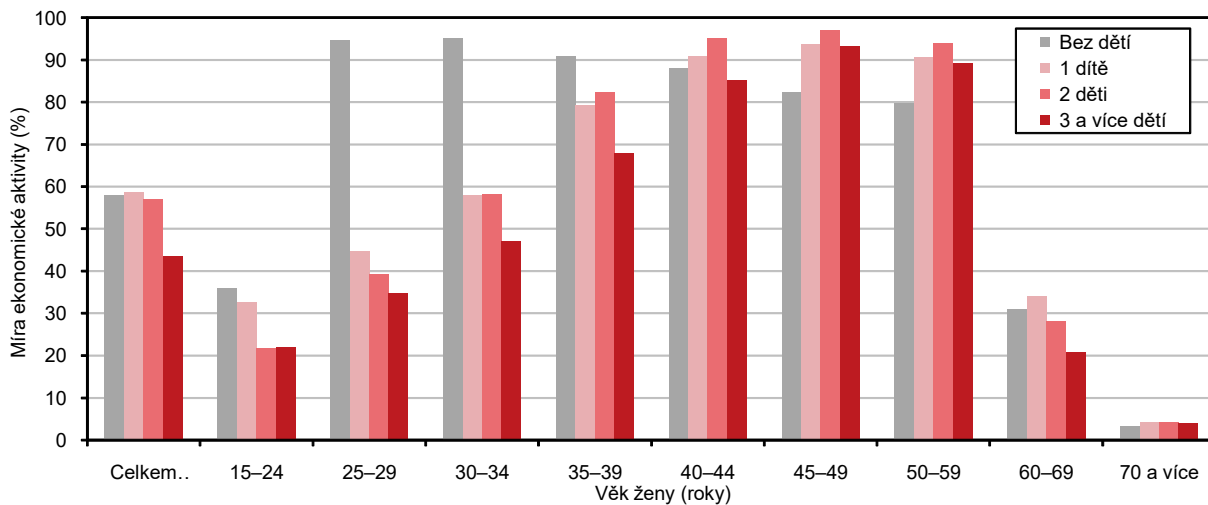

Ze zaměstnaných žen mají nejvyšší průměrný počet dětí zaměstnavatelky (1,9) zřejmě vlivem jejich vyššího průměrného věku. Ženy pracující na vlastní účet mají rovněž o něco vyšší průměrný počet dětí (1,8) než zaměstnané celkem. U nezaměstnaných žen je patrný vyšší podíl bezdětných žen, ale vyšší zastoupení mají i ženy se třemi a více dětmi, průměrný počet dětí je ale stejný jako u zaměstnaných žen.

Graf 4.11 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání a pohlaví v Kraji Vysočina (ze zjištěných hodnot)

Graf 4.12 Míra ekonomické aktivity žen podle věku a počtu živě narozených dětí v Kraji Vysočina (ze zjištěných hodnot)

Pozn.: podíl pracovní síly žen celkem v daném věku a s daným počtem dětí na celkovém počtu žen se zjištěnou ekonomickou aktivitou v daném věku a s daným počtem dětí.

5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do školy

Dojíždka obyvatelstva do zaměstnání a do škol představuje významný sociální jev, jehož rozsah, překonávané vzdálenosti, směry a formy odrážejí ekonomickou a sídelní strukturu daného území. Na jedné straně odpovídají existujícímu stupni koncentrace obyvatelstva (respektive sídelní rozdrobenosti) a na druhé straně rozmístění pracovních příležitostí a škol.

Těsnou souvislost dojíždky se sídelní strukturou lze dokumentovat na příkladu malých obcí. Ty jsou tradičně zdrojem intenzivní vyjíždky, zatímco pracovní příležitosti i školská zařízení jsou obvykle (i když samozřejmě nikoli výhradně) soustředěny v lidnatějších obcích.

Sčítání lidu přináší údaje o celkovém rozsahu dojíždky, její směrové orientaci i o době trvání a způsobu dopravy do zaměstnání a škol.

5.1 Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

Podle výsledků sčítání lidu, domu a bytů bylo k 26. březnu 2021 na území Kraje Vysočina přes 246 tisíc zaměstnaných osob. Z nich téměř 111 tisíc vyjíždí do zaměstnání mimo obec svého bydliště, z tohoto počtu přes 82 tisíc vyjíždí pětkrát týdně nebo častěji, tedy fakticky denně (74,1 %). Ve srovnání s celou Českou republikou je na Vysočině podíl denní vyjíždky o 2,5 procentního bodu vyšší. Podíl vyjíždějících denně do zaměstnání se ve všech okresech kraje pohybuje kolem tří čtvrtin, pouze na Havlíčkovobrodsku dosahuje 71,8 %.

Ženy se na Vysočině na celkovém počtu osob vyjíždějících do zaměstnání podílejí 44,1 %, což je o 0,6 bodu méně než na celorepublikové úrovni. V jednotlivých okresech kraje tvoří ženy 42,4 % (Třebíč) až 45,1 % vyjíždějících (Žďár nad Sázavou).

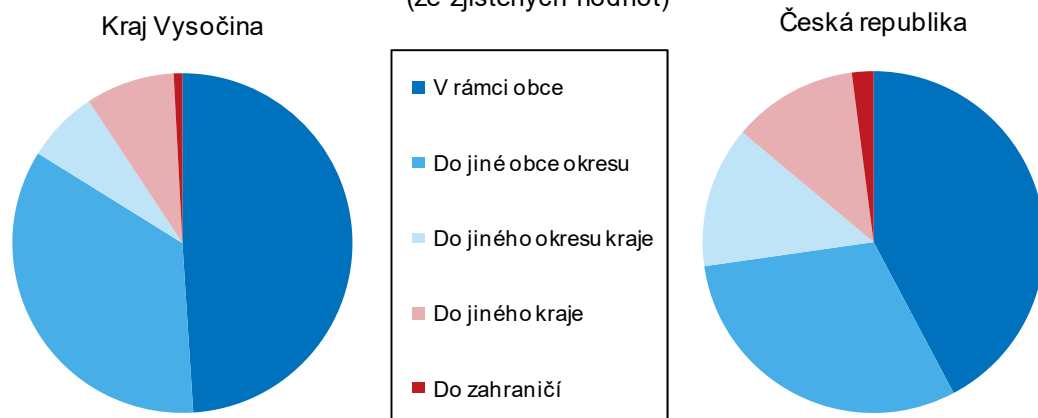
Tab. 5.1.1 Základní ukazatele dojíždky do zaměstnání podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce				Dojíždějící v rámci obce	Pracující na adrese obvyklého pobytu
	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji		
		muži	ženy			muži	ženy			
Kraj Vysočina	110 933	61 994	48 939	82 171	101 812	56 920	44 892	79 316	57 784	48 735
Havlíčkův Brod	20 857	11 557	9 300	14 977	16 165	8 656	7 509	12 332	10 288	9 194
Jihlava	22 082	12 334	9 748	16 725	25 787	14 461	11 326	19 910	17 255	10 960
Pelhřimov	14 448	7 990	6 458	10 714	14 367	8 150	6 217	11 209	8 659	8 268
Třebíč	26 615	15 319	11 296	19 662	21 960	12 852	9 108	17 061	9 790	9 319
Žďár nad Sázavou	26 931	14 794	12 137	20 093	23 533	12 801	10 732	18 804	11 792	10 994

Za zaměstnáním v Kraji Vysočina dojíždí téměř 102 tisíc osob, z toho více než 79 tisíc denně (77,9 %). Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl denní dojíždky do zaměstnání o 5,4 procentního bodu vyšší. V rámci kraje se podíl osob dojíždějících denně do zaměstnání pohybuje od 76,3 % v pelhřimovském okrese po 79,9 % na Žďársku. Převaha mužů je ve srovnání s vyjíždkou do zaměstnání naprosto stejná, na celkovém počtu dojíždějících se podílejí 55,9 %, ženy 44,1 %, což je ve srovnání s celou Českou republikou o 1,1 bodu méně. Nejvíce se v rámci kraje ženy podílejí na dojíždce v okrese Havlíčkův Brod (46,5 %), nejméně v trebičském okrese (41,5 %).

Více než dvě třetiny (68,4 %) vyjíždějících do zaměstnání na Vysočině směřují do jiné obce okresu, více než desetina (13,5 %) vyjíždí do jiného okresu kraje, více než patnáct procent (16,6 %) do jiného kraje České republiky a méně než dvě procenta do zahraničí.

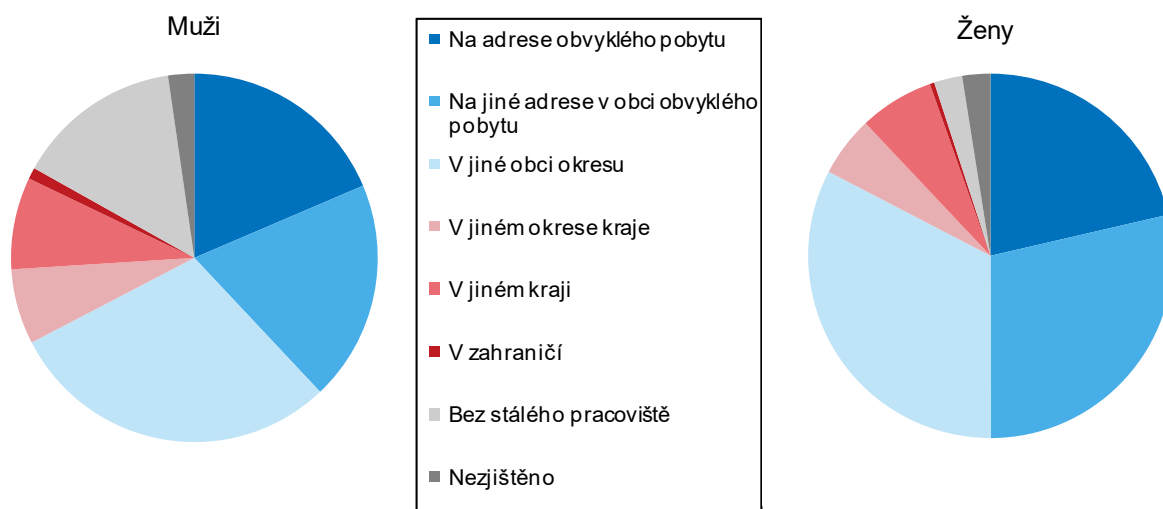
Graf 5.1 Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky
(ze zjištěných hodnot)

Mezi okresy kraje existují v zastoupení jednotlivých typů vyjížděky do zaměstnání značné rozdíly. Jednoznačně nejnižší podíl vyjíždějících do jiné obce okresu má Havlíčkovobrodsko (zhruba šest desetin), současně je v tomto okrese nejmenší podíl vyjíždějících do zahraničí. Na druhé straně zde pozorujeme na Vysočině suverénně nejvyšší podíl vyjíždějících do jiného okresu kraje a druhý nejvyšší podíl vyjíždějících do jiných krajů České republiky.

U jihlavského okresu se projevuje jeho centrální postavení v rámci kraje – nejen ve smyslu geografickém. Vyznačuje se zdaleka nejvyšším podílem vyjíždějících do jiné obce okresu (přes tři čtvrtiny) a též vysokým podílem vyjíždějících do zahraničí. Současně má ale druhý nejnižší podíl vyjíždějících do jiných okresů kraje a zejména zdaleka nejmenší zastoupení vyjíždějících do jiných krajů.

Tab. 5.1.2 Dojížděka do zaměstnání podle typu a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom				Dojíždějící do obce	v tom		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj Vysočina	110 933	75 819	14 942	18 369	1 803	101 812	75 819	14 942	11 051
Havlíčkův Brod	20 857	12 658	4 041	3 919	239	16 165	12 658	1 931	1 576
Jihlava	22 082	17 038	2 486	2 153	405	25 787	17 038	7 152	1 597
Pelhřimov	14 448	10 185	1 664	2 406	193	14 367	10 185	1 997	2 185
Třebíč	26 615	17 520	3 797	4 652	646	21 960	17 520	1 284	3 156
Žďár nad Sázavou	26 931	18 418	2 954	5 239	320	23 533	18 418	2 578	2 537

Graf 5.2 Zaměstnaní s obvyklým pobytem v Kraji Vysočina podle místa pracoviště a pohlaví

Na celkovém počtu téměř 102 tisíc osob dojíždějících do zaměstnání do některé obce kraje Vysočina se ze tří čtvrtin (74,5%) podílí dojíždka z jiné obce okresu, dojíždějící z jiného okresu kraje tvoří téměř 15 %, dojíždka z jiných krajů České republiky bezmála jedenáct procent. Ve srovnání s celorepublikovou úrovní na Vysočině výrazně převažuje vnitrookresní dojíždka (oproti České republice je její podíl vyšší o 19,7 procentního bodu), naopak podstatně nižší je zastoupení dojíždky z jiného okresu kraje (o 9,3 bodu) a z jiných krajů České republiky (-10,4 bodu).

Nejnižší podíl dojíždějících do zaměstnání z jiné obce okresu má Jihlavsko, kde je též nejnižší dojíždka z jiných krajů České republiky. Naproti tomu zde můžeme sledovat v rámci Vysočiny zdaleka nejvyšší podíl dojíždějících z jiných okresů kraje (více než 27 %). Nejvyšším podílem vnitrookresní dojíždky se vyznačuje Třebíčsko, které je však současně charakteristické mimořádně nízkým podílem dojíždějících z ostatních okresů kraje.

Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle věku a okresů

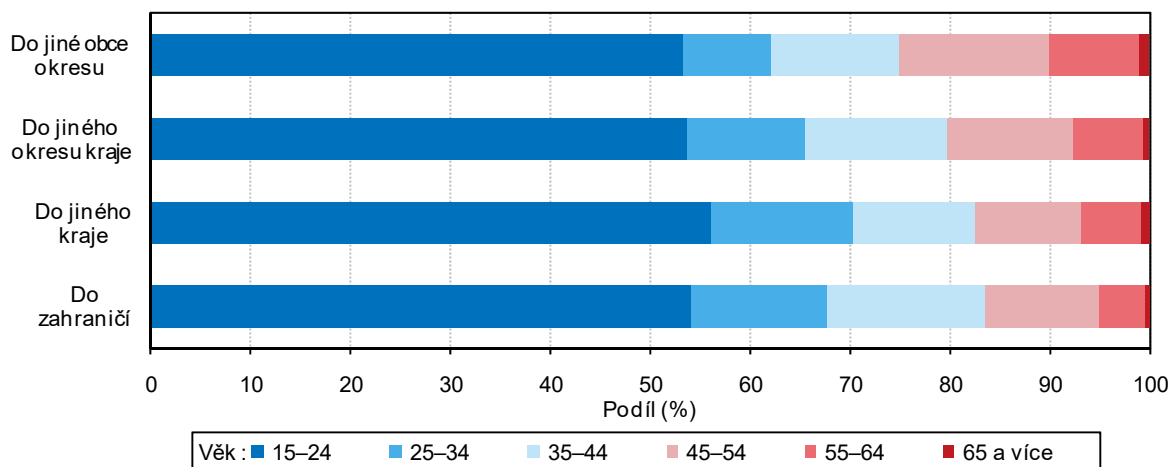
Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom ve věku					
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 a více
Kraj Vysočina	110 933	8 681	22 425	28 819	30 721	18 110	2 177
Havlíčkův Brod	20 857	1 616	4 084	5 501	5 710	3 446	500
Jihlava	22 082	1 754	4 351	5 825	6 150	3 551	451
Pelhřimov	14 448	1 166	2 847	3 704	4 033	2 359	339
Třebíč	26 615	2 002	5 506	6 824	7 358	4 478	447
Žďár nad Sázavou	26 931	2 143	5 637	6 965	7 470	4 276	440

Mezi vyjíždějícími do zaměstnání v Kraji Vysočina převažují osoby středního a vyššího věku, což je v zásadě podmíněno už věkovou skladbou zaměstnaných osob. Osoby ve věku 45-54 let se na celkovém počtu vyjíždějících podílejí téměř 28 %, vyjíždějící ve věku 35-44 let tvoří 26 % jejich celkového počtu. Stále ovšem platí, že relativně častěji za práci vyjíždějí spíše osoby mladší. Tak věková skupina 25-34 let se na celkovém počtu zaměstnaných osob podílí 18,1 %, na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání ale 20,2 %. Naproti tomu osoby ve věku 55-64 tvoří na Vysočině 18,4 % zaměstnaných ale jen 16,3 % vyjíždějících do zaměstnání.

Mezi jednotlivými okresy kraje nejsou ve věkové struktuře vyjíždějících výraznější rozdíly, celkově se pohybuje kolem krajské úrovně. Věkové složení vyjíždějících na Vysočině se příliš neliší ani od celorepublikových hodnot. Největší rozdíl můžeme pozorovat u osob ve věku 34-44 let, jejichž podíl na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání je v kraji o 1,0 procentní bod nižší než v celé České republice, naopak podíl osob

pětašedesátiletých a starších na vyjížděče do zaměstnání je na Vysočině oproti republice o 0,5 bodu nižší – hlavně vlivem okresů Třebíč a Žďár nad Sázavou.

Graf 5.3 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížděčky
(ze zjištěných hodnot)

Mezi vyjíždějícími i dojíždějícími do zaměstnání v Kraji Vysočina jsou nejpočetněji zastoupeny osoby s plným středním vzděláním s maturitou, jen o něco nižší je podíl vyučených bez maturity. Obě tyto skupiny představují dohromady zhruba tři čtvrtiny vyjíždějících i dojíždějících. Vysoký je u vyjížděčky i dojížděčky též podíl osob s vysokoškolským vzděláním, osoby se základním vzděláním a bez vzdělání představují zhruba tři procenta vyjíždějících i dojíždějících.

U vyjíždějících do zaměstnání můžeme pozorovat celkově vyšší vzdělanostní úroveň než u dojíždějících. Podíl vyjíždějících se základním vzděláním je o 0,2 procentního bodu nižší než dojíždějících se stejným vzděláním, zastoupení vyjíždějících se středním vzděláním bez maturity je o 1,7 bodu nižší, naproti tomu podíl vyjíždějících s úplným středním vzděláním s maturitou je o 0,3 bodu a s vysokoškolským vzděláním o 1,9 bodu vyšší než dojíždějících.

Vyjížděčkou do zaměstnání kraj ztrácí přes devět tisíc osob, mezi nimiž jednoznačně převládají osoby se středoškolským vzděláním (42,7 %) a vysokoškolským vzděláním (40,3 %). Nejenže tak Vysočina přichází o pracovní sílu, ztrácí tím především nejvzdělanější a nejkvalifikovanější pracovníky. Jediným okresem kraje, který vyjížděčkou do zaměstnání získává, je jihlavský, ve kterém dojížděčka převyšuje vyjížděčku asi o 3 700 osob, z nichž jsou dvě pětiny osob se středním vzděláním s maturitou a čtvrtina s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 5.1.4 Dojížděčka do zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší dosažené vzdělání				celkem	z toho nejvyšší dosažené vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední včetně vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední včetně vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Kraj Vysočina	110 933	3 449	39 112	43 685	21 942	101 812	3 312	37 680	39 788	18 266
Havlíčkův Brod	20 857	689	7 048	8 712	3 917	16 165	506	5 919	6 580	2 709
Jihlava	22 082	780	8 203	8 341	4 099	25 787	917	9 335	9 807	5 017
Pelhřimov	14 448	476	4 967	5 741	2 832	14 367	603	5 692	5 547	2 015
Třebíč	26 615	834	9 671	10 288	5 272	21 960	641	7 782	8 711	4 353
Žďár nad Sázavou	26 931	670	9 223	10 603	5 822	23 533	645	8 952	9 143	4 172

Ve vyjížděce je na Vysočině zastoupen především sekundární sektor, který představuje 40 % celkového počtu osob vyjíždějících do zaměstnání. Ve srovnání s celou Českou republikou je v Kraji Vysočina podíl zaměstnaných v průmyslu na celkové vyjížděce do zaměstnání vyšší o 4,2 procentního bodu, ve stavebnictví o 0,2 bodu. Osoby zaměstnané v primárním sektoru tvoří na Vysočině přes šest procent vyjíždějících, ve srovnání s celorepublikovou úrovní je to dvojnásobný podíl. O něco méně než v celé České republice jsou mezi vyjíždějícími zastoupeny osoby zaměstnané ve velkoobchodu, maloobchodu a opravách motorových vozidel (-1,8 bodu) a dopravě a skladování (-1,3 bodu), téměř stejné jsou podíly zaměstnaných v odvětví vzdělání a zdravotnictví a sociální péče.

Mezi jednotlivými okresy kraje nejsou ve vyjížděce podle odvětví většinou výraznější rozdíly. U jihlavského okresu se však přece jen projevuje vliv krajského města, což se odráží v nižším podílu zaměstnaných v primárním sektoru, naopak mírně nadprůměrně jsou zastoupeny osoby zaměstnané v průmyslu a dopravě. Okres Pelhřimov se vyznačuje v kraji nejvyšším podílem vyjíždějících osob zaměstnaných v primárním sektoru a nižšími podíly průmyslu a stavebnictví. Sekundární sektor je naproti tomu nejvíce zastoupen ve vyjížděce v třebíčském okrese.

Tab. 5.1.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle odvětví a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	z toho odvětví						
		zemědělství, lesnictví a rybářství	průmysl	stavebnictví	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj Vysočina	110 933	6 732	44 563	5 048	9 616	6 296	6 808	9 641
Havlíčkův Brod	20 857	1 292	7 945	841	1 855	1 259	1 263	2 072
Jihlava	22 082	1 063	8 964	949	1 915	1 678	1 294	1 760
Pelhřimov	14 448	1 097	5 585	561	1 251	814	948	1 333
Třebíč	26 615	1 659	11 279	1 377	2 167	1 300	1 521	1 849
Žďár nad Sázavou	26 931	1 621	10 790	1 320	2 428	1 245	1 782	2 627

Zdaleka nejpoužívanějším dopravním prostředkem při vyjížděce do zaměstnání je na Vysočině automobil, který ať už jako řidič nebo jako spolucestující využívalo bezmála sedm desetin vyjíždějících osob. Na ostatní dopravní prostředky tak v kraji zbývají jen „drobky“ – na městskou hromadnou dopravu 4,2 %, na autobus 6,7 %, podíl ostatních dopravních prostředků je ještě nižší, takže se na druhé místo zařadily lidské nohy, tedy chůze (14,5 %) – podíly byly vypočteny ze zjištěných hodnot. Podíl osob užívajících při vyjížděce automobil je na Vysočině podstatně vyšší než v celé České republice (o 9 procentních bodů), o něco vyšší je i podíl osob využívajících autobus (o 0,9 bodu), naopak výrazně méně se využívá městská hromadná doprava (-11,3 bodu). I v této oblasti se tak projevuje determinující vliv osídlení – roztržitá sídelní struktura a absence velkých měst v kraji.

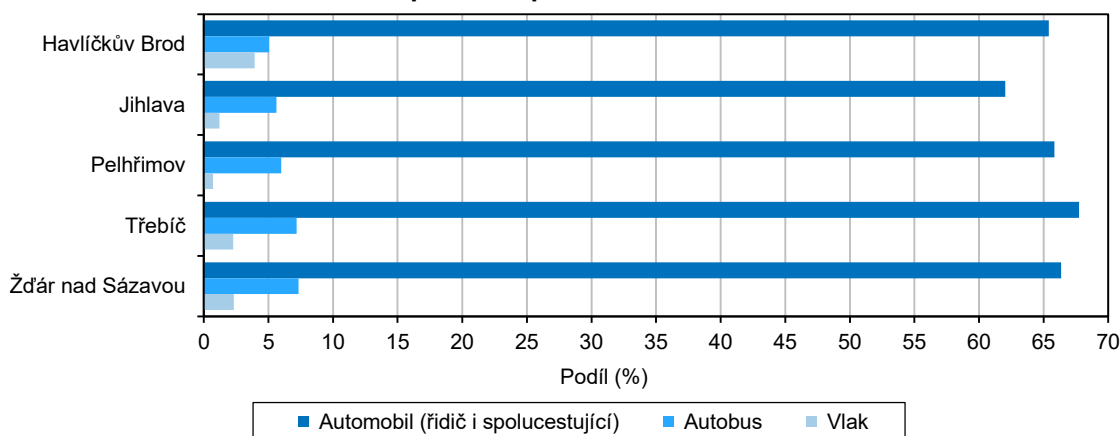
Ve využití jednotlivých dopravních prostředků mezi jednotlivými okresy kraje v některých případech existují i hlubší rozdíly, u osobního automobilu se rozmezí pohybuje od 65,8 % v případě Jihlavy po 71,0 % (Pelhřimov, Třebíč), u autobusu od 5,3 % u Havlíčkova Brodu po 7,7 % u Žďáru nad Sázavou. Oč méně lidí v brodském okrese využívá při vyjížděce do zaměstnání autobus, o to víc jich nastupuje do vlaku (4,2 %), naopak nejméně se v rámci kraje vlak využívá na Pelhřimovsku (0,8 %). U městské hromadné dopravy jednoznačně dominuje okres Jihlava s 10 % (nepochybně vliv krajského města), až daleko za ním je Třebíčsko (3,5 %), podíly MHD v ostatních okresech jsou ještě nižší. Naopak jsou v nich o něco vyšší podíly osob nevyužívajících žádný dopravní prostředek.

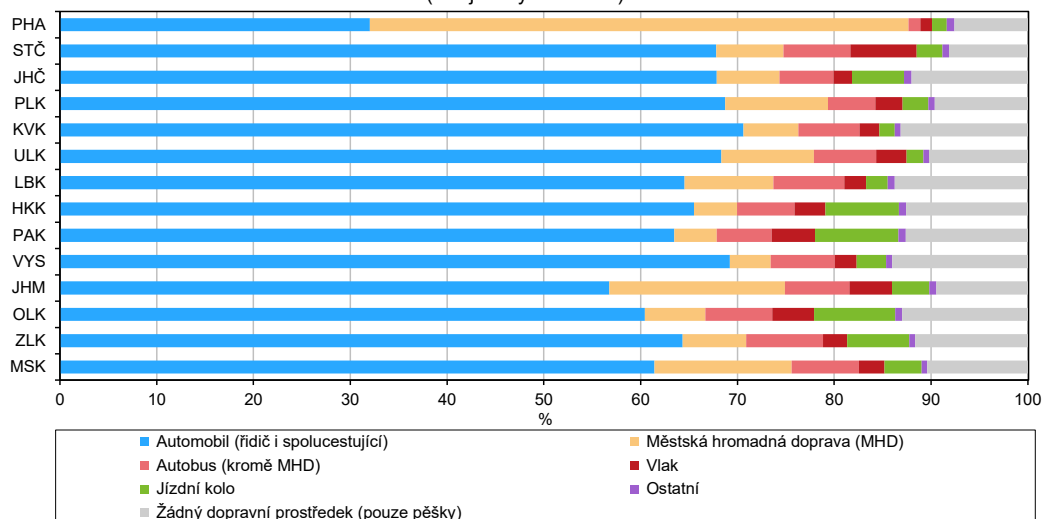
Tab. 5.1.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom hlavní dopravní prostředek							žádný dopravní prostředek (pouze pěšky)	nezjištěno
		automobil (řidič i spolucestující)	městská hromadná doprava (MHD)	autobus (kromě MHD)	vlak	jízdní kolo	ostatní dopravní prostředky			
Kraj Vysočina	168 717	110 330	6 702	10 614	3 583	4 844	983	22 345	9 316	
Havlíčkův Brod	31 145	20 369	602	1 570	1 222	1 044	207	4 366	1 765	
Jihlava	39 337	24 405	3 763	2 209	477	1 043	237	4 940	2 263	
Pelhřimov	23 107	15 208	429	1 385	164	540	136	3 570	1 675	
Třebíč	36 405	24 660	1 208	2 612	824	964	180	4 292	1 665	
Žďár nad Sázavou	38 723	25 688	700	2 838	896	1 253	223	5 177	1 948	

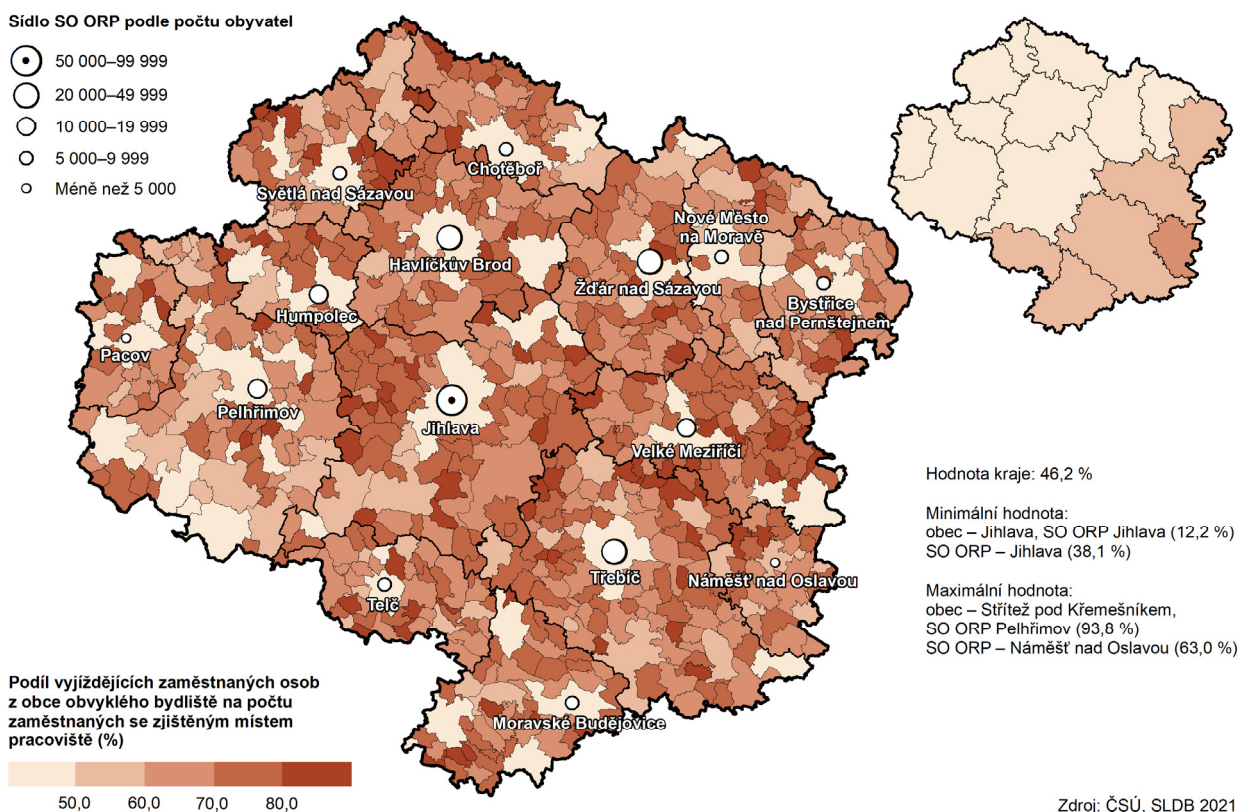
Graf 5.4 Vyjížděka do zaměstnání z obce bydliště podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Graf 5.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku a krajů (ze zjištěných hodnot)

Vyjíždka do zaměstnání v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

5.2 Vyjíždka a dojíždka do školy

Z více než třiatřiceti tisíc žáků a studentů, kteří v Kraji Vysočina vyjíždějí z obce obvyklého pobytu, jich většina (téměř dvě třetiny) dojíždí do škol v jiné obci okresu. Do jiného kraje České republiky směřuje čtvrtina a do jiného okresu Vysočiny více než desetina vyjíždějících žáků a studentů. Nejvyšší podíl vnitrookresní vyjíždky je v okresech s největšími městy (Jihlava, Třebíč), u nichž současně můžeme pozorovat nižší vyjíždku do ostatních okresů kraje (zvláště v případě Třebíčska). Do jiných krajů vyjíždějí nejméně žáci a studenti z Jihlavska, kde je v rámci kraje největší nabídka studijních příležitostí.

U dojíždky do škol jednoznačně převládají studenti a učni dojíždějící z jiných obcí okresu (přes 76 %). Váha dojíždky z ostatních okresů kraje je menší (více než 13 %), dojíždka z jiných krajů České republiky je nejmenší, něco přes desetinu dojíždějících. Od těchto krajských hodnot se výrazně liší opět především jihlavský okres, v němž je vzhledem k vyšší nabídce vzdělávacích možností podíl vnitrookresní dojíždky do škol ani ne dvoutřetinový, dojíždka z ostatních okresů kraje představuje více než 26 % a dojíždka z ostatních krajů České republiky přes 11 % dojíždějících žáků a studentů.

Tab. 5.2.1 Základní ukazatele dojížděky do školy podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce				Dojíždějící v rámci obce	Studující na adrese obvyklého pobytu
	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji		
		muži	ženy			muži	ženy			
Kraj Vysočina	33 023	16 173	16 850	22 423	27 326	13 812	13 514	21 624	35 584	1 509
Havlíčkův Brod	6 320	3 092	3 228	4 202	4 501	2 233	2 268	3 665	6 330	362
Jihlava	6 226	3 117	3 109	4 361	6 956	3 351	3 605	5 040	9 262	296
Pelhřimov	4 794	2 287	2 507	3 042	3 618	1 796	1 822	2 829	4 572	222
Třebíč	7 219	3 494	3 725	4 979	5 766	3 022	2 744	4 765	7 386	493
Žďár nad Sázavou	8 464	4 183	4 281	5 839	6 485	3 410	3 075	5 325	8 034	136

Vnitrookresní dojížděka se na celkovém počtu dojíždějících do škol podílí nejvíce v okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou, což ukazuje na skutečnost, že tamní školy mají především lokální význam. To potvrzuje i nízký podíl dojížděky z jiných krajů a též z ostatních okresů Vysočiny.

Z celkového počtu zhruba sedmdesáti tisíc žáků, studentů a učňů v Kraji Vysočina jich do škol z obce bydliště vyjíždí 47 %. Podíl vyjíždějících je o něco vyšší u dívek a blíží se padesáti procentům. Z jednotlivých okresů kraje má výrazně nižší podíl vyjíždějících žáků a studentů pouze okres Jihlava (kolem čtyřiceti procent), v ostatních od padesáti procent výš.

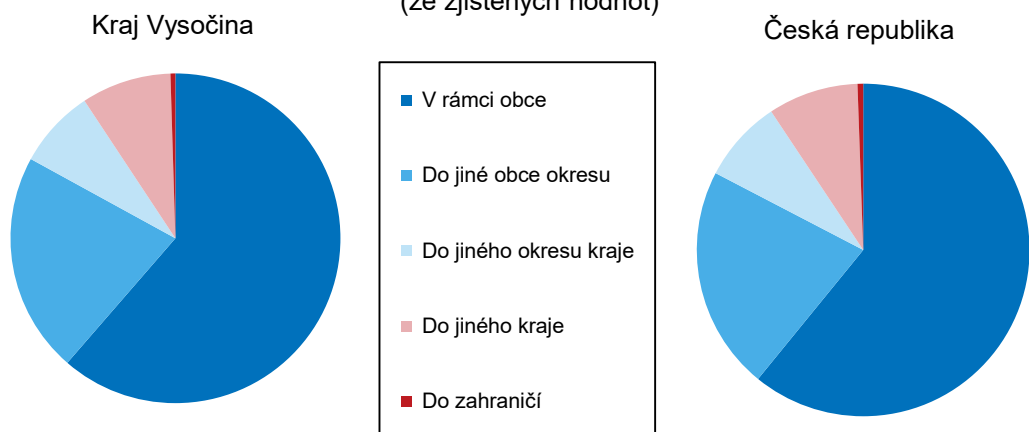
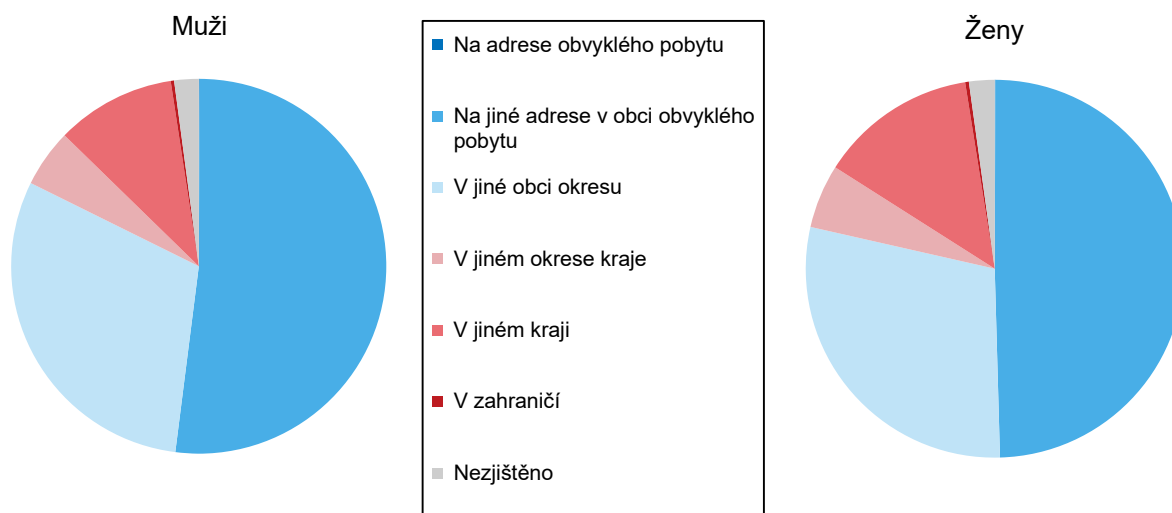
Tab. 5.2.2 Vyjíždějící do školy podle frekvence vyjížděky

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom frekvence vyjížděky					z jiného místa než z obvyklého bydliště	nezjištěno
		5x týdně a častěji	1x–4x týdně	pravidelně, ale méně než 1x týdně	nepravidelně			
Kraj Vysočina	68 607	39 960	4 279	570	1 206	1 035	21 557	
Havlíčkův Brod	12 650	7 139	817	94	257	176	4 167	
Jihlava	15 488	9 222	709	115	226	180	5 036	
Pelhřimov	9 366	5 194	746	110	168	188	2 960	
Třebíč	14 605	8 771	930	122	285	213	4 284	
Žďár nad Sázavou	16 498	9 634	1 077	129	270	278	5 110	

Tab. 5.2.3 Dojížděka do škol podle typu a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom				Dojíždějící do obce	v tom		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj Vysočina	33 023	20 812	3 666	8 335	210	27 326	20 812	3 666	2 848
Havlíčkův Brod	6 320	3 574	1 034	1 680	32	4 501	3 574	437	490
Jihlava	6 226	4 315	640	1 209	62	6 956	4 315	1 848	793
Pelhřimov	4 794	2 694	635	1 445	20	3 618	2 694	506	418
Třebíč	7 219	4 836	484	1 858	41	5 766	4 836	408	522
Žďár nad Sázavou	8 464	5 393	873	2 143	55	6 485	5 393	467	625

Denně z obce bydliště vyjíždí na Vysočině přes 22 tisíc žáků a studentů, což jsou více než dvě třetiny z celkového počtu vyjíždějících do škol. Největším podílem denní dojížděky žáků a studentů se vyznačuje okres Jihlava, těsně následovaný okresy Třebíč a Žďár nad Sázavou, což ukazuje na nejsnazší dostupnost škol, nejmenším Pelhřimovsko.

Graf 5.6 Struktura vyjížděky do školy podle typu vyjížděky
(ze zjištěných hodnot)**Graf 5.7 Žáci a studenti s obvyklým pobytem v Kraji Vysočina podle místa školy a pohlaví**

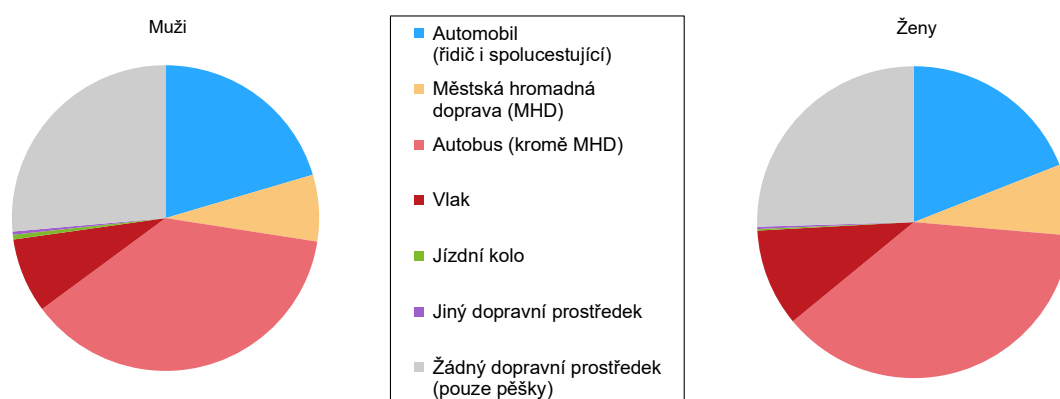
Nejpoužívanějším dopravním prostředkem při vyjížděce do školy je na Vysočině autobus, který využívaly téměř dvě pětiny vyjíždějících žáků a studentů. Automobil (jako řidič i jako spolucestující) používala bezmála pětina žáků a studentů a na rozdíl od vyjížděky do zaměstnání se v kraji k cestě do školy poměrně často využívala i městská hromadná doprava (7,2 %) a vlak (9,0 %). Stejně jako v případě vyjížděky do zaměstnání jsou na Vysočině i u žáků a studentů druhým nejrozšířenějším dopravním prostředkem vlastní nohy, jejichž podíl činil bezmála 26 % (veškeré výpočty byly provedeny ze zjištěných hodnot). Podíl osob užívajících při vyjížděce do škol autobus je na Vysočině podstatně vyšší než v celé České republice (o 14,4 procentního bodu), o něco vyšší je i podíl osob využívajících automobil (o 0,8 bodu), naopak výrazně méně se využívá městská hromadná doprava (-13,4 bodu). Stejně jako v případě vyjížděky do zaměstnání se projevuje determinující vliv osídlení – roztráštěná sídelní struktura a absence velkých měst v kraji.

Také u vyjížděky do škol existují ve využití jednotlivých dopravních prostředků mezi jednotlivými okresy kraje v některých případech i hlubší rozdíly. U osobního automobilu se rozmezí pohybuje od 17,2 % v případě Třebíče po 24,7 % (Pelhřimov), u autobusu od 31,8 % u Jihlavy po 43,0 % u Žďáru nad Sázavou. U vlaku jednoznačně dominuje okres Havlíčkův Brod (16,3 %), naopak nejméně se v rámci kraje vlak využívá na Jihlavsku (5,2 %). Městská hromadná doprava se jednoznačně nejvíce využívá na Jihlavsku (15,3 %), kde se nepochybně projevuje vliv krajského města, až daleko za ním je Třebíčsko (7,1 %), podíly MHD v ostatních okresech kraje se pohybují kolem čtyř procent. V nich jsou také nižší podíly osob nevyužívajících žádný dopravní prostředek.

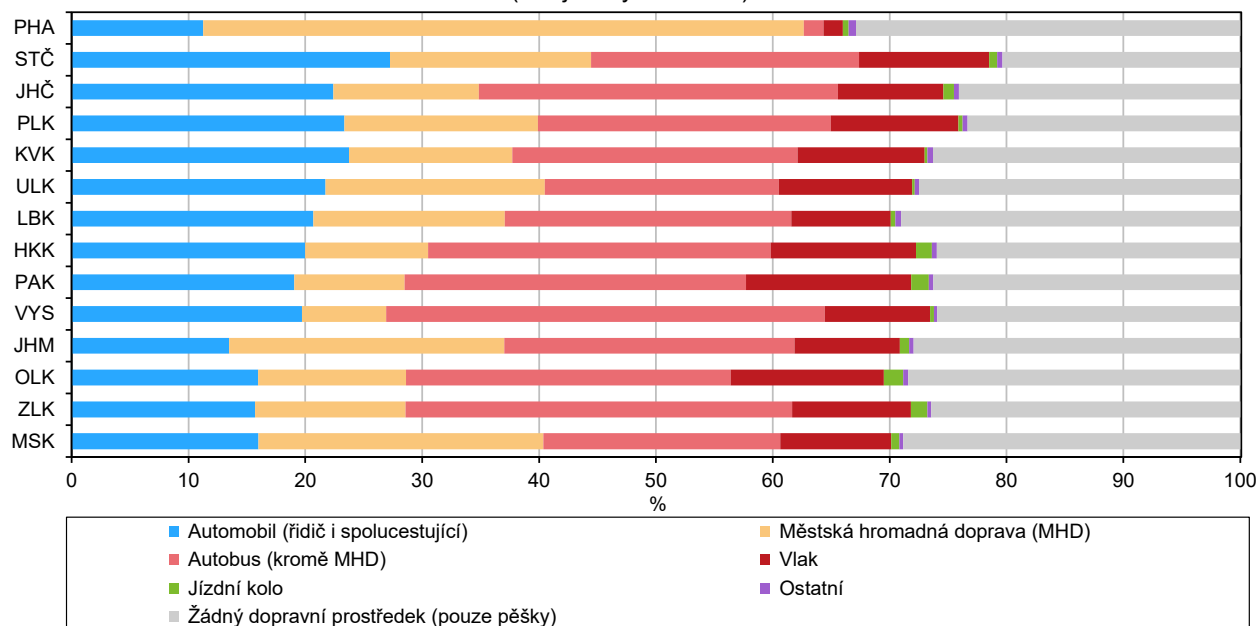
Tab. 5.2.4 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom hlavní dopravní prostředek							nezjištěno
		automobil (řidič i spolucestující)	městská hromadná doprava (MHD)	autobus (kromě MHD)	vlak	jízdní kolo	ostatní dopravní prostředky	žádný dopravní prostředek (pouze pěšky)	
Kraj Vysočina	68 607	9 296	3 400	17 699	4 248	158	134	12 234	21 438
Havlíčkův Brod	12 650	1 797	342	2 887	1 384	33	24	2 034	4 149
Jihlava	15 488	2 093	1 599	3 332	540	35	24	2 860	5 005
Pelhřimov	9 366	1 581	225	2 617	407	14	17	1 546	2 959
Třebíč	14 605	1 780	730	3 945	914	34	32	2 917	4 253
Žďár nad Sázavou	16 498	2 045	504	4 918	1 003	42	37	2 877	5 072

Graf 5.8 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a pohlaví v Kraji Vysočina

Graf 5.9 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a krajů (ze zjištěných hodnot)

5.3 Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do školy

Z okresů Kraje Vysočina vyjíždí do zaměstnání a do škol bezmála 144 tisíc osob, počet dojíždějících do okresů kraje přesahuje 129 tisíc osob. Vysočina tak má celkové negativní saldo dojížděky ve výši téměř 15 tisíc osob, na kterém se více než z třetiny (38,4 %) podílí dojížděka do škol.

Mezi vyjíždějícími i dojíždějícími převažuje dojížděka do zaměstnání, podíl žáků a studentů na celkovém počtu vyjíždějících se blíží jedné čtvrtině, u dojíždějících přesahuje jednu pětinu. Vysoké negativní saldo vyjížděky a dojížděky do škol tak ukazuje, že vzdor existenci vysoké školy a řady vyšších odborných škol na území kraje musí většina zájemců o další studium hledat svou alma mater mimo území Vysočiny.

Tab. 5.3.1 Počet vyjíždějících, dojíždějících a saldo dojížděky podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce			Dojíždějící do obce			Saldo dojížděky		
	celkem	do zaměstnání	do školy	celkem	do zaměstnání	do školy	celkem	do zaměstnání	do školy
Kraj Vysočina	143 956	110 933	33 023	129 138	101 812	27 326	-14 818	-9 121	-5 697
Havlíčkův Brod	27 177	20 857	6 320	20 666	16 165	4 501	-6 511	-4 692	-1 819
Jihlava	28 308	22 082	6 226	32 743	25 787	6 956	4 435	3 705	730
Pelhřimov	19 242	14 448	4 794	17 985	14 367	3 618	-1 257	-81	-1 176
Třebíč	33 834	26 615	7 219	27 726	21 960	5 766	-6 108	-4 655	-1 453
Žďár nad Sázavou	35 395	26 931	8 464	30 018	23 533	6 485	-5 377	-3 398	-1 979

Mezi deseti městy a obcemi Vysočiny s největším počtem dojíždějících do zaměstnání najdeme všechna někdejší okresní města a vedle nich také další sídla významných zaměstnavatelů, jako jsou Velké Meziříčí, Dukovany či Velká Bíteš. K této dojížděce do zaměstnání se zpravidla váže také rozsáhlá dojížděka do škol, což platí zejména pro Jihlavu a Třebíč.

Na druhé straně téměř všechna tato místa (s výjimkou Velké Bíteše a Dukovan) nalezneme mezi městy Vysočiny s nejvyšším počtem vyjíždějících do zaměstnání, jejichž první desítku doplňují ještě Chotěboř a Třešť. Poměrně vysoké jsou u nich i počty vyjíždějících do škol, zde můžeme předpokládat, že jde z valné části o vysokoškoláky.

Tab. 5.3.2 Obce s největším počtem vyjíždějících, dojíždějících a saldem dojížděky (řazeno dle "do zaměstnání")

Obec	Vyjíždějící z obce		Obec	Dojíždějící do obce		Obec	Saldo dojížděky	
	do zaměstnání	do školy		do zaměstnání	do školy		do zaměstnání	do školy
Třebíč	5 637	588	Jihlava	17 849	4 868	Jihlava	14 757	4 128
Jihlava	3 092	740	Žďár nad Sázavou	6 546	2 284	Žďár nad Sázavou	4 337	1 861
Havlíčkův Brod	2 673	701	Havlíčkův Brod	6 324	1 586	Pelhřimov	4 147	949
Žďár nad Sázavou	2 209	423	Třebíč	5 528	3 274	Havlíčkův Brod	3 651	885
Nové Město na Moravě	1 649	374	Pelhřimov	5 460	1 390	Dukovany	2 935	-80
Humpolec	1 503	374	Velké Meziříčí	3 961	709	Hamry nad Sázavou	-504	-203
Třešť	1 429	282	Dukovany	3 108	1	Kamenice	-589	-56
Velké Meziříčí	1 395	429	Velká Bíteš	2 808	366	Třešť	-812	39
Chotěboř	1 316	307	Humpolec	2 805	981	Luka nad Jihlavou	-821	-174
Pelhřimov	1 313	441	Nové Město na Mora	2 000	682	Brtnice	-954	-258

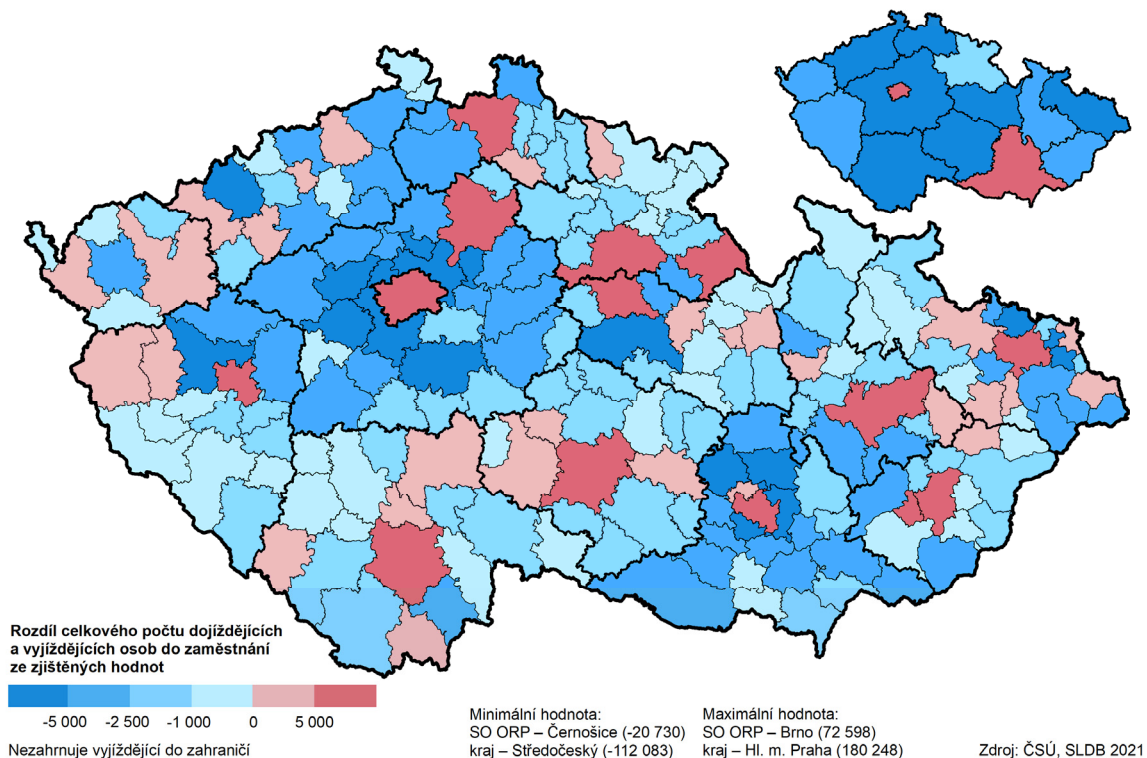
Mezi pěticí míst s nejvyšším kladným saldem dojížděky do zaměstnání nacházíme na Vysočině vedle někdejších okresních měst (bez Třebíče) ještě Dukovany. Vzhledem k tomu, že tato místa jsou i sídlem řady škol (samozřejmě s výjimkou Dukovan), vyznačují se i vysokým kladným saldem dojížděky do škol. Výška celkového salda dojížděky do zaměstnání a škol v případě krajského města (téměř 19 tisíc osob) je ovšem taková, že se dá říci, že Jihlava v případě vyjížděky a dojížděky na Vysočině „kope vlastní ligu“.

Ze čtyř obcí a jednoho města s nejhlubším negativním saldem dojížděky do zaměstnání se čtyři nacházejí v bližším nebo vzdálenějším zázemí Jihlavy. Doplňují je ještě Hamry nad Sázavou, které ale pro změnu leží

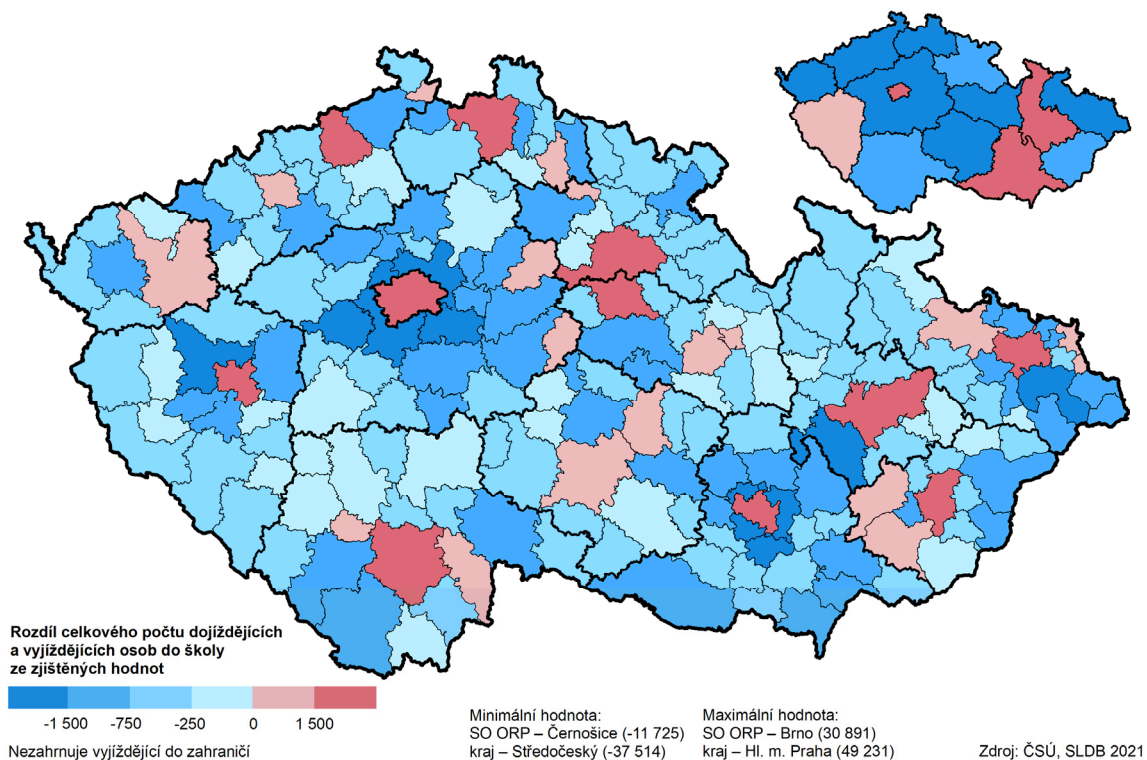

v těsné blízkosti Žďáru. Je jen logické, že negativní saldo dojížděky do zaměstnání doplňuje i výrazně negativní saldo dojížděky do škol (Třešť je v tomto ohledu výjimkou).

Saldo vyjížděky a dojížděky do zaměstnání ve správních obvodech ORP a krajích

Saldo vyjížděky a dojížděky do školy ve správních obvodech ORP a krajích

6. Domácnosti

Jedním ze základních výstupů sčítání lidu, domů a bytů jsou jinde nezjistitelné údaje o domácnostech. Údaje o domácnostech byly zpracovány podle zápisů na Formuláři pro domácnost, kde osoby žijící v jednom bytě zaznamenaly příbuzenské a jiné vztahy v rámci domácnosti. Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají.

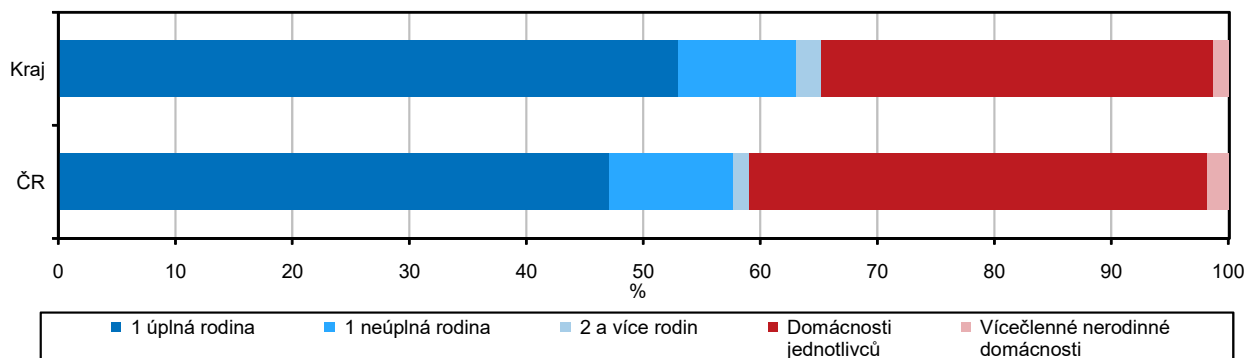
6.1 Struktura domácností

Hospodařících domácností bylo v Kraji Vysočina ke dni sčítání 210 806 s celkem 489 812 členy, průměrný počet členů připadajících na jednu domácnost činil 2,32. Téměř dvě třetiny domácností v kraji představovaly domácnosti rodinné (65,2 %), v drtivé většině tvořené jednou rodinou. Mezi nerodinnými domácnostmi (34,8 % celkového počtu domácností) převládaly domácnosti jednotlivců, které se v roce 2021 na Vysočině na celkovém počtu domácností podílely již více než 33 %.

Tab. 6.1.1 Základní údaje o hospodařících domácnostech

	Hospodařící domácnosti celkem	v tom					
		rodinné domácnosti			nerodinné domácnosti		
		celkem	v tom tvořené		celkem	v tom	
			1 rodinou	2 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
Počet domácností	210 806	137 474	132 891	4 583	73 332	70 547	2 785
%	100,0	65,2	96,7	3,3	34,8	96,2	3,8
Počet členů domácností	489 812	413 379	388 452	24 927	76 433	70 547	5 886
Průměrný počet členů	2,32	3,01	2,92	5,44	1,04	1,00	2,11

Graf 6.1 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti v Kraji Vysočina a ČR

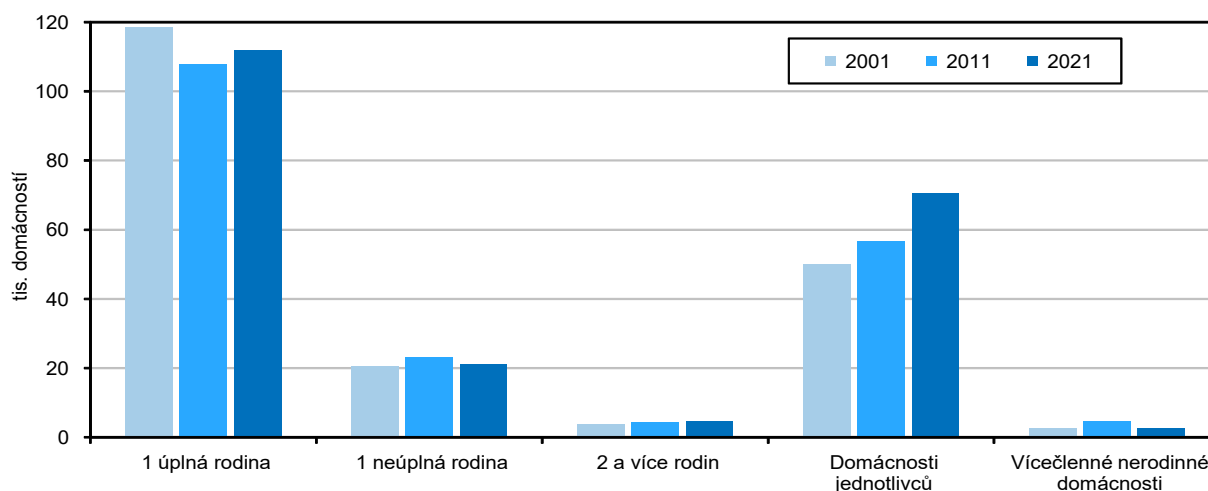
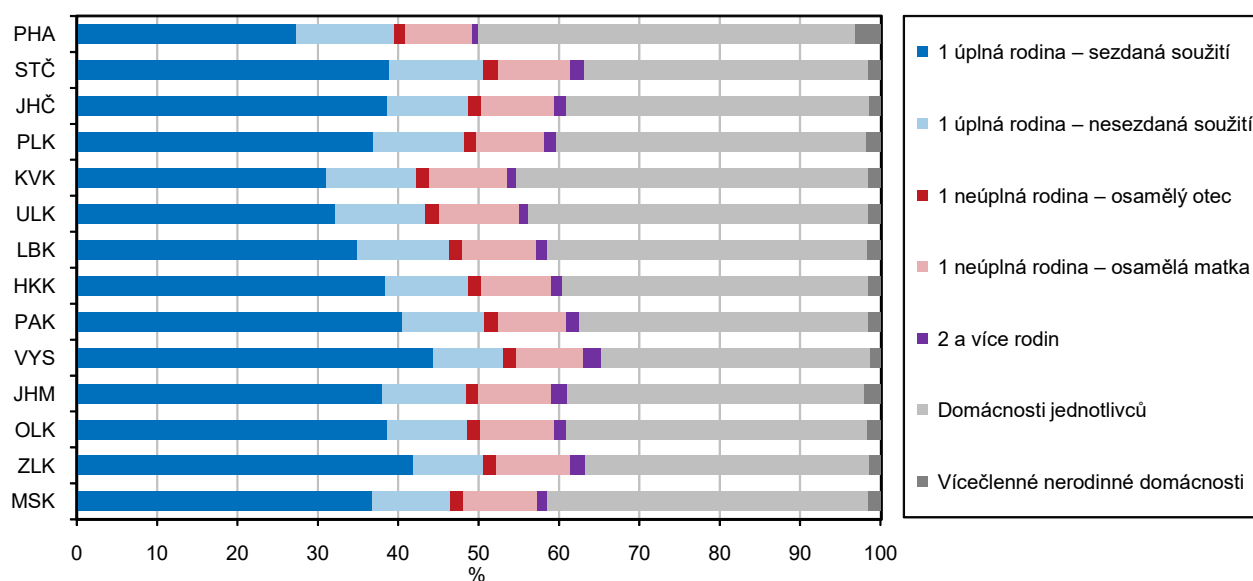

Podíl rodinných domácností je na Vysočině ze všech krajů České republiky nejvyšší a oproti celorepublikové úrovni je vyšší o 5,9 procentního bodu. Nejnižší zastoupení rodinných domácností je v Hlavním městě Praze (39,6 %). Naproti tomu podíl domácností jednotlivců je v Kraji Vysočina ze všech regionů nejnižší, oproti úrovni celé České republiky je o 5,6 bodu menší, ve srovnání s Hlavním městem Prahou je nižší o 13,4 bodu. Domácnosti jednotlivců jsou na Vysočině více než ze dvou pětín (44,4 %) tvořeny nepracujícími důchodci, což je nejvíce z krajů České republiky.

Zastoupení jednotlivých typů domácností v okresech kraje se s výjimkou okresu Jihlava, kde se projevuje vliv padesátitisícového krajského města, příliš neliší. V jihlavském okrese činil podíl rodinných domácností 62,7 % a domácností jednotlivců 35,8 %. Na opačném pólu stál okres Žďár nad Sázavou se 67,1 % rodinných domácností a 31,6 % domácností jednotlivců. Ještě markantnější je to na nižší úrovni, u správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Ve správním obvodu Jihlava se rodinné domácnosti na celkovém počtu hospodařících domácností podílely 62,3 % a domácnosti jednotlivců 36,2%, zatímco v obvodu Velké Meziříčí obdobné hodnoty činily 68,7 % a 30,0 %.

Tab. 6.1.2 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti a okresů

Kraj, okresy	Hospodařící domácnosti celkem	v tom domácnosti					
		rodinné			nerodinné		
		celkem	v tom tvořené		celkem	v tom	
			1 rodinou	2 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné domácnosti
Kraj Vysočina	210 806	137 474	132 891	4 583	73 332	70 547	2 785
Havlíčkův Brod	39 335	25 702	24 884	818	13 633	13 129	504
Jihlava	48 719	30 555	29 712	843	18 164	17 429	735
Pelhřimov	30 473	19 629	19 002	627	10 844	10 454	390
Třebíč	45 291	30 055	29 032	1 023	15 236	14 670	566
Žďár nad Sázavou	46 988	31 533	30 261	1 272	15 455	14 865	590

Graf 6.2 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti v Kraji Vysočina**Graf 6.3 Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti a krajů**

Na Vysočině v roce 2021 jednoznačně převládaly domácnosti s jedním nebo dvěma členy, dohromady tvořily téměř dvě třetiny všech hospodařících domácností. Vůbec nejrozšířenější byly domácnosti jednotlivců, tvořily plnou třetinu všech domácností. Na domácnosti se třemi členy připadlo 15,2 % a na čtyřčlenné domácnosti

14,6 %. Zastoupení domácností s pěti a více členy bylo ještě nižší. Domácnosti jednotlivců měly největší podíl na celku v jihlavském okrese (35,8 %), v němž naproti tomu měly podprůměrné zastoupení všechny ostatní velikostní skupiny domácností. Na opačném pólu stál okres Žďár nad Sázavou s podprůměrným podílem domácností jednotlivců i dvoučlenných domácností, ale s vyšším zastoupením domácností se čtyřmi a zejména pěti a více členy (8 % oproti 6,2 % na úrovni kraje). Celkově se však dá říci, že meziokresní rozdíly nejsou příliš hluboké. Průměrný počet členů hospodařící domácnosti se na Vysočině pohybuje mezi 2,26 v případě okresu Jihlava a 2,42 ve žďárském okrese.

Tab. 6.1.3 Hospodařící domácnosti podle počtu členů domácnosti a okresů

Kraj, okresy	Hospodařící domácnosti celkem	v tom hospodařící domácnosti s počtem členů					Počet členů hospodařících domácností celkem	Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		1	2	3	4	5 a více		
Kraj Vysočina	210 806	70 547	64 315	31 969	30 848	13 127	489 812	2,32
Havlíčkův Brod	39 335	13 129	12 140	5 954	5 760	2 352	91 060	2,31
Jihlava	48 719	17 429	14 449	7 350	6 918	2 573	109 915	2,26
Pelhřimov	30 473	10 454	9 542	4 491	4 294	1 692	69 350	2,28
Třebíč	45 291	14 670	14 108	7 058	6 717	2 738	105 835	2,34
Žďár nad Sázavou	46 988	14 865	14 076	7 116	7 159	3 772	113 652	2,42

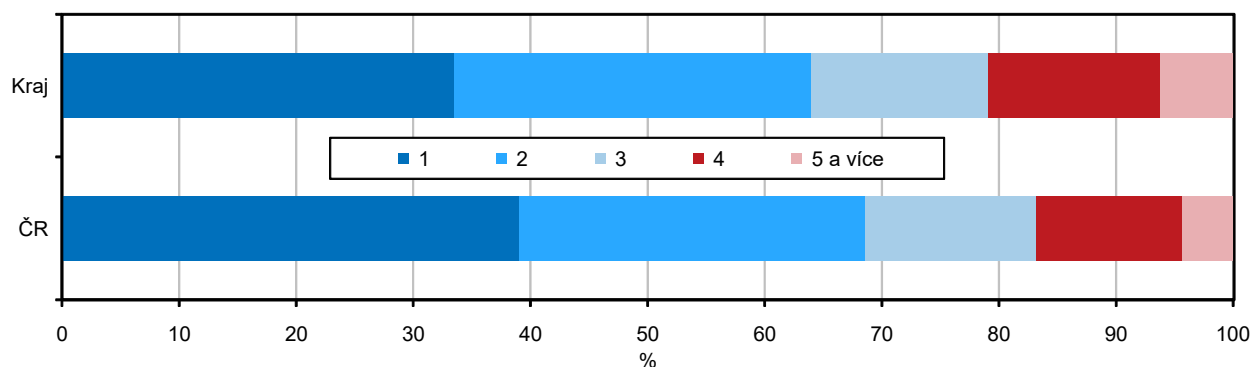
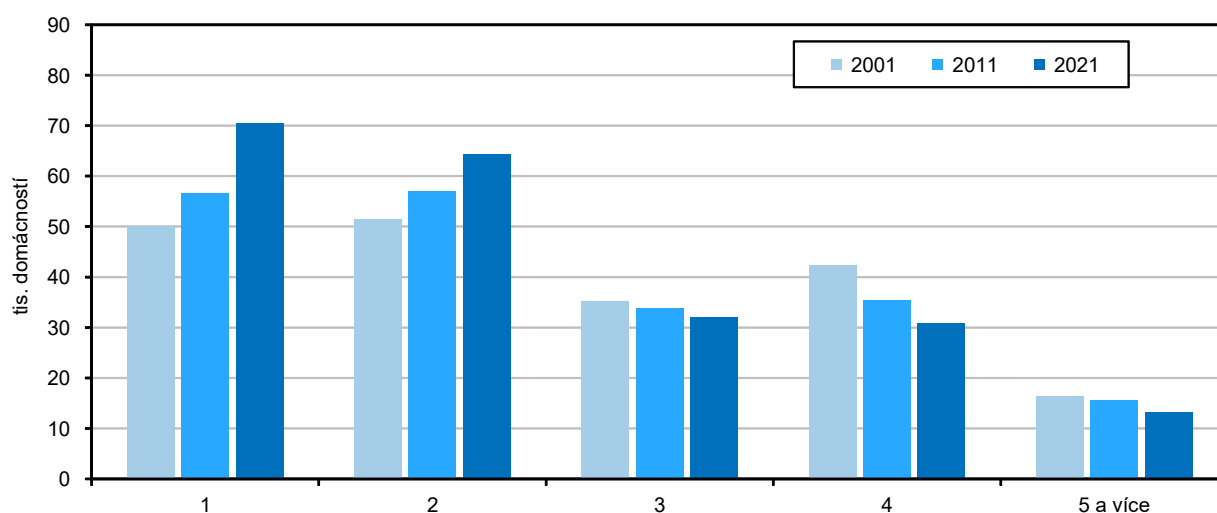
Z celkového počtu 210 806 hospodařících domácností v Kraji Vysočina jich 203 728 žilo v bytech (96,6 %). Nejvíce hospodařících domácností v Kraji Vysočina bydlí v bytě ve vlastním domě (50,8 %), dalších 21,1 % v bytě v osobním vlastnictví a 11,6 % v bytech nájemních. U domácností tvořených jednou rodinou můžeme pozorovat vyšší podíl bytů ve vlastním domě (58,5 %), naproti tomu u domácností jednotlivců je tento právní důvod užívání bytu zastoupen výrazně méně (34,1 %). Naproti tomu jsou u nich více zastoupeny byty nájemní a jiné bezplatné užívání bytu (15,9 a 10,5 %).

Mimo byt bydlela na Vysočině tři procenta hospodařících domácností, nejčastěji to byly domácnosti jednotlivců (více než 70 % domácností žijících mimo byt). V zařízeních bydlelo 530 domácností, což představovalo jen 0,3% všech hospodařících domácností v kraji.

Tab. 6.1.4 Základní údaje o bydlení hospodařících domácností

	Celkem	v tom						
		tvořené 1 rodinou				tvořené 2 a více rodinami	domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
		celkem	v tom		se závislými dětmi			
bez závislých dětí	se závislými dětmi							
Hospodařící domácnosti	210 806	132 891	75 673	57 218	4 583	70 547	2 785	
v tom podle způsobu bydlení:								
bydlící v bytech	203 728	130 615	74 423	56 192	4 511	65 849	2 753	
z toho podle právního důvodu užívání bytu:								
ve vlastním domě	103 414	76 372	44 051	32 321	3 571	22 430	1 041	
v osobním vlastnictví	43 009	27 200	16 372	10 828	318	15 003	488	
jiné bezplatné užívání bytu	13 398	6 074	3 962	2 112	151	6 922	251	
nájemní/pronajatý	23 672	12 325	5 525	6 800	212	10 499	636	
družstevní	3 924	2 359	1 453	906	41	1 482	42	
bydlící mimo byty	6 548	1 752	985	767	68	4 698	30	
bydlící v zařízeních	530	524	265	259	4	x	2	

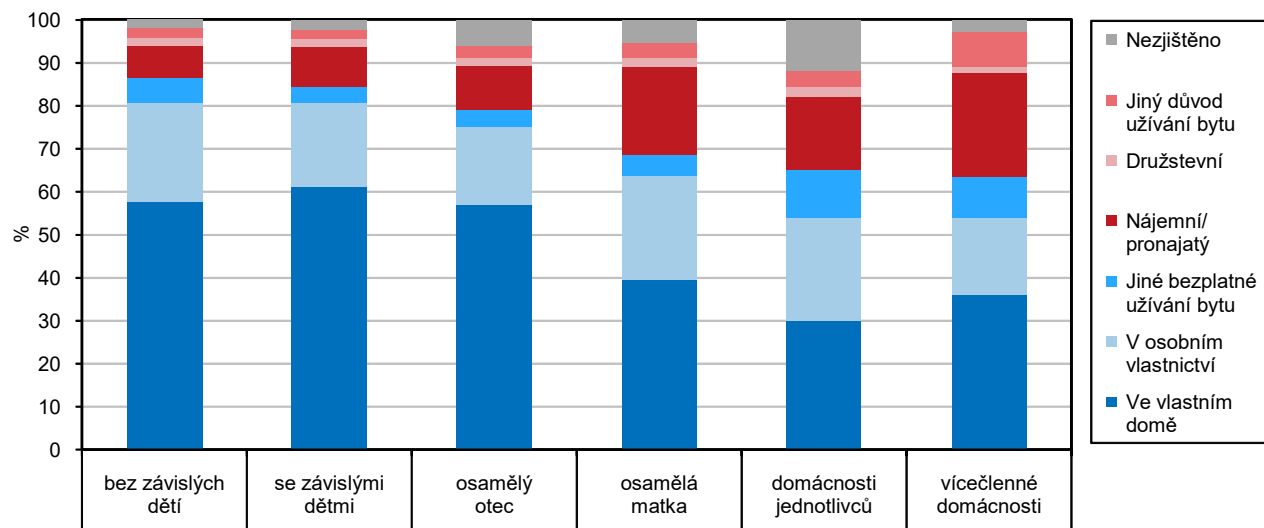
Graf 6.4 Hospodařící domácnosti podle počtu členů v Kraji Vysočina a ČR**Graf 6.5 Hospodařící domácnosti podle počtu členů v Kraji Vysočina**

V Kraji Vysočina bylo sečteno 187 283 hospodařících domácností bydlících samostatně v bytě. Mezi nimi s téměř 55 % převládají úplné rodiny, z větší části bez závislých dětí. Neúplných rodin, v jejichž čele zpravidla stála osamělá matka, byla zhruba desetina, domácností jednotlivců byla téměř třetina. Zbývající necelá čtyři procenta představovaly hospodařící domácnosti tvořené dvěma a více rodinami a vícečlenné nerodinné domácnosti.

Hospodařící domácnosti na Vysočině nejčastěji bydlí v bytech v rodinných domech (téměř 60 %), zvláště to platí pro úplné rodiny a neúplné rodiny osamělých otců (vesměs kolem dvou třetin příslušných typů domácností). Současně zpravidla platí, že jde o byt ve vlastním domě. V bytech v bytových domech bydlí v kraji necelých 39 % domácností, nejčastěji bychom v bytovkách našli neúplné rodiny osamělých matek, domácnosti jednotlivců a též vícečlenné nerodinné domácnosti.

Tab. 6.1.5 Základní údaje o bydlení hospodařících domácností bydlících samostatně v bytě

	Celkem	v tom						
		hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou				hospodařící domácnosti tvořené 2 a více rodinami	nerodinné domácnosti	
		úplné rodiny		neúplné rodiny			domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
		bez závislých dětí	se závislými dětmi	osamělý otec	osamělá matka			
Hospodařící domácnosti v bytech	187 283	59 533	42 737	3 293	16 049	4 433	58 652	2 586
v tom:								
v rodinných domech	110 997	39 111	29 368	2 202	7 952	3 871	27 164	1 329
z toho podle právního důvodu užívání bytu:								
ve vlastním domě	89 618	33 975	25 869	1 855	6 250	3 482	17 263	924
nájemní/pronajatý	3 700	718	830	69	484	66	1 437	96
v bytových domech	72 397	19 757	12 838	1 048	7 794	535	29 241	1 184
z toho podle právního důvodu užívání bytu:								
v osobním vlastnictví	40 729	13 567	8 132	579	3 837	301	13 854	459
nájemní/pronajatý	16 826	3 290	2 934	252	2 617	131	7 114	488
družstevní	3 719	1 200	677	59	344	39	1 361	39
v ostatních budovách	3 889	665	531	43	303	27	2 247	73
Průměrná celková plocha (m ²)								
na 1 byt	96,4	100,3	116,8	102,6	88,9	134,3	74,8	83,7
na 1 osobu	39,8	42,7	29,5	42,7	35,7	24,7	74,8	39,8
Průměrný počet osob na 1 byt	2,38	2,35	3,97	2,42	2,51	5,45	1,00	2,11

Graf 6.6 Hospodařící domácnosti bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti a právního důvodu užívání bytu v Kraji Vysočina

Pomineme-li okrajový případ domácností tvořených více rodinami, pak největší průměrnou plochu na byt i na osobu mají samozřejmě domácnosti jednotlivců, vedle toho v největších bytech žijí domácnosti bydlící častěji v rodinných domech, tedy úplné rodiny a neúplné rodiny osamělých otců. Poměrně velká plocha připadá na osobu v úplných domácnostech bez závislých dětí a v neúplných rodinách osamělých otců, naopak dosti těsně je v úplných rodinách se závislými dětmi, v nichž zaznamenáváme i dosti vysoký průměrný počet osob na byt.

6.2 Rodinné domácnosti

Rodinných domácností bylo v Kraji Vysočina podle výsledků sčítání více než 137 tisíc, drtivá většina (96,7 %) byla tvořena jednou rodinou, domácností složených ze dvou nebo více rodin bylo téměř 4,6 tisíc (3,3 %). Zhruba 84 % rodinných domácností tvořených jednou rodinou představovaly úplné rodiny, na neúplné rodiny tak připadlo zbylých přibližně 16 %. V případě úplných rodin převládaly rodiny bez závislých dětí (59 %), u neúplných rodin naproti tomu mírně převažovaly rodiny se závislými dětmi (53 %).

Z hlediska počtu členů domácnosti na Vysočině mezi rodinnými domácnostmi jednoznačně převládají domácnosti dvoučlenné (44,9 %), které se logicky vyskytují zejména mezi domácnostmi bez závislých dětí, ať už jde o domácnosti úplné či neúplné. Rodinných domácností se třemi a čtyřmi členy je v kraji shodně něco přes 20 % a (opět logicky) jsou častější mezi domácnostmi se závislými dětmi. Totéž platí pro domácnosti s pěti a více členy. Ty na Vysočině představují jen necelou desetinu počtu rodinných domácností, tvoří ale bezmála pětinu úplných rodin se závislými dětmi.

Tab. 6.2.1 Rodinné domácnosti (vč. partnerství osob stejného pohlaví) podle počtu členů a podle typu domácnosti

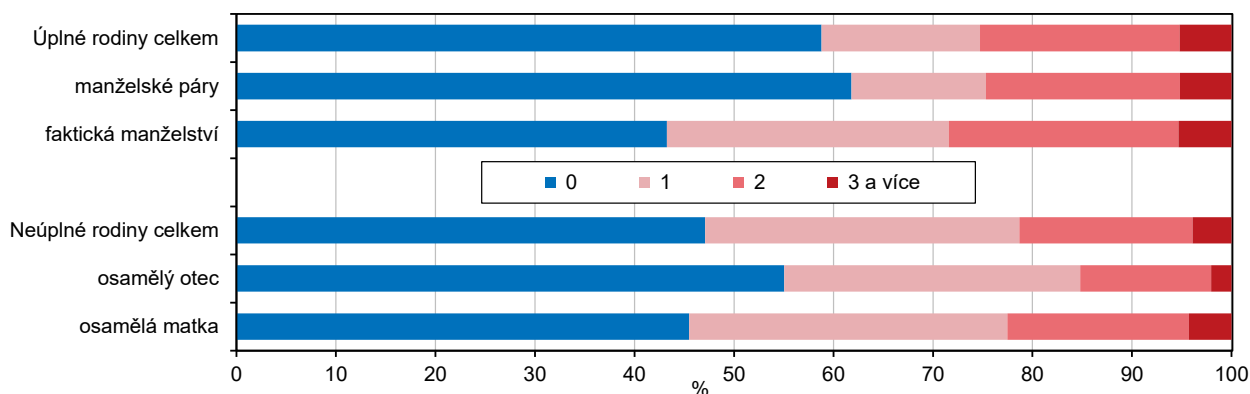
	Celkem	v tom s počtem členů (%)				Počet členů hospodařících domácností celkem	Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		2	3	4	5 a více		
Rodinné domácnosti	137 474	44,9	23,1	22,4	9,5	413 379	3,01
v tom:							
tvořené 1 rodinou	132 891	46,5	23,9	22,3	7,3	388 452	2,92
úplné rodiny	111 762	43,6	22,8	25,3	8,4	335 851	3,01
v tom:							
bez závislých dětí	65 723	74,2	19,4	5,6	0,9	153 326	2,33
se závislými dětmi	46 039	x	27,6	53,3	19,1	182 525	3,96
neúplné rodiny	21 129	61,6	30,1	6,9	1,5	52 601	2,49
v tom:							
bez závislých dětí	9 950	80,8	17,0	2,0	0,3	22 084	2,22
se závislými dětmi	11 179	44,4	41,7	11,2	2,6	30 517	2,73
tvořené 2 a více rodinami	4 583	x	x	25,0	75,0	24 927	5,44

Rodinných domácností tvořených jednou rodinou bylo na Vysočině podle výsledků sčítání téměř 133 tisíc, nejčastěji šlo o úplné rodiny, zpravidla manželské páry, i když ani podíl faktických manželství nebyl zanedbatelný (přes 16 %). Faktická manželství byla nejčastější na Jihlavsku, ať už širěji vymezeném (okres Jihlava – téměř 19 % úplných rodin) nebo v užším smyslu (správní obvod ORP Jihlava – přes 19 %). Faktická manželství se naproti tomu v případě okresů nejméně často vyskytovala na Žďársku (14 % úplných rodin), v případě ORPů ve správním obvodu Bystřice nad Pernštejnem (13,5 %).

Podíl neúplných rodin na rodinných domácnostech tvořených jednou rodinou dosáhl na Vysočině bezmála šestnácti procent, když nejvyšší byl jejich podíl v jihlavském okrese, nejnižší na Pelhřimovsku. V čele těchto rodin zpravidla stála osamělá matka, vesměs ve více než osmdesáti procentech případů.

Tab. 6.2.2 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou podle typu domácnosti a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

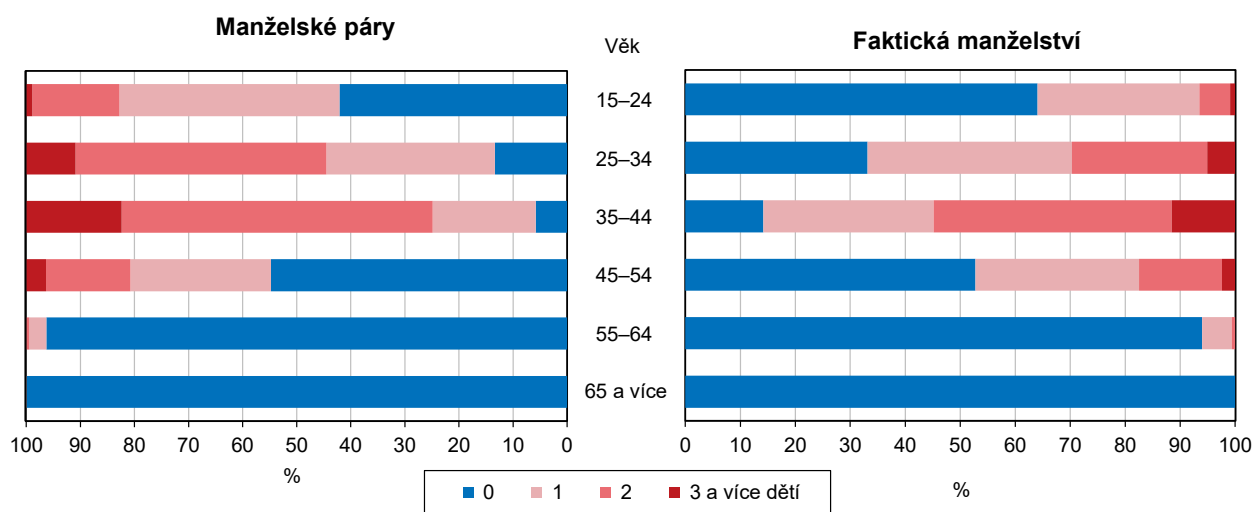
Kraj, SO ORP	Rodinné domácnosti celkem	úplné rodiny			neúplné rodiny		
		celkem	z toho		celkem	v tom	
			manželské páry	faktická manželství		osamělý otec	osamělá matka
Kraj Vysočina	132 891	111 762	93 427	18 208	21 129	3 566	17 563
Bystřice nad Pernštejnem	4 954	4 164	3 600	560	790	138	652
Havlíčkův Brod	13 883	11 662	9 637	2 008	2 221	393	1 828
Humpolec	4 730	3 965	3 308	657	765	125	640
Chotěboř	5 682	4 818	4 122	692	864	140	724
Jihlava	26 421	22 102	17 842	4 218	4 319	672	3 647
Moravské Budějovice	5 957	5 003	4 211	787	954	147	807
Náměšť nad Oslavou	3 536	3 030	2 561	466	506	103	403
Nové Město na Moravě	4 865	4 140	3 601	538	725	140	585
Pacov	2 455	2 046	1 742	301	409	79	330
Pelhřimov	11 817	10 069	8 386	1 676	1 748	308	1 440
Světlá nad Sázavou	5 319	4 362	3 631	728	957	154	803
Telč	3 291	2 749	2 318	429	542	103	439
Třebíč	19 539	16 357	13 684	2 650	3 182	546	2 636
Velké Meziříčí	9 357	7 888	6 736	1 146	1 469	248	1 221
Žďár nad Sázavou	11 085	9 407	8 048	1 352	1 678	270	1 408

Graf 6.7 Hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou podle počtu závislých dětí v Kraji Vysočina

Mezi hospodařícími domácnostmi tvořenými jednou rodinou na Vysočině jednoznačně převládají domácnosti bez závislých dětí, jejichž podíl dosahuje 57 % a v jednotlivých okresech kraje se pohybuje mezi 55,3 % na Jihlavsku a 58,6 % na Pelhřimovsku. Domácnosti se dvěma závislými dětmi tvoří v kraji bezmála pětinu jednorodinných domácností, totéž platí na okresní úrovni – s výjimkou jihlavského okresu, kde podíl domácností se dvěma závislými dětmi dosáhl úrovně 20,4 %. Zastoupení domácností s jedním závislým dítětem bylo jen nepatrně nižší. Průměrný počet závislých dětí v domácnosti tvořené jednou rodinou dosáhl na Vysočině 0,74. V okresech kraje se pohyboval mezi 0,70 na Pelhřimovsku a 0,77 na Žďársku.

Tab. 6.2.3 Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou podle počtu závislých dětí a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou celkem	v tom podle počtu závislých dětí				Počet závislých dětí celkem	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti	Průměrný počet závislých dětí v domácnosti s dětmi
		0	1	2	3 a více			
Kraj Vysočina	132 891	75 673	24 458	26 109	6 651	98 136	0,74	1,72
Bystřice nad Pernštejnem	4 954	2 925	850	922	257	3 515	0,71	1,73
Havlíčkův Brod	13 883	7 714	2 645	2 820	704	10 556	0,76	1,71
Humpolec	4 730	2 737	823	953	217	3 415	0,72	1,71
Chotěboř	5 682	3 379	958	1 023	322	4 083	0,72	1,77
Jihlava	26 421	14 506	5 226	5 446	1 243	20 103	0,76	1,69
Moravské Budějovice	5 957	3 556	1 039	1 066	296	4 128	0,69	1,72
Náměšť nad Oslavou	3 536	2 057	641	692	146	2 483	0,70	1,68
Nové Město na Moravě	4 865	2 796	818	919	332	3 750	0,77	1,81
Pacov	2 455	1 498	440	427	90	1 584	0,65	1,66
Pelhřimov	11 817	6 909	2 122	2 271	515	8 314	0,70	1,69
Světlá nad Sázavou	5 319	3 156	954	968	241	3 660	0,69	1,69
Telč	3 291	1 924	570	603	194	2 395	0,73	1,75
Třebíč	19 539	11 100	3 741	3 835	863	14 219	0,73	1,68
Velké Meziříčí	9 357	5 076	1 690	1 973	618	7 609	0,81	1,78
Žďár nad Sázavou	11 085	6 340	1 941	2 191	613	8 322	0,75	1,75

Graf 6.8 Manželské páry a faktická manželství podle věku ženy a počtu závislých dětí v Kraji Vysočina (hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou)

Počet rodinných domácností, které žijí mimo byty, je na Vysočině nevelký, jejich podíl je sice relativně vyšší u neúplných rodin, ale i u nich zůstává pod úrovní jednoho procenta (s výjimkou neúplných rodin s jedním závislým dítětem, kde tvoří 1,1 % tohoto typu domácností).

Domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou v Kraji Vysočina jednoznačně nejčastěji bydlí ve vlastním domě (zhruba 58 %), vedle toho přibližně jedna pětina těchto domácností žije v bytech v osobním vlastnictví, úplných rodin v nájemních či pronajatých bytech je méně než desetina. Z hlediska počtu závislých dětí bydlí v kraji ve vlastním domě nejčastěji úplné rodiny se dvěma a více závislými dětmi. Vezmeme-li v úvahu, že bydlení ve vlastním domě se zpravidla rovná bydlení v rodinném domě, pak nepřekvapí, že úplné rodiny na Vysočině nejčastěji žijí v bytech s pěti a více, případně se čtyřmi obytnými místnostmi.

Neúplné rodiny sice také bydlí nejčastěji ve vlastních domech, jejich podíl je ale podstatně nižší. Naproti tomu je o něco vyšší podíl neúplných rodin žijících v bytech v osobním vlastnictví a zejména rodin využívajících nájemní bydlení. Pro relativně nevelký počet rodinných domácností tvořených dvěma či více rodinami je na Vysočině typické bydlení ve vlastním domě, ve velkých bytech zpravidla s pěti a více obytnými místnostmi.

Tab. 6.2.4 Rodinné domácnosti podle typu domácnosti a právního důvodu užívání a velikosti bytu

	Celkem	v tom hospodařící domácnosti tvořené								2 a více rodinami
		1 rodinou								
		úplné rodiny				neúplné rodiny				
		celkem	s počtem závislých dětí			celkem	s počtem závislých dětí			
0	1		2 a více	0	1		2 a více			
Rodinné domácnosti	137 474	111 762	65 723	17 780	28 259	21 129	9 950	6 678	4 501	4 583
z toho bydlící v bytech	135 126	110 158	64 625	17 578	27 955	20 457	9 798	6 353	4 306	4 511
z toho podle právního důvodu užívání bytu:										
ve vlastním domě	79 943	67 335	38 671	10 165	18 499	9 037	5 380	2 105	1 552	3 571
v osobním vlastnictví	27 518	22 582	14 114	3 673	4 795	4 618	2 258	1 556	804	318
jiné bezplatné užívání bytu	6 225	5 125	3 518	709	898	949	444	298	207	151
nájemní/pronajatý	12 537	8 619	4 499	1 966	2 154	3 706	1 026	1 566	1 114	212
družstevní	2 400	1 944	1 251	286	407	415	202	134	79	41
z toho podle počtu obytných místností bytu:										
1	592	426	328	63	35	161	61	74	26	5
2	5 478	4 015	2 643	805	567	1 406	479	664	263	57
3	23 338	18 301	11 191	3 253	3 857	4 753	2 038	1 726	989	284
4	41 819	34 819	20 613	5 606	8 600	6 198	3 135	1 786	1 277	802
5 a více	60 485	50 326	28 618	7 480	14 228	6 883	3 883	1 638	1 362	3 276
z toho bydlící mimo byty	1 820	1 317	860	177	280	435	125	194	116	68

Drtivou většinu domácností tvořených jednou úplnou rodinou tvoří ve všech okresech Kraje Vysočina manželské páry, jejich podíl na celku se pohybuje mezi 81,1 % v okrese Jihlava po 85,9 % ve žďárském okrese, který se naproti tomu vyznačuje nejnižším podílem faktických manželství (14,0 %). Ten je pak logicky nejvyšší na Jihlavsku (18,7 %).

Na nižší úrovni, ve správních obvodech ORP, jsou rozdíly ještě větší. Nepřekvapí, že v obvodu ORP Jihlava představují faktická manželství bezmála pětinu domácností tvořených jednou úplnou rodinou (a odpovídajícím způsobem nízký je podíl manželských párů), naproti tomu nejnižší podíl faktických manželství nalezneme v jednom ze správních obvodů konzervativnějšího Žďárska, konkrétně v obvodu ORP Nové Město na Moravě (13,0 %).

Tab. 6.2.5 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou podle typu domácnosti a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	v tom			
		manželské páry	faktická manželství	registrovaná partnerství	faktická partnerství
Kraj Vysočina	111 762	93 427	18 208	40	87
Bystřice nad Pernštejnem	4 164	3 600	560	3	1
Havlíčkův Brod	11 662	9 637	2 008	5	12
Humpolec	3 965	3 308	657	-	-
Chotěboř	4 818	4 122	692	-	4
Jihlava	22 102	17 842	4 218	17	25
Moravské Budějovice	5 003	4 211	787	1	4
Náměšť nad Oslavou	3 030	2 561	466	1	2
Nové Město na Moravě	4 140	3 601	538	1	-
Pacov	2 046	1 742	301	1	2
Pelhřimov	10 069	8 386	1 676	1	6
Světlá nad Sázavou	4 362	3 631	728	-	3
Telč	2 749	2 318	429	1	1
Třebíč	16 357	13 684	2 650	6	17
Velké Meziříčí	7 888	6 736	1 146	2	4
Žďár nad Sázavou	9 407	8 048	1 352	1	6

Na složení domácností tvořených jednou úplnou rodinou je možno pohlédnout i z hlediska věkového složení žen, představujících lepší polovinu těchto manželských párů/faktických manželství, a dále podle počtu závislých dětí. Rodiny, v nichž je žena ve věku 35 až 54 let, tvoří na Vysočině více než 40 % domácností tvořených jednou úplnou rodinou. V dalších více než 19 % domácností je žena ve věku 55–64 let. Poměrně velké zastoupení mají i domácnosti s mladšími (25–34 let) a staršími (65–74 let) ženami. Dostí jiné složení existuje u domácností bez závislých dětí, kde jednoznačně převažují ženy starší, největší podíl mají domácnosti s ženami ve věku 55 až 74 let. Naproti tomu u domácností se závislými dětmi logicky převládají domácnosti s ženami mladšími, nejčastěji ve věku 35–44 let, i když významné zastoupení mají i domácnosti s ženami ve věkové skupině 25–34 let a také 45–54 let.

Tab. 6.2.6 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry a faktická manželství podle věku ženy a počtu závislých dětí

	Celkem	v tom podle věku ženy						
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Manželské páry a faktická manželství	111 635	1 767	14 809	23 448	24 345	21 569	18 747	6 950
%	100,0	1,6	13,3	21,0	21,8	19,3	16,8	6,2
v tom podle počtu závislých dětí:								
bez závislých dětí	65 613	1 036	3 095	1 791	13 269	20 732	18 740	6 950
1 dítě	17 772	569	4 955	5 077	6 449	715	7	-
2 děti	22 427	145	5 635	12 758	3 779	110	-	-
3 děti	4 881	15	964	3 204	689	9	-	-
4 a více dětí	942	2	160	618	159	3	-	-
Průměrný počet závislých dětí	0,73	0,52	1,34	1,83	0,69	0,05	0,00	x

Dosud jsme manželské páry i faktická manželství posuzovali jako jeden celek, nyní se můžeme přesvědčit, zda mezi nimi z hlediska věku ženy a počtu závislých dětí existují nějaké rozdíly. Při bližším pohledu je zřejmé, že manželské páry jsou na Vysočině zřetelně starší (přínejmenším podle věku ženy), ve více než dvou pětinach případů je žena ve věku 45 až 64 let, a mnohem častěji jsou bez závislých dětí (téměř 62 %),

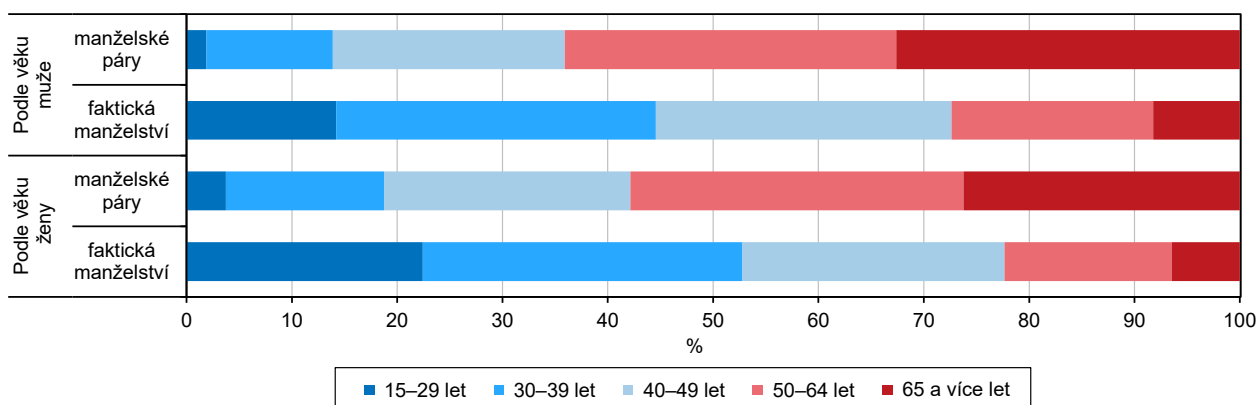
Tab. 6.2.7a Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry podle věku ženy a počtu závislých dětí

	Celkem	v tom podle věku ženy						
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Manželské páry	93 427	435	9 166	18 300	21 037	19 970	17 844	6 675
%	100,0	0,5	9,8	19,6	22,5	21,4	19,1	7,1
v tom podle počtu závislých dětí:								
bez závislých dětí	57 735	183	1 226	1 062	11 523	19 229	17 837	6 675
1 dítě	12 615	177	2 856	3 481	5 465	629	7	-
2 děti	18 226	70	4 247	10 529	3 280	100	-	-
3 děti	4 080	4	729	2 707	631	9	-	-
4 a více dětí	771	1	108	521	138	3	-	-
Průměrný počet závislých dětí	0,69	0,77	1,53	1,91	0,69	0,04	0,00	x

Naproti tomu faktická manželství jsou obecně mladší a mnohem častěji jsou jejich součástí závislé děti. To odpovídá skutečnosti, že tato neformální soužití se stala mnohem rozšířenějšími až v posledních desetiletích. Konkrétně je možno uvést, že v bezmála třech pětinách neformálních manželství v Kraji Vysočina je žena ve věku 25 až 44 let a podíl neformálních manželství bez závislých dětí činí jen asi 43 %.

Tab. 6.2.7b Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – faktická manželství podle věku ženy, a počtu závislých dětí

	Celkem	v tom podle věku ženy						
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Faktická manželství	18 208	1 332	5 643	5 148	3 308	1 599	903	275
%	100,0	7,3	31,0	28,3	18,2	8,8	5,0	1,5
v tom podle počtu závislých dětí:								
bez závislých dětí	7 878	853	1 869	729	1 746	1 503	903	275
1 dítě	5 157	392	2 099	1 596	984	86	-	-
2 děti	4 201	75	1 388	2 229	499	10	-	-
3 děti	801	11	235	497	58	-	-	-
4 a více dětí	171	1	52	97	21	-	-	-
Průměrný počet závislých dětí	0,92	0,44	1,03	1,55	0,68	0,07	x	x

Graf 6.9 Manželské páry a faktická manželství podle věku partnerů v Kraji Vysočina (hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou)

Zajímavý je pohled na vzdělanostní strukturu mužů i žen, tvořících na Vysočině domácnosti složené z jedné úplné rodiny. V případě mužů jednoznačně převládá střední vzdělání bez maturity (vyučení), dosáhla jej bezmála polovina mužů, přičemž jen o málo četnější je u mužů z manželských párů. Následuje úplné střední

vzdělání s maturitou, které má o něco vyšší zastoupení u mužů z faktických manželství. Poměrně čtené je i vysokoškolské vzdělání, výrazněji zastoupené u mužů z manželských párů (15,9 %) než u mužů z faktických manželství (12,3 %).

U žen je téměř stejnou měrou zastoupeno střední vzdělání bez maturity (těsně pod jednou třetinou) a úplně střední vzdělání s maturitou (těsně nad jednou třetinou). Podíl žen s vysokoškolským vzděláním je v kraji vyšší než u mužů (o 1,7 procentního bodu) a na rozdíl od mužů jsou ženy s dokončeným vysokoškolským vzděláním čteněji zastoupené ve faktických manželstvích než v manželských párech.

Tab. 6.2.8 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry a faktická manželství podle nejvyššího dosaženého vzdělání partnerů

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

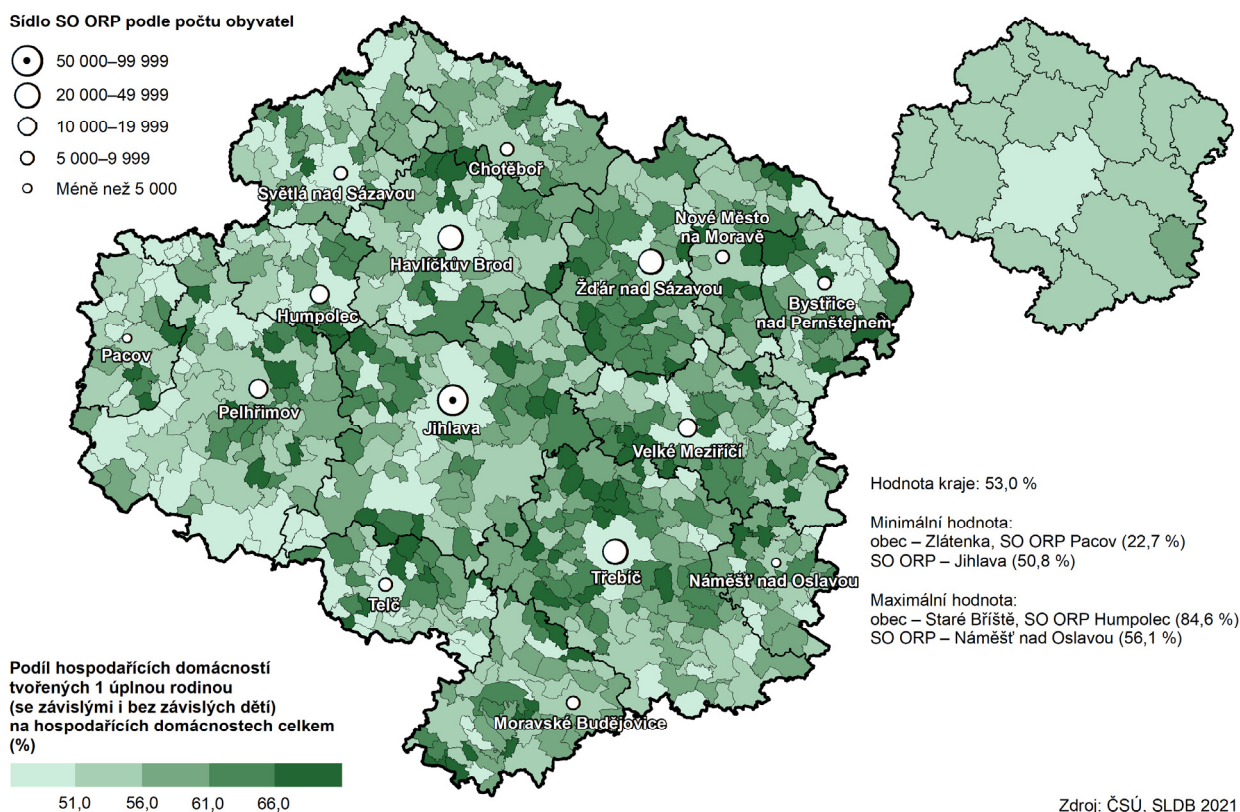
	Celkem	v tom		Struktura (%)		
		manželské páry	faktická manželství	celkem	manželské páry	faktická manželství
Manželské páry a faktická manželství	111 635	93 427	18 208	100,0	100,0	100,0
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání muže:						
bez vzdělání	199	146	53	0,2	0,2	0,3
základní vč. neukončeného	4 021	3 010	1 011	3,7	3,3	5,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	53 309	44 932	8 377	48,9	49,2	47,2
úplné střední (s maturitou)	30 761	25 380	5 381	28,2	27,8	30,3
nástavbové a pomaturitní studium	2 933	2 428	505	2,7	2,7	2,8
vyšší odborné, konzervatoř	1 108	876	232	1,0	1,0	1,3
vysokoškolské	16 726	14 548	2 178	15,3	15,9	12,3
nezjištěno	2 578	2 107	471	x	x	x
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání ženy:						
bez vzdělání	212	150	62	0,2	0,2	0,3
základní vč. neukončeného	8 254	6 868	1 386	7,6	7,5	7,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	35 783	30 361	5 422	32,9	33,3	30,5
úplné střední (s maturitou)	37 467	31 346	6 121	34,4	34,4	34,5
nástavbové a pomaturitní studium	4 242	3 665	577	3,9	4,0	3,3
vyšší odborné, konzervatoř	3 313	2 602	711	3,0	2,9	4,0
vysokoškolské	19 522	16 051	3 471	17,9	17,6	19,6
nezjištěno	2 842	2 384	458	x	x	x

U mužů i žen v domácnostech tvořených jednou úplnou rodinou na Vysočině převládají zaměstnaní, ovšem jejich podíl u mužů je podstatně vyšší než u žen (zhruba o deset procentních bodů). Tomu odpovídá přibližně o devět bodů vyšší zastoupení osob mimo pracovní sílu u žen a též o něco vyšší podíl nezaměstnaných u žen. Podíl zaměstnaných je zřetelně vyšší u faktických manželství než u manželských párů (u mužů o více než dvacet bodů, u žen zhruba o devět), což odráží skutečnost, že v neformálních svazcích žijí častěji mladší páry.

V rámci zaměstnaných je u mužů výrazně nižší podíl zaměstnanců než u žen, naopak mnohem více jsou zastoupeni zaměstnavatelé a pracující na vlastní účet. Při srovnání mužů v manželských párech a faktických manželstvích nenacházíme u zaměstnanců a pracujících na vlastní účet větší rozdíly, pouze zastoupení zaměstnavatelů je o něco vyšší u mužů z manželských párů. Naproti tomu podíl nezaměstnaných je podstatně vyšší u mužů z faktických manželství.

U žen pracují na vlastní účet více manželky než partnerky z faktických manželství, ty jsou naopak mnohem častěji nezaměstnané než ženy žijící v manželství. Podíl osob mimo pracovní sílu je vyšší u žen v manželství, ale rozdíl oproti ženám z neformálních svazků není tak vysoký jako u mužů.

Úplné rodiny v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

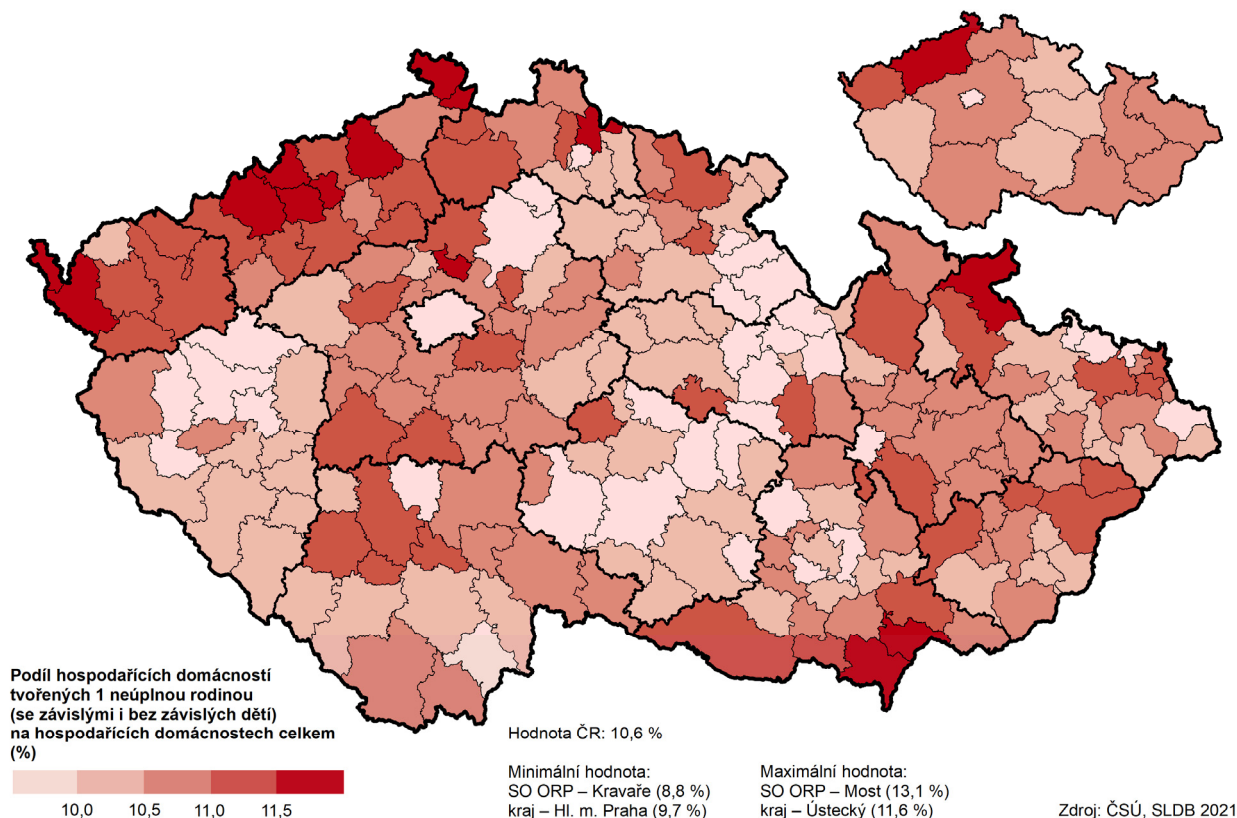
Tab. 6.2.9 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou – manželské páry a faktická manželství podle ekonomické aktivity partnerů

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom		Struktura (%)		
		manželské páry	faktická manželství	celkem	manželské páry	faktická manželství
Manželské páry a faktická manželství	111 635	93 427	18 208	100,0	100,0	100,0
v tom podle ekonomické aktivity muže:						
zaměstnaní	78 208	62 379	15 829	70,1	66,8	87,2
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	58 013	46 361	11 652	79,2	79,2	79,5
zaměstnavatelé	1 503	1 275	228	2,1	2,2	1,6
osoby pracující na vlastní účet	13 688	10 915	2 773	18,7	18,6	18,9
nezjištěno	5 004	3 828	1 176	x	x	x
nezaměstnaní	1 320	861	459	1,2	0,9	2,5
osoby mimo pracovní sílu	31 967	30 094	1 873	28,7	32,2	10,3
nezjištěno	140	93	47	x	x	x
v tom podle ekonomické aktivity ženy:						
zaměstnaní	66 758	54 528	12 230	60,0	58,6	67,8
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	57 812	47 201	10 611	90,5	90,2	92,3
zaměstnavatelé	567	492	75	0,9	0,9	0,7
osoby pracující na vlastní účet	5 470	4 659	811	8,6	8,9	7,1
nezjištěno	2 909	2 176	733	x	x	x
nezaměstnaní	2 372	1 652	720	2,1	1,8	4,0
osoby mimo pracovní sílu	42 050	36 950	5 100	37,8	39,7	28,3
nezjištěno	455	297	158	x	x	x

Neúplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

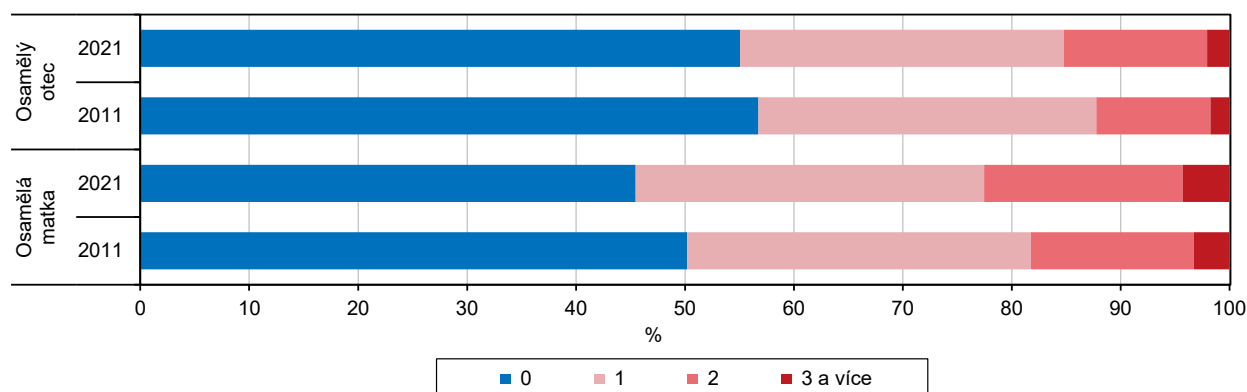

Neúplné rodiny tvoří deset procent všech hospodařících domácností v kraji, jejich podíl patří mezi nejnižší v mezikrajském srovnání – relativně méně jich bylo zjištěno pouze v Praze (9,7 %). V rámci kraje bylo zjištěno poměrně nízké zastoupení neúplných rodin ve správních obvodech ORP Pelhřimov, Žďár nad Sázavou či Nové Město na Moravě, naopak správní obvod ORP Světlá nad Sázavou měl jejich podíl nejvyšší. Průměrný počet členů hospodařící domácnosti tvořené jednou neúplnou rodinou je v kraji 2,49, průměrný počet závislých dětí v neúplné rodině činí 0,79.

Tab. 6.2.10 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí, věku a rodinného stavu rodiče

	Osamělý otec	v tom s počtem závislých dětí			Osamělá matka	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	3 566	1 963	1 060	543	17 563	7 987	5 618	3 958
v tom podle věku rodiče:								
15–24 let	4	-	4	-	204	-	159	45
25–34 let	137	-	101	36	1 971	-	1 188	783
35–44 let	637	38	346	253	4 519	193	2 056	2 270
45–54 let	1 203	497	480	226	4 551	1 729	1 986	836
55–64 let	687	542	118	27	1 891	1 646	221	24
65–74 let	440	429	10	1	1 914	1 906	8	-
75 let a více	458	457	1	-	2 513	2 513	-	-
z toho podle rodinného stavu rodiče:								
svobodní, svobodné	392	32	274	86	3 621	244	2 201	1 176
ženatí, vdané	468	174	172	122	1 544	329	556	659
rozvedení	1 741	922	532	287	7 481	2 928	2 591	1 962
ovdovělí	958	828	82	48	4 891	4 467	265	159
nezjištěno	7	7	-	-	24	19	4	1

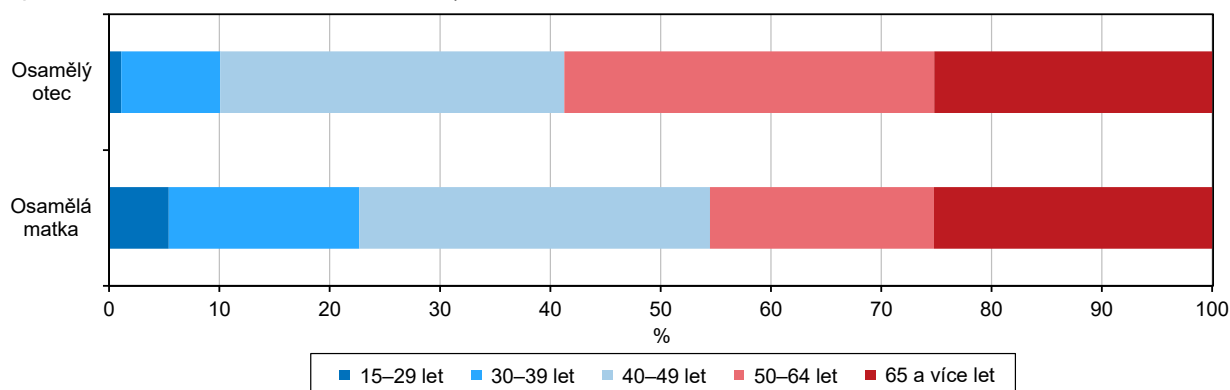
Graf 6.10 Neúplné rodiny podle počtu závislých dětí v Kraji Vysočina
(hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou)

Z 21 129 domácností, tvořených v Kraji Vysočina jednou neúplnou rodinou, stál v 16,9 % v čele domácnosti muž, v 83,1 % žena. Téměř polovina neúplných rodin je bez závislých dětí, v necelé třetině se nachází jedno závislé dítě, zhruba v jedné pětině těchto rodin vyrůstá 2 a více závislých dětí. Celkem žilo v neúplných rodinách 16 727 závislých dětí, z nich 14 492 žilo s osamělou matkou a 2 235 dětí žilo s osamělým otcem.

V čele domácností tvořených jednou neúplnou rodinou stojí nejčastěji rozvedená osoba, v případě domácností s ženou v čele je to 42,6 %, u mužů 48,8 %. Následují osoby ovdovělé (obvykle bez závislých dětí) a svobodné. Zajímavý je ale i poměrně vysoký podíl ženatých mužů v čele neúplných rodin (přes 13 % rodin v čele s osamělým otcem).

Graf 6.11 Neúplné rodiny podle věku rodiče v Kraji Vysočina
(hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou)

Podle věku mezi muži i ženami v čele neúplných rodin převládaly osoby v kategorii 45–54 let, u žen byla stejně silná i kategorie 35–44 let. V těchto věkových skupinách osoby v čele bylo také nejvíce závislých dětí v neúplných rodinách. Pokud je v čele neúplné rodiny osoba starší 65 let, jedná se v drtivé většině o rodiny bez závislých dětí.

Tab. 6.2.11 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání rodiče

	Osamělý otec	v tom s počtem závislých dětí			Osamělá matka	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	3 566	1 963	1 060	543	17 563	7 987	5 618	3 958
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání rodiče:								
bez vzdělání	7	3	4	-	84	46	20	18
základní vč. neukončeného	197	135	38	24	2 272	1 658	357	257
střední vč. vyučení (bez maturity)	1 839	1 145	460	234	6 084	3 314	1 757	1 013
úplné střední (s maturitou)	835	414	286	135	5 031	1 968	1 766	1 297
nástavbové a pomaturitní studium	83	38	30	15	579	213	202	164
vyšší odborné, konzervatoř	16	6	7	3	404	40	176	188
vysokoškolské	344	129	140	75	2 058	442	927	689
nezjištěno	245	93	95	57	1 051	306	413	332

Podle nejvyššího dosaženého vzdělání mezi muži i ženami v čele neúplných rodin převládaly osoby se středním vzděláním bez maturity (51,6 % mužů a 34,6 % žen). Ženy s úplným středním vzděláním s maturitou tvořily 28,6 % žen v čele neúplných rodin, přičemž v těchto rodinách se nacházelo i nejvíce závislých dětí. Osamělých matek s vysokoškolským vzděláním bylo sečteno kolem 2 tisíc (necelých 12 procent žen v čele neúplných rodin), nejčastěji šlo o matky s jedním závislým dítětem.

Tab. 6.2.12 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a ekonomické aktivity rodiče

	Osamělý otec	v tom s počtem závislých dětí			Osamělá matka	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	3 566	1 963	1 060	543	17 563	7 987	5 618	3 958
v tom podle ekonomické aktivity rodiče:								
zaměstnaní	2 472	1 000	966	506	10 504	3 085	4 425	2 994
v tom podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	1 823	731	706	386	9 090	2 647	3 860	2 583
zaměstnavatelé	46	20	23	3	101	35	40	26
osoby pracující na vlastní účet	443	173	179	91	706	198	302	206
nezjištěno	160	76	58	26	607	205	223	179
nezaměstnaní	92	37	40	15	598	121	293	184
osoby mimo pracovní sílu	971	919	39	13	6 147	4 760	737	650
nezjištěno	31	7	15	9	314	21	163	130

U neúplných rodin bez závislých dětí je osoba stojící v čele domácnosti nejčastěji ekonomicky neaktivní v případě žen (59,6 %), u mužů to je osoba zaměstnaná (50,9 %). Z neúplných rodin bez závislých dětí v čele s mužem byl muž v jejím čele ekonomicky neaktivní v 46,8 %, u obdobných domácností v čele s ženou byla osoba v čele domácnosti zaměstnaná v 38,6 % případů.

U neúplných rodin se závislými dětmi jsou osoby v čele domácnosti většinou zaměstnané, ať už jde o muže nebo ženy. Nejvyšší je tento podíl u neúplných rodin se dvěma závislými dětmi a mužem v čele (93,2 %). Zejména ale u neúplných rodin se závislými dětmi a ženou v čele je značně vysoký i podíl domácností, v nichž je osoba v čele tzv. mimo pracovní sílu, neboli ekonomicky neaktivní (u neúplných rodin s jedním závislým dítětem 13,1 % a se dvěma závislými dětmi 16,4 %).

Mezi zaměstnanými osobami v čele neúplných rodin převažují podle postavení v zaměstnání zaměstnanci – u mužů i u žen. Nezaměstnaných v čele domácnosti bylo 2,6 % osamělých mužů a 3,4 % osamělých žen. Podíl nezjištěných údajů o ekonomické aktivitě byl u těchto osob minimální.

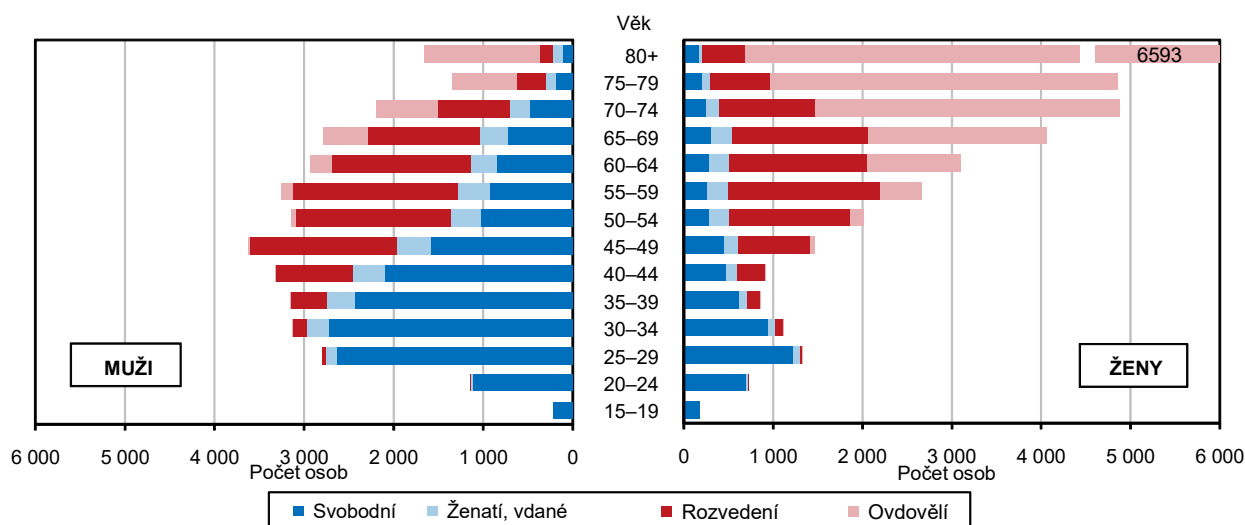
6.3 Domácnosti jednotlivců

Z bezmála 35 tisíc domácností jednotlivců mužů na Vysočině tvoří téměř polovinu (49 %) domácnosti svobodných mužů, více než 30 % připadá na domácnosti rozvedených mužů, něco přes desetinu na domácnosti vdovců a asi 9 % na domácnosti osamělých ženatých mužů. Více než polovina mužských domácností jednotlivců je tvořena muži ve věku 30 až 59 let, při rozčlenění dle rodinného stavu je tomu samozřejmě jinak. U svobodných převládají muži mladší (do 39 let včetně), u rozvedených mužů připadá většina na věkové skupiny 40 až 69 let, z vdovců pochopitelně dominují starší ročníky (95 % šedesátiletých a starších).

Tab. 6.3.1 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, rodinného stavu a věku

	Muži celkem	z toho rodinný stav				Ženy celkem	z toho rodinný stav			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Domácnosti jednotlivců	34 904	17 109	3 189	10 772	3 621	35 643	6 396	1 716	9 744	17 611
v tom podle věku:										
do 29 let	4 173	3 969	145	49	-	2 251	2 109	91	40	1
30–39 let	6 295	5 150	571	551	4	1 983	1 567	179	223	7
40–49 let	6 965	3 686	732	2 505	19	2 397	931	278	1 126	55
50–59 let	6 417	1 951	694	3 583	166	4 694	557	443	3 061	621
60–69 let	5 753	1 572	605	2 802	738	7 182	595	461	3 063	3 038
70–79 let	3 606	668	333	1 134	1 406	9 779	462	224	1 760	7 296
80 let a více	1 695	113	109	148	1 288	7 357	175	40	471	6 593

Graf 6.12 Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví a rodinného stavu v Kraji Vysočina

U ženské části domácností jednotlivců v Kraji Vysočina jednoznačně převládají vdovy (přes 49 %), více než čtvrtinový (27,3 %) je podíl domácností rozvedených žen a výrazně jsou zastoupeny i domácnosti svobodných žen (18 %). Výrazně méně jsou zastoupeny domácnosti osaměle žijících vdaných žen. Jednoznačně platí, že ženy tvořící domácnosti jednotlivců jsou starší než muži ve stejné roli. Téměř sedm desetin žen z domácností jednotlivců je na Vysočině šedesátiletých a starších – což dokonale koresponduje s výše uvedeným podílem vdov. Mladší věkové skupiny (pod 40 let) jsou podstatněji zastoupeny pouze u osaměle žijících svobodných žen.

Tab. 6.3.2 Domácnosti jednotlivců podle způsobu bydlení a podle ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání

	Celkem	v tom podle způsobu bydlení			
		bydlící v bytech	v tom bydlící		bydlící mimo byty
			samostatně v bytě	v bytě s další hospodařící domácností	
Domácnosti jednotlivců	70 547	65 849	58 652	7 197	4 698
v tom podle ekonomické aktivity:					
zaměstnaní	35 087	32 653	28 532	4 121	2 434
v tom podle postavení v zaměstnání:					
zaměstnanci	26 709	25 016	22 026	2 990	1 693
zaměstnavatelé	402	388	356	32	14
pracující na vlastní účet	4 997	4 534	3 945	589	463
nezjištěno	2 979	2 715	2 205	510	264
nezaměstnaní	1 805	1 405	1 211	194	400
osoby mimo pracovní sílu	31 898	30 997	28 134	2 863	901
z toho nepracující důchodci	31 018	30 300	27 648	2 652	718
nezjištěno	1 757	794	775	19	963

6.4 Vícečlenné nerodinné domácnosti

Téměř 2 800 vícečlenných nerodinných domácností, které byly sečteny na Vysočině, tvoří pouze 1,3 % všech hospodařících domácností v kraji. Jedná se o různé typy soužití příbuzných i nepříbuzných osob. Více než devět desetin těchto domácností je dvoučlenných, průměrný počet osob na domácnost činí 2,11. U dvoučlenných domácností platí, že většinou obě osoby jsou zařazeny mezi pracovní sílu, v necelých 15ti procentech případů jsou naopak obě osoby mimo pracovní sílu.

Z celkového počtu vícečlenných nerodinných domácností bylo sečteno 422 domácností prarodičů s vnoučaty, v naprosté většině případů byly i tyto domácnosti dvoučlenné a v nich převážně jedna osoba byla zařazena mezi pracovní sílu.

Z hlediska způsobu bydlení naprostá většina vícečlenných nerodinných domácností přebývá v bytech, v nichž obvykle hospodaří jedna domácnost. Pouze tři desítky těchto domácností uvedly, že bydlí mimo byty, např. v nouzovém obydlí či v rekreační chatě.

Tab. 6.4.1 Vícečlenné nerodinné domácnosti podle počtu členů a počtu osob zařazených mezi pracovní sílu

	Celkem	v tom s počtem členů				Počet členů hospodařících domácností celkem	Průměrný počet členů hospodařící domácnosti
		2	3	4	5 a více		
Vícečlenné nerodinné domácnosti	2 785	2 565	169	27	24	5 886	2,11
z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty	422	375	44	2	1	895	2,12
v tom s počtem osob zařazených mezi pracovní sílu:							
0	414	382	20	3	9	889	2,15
1	777	729	40	7	1	1 611	2,07
2	1 505	1 454	47	2	2	3 068	2,04
3	64	x	62	1	1	196	3,06
4 a více	25	x	x	14	11	122	4,88

7. Domy a byty

Do počtu domů byly ve Sčítání lidu, domů a bytů 2021 zahrnuty všechny domy určené k bydlení (obydlené i neobydlené), objekty s byty (či bytem) a ubytovací zařízení bez bytu, pokud slouží k bydlení. Mezi domy tudíž patří vedle rodinných a bytových domů i různá zařízení určená k bydlení, jako domovy mládeže, internáty, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro důchodce, provozní budovy s bytem (např. školy) atd.

Obydleným domem se rozumí dům, v němž je alespoň jeden obydlý byt nebo je v něm umístěno zařízení pro hromadné ubytování osob s alespoň jednou obvykle bydlící osobou. Neobydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém nebyla sečtena žádná osoba s obvyklým pobytem. Mezi neobydlené domy nejsou zahrnuty neobydlené objekty bez bytů ani zařízení sloužící pouze ke krátkodobému ubytování (např. hotely, turistické ubytovny, nemocnice aj.).

7.1 Charakteristika domovního fondu

Domovní fond tvořilo na Vysočině k 26. březnu 2021 celkem 143 143 objektů, z nichž bylo 79,8 % obydlých, což je o 4,5 procentního bodu méně než v celé České republice (obydlenost v celé ČR byla 84,3 %). Neobydlených domů tak byla na Vysočině více než pětina (celkem kolem 29 tisíc), vyšší podíl měl pouze Jihočeský kraj. Mezi obydlými domy převažovaly jednoznačně rodinné domy (91,7 %), bytových domů bylo 6,7 % a na ostatní budovy připadlo 1,6 % obydlých domů. Podíl rodinných domů na celkovém počtu obydlých domů je v Kraji Vysočina o 4,1 procentního bodu vyšší než na celorepublikové úrovni, podíl bytových domů je nižší o 3,9 bodu a podíl ostatních budov je nižší o 0,2 bodu.

Téměř polovina (48,2 %) z celkového počtu domů se na Vysočině nachází v obcích s méně než tisícem obyvatel, na města s pěti tisíci a více obyvateli připadají téměř tři desetiny domů (28,9 %). Relativně největší podíl na domovním fondu mají obce a města s 1 000 až 4 999 obyvateli (22,9 %). V případě obydlých domů je podíl menších obcí na domovním fondu nižší (44,8 %), naopak u měst s pěti tisíci a více obyvateli vyšší (32,1 %).

Tab. 7.1.1 Domovní fond podle okresů

Kraj, okresy	Domy celkem	v tom								
		obydlené							neobydlené	
		celkem	v tom						celkem	%
			rodinné domy		bytové domy		ostatní budovy			
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%			
Kraj Vysočina	143 143	114 230	104 741	91,7	7 661	6,7	1 828	1,6	28 913	20,2
Havlíčkův Brod	29 369	23 153	21 510	92,9	1 301	5,6	342	1,5	6 216	21,2
Jihlava	27 142	22 812	20 325	89,1	2 103	9,2	384	1,7	4 330	16,0
Pelhřimov	22 702	16 672	15 208	91,2	1 123	6,7	341	2,0	6 030	26,6
Třebíč	31 448	25 519	23 650	92,7	1 534	6,0	335	1,3	5 929	18,9
Žďár nad Sázavou	32 482	26 074	24 048	92,2	1 600	6,1	426	1,6	6 408	19,7

S rostoucí velikostní skupinou obce se snižuje podíl rodinných domů a zvyšuje se zastoupení bytových domů a ostatních budov v celkovém počtu obydlých domů. V obcích do 199 obyvatel připadá na Vysočině 97,7 % z celkového počtu obydlých domů na rodinné domy, 1,0 % na bytové domy a 1,3 % na ostatní budovy. Ještě v obcích a městech s 1 000 až 4 999 obyvateli představují rodinné domy více než devět desetin z celkového počtu obydlých domů, podíl bytových domů v této velikostní skupině obcí nedosahuje pěti procent. Nejméně se rodinné domy podílejí na počtu obydlých domů v krajském městě, ale i v Jihlavě představují přes sedm desetin obydlého domovního fondu (73,5 %). Bytové domy pak tvoří 23,8 % všech jihlavských obydlých domů.

Ve složení domovního fondu v jednotlivých okresech Kraje Vysočina se do značné míry odráží jejich územní struktura. Nejnížší podíl obydlých domů na celkovém domovním fondu má okres Pelhřimov s výrazným zastoupením menších sídel (73,4 %), na opačném pólu jsou okresy Jihlava s 84,0 % a Třebíč s 81,1 %

obydlených domů. Významná váha krajského města se v jihlavském okrese projevuje v rámci kraje nejvyšším podílem bytových domů na celkovém počtu obydlených domů (9,2 %) a nejnižším zastoupením rodinných domů (89,1 %). Naproti tomu v okrese Havlíčkův Brod tvoří rodinné domy 92,9 % obydlených domů a podíl bytových domů činí pouze 5,6 %.

Z 28 913 neobydlených domů v Kraji Vysočina jich bylo sečteno nejvíce v okresech Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod a Pelhřimov, kde tvoří rovněž největší podíly na celkovém domovním fondu. V okrese Pelhřimov představují neobydlené domy více než čtvrtinu všech domů, což koresponduje s tamním charakterem sídelní struktury a vysokým zastoupením malých obcí a jejich částí.

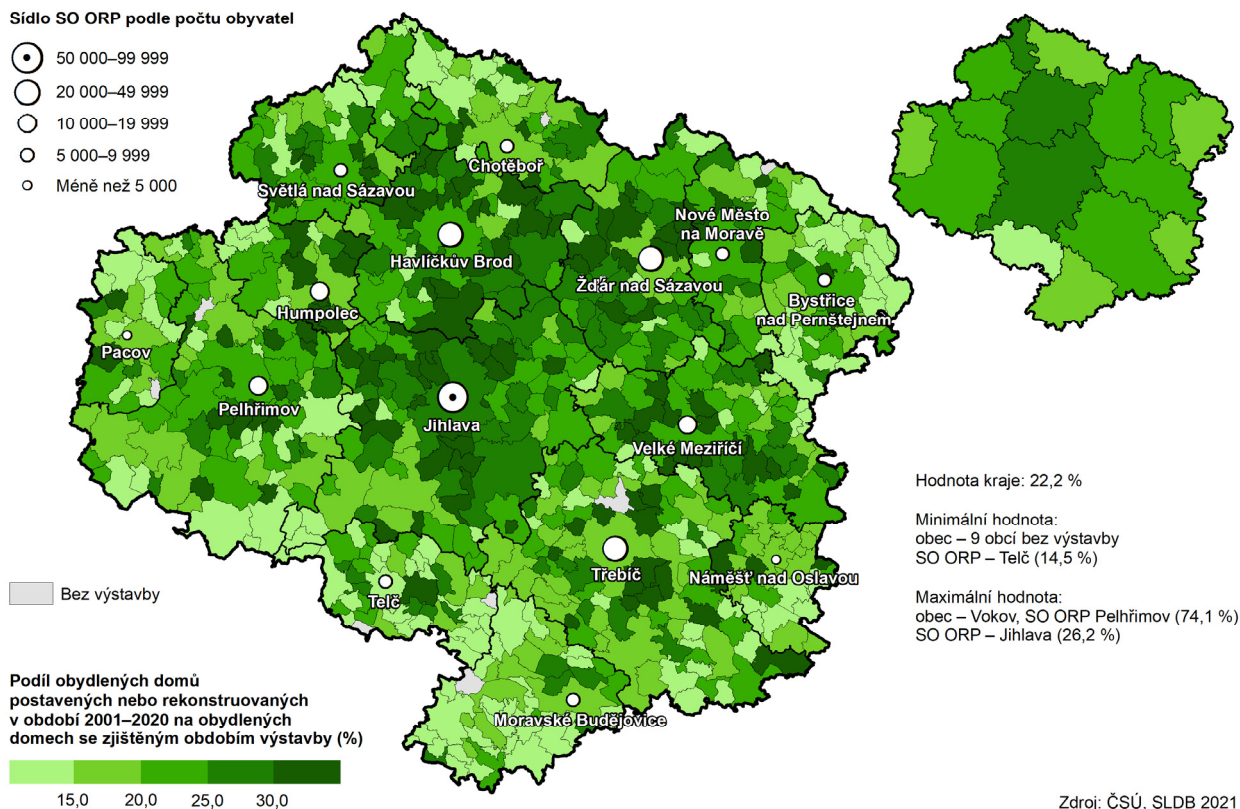
Tab. 7.1.2 Obydlené domy s byty podle stáří a druhu domu

	Celkem	z toho domy podle období výstavby nebo rekonstrukce								Průměrné stáří domů v letech
		1919 a dříve	1920 –1945	1946 –1970	1971 –1980	1981 –1990	1991 –2000	2001 –2010	2011 a později	
Počet										
Obydlené domy s byty	114 056	8 905	12 181	19 192	19 119	14 880	10 676	13 728	10 484	48,9
v tom:										
v rodinných domech	104 741	8 231	11 715	16 722	17 012	13 490	9 947	12 965	10 121	48,8
v bytových domech	7 661	466	327	2 316	2 004	1 295	520	466	201	51,1
v ostatních budovách	1 654	208	139	154	103	95	209	297	162	49,8
%										
Obydlené domy s byty	100,0	7,8	10,7	16,8	16,8	13,0	9,4	12,0	9,2	x
v tom:										
v rodinných domech	100,0	7,9	11,2	16,0	16,2	12,9	9,5	12,4	9,7	x
v bytových domech	100,0	6,1	4,3	30,2	26,2	16,9	6,8	6,1	2,6	x
v ostatních budovách	100,0	12,6	8,4	9,3	6,2	5,7	12,6	18,0	9,8	x

Ze 114 056 obydlých domů s byty, které byly k 26. březnu 2021 v Kraji Vysočina sečteny, byla největší část (shodně po 16,8 %) postavena nebo rekonstruována v periodách 1946 až 1970 a 1971 až 1980. Druhý nejvyšší počet domů pochází z let 1981 až 1990 (13 %). Objekty z nejstarší výstavby, z doby před rokem 1946, tvoří na Vysočině téměř pětinu (18,5 %) obydlého domovního fondu. Z období po roce 1990 pochází téměř třetina (30,6 %) obydlých domů v kraji. Průměrné stáří obydlého domu na Vysočině však činí 48,9 let a proti Sčítání 2011 vzrostlo téměř o tři roky.

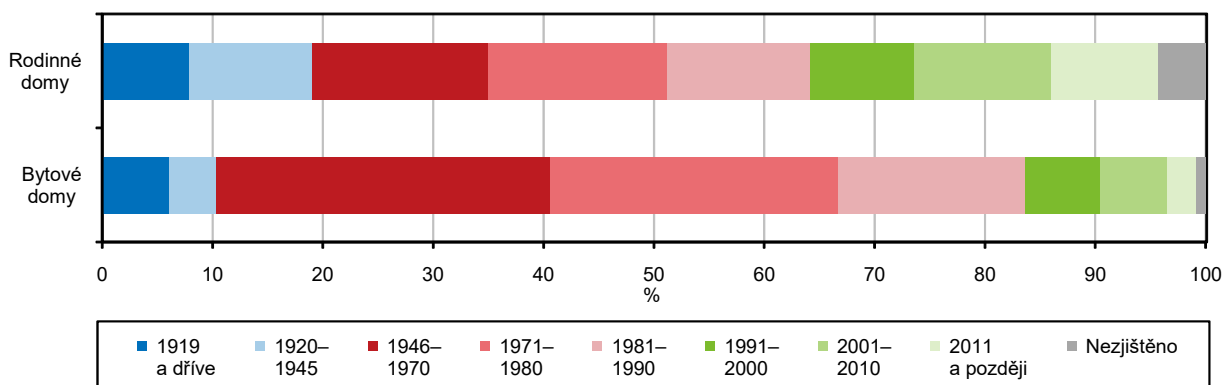
Ve srovnání s celou Českou republikou jsou v Kraji Vysočina obydlé domy mladší. Podíl domů postavených nebo rekonstruovaných před rokem 1970 je na Vysočině o 4,5 procentního bodu nižší než v České republice celkem, v následujících desetiletích však vyšší podíly postavených nebo rekonstruovaných domů naznačují relativně vyšší tempo výstavby v kraji. Zejména to platí o sedmdesátých letech, z nichž na Vysočině pochází o 3,6 bodu více domů než v celé České republice, a o osmdesátých letech, jejichž podíl je v kraji vyšší o 2,5 bodu. Situace se změnila až v mezidobí mezi oběma posledními sčítáními lidu, podíl domů postavených nebo rekonstruovaných v letech 2011 až 2021 zůstává na Vysočině o 1,2 procentního bodu za celorepublikovou úroveň.

Obydlené domy s obdobím výstavby nebo rekonstrukce po roce 2000 v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

V rámci kraje byl zjištěn nejmladší domovní fond v okrese Žďár nad Sázavou s průměrným stářím domu 46,2 let, zatímco v okrese Třebíč tento ukazatel činí 51,9 let. Podíl nových domů postavených nebo rekonstruovaných v letech 2011 až 2021 byl však nejvyšší v okrese Havlíčkův Brod (10,1 % obydlých domů). Nejvyšší podíly těchto nových domů byly v rámci kraje zjištěny v obcích Petruvky, Vokov a Petráveč, naproti tomu ve zhruba 50 obcích kraje nebyla v tomto období zjištěna žádná nová výstavba.

Graf 7.1 Obydlené domy s byty podle období výstavby nebo rekonstrukce a druhu domu

Stáří domovního fondu je vzhledem k jejich rozhodujícímu podílu na celkovém počtu domů určováno především rodinnými domy. Podíly rodinných domů dokončených či rekonstruovaných v jednotlivých obdobích se tak příliš neliší od odpovídajících hodnot u domovního fondu celkem. Výrazněji se od nich odlišují hodnoty u bytových domů a ostatních budov – u ostatních budov mohou však být údaje značně zkresleny tím, že u téměř pětiny objektů se nepodařilo stáří zjistit. Přesto je však zřejmé, že u bytových domů pochází rozhodující část (téměř tři čtvrtiny) výstavby z let 1946 až 1990 s vrcholem v sedmdesátých letech, kdy byla postavena nebo prošla rekonstrukcí více než čtvrtina bytových domů na Vysočině. U ostatních budov pak tvoří

značnou část objekty velmi staré (zejména z doby před rokem 1919) či naopak velmi mladé – postavené či rekonstruované v průběhu posledních dvaceti let.

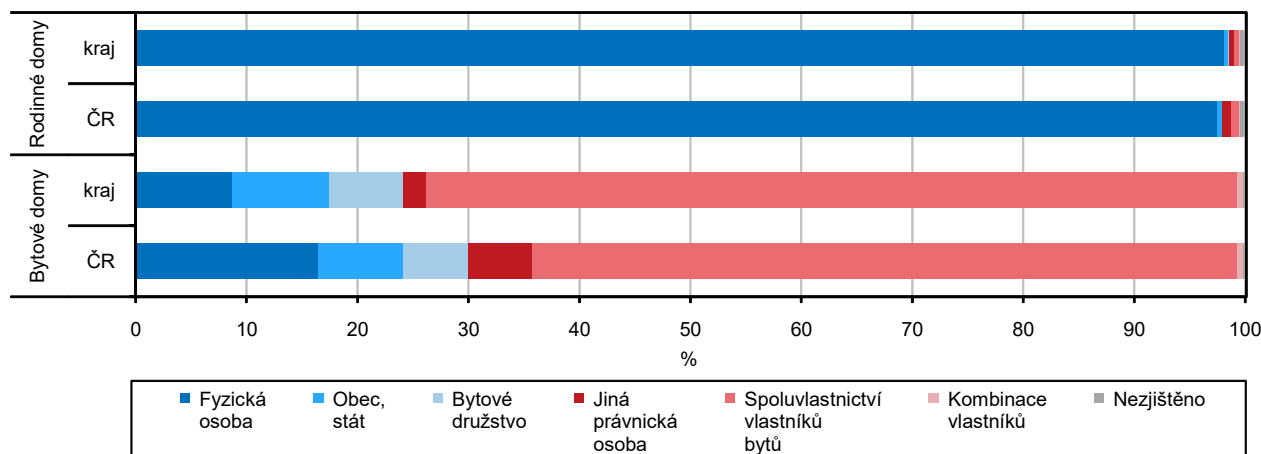
Průměrné stáří rodinných domů na Vysočině činí 48,8 let, což je o 2,4 roku méně než v celé České republice, průměrné stáří bytových domů v kraji dosahuje 51,1 let, tj. o 7,3 roku méně než na celorepublikové úrovni.

Tab. 7.1.3 Obydlené domy s byty podle druhu, stáří a vlastníka domu

	Celkem	z toho		z toho domy podle období výstavby nebo rekonstrukce (%)							
		rodinné domy	bytové domy	1919 a dříve	1920 –1945	1946 –1970	1971 –1980	1981 –1990	1991 –2000	2001 –2010	2011 a později
Obydlené domy s byty	114 056	104 741	7 661	7,8	10,7	16,8	16,8	13,0	9,4	12,0	9,2
v tom podle vlastníka domu:											
fyzická osoba	104 061	102 732	665	7,8	11,2	16,0	16,2	12,9	9,5	12,4	9,6
obec, stát	1 552	366	669	15,5	8,4	20,7	9,1	7,2	14,6	16,1	3,6
bytové družstvo	611	76	512	1,6	2,3	30,1	31,6	18,5	7,2	3,6	2,6
jiná právnická osoba	1 113	575	158	20,5	10,4	12,5	5,8	6,9	9,2	7,8	9,3
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	6 068	436	5 604	3,8	3,8	31,1	29,3	18,4	5,3	5,2	2,5
kombinace vlastníků	142	78	40	18,3	7,0	7,0	7,7	6,3	11,3	32,4	3,5
nezjištěno	509	478	13	3,3	3,3	4,9	6,5	12,8	7,1	16,1	27,9

Zdalem nejčastějším vlastníkem obydlých domů je v Kraji Vysočina fyzická osoba (91,2 %), na druhé místo se zařadily domy ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (5,3 %). Podíl ostatních typů vlastníků nepřesáhl dvě procenta, u 0,4 % obydlých domů v kraji se vlastníka nepodařilo zjistit. Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl domů ve vlastnictví fyzické osoby vyšší o 3,2 procentního bodu, nižší je zastoupení domů ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (o 2,1 bodu).

Graf 7.2 Obydlené domy s byty podle vlastníka a druhu domu

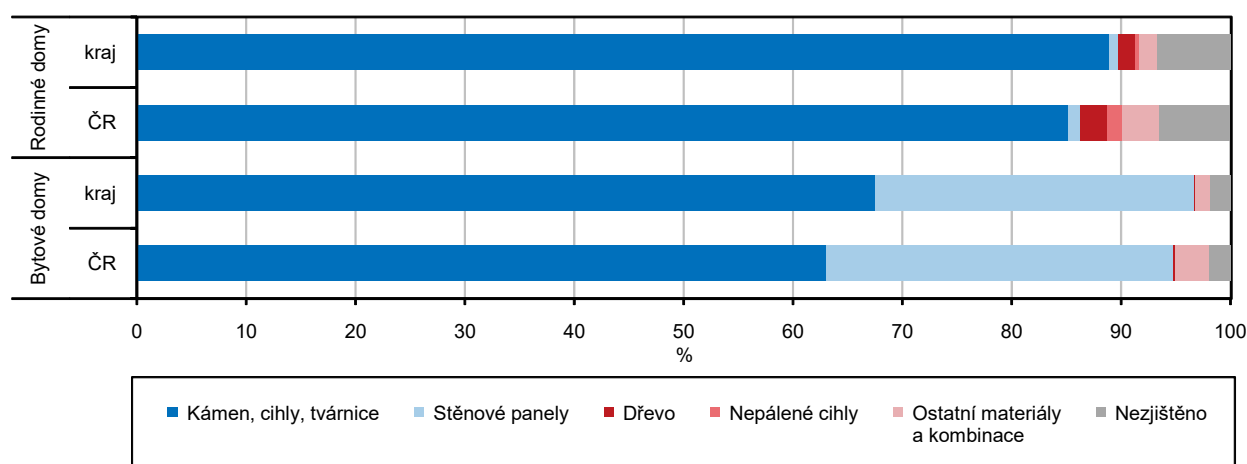

U rodinných domů je podíl budov ve vlastnictví fyzické osoby ještě větší (98,1 %), podíl ostatních typů vlastnictví je v tomto případě zanedbatelný. Spoluvlastnictví vlastníků bytů je nejrozšířenější u bytových domů (73,1 %), kromě toho je pro bytové domy charakteristické vlastnictví obce nebo státu a také fyzických osob, v obou případech na Vysočině dosahující téměř devíti procent.

Materiálem nosných zdí téměř devíti desetin ze 114 056 obydlých domů v Kraji Vysočina je kámen, cihly nebo tvárnice, méně než tři procenta domů jsou postavena ze stěnových panelů. Podíl obydlých domů s nosnými zdmi z kamene, cihel či tvárnice je největší v nejmenších obcích (téměř 90 %), s rostoucí velikostí obce se postupně snižuje až na necelých 82 % v Jihlavě, jediném městě v kraji s více než padesáti tisíci obyvateli. Opačný trend se logicky projevuje u domů s nosnými zdmi ze stěnových panelů, jejichž zastoupení se s rostoucí velikostí obce zvyšuje až na více než deset procent v krajském městě.

Tab. 7.1.4 Obydlené domy s byty podle druhu, stáří domu a materiálu nosných zdí

	Celkem	z toho		z toho domy podle období výstavby nebo rekonstrukce (%)							
		rodinné domy	bytové domy	1919 a dříve	1920 –1945	1946 –1970	1971 –1980	1981 –1990	1991 –2000	2001 –2010	2011 a později
Obydlené domy s byty v tom podle materiálu nosných zdí:	114 056	104 741	7 661	7,8	10,7	16,8	16,8	13,0	9,4	12,0	9,2
kámen, cihly, tvárnice	99 485	93 114	5 176	8,6	11,2	17,6	17,0	13,5	10,1	12,5	9,1
stěnové panely	3 146	877	2 232	-	0,0	11,9	44,6	26,8	6,6	4,1	5,6
dřevo	1 703	1 687	8	0,9	1,5	4,8	5,9	5,7	3,2	27,5	50,2
nepálené cihly	292	292	-	43,5	28,8	14,0	0,3	-	0,3	0,3	5,1
ostatní materiály a kombinace	1 872	1 729	99	8,5	5,8	12,0	20,5	15,2	9,0	14,9	12,6
nezjištěno	7 558	7 042	146	0,8	10,9	12,8	4,7	2,8	2,0	5,5	2,4

Graf 7.1.3 Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí a druhu domu

Z obydlých rodinných domů má nosné zdi z kamene, cihel či tvárníc 89 % objektů, více než jedno procento rodinných domů má nosné zdi ze dřeva – tři čtvrtiny těchto domů pocházejí z let 2001 až 2021. Rovněž většina bytových domů na Vysočině má nosné zdi z kamene, cihel nebo tvárníc (přes dvě třetiny), ze stěnových panelů je více než čtvrtina bytových domů, převážně z výstavby z let 1946 až 1980.

Nejstarší rodinné domy jsou na Vysočině v obcích do 199 obyvatel (průměrné stáří 54,2 let), čemuž odpovídá i nadprůměrné zastoupení domů pocházejících z doby před rokem 1919 (o 5,4 procentního bodu nad krajskou úroveň). Nejmladší rodinné domy jsou v Jihlavě, která se vyznačuje relativně vysokým podílem výstavby z let 2001 až 2021 (o 9,3 bodu nad úroveň kraje). V krajském městě jsou naproti tomu nejstarší bytové domy, jejich průměrné stáří je asi o 10 let vyšší než v kraji celkem, více než šestina jich pochází z doby před rokem 1919 a více než třetina z let 1920 až 1970.

Obecně se dá konstatovat, že technická vybavenost rodinných i bytových domů roste s velikostí obce. Jedinou výjimkou je vodovod, který je zaveden téměř do všech domů bez ohledu na velikost sídla. V žádné velikostní skupině obcí podíl takto vybavených domů neklesá pod 99 procent. Připojeno na kanalizační síť je na Vysočině šest desetin rodinných domů a devět desetin bytových domů. V případě rodinných domů jsou na kanalizační síť nejméně napojeny domy v obcích do 199 obyvatel (25,8 % domů se zjištěným technickým vybavením), bytových domů je ve stejné skupině obcí připojeno asi 40 %. Největších hodnot pak dosahují rodinné domy i bytové domy v městech s 20 000 až 49 999 obyvateli – 86,8 % a 97,4 %. Ve srovnání s celou ČR je připojen obydlých domů na kanalizaci mírně pod průměrem.

Plyn je v Kraji Vysočina zaveden do 61,5 % rodinných domů a 83,0 % bytových domů. V nejmenší míře jej mají k dispozici domy v obcích do 199 obyvatel, v obou případech je to něco přes jednu třetinu, nejvíce pak

v krajském městě, kde je zaveden zhruba do devíti desetin rodinných domů a do více než 98 % bytových domů. Ústředním topením je v kraji vybaveno 75,6 % rodinných domů a 51,2 % bytových domů. Ve srovnání s celou ČR je připojení obydlených domů na plyn podprůměrné, zatímco vybavenost ústředním topením je vyšší.

7.2 Charakteristika bytového fondu

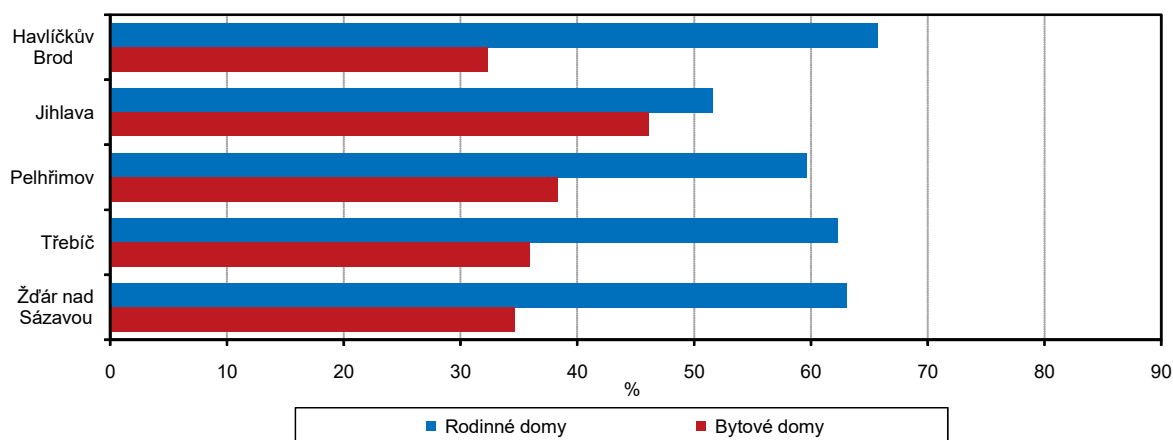
Z 246 827 bytů sečtených k 26. březnu 2021 v Kraji Vysočina bylo asi čtyři pětiny (79,0 %) obydlených, neobydleno bylo 21,0 % bytů. Podíl obydlených bytů je na Vysočině ve srovnání s úrovní celé České republiky nižší o 4,9 procentního bodu. Z obydlených bytů se zhruba šest desetin (60,3 %) nachází v rodinných domech, na bytové domy připadá téměř 38 % bytů. Ve srovnání s celou Českou republikou je podíl obydlených bytů v rodinných domech vyšší o 16,2 bodu, podíl bytů v bytových domech je nižší o 16,6 bodu. I v tomto porovnání se projevuje venkovský charakter Kraje Vysočina. Nejvyšší podíly obydlených bytů v rodinných domech připadají na okresy Havlíčkův Brod a Žďár nad Sázavou, na opačném konci pořadí je okres Jihlava, ale i zde je více než polovina obydlených bytů v rodinných domech.

Tab. 7.2.1 Bytový fond podle okresů

Kraj, okresy	Byty celkem	v tom						Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)
		obydlené byty			neobydlené byty			
		celkem	z toho (%)		celkem	z toho (%)		
			v rodinných domech	v bytových domech		v rodinných domech	v bytových domech	
Kraj Vysočina	246 827	195 098	60,3	37,7	51 729	83,7	15,3	21,0
Havlíčkův Brod	46 603	36 425	65,7	32,3	10 178	86,9	12,3	21,8
Jihlava	54 842	45 046	51,6	46,1	9 796	74,8	24,1	17,9
Pelhřimov	37 531	28 399	59,7	38,3	9 132	87,6	11,5	24,3
Třebíč	52 641	42 101	62,3	36,0	10 540	85,5	13,4	20,0
Žďár nad Sázavou	55 210	43 127	63,1	34,7	12 083	83,9	15,1	21,9

Z jednotlivých velikostních skupin obcí připadá na Vysočině necelá pětina bytů na města s 5 000 až 19 999 obyvateli (19,7 %) a podobný podíl mají obce a města s 1 000 až 4 999 obyvateli (19,9 %). V obcích do tisíce obyvatel se nachází více než třetina bytového fondu kraje. U obydlených bytů je ale podíl nejmenších obcí podstatně menší, jen 31,3 %. Čtyři největší města kraje s více než dvaceti tisíci obyvateli se na celkovém počtu bytů podílejí 25,7 % a na počtu obydlených bytů 28,6 %.

Graf 7.4 Obydlené byty podle druhu domu a okresů

Téměř polovina (46,9 %) obydlených bytů v rodinných domech se nachází v obcích do tisíce obyvatel, na počtu obydlených bytů v bytových domech se tyto obce podílejí pouze 6,6 %. Podíl čtyř největších měst kraje

na počtu obydlených bytů v rodinných domech činí 13,6 %, na počtu obydlených bytů v bytových domech se však podílejí více než polovinou (52,4 %).

Celkem 51 729 neobydlených bytů představuje zhruba pětinu bytového fondu Kraje Vysočina. Neobydlené byty v rodinných domech se na tomto počtu podílejí 83,7 %, neobydlené byty v bytových domech 15,3 %. Nejvíce neobydlených bytů v Kraji Vysočina bylo sečteno v okresech Žďár nad Sázavou a Třebíč, ovšem největší podíl na celkovém bytovém fondu tvoří tyto byty v okrese Pelhřimov.

Tab. 7.2.2 Obydlené byty podle druhu a vlastnictví domu

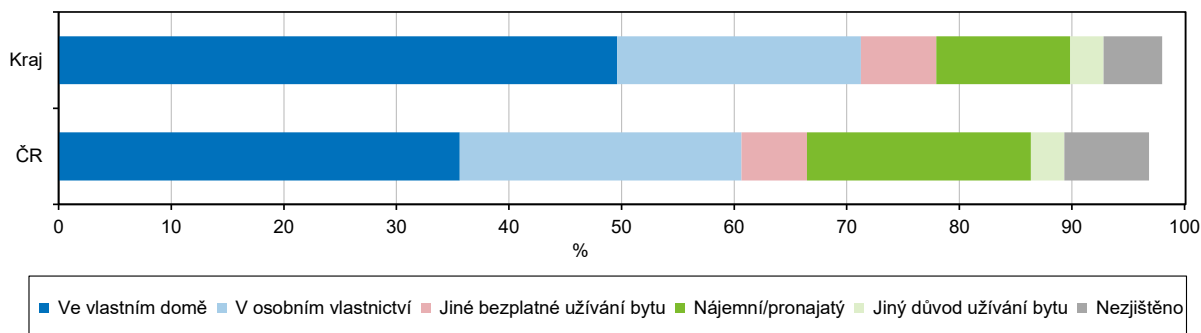
	Celkem		v tom					
			v rodinných domech		v bytových domech		v ostatních budovách	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Obydlené byty	195 098	100,0	117 596	100,0	73 545	100,0	3 957	100,0
v tom podle vlastníka domu:								
fyzická osoba	118 773	60,9	114 795	97,6	3 073	4,2	905	22,9
obec, stát	9 492	4,9	538	0,5	6 727	9,1	2 227	56,3
bytové družstvo	4 766	2,4	91	0,1	4 642	6,3	33	0,8
jiná právnická osoba	2 449	1,3	708	0,6	1 130	1,5	611	15,4
spoluvlastnictví								
vlastníků bytů (jednotek)	58 405	29,9	853	0,7	57 447	78,1	105	2,7
kombinace vlastníků	594	0,3	109	0,1	435	0,6	50	1,3
nezjištěno	619	0,3	502	0,4	91	0,1	26	0,7

Nejčastějším vlastníkem obydlených bytů na Vysočině je fyzická osoba (šest desetin bytů), druhým nejčastějším typem (podle vlastnictví domu) je v kraji spoluvlastnictví vlastníků bytů, následuje vlastnictví obce nebo státu, bytového družstva, a dále jiné právnické osoby (např. akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, zemědělského družstva, společenské organizace aj.). Ještě daleko častěji je fyzická osoba vlastníkem domu u obydlených bytů v rodinných domech – ve více než 97 % případů. U obydlených bytů v bytových domech je ve více než třech čtvrtinách případů vlastníkem domu společenství vlastníků bytů (výsledek privatizace bytového fondu), s odstupem následuje vlastnictví obce nebo státu, bytového družstva a fyzické osoby. U obydlených bytů v ostatních budovách je ve více než polovině případů vlastníkem domu obec nebo stát, následuje vlastnictví fyzické osoby a na třetím místě vlastnictví jiné právnické osoby.

Tab. 7.2.3 Obydlené byty podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu

	Celkem		v tom					
			v rodinných domech		v bytových domech		v ostatních budovách	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Obydlené byty	195 098	100,0	117 596	100,0	73 545	100,0	3 957	100,0
v tom podle právního důvodu užívání bytu:								
ve vlastním domě	96 800	49,6	95 665	81,4	678	0,9	457	11,5
v osobním vlastnictví	42 204	21,6	686	0,6	41 434	56,3	84	2,1
družstevní	3 845	2,0	52	0,0	3 788	5,2	5	0,1
jiné bezplatné užívání bytu	13 087	6,7	8 894	7,6	4 101	5,6	92	2,3
nájemní / pronajatý	23 218	11,9	3 799	3,2	17 070	23,2	2 349	59,4
jiný důvod užívání bytu	5 730	2,9	3 617	3,1	1 766	2,4	347	8,8
nezjištěno	10 214	5,2	4 883	4,2	4 708	6,4	623	15,7

Graf 7.5 Obydlené byty podle právního důvodu užívání bytu

Z hlediska právního důvodu užívání bytu jsou v Kraji Vysočina nejčastější byty ve vlastním domě, které tvořily téměř polovinu všech obydlých bytů, po odečtení bytů, u nichž se právní důvod jejich užívání nepodařilo zjistit, pak 52,4 %. U obydlých bytů v rodinných domech tvoří byty ve vlastním domě více než čtvrtinu jejich celkového počtu. V případě obydlých bytů v bytových domech jde nejčastěji o byty v osobním vlastnictví (přes 53 %) a byty nájemní (přes 23 %), výrazně nižší je zastoupení bytů družstevních a bezplatného užívání bytu. Ve srovnání s celou ČR je podíl užívání bytu ve vlastním domě výrazně nadprůměrný, zatímco zastoupení bytů nájemních (typické pro bytové domy) je velmi nízké.

Tab. 7.2.4 Obydlené byty podle stáří a druhu domu

	Celkem	z toho v domech podle období výstavby nebo rekonstrukce							
		1919 a dříve	1920 –1945	1946 –1970	1971 –1980	1981 –1990	1991 –2000	2001 –2010	2011 a později
Počet									
Obydlené byty	195 098	12 031	15 532	38 944	41 476	30 517	17 990	20 110	12 836
v tom:									
v rodinných domech	117 596	9 241	13 037	18 819	20 321	15 608	11 264	13 952	10 598
v bytových domech	73 545	2 468	2 164	19 822	20 873	14 623	5 854	5 258	1 977
v ostatních budovách	3 957	322	331	303	282	286	872	900	261
%									
Obydlené byty	100,0	6,2	8,0	20,0	21,3	15,6	9,2	10,3	6,6
v tom:									
v rodinných domech	100,0	7,9	11,1	16,0	17,3	13,3	9,6	11,9	9,0
v bytových domech	100,0	3,4	2,9	27,0	28,4	19,9	8,0	7,1	2,7
v ostatních budovách	100,0	8,1	8,4	7,7	7,1	7,2	22,0	22,7	6,6

Nejvíce obydlých bytů (téměř čtvrtina) pochází z let 1971 až 1990, z období největšího rozmachu výstavby, zejména bytových domů. To dosvědčuje fakt, že v uvedeném dvacetiletí vznikla téměř polovina (48,3 %) obydlých bytů v bytových domech (u bytů v rodinných domech je to necelá třetina – 30,6 %).

U obydlých bytů v rodinných domech se dá říci, že jejich výstavba byla v čase rozložena rovnoměrněji, i když i v jejich případě vrcholila v letech 1971 až 1990. Z doby před rokem 1946 pochází na Vysočině 18,9 % obydlých bytů v rodinných domech (jen 6,3 % bytů v bytových domech), z let po roce 1990 je to 30,5 % (v bytových domech 17,8 %).

Za pozornost stojí vysoký podíl obydlých bytů v ostatních budovách z posledních třiceti let – více než polovina z těchto bytů byla postavena po roce 1990, tj. absolutně přes 2 tisíce bytů (jde např. o domy s byty zvláštního určení – dříve domy s pečovatelskou službou).

Tab. 7.2.5 Obydlené byty podle stáří, druhu domu a podle počtu obytných místností^{*)}

	Celkem	z toho v domech podle období výstavby nebo rekonstrukce							
		1919 a dříve	1920 –1945	1946 –1970	1971 –1980	1981 –1990	1991 –2000	2001 –2010	2011 a později
Rodinné domy									
Obydlené byty z toho s počtem obytných místností s plochou 4 m ² a více (%):	117 596	9 241	13 037	18 819	20 321	15 608	11 264	13 952	10 598
1	0,6	1,1	0,6	0,4	0,3	0,4	0,6	0,4	0,4
2	3,4	7,3	4,9	3,0	2,1	1,7	2,8	2,4	2,7
3	13,1	21,9	19,3	15,8	10,5	7,8	9,7	9,9	9,7
4	25,2	29,2	30,1	27,5	25,9	19,6	18,8	22,1	30,4
5 a více	53,3	34,9	40,3	49,0	57,6	67,3	64,4	62,1	53,9
Bytové domy									
Obydlené byty z toho s počtem obytných místností s plochou 4 m ² a více (%):	73 545	2 468	2 164	19 822	20 873	14 623	5 854	5 258	1 977
1	2,8	5,8	5,1	0,7	1,1	2,6	5,8	8,3	12,3
2	12,6	21,5	26,2	7,5	10,3	7,2	18,2	31,7	32,5
3	32,4	32,5	32,9	48,6	28,7	19,7	22,0	32,5	30,5
4	37,2	19,0	18,2	31,9	45,0	50,6	36,8	16,1	12,9
5 a více	8,7	7,3	6,8	4,9	9,3	15,1	11,3	4,2	3,5

*) včetně kuchyně

V rodinných domech v Kraji Vysočina převládají větší byty s pěti a více obytnými místnostmi (včetně kuchyně) o ploše 4 a více m² (podíl 53,3 %) a se čtyřmi obytnými místnostmi (25,2 %). Z hlediska období výstavby vidíme u bytů v obydlých rodinných domech zřetelný nárůst podílu bytů s větším počtem obytných místností s plochou 4 a více m². Podíl bytů s pěti a více takovými místnostmi ve výstavbě z dekád po roce 1980 vždy přesahoval padesát procent.

Naopak se postupně snižoval podíl bytů s menším počtem obytných místností. Ještě ve výstavbě z let 1961 až 1970 tvořily byty v rodinných domech se třemi obytnými místnostmi téměř jednu čtvrtinu, v bytech z dekád od roku 1981 až 2021 už jen necelou desetinu.

Zcela jiná je situace u obydlých bytů v bytových domech, kde převládají byty se dvěma a třemi obytnými místnostmi o ploše 4 a více m² (v obou případech necelá třetina celkového počtu). Na byty s nejmenším a největším počtem připadá výrazně menší podíl, největší byty (5 a více obytných místností) tvoří jen 3,5 % celkového počtu. Zajímavé je, že poté, co se až do roku 1980 projevovala tendence k postupnému zvyšování počtu obytných místností v bytových domech, dochází ve výstavbě z doby po roce 1991 a zejména po roce 2001 ke zřetelnému obratu ke zvyšování podílu bytů s jednou, dvěma a třemi obytnými místnostmi, které představovaly v desetiletí po roce 2011 již tři čtvrtiny bytů dokončených v bytových domech.

Tab. 7.2.6 Obydlené byty podle počtu obytných místností a velikostních skupin obcí

	Obydlené byty	z toho podíl bytů podle počtu obytných místností s plochou 4 m ² a více (%) ¹⁾				
		1	2	3	4	5 a více
Kraj Vysočina	195 098	1,7	7,3	20,5	29,5	35,6
v tom obce s počtem obyvatel:						
do 199	14 701	0,7	4,0	14,4	27,0	47,8
200–499	21 698	0,7	3,5	12,9	26,9	50,6
500–999	24 591	1,0	4,8	14,9	26,0	47,8
1 000–4 999	38 421	1,7	5,4	17,7	28,0	41,6
5 000–19 999	39 986	2,6	8,2	22,2	30,6	31,5
20 000–49 999	33 398	1,8	9,4	28,2	34,3	21,9
50 000 a více	22 303	2,8	14,0	28,7	31,1	17,5

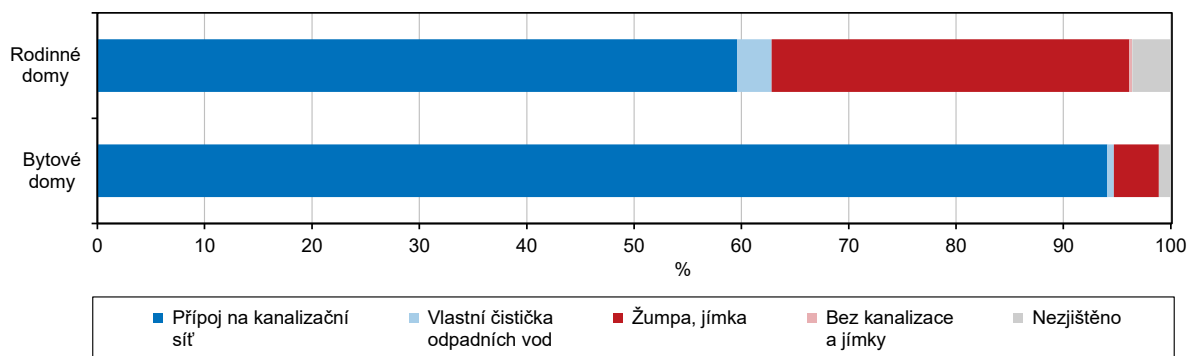
¹⁾ včetně kuchyně

V zastoupení obydlých bytů podle počtu obytných místností s plochou 4 a více m² v jednotlivých velikostních skupinách obcí se odráží skutečnost, že v menších obcích převládají v zástavbě rodinné domy, zpravidla mající větší počet obytných místností. Naproti tomu ve městech, zvláště větších, nacházíme vyšší zastoupení bytových domů, v nichž mají význačný podíl byty s menším počtem obytných místností. Bytů, u kterých se nepodařilo zjistit počet obytných místností, bylo oproti minulému sčítání výrazně méně, jejich podíl poklesl na zhruba 5 %.

Byty s větším počtem obytných místností s plochou 4 a více m² převládají v obcích a městech do pěti tisíc obyvatel, ve všech velikostních skupinách pod touto hranicí tvoří byty s pěti a více obytnými místnostmi s plochou 4 a více m² přes čtyři desetiny obydlých bytů, nejvíce v obcích s 200 až 499 obyvateli (50,3 %). Také v kategorii obcí od 5 000 do 19 999 obyvatel převažují byty s pěti a více místnostmi. Ve městech s dvaceti tisíci a více obyvateli se nejčastěji vyskytují byty se čtyřmi obytnými místnostmi s plochou 4 a více m², jen o málo méně jsou zastoupeny byty se třemi obytnými místnostmi a oproti menším obcím a městům je podstatně vyšší podíl bytů s jednou nebo dvěma obytnými místnostmi s plochou 4 a více m².

Tab. 7.2.7 Obydlené byty podle technické vybavenosti, druhu domu a okresů

Kraj, okresy	Obydlené byty	z toho podíl bytů podle technické vybavenosti (%)							
		plyn zaveden do bytu	vodovod v bytě	v tom			připojení na kanalizaci	vlastní čistička odpadních vod	žumpa, jímka
				pouze z veřejné sítě	pouze ze soukromého zdroje	z veřejné sítě i soukromého zdroje			
Rodinné domy									
Kraj Vysočina	117 596	59,3	95,5	77,2	10,4	7,9	59,6	3,2	33,4
Havlíčkův Brod	23 933	57,7	95,7	79,6	10,9	5,1	58,1	3,9	34,2
Jihlava	23 249	70,7	95,9	83,1	8,1	4,7	66,5	4,6	26,2
Pelhřimov	16 946	33,8	94,7	84,0	6,7	3,9	66,0	3,0	25,3
Třebíč	26 243	72,4	95,3	65,1	15,2	15,0	58,6	1,9	35,4
Žďár nad Sázavou	27 225	54,1	95,8	77,6	9,4	8,8	51,9	2,9	41,8
Bytové domy									
Kraj Vysočina	73 545	68,0	93,8	92,6	0,7	0,5	94,1	0,6	4,2
Havlíčkův Brod	11 777	69,3	93,7	92,7	0,7	0,3	93,3	1,1	4,1
Jihlava	20 778	88,7	93,3	92,8	0,3	0,2	93,8	0,8	5,2
Pelhřimov	10 886	59,3	91,7	91,1	0,4	0,3	94,4	0,2	4,4
Třebíč	15 147	73,9	94,9	92,1	1,6	1,2	94,3	0,6	3,8
Žďár nad Sázavou	14 957	38,7	95,1	94,1	0,5	0,4	94,7	0,3	3,3

Graf 7.6 Obydlené byty podle způsobu odvádění odpadních vod z domu a druhu domu

V některých oblastech technické vybavenosti obydlých bytů v Kraji Vysočina neexistují mezi velikostními skupinami obcí příliš velké rozdíly. Platí to zejména u vodovodu, který je zaveden prakticky do všech bytů v rodinných domech a bytů v bytových domech se zjištěným technickým vybavením, u žádné velikostní skupiny obcí podíl takto vybavených bytů významněji neklesá.

Naproti tomu výrazné rozdíly mezi obcemi a městy různých velikostních skupin nacházíme u bytů se zavedeným plynem a bytů s přípojkou na kanalizační síť nebo žumpu či jímku. V nejmenších obcích do 199 obyvatel je plyn zaveden do necelých 36 % obydlých bytů v rodinných domech, s velikostí obce tento podíl stoupá, v obcích s 200 až 499 obyvateli je plyn zaveden do více než poloviny bytů, ve městech s 5 000 až 9 999 obyvateli do více než šesti desetin bytů, ve městech s 20 000 až 49 999 obyvateli již do čtyř pětina bytů a v krajském městě dokonce do zhruba devíti desetin obydlých bytů v rodinných domech.

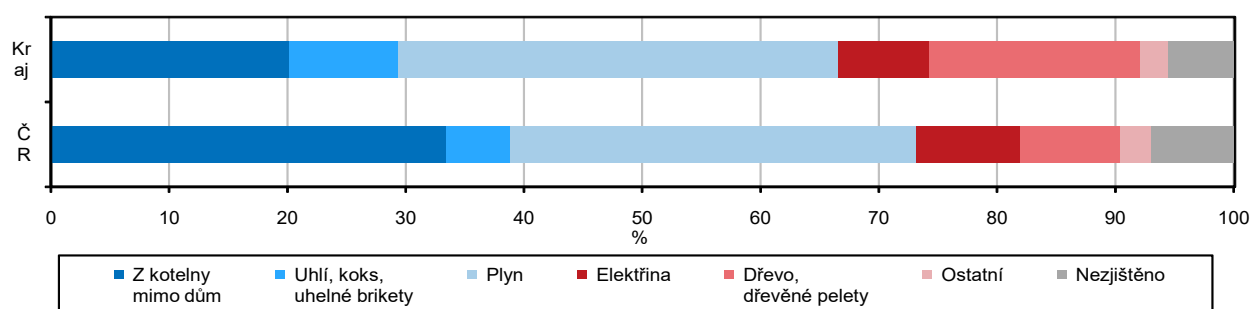
Celkové zastoupení obydlých bytů se zavedeným plynem v bytových domech je na Vysočině o 8,7 procentního bodu vyšší, než je tomu u bytů v rodinných domech. I v tomto případě panují mezi podílem vybavených bytů v jednotlivých velikostních skupinách obcí velké rozdíly. Stejně jako u bytů v rodinných domech jsou takto vybavené byty nejméně časté v nejmenších obcích do 500 obyvatel, mezi dalšími velikostními skupinami obcí však již nejsou tak velké rozdíly. Výjimkou je krajské město s více než devadesátiprocentním podílem bytů se zavedeným plynem v bytových domech. Ve srovnání s celou ČR je však vybavenost obydlých bytů plynem v kraji poměrně nízká.

Přípojkou na kanalizační síť je vybaveno zhruba šest desetin obydlých bytů v rodinných domech, žumpou a jímku více než třetina. Podíl bytů s připojením na kanalizační síť, jak se dá očekávat, stoupá s velikostní skupinou obce, v největších městech kraje se blíží devíti desetinám. Naopak v těchto městech jen něco přes desetinu bytů v rodinných domech využívá žumpu nebo jímku, která naopak převládá v nejmenších obcích do pěti set obyvatel. U obydlých bytů v bytových domech jednoznačně převládá přípoj na kanalizační síť, který má nižší zastoupení pouze v obcích do 499 obyvatel. Ve srovnání s celou ČR je však připojení obydlých bytů na kanalizaci v kraji poměrně nízké.

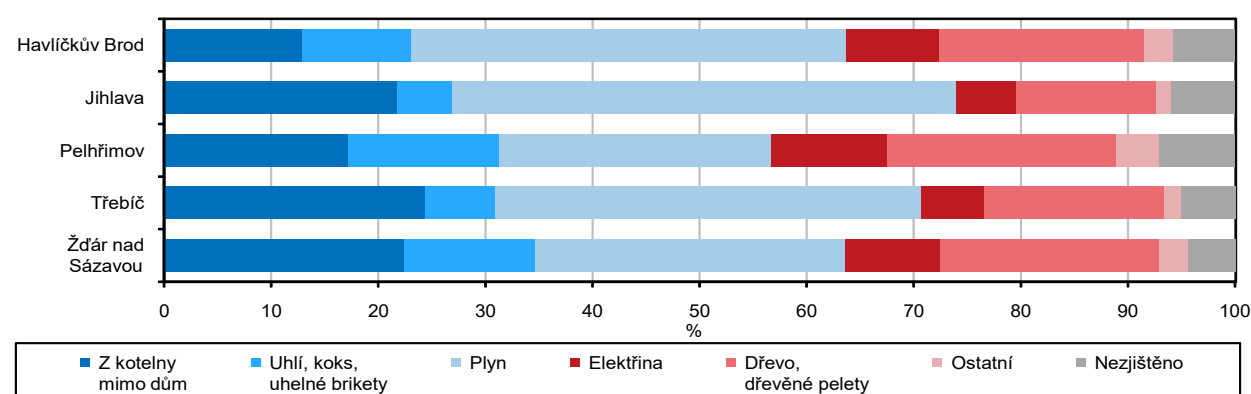
Tab. 7.2.8 Obydlené byty podle způsobu vytápění, používané energie k vytápění a druhu domu

	Celkem	z toho podle způsobu vytápění (%)				z toho podle hlavního zdroje energie používaného k vytápění (%)				
		ústřední dálkové	ústřední domovní	ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	lokální topidla (kamna)	z kotelny mimo dům	uhlí, koks, uhelné brikety	plyn	elektrřina	dřevo, dřevěné pelety
Počet										
Obydlené byty	195 098	39 341	39 421	87 844	15 817	39 359	18 024	72 429	15 038	34 892
v tom:										
v rodinných domech	117 596	925	27 500	69 405	11 088	935	16 704	47 261	9 569	33 227
v bytových domech	73 545	37 461	10 949	17 373	4 313	37 468	1 198	23 586	5 000	1 432
v ostatních budovách	3 957	955	972	1 066	416	956	122	1 582	469	233
%										
Obydlené byty	100,0	20,2	20,2	45,0	8,1	20,2	9,2	37,1	7,7	17,9
v tom:										
v rodinných domech	100,0	0,8	23,4	59,0	9,4	0,8	14,2	40,2	8,1	28,3
v bytových domech	100,0	50,9	14,9	23,6	5,9	50,9	1,6	32,1	6,8	1,9
v ostatních budovách	100,0	24,1	24,6	26,9	10,5	24,2	3,1	40,0	11,9	5,9

Graf 7.7 Obydlené byty podle hlavního zdroje energie používaného k vytápění

Graf 7.8 Obydlené byty podle hlavního zdroje energie používaného k vytápění a okresů

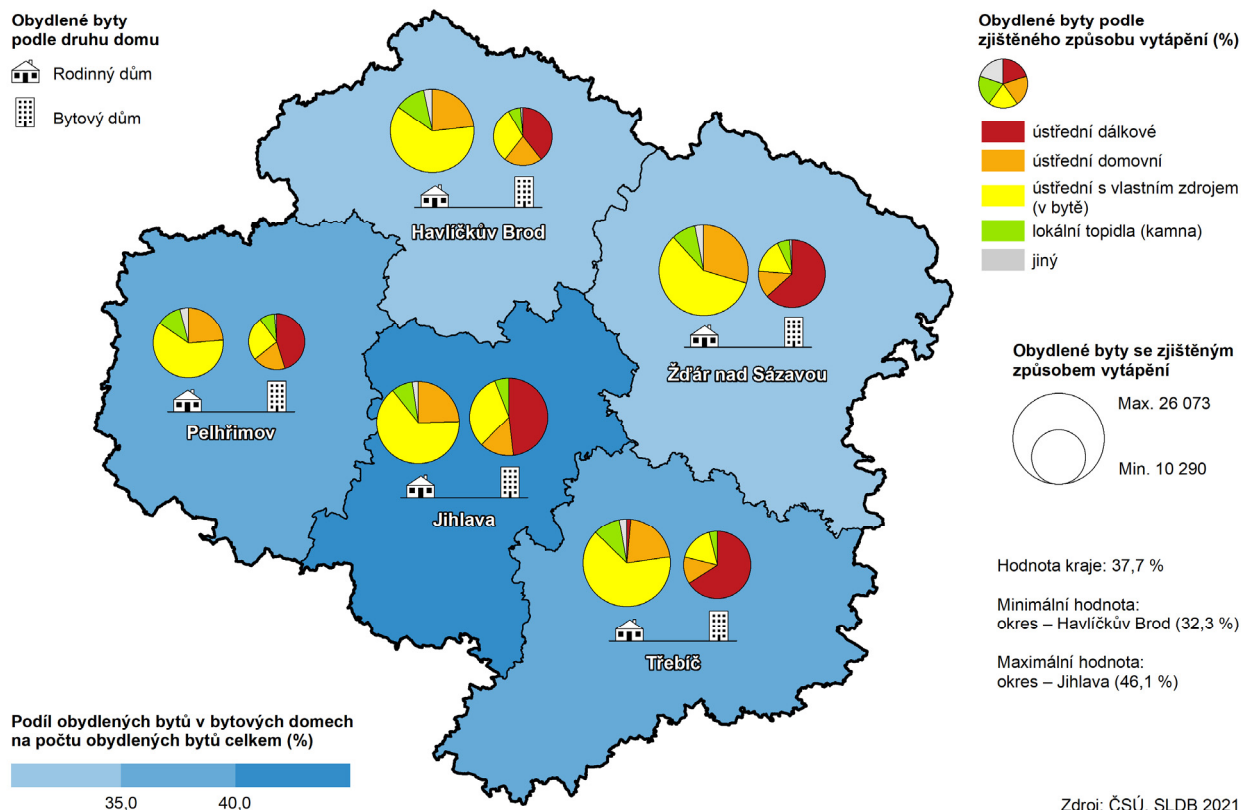

Obydlené byty jsou v Kraji Vysočina bez ohledu na druh domu nejčastěji vytápěny za pomoci ústředního topení. U bytů v rodinných domech převládá ústřední topení s vlastním zdrojem v bytě, za kterým následuje ústřední domovní vytápění s kotelnou v domě. Pouze v necelé desetině rodinných domů jsou využívána jen lokální topidla (kamna). Nejčastějším zdrojem energie k vytápění rodinných domů je plyn (40,2 %), na druhém místě se využívá dřevo a dřevěné pelety (28,3 %), až třetí pozici zaujímá uhlí, koks a brikety (14,2 %).

Byty v bytových domech jsou více než z poloviny vytápěny ústředním topením z kotleny mimo dům, téměř čtvrtina bytů pak má ústřední vytápění s vlastním zdrojem (kotle) v bytě. Pokud je v bytových domech kotlena, pak zpravidla na plyn. Také v bytech s vlastním zdrojem (kotle) je nejčastějším palivem plyn. Elektrinu využívá k vytápění necelých sedm procent bytových domů (5 tisíc), podíly vytápění pevnými palivy jsou u bytových domů zanedbatelné.

Ve srovnání s celou ČR je v kraji výrazně vyšší zastoupení obydlených bytů s ústředním topením s vlastním zdrojem v bytě, relativně více jsou využívána i lokální topidla. S tím souvisí relativně vyšší využívání pevných paliv – jak uhlí, koks a briket, tak zejména dřeva a dřevěných pelet (mezi kraji nejvyšší podíl tohoto zdroje energie k vytápění).

Obydlené byty podle způsobu vytápění v okresech Kraje Vysočina

Tab. 7.2.9 Charakteristiky úrovně bydlení v obydlených bytech podle druhu domu

	Osoby bydlící v bytech		Obytné místnosti s plochou 4 m ² a více ¹⁾		Průměrný počet osob na 1 obytnou místnost	Celková plocha (m ²)	
	celkem	na 1 byt	celkem	na 1 byt		na 1 byt	na 1 osobu
Obydlené byty celkem	478 472	2,45	792 797	4,3	0,58	97,9	39,3
v tom:							
v rodinných domech	319 232	2,71	548 606	4,9	0,56	119,9	43,6
v bytových domech	151 973	2,07	234 416	3,4	0,62	64,0	30,4
v ostatních budovách	7 267	1,84	9 775	2,9	0,66	67,8	35,7

¹⁾ včetně kuchyně

Ve 195 098 obydlených bytech v Kraji Vysočina žije 478 472 osob, na jeden obydlený byt tedy připadá v průměru 2,45 osoby (nejvíce z krajů). Byty na Vysočině jsou tak více zalidněné než v celé České republice, kde v jednom bytě bydlí průměrně 2,26 osoby. V kraji nejvíce osob na jeden obydlený byt připadá v bytech

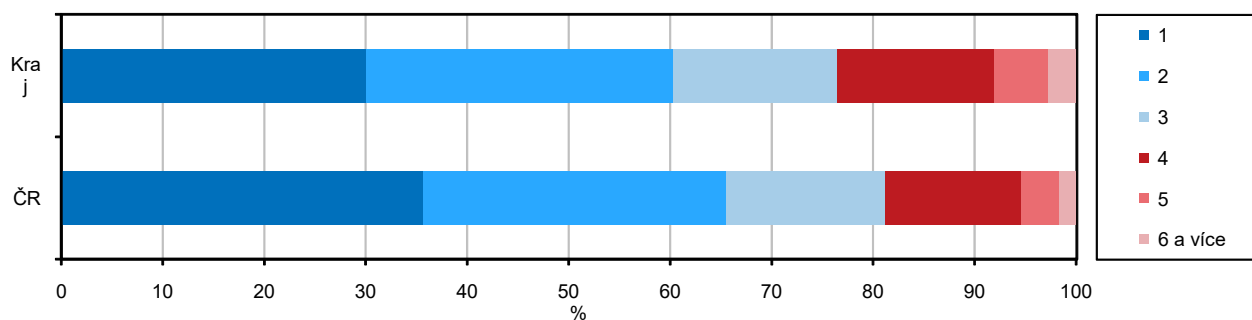
v rodinných domech (2,71), nejméně, jen těsně pod dvě osoby, v bytech v ostatních budovách. Obydlený byt má na Vysočině v průměru 4,3 obytných místností s plochou nejméně 4 m² a celkovou plochu 97,9 m² (druhá nejvyšší hodnota z krajů). Ve srovnání s úrovní České republiky je to o 0,4 místnosti a 10,3 m² více. Průměrný počet osob na jednu obytnou místnost je na Vysočině prakticky stejný jako na celorepublikové úrovni, celková plocha na jednu osobu je o 1,3 m² vyšší.

Největší počet bydlících osob připadá v Kraji Vysočina v průměru na jeden byt v rodinných domech, v bytech v bytových domech je tato hodnota o 0,64 osoby nižší. V bytech v rodinných domech je však podstatně vyšší průměrný počet obytných místností (o 1,5) a průměrná celková plocha (téměř o polovinu). Větší je i celková plocha na jednu osobu (43,6 m² proti 30,4 m²).

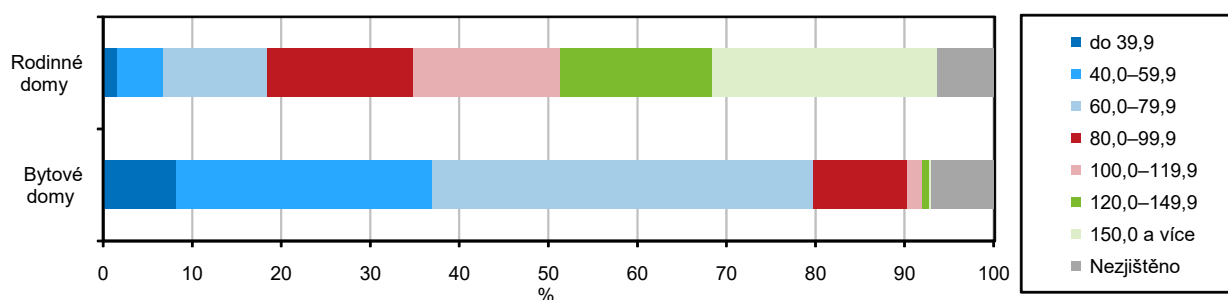
Tab. 7.2.10 Obydlené byty podle druhu domu a celkové plochy bytu

	Obydlené byty				Struktura obydlých bytů (%)			
	celkem	v tom			celkem	v tom		
		v rodinných domech	v bytových domech	v ostatních budovách		v rodinných domech	v bytových domech	v ostatních budovách
Obydlené byty	195 098	117 596	73 545	3 957	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho s celkovou plochou v m ² :								
do 39,9	8 788	1 933	6 064	791	4,5	1,6	8,2	20,0
40,0–59,9	27 997	5 969	21 102	926	14,4	5,1	28,7	23,4
60,0–79,9	45 777	13 674	31 499	604	23,5	11,6	42,8	15,3
80,0–99,9	27 554	19 416	7 737	401	14,1	16,5	10,5	10,1
100,0–119,9	20 803	19 299	1 264	240	10,7	16,4	1,7	6,1
120,0–149,9	20 844	20 175	513	156	10,7	17,2	0,7	3,9
150,0 a více	30 047	29 630	225	192	15,4	25,2	0,3	4,9

Graf 7.9 Obydlené byty podle počtu osob v bytě

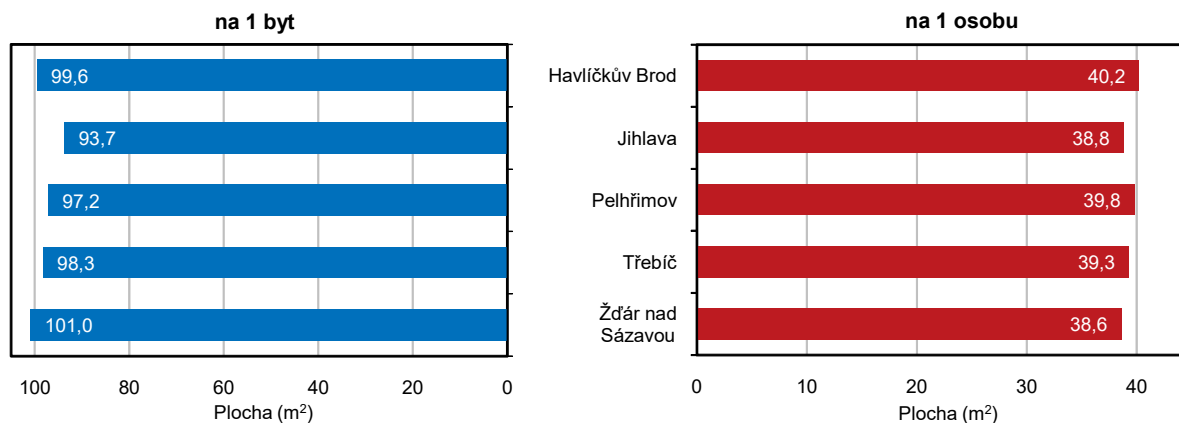

Graf 7.10 Obydlené byty podle druhu domu a celkové plochy bytu

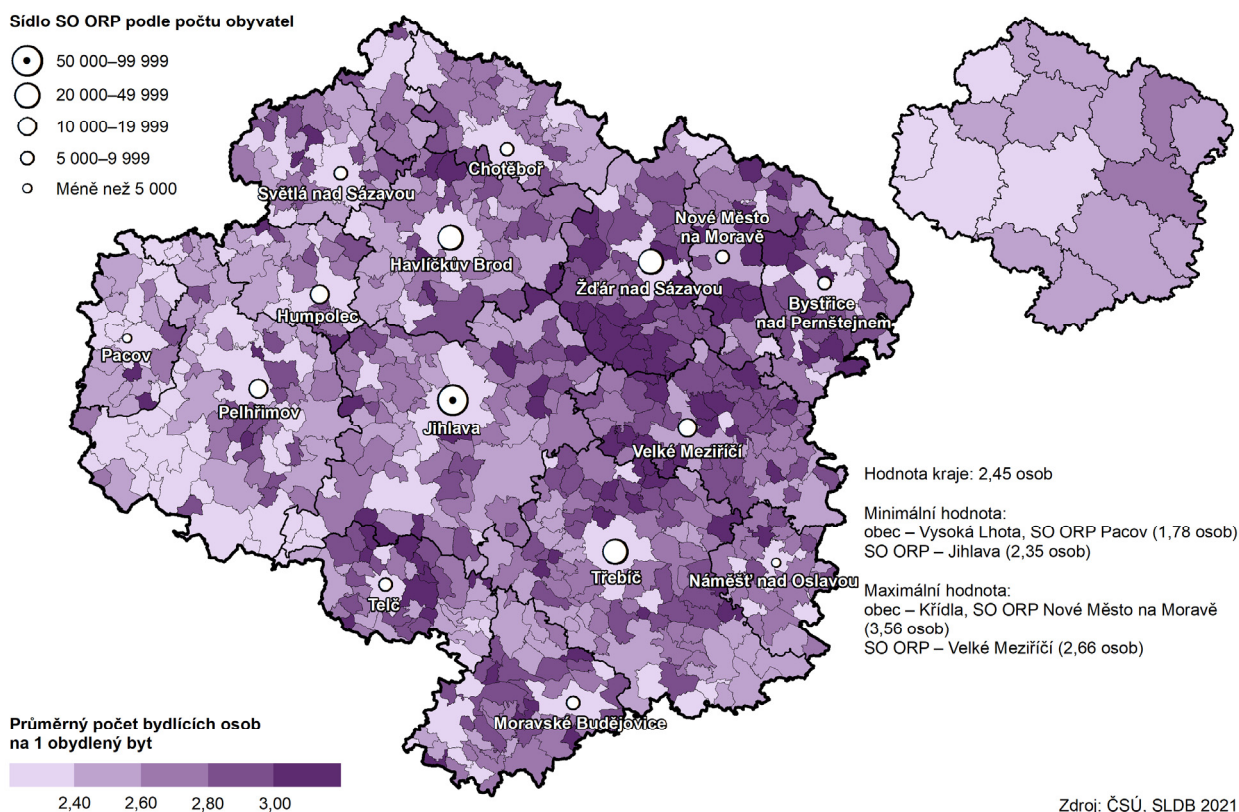

Mezi obydlenými byty na Vysočině převládají byty s celkovou plochou nejméně 80 m², které se na jejich celkovém počtu podílejí více než polovinou. Bytů s obytnou plochou do 40 m² je necelých pět procent. Tento stav určují především rodinné domy s výraznou převahou prostorných bytů – byty s plochou 80 m² a více představují téměř tři čtvrtiny obydlených bytů v rodinných domech. V bytových domech je nejvíce bytů v kategorii 60–79,9 m².

Graf 7.11 Obydlené byty podle průměrné celkové plochy na 1 byt a na 1 osobu a podle okresů

Průměrný počet osob v bytě v obcích a správních obvodech ORP Kraje Vysočina

8. Dlouhodobý vývoj

Hlavní změny v územní struktuře Kraje Vysočina byly v minulých desetiletích dány především administrativními změnami, až do roku 1989 slučováním obcí, poté opětovným osamostatněním části z nich. Vedle toho se od devadesátých let u velké části měst Vysočiny projevila stagnace či úbytek populace, v některých případech dosti značné. Současně ale můžeme u řady obcí i některých měst, zpravidla těžících z výhodné polohy, populační růst související s procesem suburbanizace. Konečným výsledkem byl nárůst počtu nejmenších obcí do 199 obyvatel i jejich populace, v ostatních velikostních skupinách zůstal v roce 2021 počet obcí/měst zhruba na úrovni roku 1980. Výjimkou byla města s 5 000–19 999 obyvateli, kde došlo k výraznému poklesu počtu měst v této velikostní skupině i jejich podílu na populaci kraje.

Tab. 8.1 Vývoj sídelní struktury podle velikostních skupin obcí¹⁾

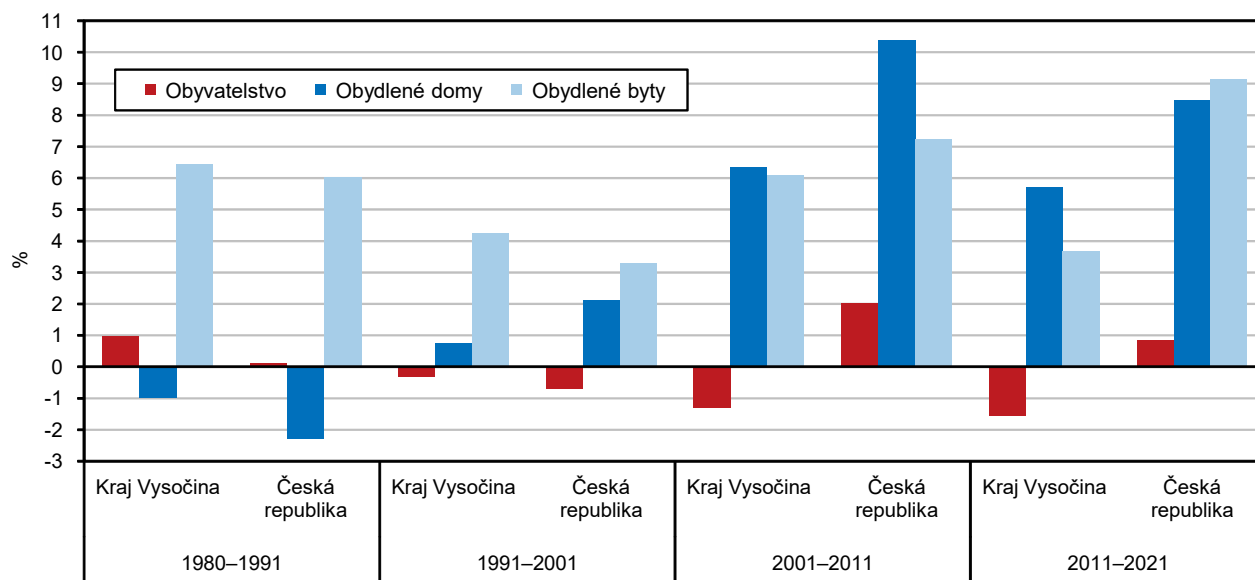
(do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980		1991		2001		2011		2021	
	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)	počet obcí	podíl bydlících obyvatel (%)
Kraj Vysočina	533	100,0	596	100,0	704	100,0	704	100,0	704	100,0
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	148	4,0	251	6,2	338	7,9	342	8,1	337	8,1
200–499	214	13,1	191	11,3	213	12,7	202	12,2	202	12,6
500–999	100	14,0	89	12,2	90	12,3	96	13,3	99	13,8
1 000–4 999	51	17,3	46	17,1	46	18,1	47	18,6	50	19,9
5 000–19 999	16	25,9	15	25,6	13	22,0	13	21,4	12	19,8
20 000–49 999	3	15,7	3	17,5	3	17,1	3	16,4	3	15,6
50 000 a více	1	10,1	1	10,2	1	9,9	1	9,9	1	10,2

¹⁾ Obce byly zařazeny do velikostních skupin podle počtu obyvatel zjištěného při příslušném sčítání.

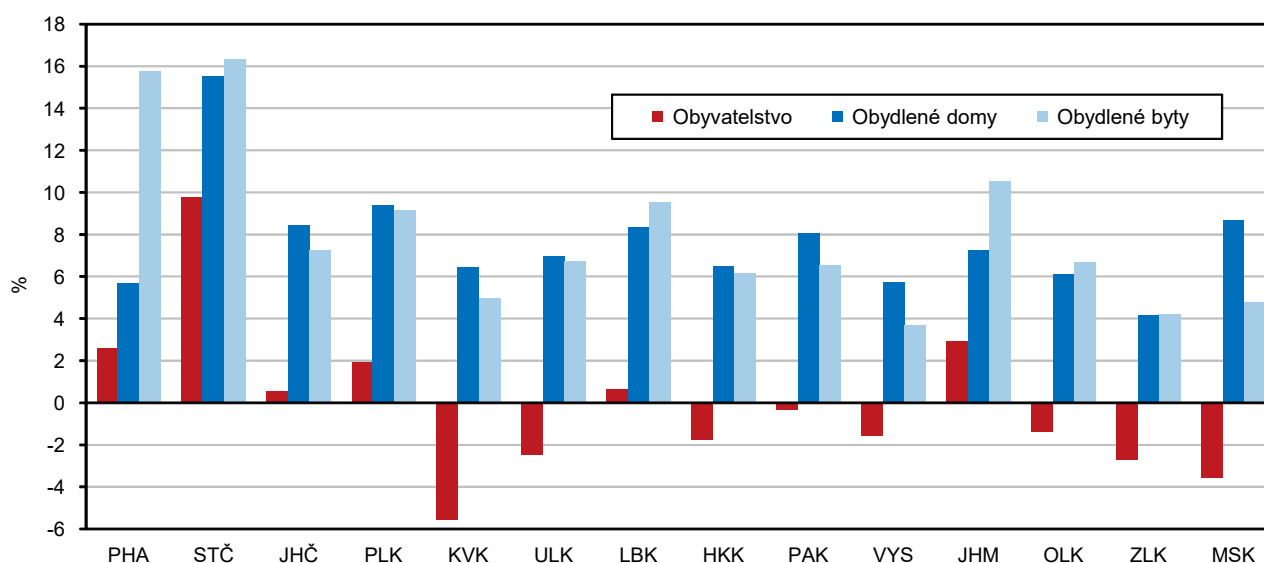
Graf 8.1 Změna hodnot vybraných ukazatelů mezi sčítáními lidu, domů a bytů

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

Graf 8.2 Změna hodnot vybraných ukazatelů v krajích mezi roky 2011 a 2021

(přepočteno na území krajů platné k 26. 3. 2021; podle obvyklého pobytu)

Tab. 8.2 Obyvatelstvo podle pohlaví a věku podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
Obyvatelstvo celkem	508 868	513 740	512 143	505 565	497 661
0–14 let	124 514	114 390	88 582	73 798	79 198
15–64 let	312 558	335 581	353 068	347 663	312 024
65 let a více (včetně nezjištěného věku)	71 796	63 769	70 493	84 104	106 439
Průměrný věk (roky)	35,0	35,6	38,1	41,1	43,4
Muži celkem	250 146	253 284	252 996	250 196	247 368
0–14 let	63 916	58 877	45 763	37 877	40 524
15–64 let	156 942	169 271	179 212	177 681	161 208
65 let a více (včetně nezjištěného věku)	29 288	25 136	28 021	34 638	45 636
Ženy celkem	258 722	260 456	259 147	255 369	250 293
0–14 let	60 598	55 513	42 819	35 921	38 674
15–64 let	155 616	166 310	173 856	169 982	150 816
65 let a více (včetně nezjištěného věku)	42 508	38 633	42 472	49 466	60 803

Po nárůstu počtu obyvatel v osmdesátých letech se v devadesátých letech projevila stagnace populace kraje, v následujících dekádách následovaná jejím pronikavým poklesem. Výrazný byl pokles dětské složky obyvatelstva a po roce 2011 i obyvatel ve věku 15 až 64 let. Tomu odpovídá zvýšený podíl obyvatel ve věku 65 a více let, kteří se v roce 1980 na populaci kraje podíleli 14 % a v roce 2021 více než 21 %. Současně s tím ve stejném období vzrostl průměrný věk obyvatel Vysočiny o více než osm let. Při srovnání obou pohlaví vidíme, že mezi roky 1980 a 2021 v kraji výrazněji ubylo žen, počet chlapců i dívek mladších 15 let se shodně snížil více než o třetinu, mužů ve věku 15–64 let mírně přibýlo, naproti tomu žen ubylo. Počet mužů pětadesátiletých a starších vzrostl více než o polovinu, žen o více než 40 %.

Počet patnáctiletých a starších obyvatel Vysočiny se oproti roku 1991 zvýšil o necelých pět procent, zhruba o 45 % vzrostl počet svobodných obyvatel, počet rozvedených se více než zdvojnásobil. Naproti tomu téměř o pětinu ubylo ženatých/vdaných a snížil se i počet vdovců a vdov. Počet svobodných žen se zvýšil více než svobodných mužů, u rozvedených došlo k většímu nárůstu u mužů než u žen. Pokles počtu vdov byl téměř třikrát hlubší než vdovců.

Tab. 8.3 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle pohlaví a rodinného stavu podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přepracováno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více celkem¹⁾	384 354	399 350	423 561	431 767	418 463
z toho podle rodinného stavu:					
svobodní/svobodné	.	84 154	108 226	123 732	121 904
ženatí/vdané	255 655	259 083	248 310	229 874	210 339
rozvedení/rozvedené	.	16 009	26 866	39 594	48 514
ovdovělí/ovdovělé	.	39 924	38 689	37 890	36 402
Muži ve věku 15 let a více celkem¹⁾	186 230	194 407	207 233	212 319	206 844
z toho podle rodinného stavu:					
svobodní	.	51 367	64 256	72 702	72 254
ženatí	127 621	129 533	124 209	115 083	105 555
rozvedení	.	6 934	11 976	17 881	22 109
ovdovělí	.	6 447	6 052	6 193	6 218
Ženy ve věku 15 let a více celkem¹⁾	198 124	204 943	216 328	219 448	211 619
z toho podle rodinného stavu:					
svobodné	.	32 787	43 970	51 030	49 650
vdané	128 034	129 550	124 101	114 791	104 784
rozvedené	.	9 075	14 890	21 713	26 405
ovdovělé	.	33 477	32 637	31 697	30 184

¹⁾ do roku 2011 včetně nezjištěného věku

Postupně se zvyšuje vzdělanostní úroveň obyvatelstva. Podíl osob se základním vzděláním na počtu patnáctiletých a starších obyvatel se zjištěným základním vzděláním se z téměř 49 % v roce 1980 snížil na necelých 13 % roku 2021, naproti tomu podíl osob s vysokoškolským vzděláním vzrostl ve stejném období z 3,2 % na 13,4 %. Výrazněji se přitom zvýšil počet i podíl žen s vysokoškolským vzděláním.

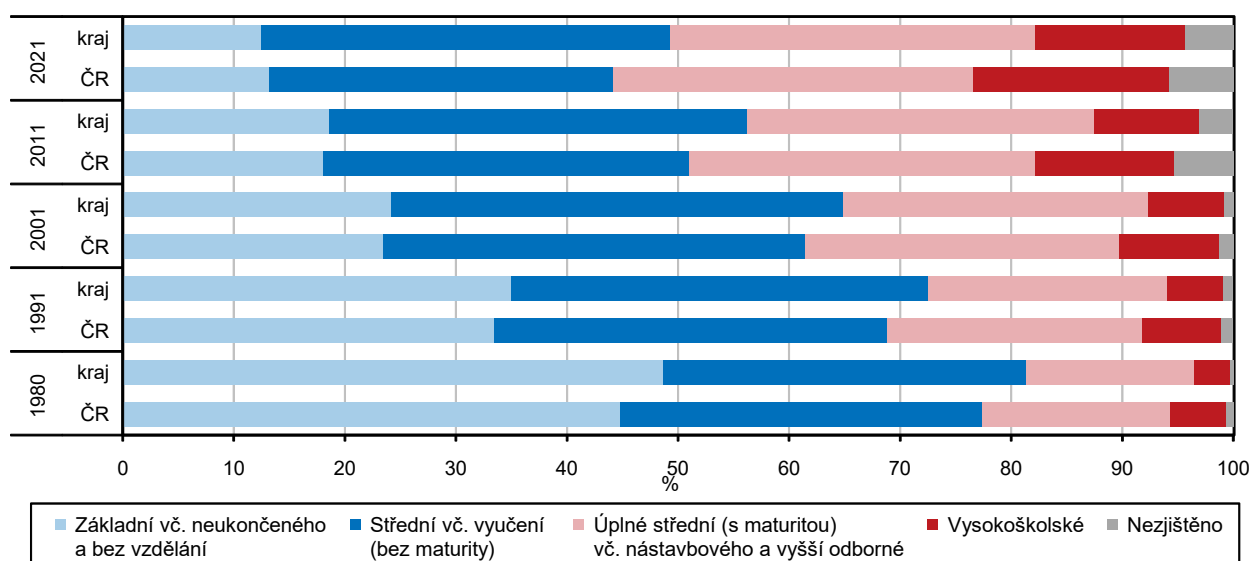
Tab. 8.4 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více celkem¹⁾	384 354	399 350	423 561	431 767	418 463
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:					
bez vzdělání	546	1 166	1 496	1 819	2 045
základní (vč. neukončeného)	186 786	139 236	102 227	79 912	51 793
střední vč. vyučení (bez maturity)	125 583	149 586	171 757	161 731	153 400
úplné střední (s maturitou) vč. nástavbového a vyšší odborné	58 033	85 588	116 109	134 235	136 959
vysokoškolské	12 416	20 268	28 500	41 049	56 276
nezjištěno	990	3 506	3 472	13 021	17 990
Muži ve věku 15 let a více celkem¹⁾	186 230	194 407	207 233	212 319	206 844
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:					
bez vzdělání	244	705	857	981	1 117
základní (vč. neukončeného)	70 808	50 937	36 175	29 331	19 996
střední vč. vyučení (bez maturity)	78 969	89 919	101 081	95 387	89 056
úplné střední (s maturitou) vč. nástavbového a vyšší odborné	27 440	38 305	50 460	58 297	60 614
vysokoškolské	8 314	12 933	16 811	21 208	25 554
nezjištěno	455	1 608	1 849	7 115	10 507
Ženy ve věku 15 let a více celkem¹⁾	198 124	204 943	216 328	219 448	211 619
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:					
bez vzdělání	302	461	639	838	928
základní (vč. neukončeného)	115 978	88 299	66 052	50 581	31 797
střední vč. vyučení (bez maturity)	46 614	59 667	70 676	66 344	64 344
úplné střední (s maturitou) vč. nástavbového a vyšší odborné	30 593	47 283	65 649	75 938	76 345
vysokoškolské	4 102	7 335	11 689	19 841	30 722
nezjištěno	535	1 898	1 623	5 906	7 483

¹⁾ do roku 2011 včetně nezjištěného věku**Graf 8.3 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání**

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

Tab. 8.5 Ekonomická aktivita obyvatelstva podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
Pracovní síla	261 478	265 862	253 436	243 720	255 419
muži	138 578	140 860	141 906	135 637	141 916
ženy	122 900	125 002	111 530	108 083	113 503
v tom: zaměstnaní	261 478	261 193	235 842	220 743	246 077
muži	138 578	138 248	133 255	124 043	137 419
ženy	122 900	122 945	102 587	96 700	108 658
nezaměstnaní	-	4 669	17 594	22 977	9 342
muži	-	2 612	8 651	11 594	4 497
ženy	-	2 057	8 943	11 383	4 845
Osoby mimo pracovní sílu	247 390	247 878	256 704	245 515	239 083
muži	111 568	112 424	109 865	104 862	103 660
ženy	135 822	135 454	146 839	140 653	135 423
z toho nepracující důchodci	87 201	99 219	115 346	120 009	118 636
muži	31 101	36 969	44 006	47 160	48 651
ženy	56 100	62 250	71 340	72 849	69 985
Nezjištěno	-	-	2 003	16 330	3 159
muži	-	-	1 225	9 697	1 792
ženy	-	-	778	6 633	1 367

Velikost pracovní síly se ve Sčítání 2021 poprvé od roku 1991 mírně zvýšila, když zhruba stejnou měrou přibýlo mužů i žen. Podstatně (o více než desetinu), ve srovnání se sčítáním v roce 2011 vzrostl počet zaměstnaných, naproti tomu počet nezaměstnaných klesl o více než polovinu. Opět poklesl počet osob mimo pracovní sílu, o něco výrazněji u žen. Mírný pokles byl zaznamenán i u počtu nepracujících důchodců, zvláště u žen. Nezjištěna ekonomická aktivita zůstala jen u asi tří tisíc osob.

Tab. 8.6 Domácnosti podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
Hospodařící domácnosti celkem	172 477	182 899	192 915	198 504	210 806
z toho: domácnosti jednotlivců	34 354	43 416	49 338	56 688	70 547
tvořené 1 rodinou	127 727	134 060	137 180	131 108	132 891
Rodinné domácnosti podle typu:					
úplné rodiny	.	.	.	107 900	111 762
bez závislých dětí	.	.	.	62 067	65 723
se závislými dětmi	.	.	.	45 833	46 039
neúplné rodiny	.	.	.	23 208	21 129
bez závislých dětí	.	.	.	11 948	9 950
se závislými dětmi	.	.	.	11 260	11 179

Hospodařících domácností postupně přibývá a to především vlivem nárůstu počtu domácností jednotlivců, jejichž počet se ve srovnání se sčítáním v roce 1980 na Vysočině více než zdvojnásobil. U rodinných domácností oproti roku 2011 přibýlo úplných rodin, počet neúplných rodin se mírně snížil.

Tab. 8.7 Domovní fond podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přečteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
Domy celkem	114 404	119 179	126 579	136 766	143 143
obydlené	101 889	100 873	101 627	108 062	114 230
neobydlené	12 515	18 306	24 952	28 704	28 913
Podíl neobydlených domů (%)	10,9	15,4	19,7	21,0	20,2
Z obydlých domů:					
rodinné domy	92 538	91 109	92 824	98 411	104 741
bytové domy	7 519	8 605	7 401	8 039	7 661
Podíl rodinných domů (%)	90,8	90,3	91,3	91,1	91,7
Obydlené domy podle vlastníka:					
fyzická osoba	90 110	88 673	91 511	93 350	104 090
obec, stát	7 974	7 481	2 981	2 101	1 583
bytové družstvo	2 633	3 234	2 705	1 325	613
spoluvlastnictví vlastníků bytů	.	.	.	7 876	6 068

Celkový počet domů na Vysočině se mezi roky 1980 a 2021 zvýšil zhruba o čtvrtinu, obydlých domů přibýlo ale jen asi o desetinu. Přírůstek se tak soustředil především na neobydlené domy, jejichž počet se více než zdvojnásobil. V domovním fondu v kraji stále jednoznačně převládají rodinné domy, které stabilně tvoří zhruba devět desetin obydlých domů.

Tab. 8.8 Bytový fond podle výsledků sčítání 1980 až 2021

(přečteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

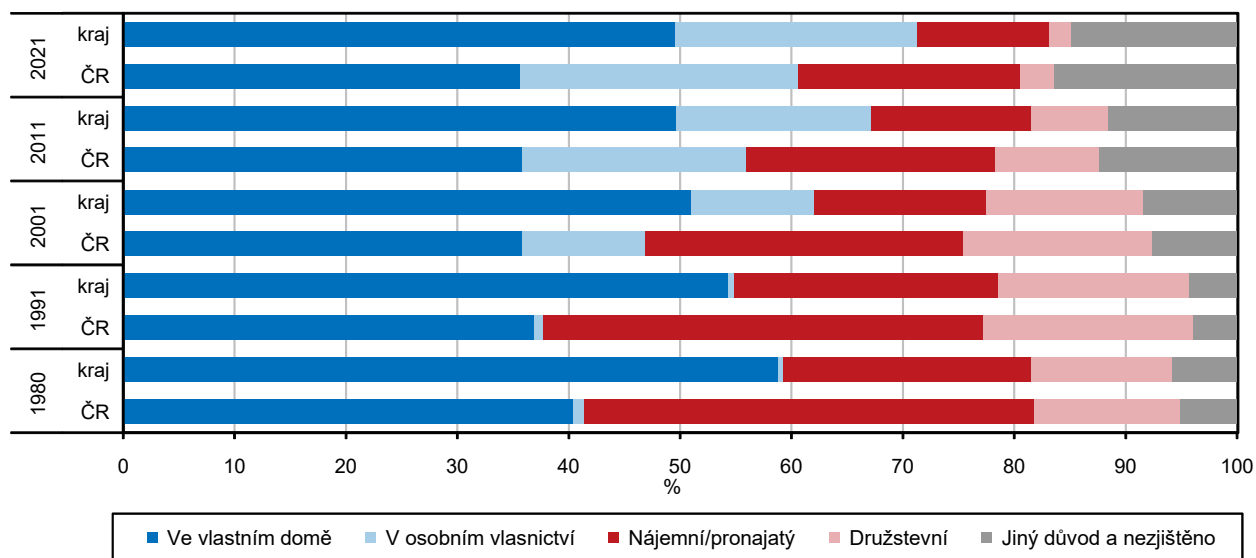
	1980	1991	2001	2011	2021
Byty celkem	175 745	191 459	209 533	230 025	246 827
obydlené	159 888	170 165	177 386	188 191	195 098
neobydlené	15 857	21 294	32 147	41 834	51 729
Podíl neobydlených bytů (%)	9,0	11,1	15,3	18,2	21,0
Obydlené byty podle druhu domu:					
v rodinných domech	104 055	101 044	106 680	112 602	117 596
v bytových domech	53 473	67 607	69 004	72 856	73 545
Podíl bytů v rodinných domech (%)	65,1	59,4	60,1	59,8	60,3
Obydlené byty podle právního důvodu užívání bytu:					
ve vlastním domě	94 056	92 451	90 593	93 478	96 800
v osobním vlastnictví	656	877	19 414	32 923	42 204
nájemní/pronajatý	35 713	40 354	27 459	26 964	23 218
družstevní	20 134	29 209	25 041	13 087	3 845
Obydlené byty podle převažujícího způsobu vytápění:					
ústřední dálkové nebo domovní	70 094	93 126	129 688	152 264	78 762
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	21 217	40 028	17 221	14 449	87 844
lokální topidla (kamna)	67 544	35 873	24 454	15 841	15 817
Počet osob na 1 obydlý byt	3,16	3,00	2,86	2,64	2,45

Bytový fond v Kraji Vysočina se mezi roky 1980 a 2021 zvýšil zhruba o čtyřicet procent. Ale i v tomto případě se přírůstek soustředil především na neobydlené byty, jejichž počet se více než ztrojnásobil a podíl na bytovém fondu se více než zdvojnásobil. Podíl bytů v rodinných domech na celkovém počtu obydlých bytů je od roku 1991 stabilní kolem 60 %. Mezi obydlými byty stále převládají byty ve vlastním domě, v souvislosti s privatizací bytového fondu od devadesátých let výrazně přibýlo bytů v osobním vlastnictví a ubylo bytů nájemních a zejména družstevních.

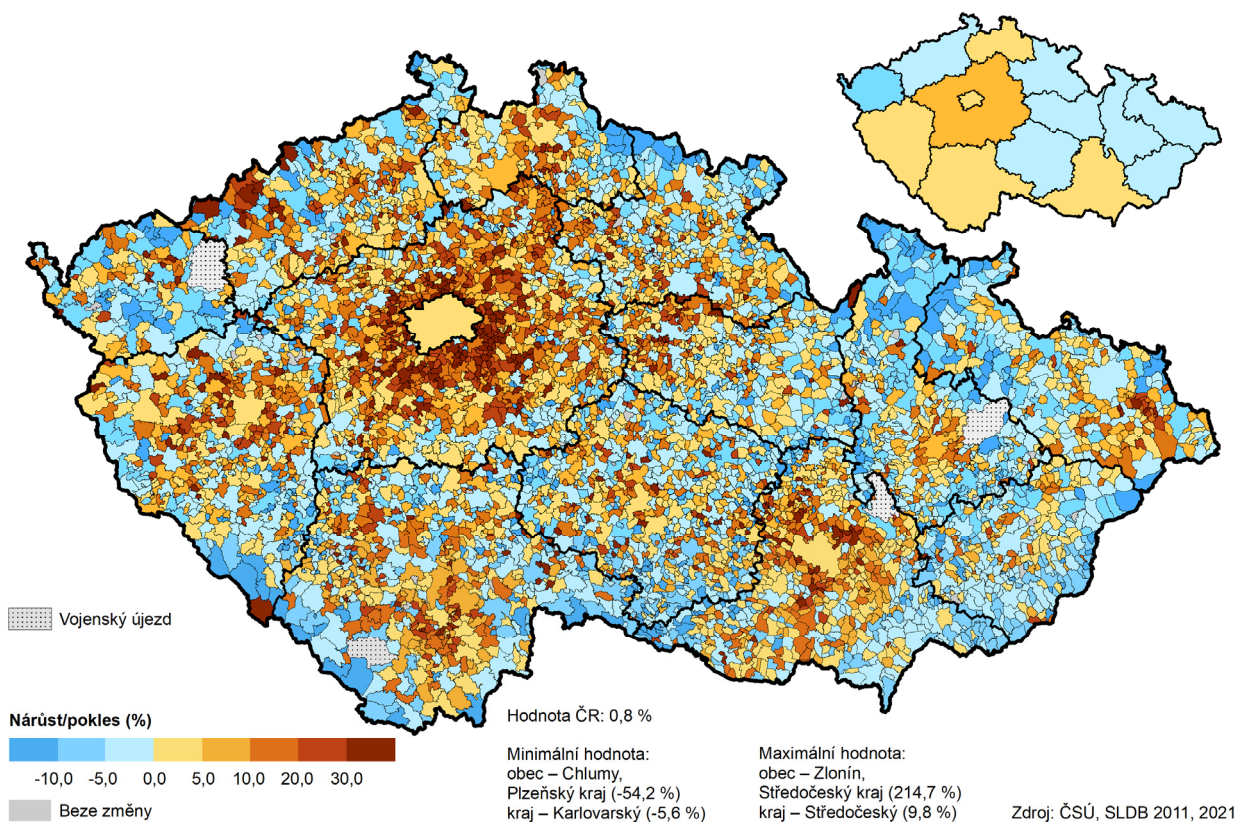

Graf 8.4 Obydlené byty podle právního důvodu užívání bytu

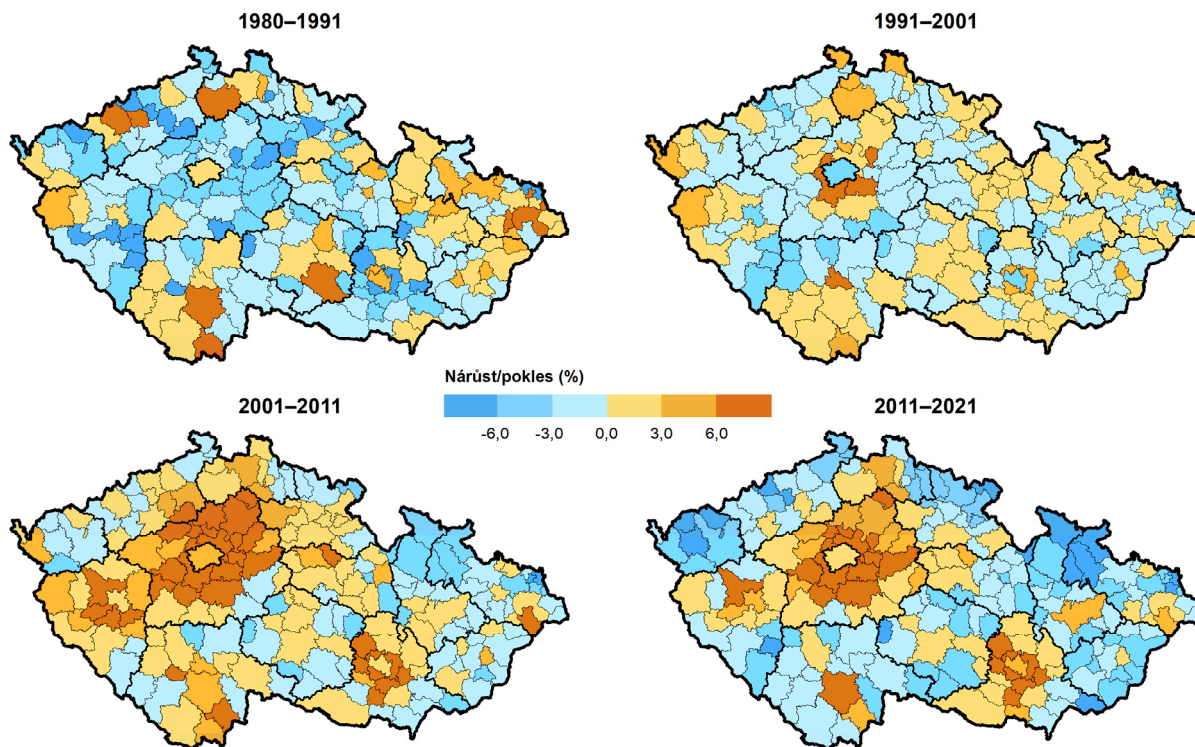
(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021; do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

Změna počtu obyvatel v obcích a krajích mezi sčítáním v roce 2011 a 2021

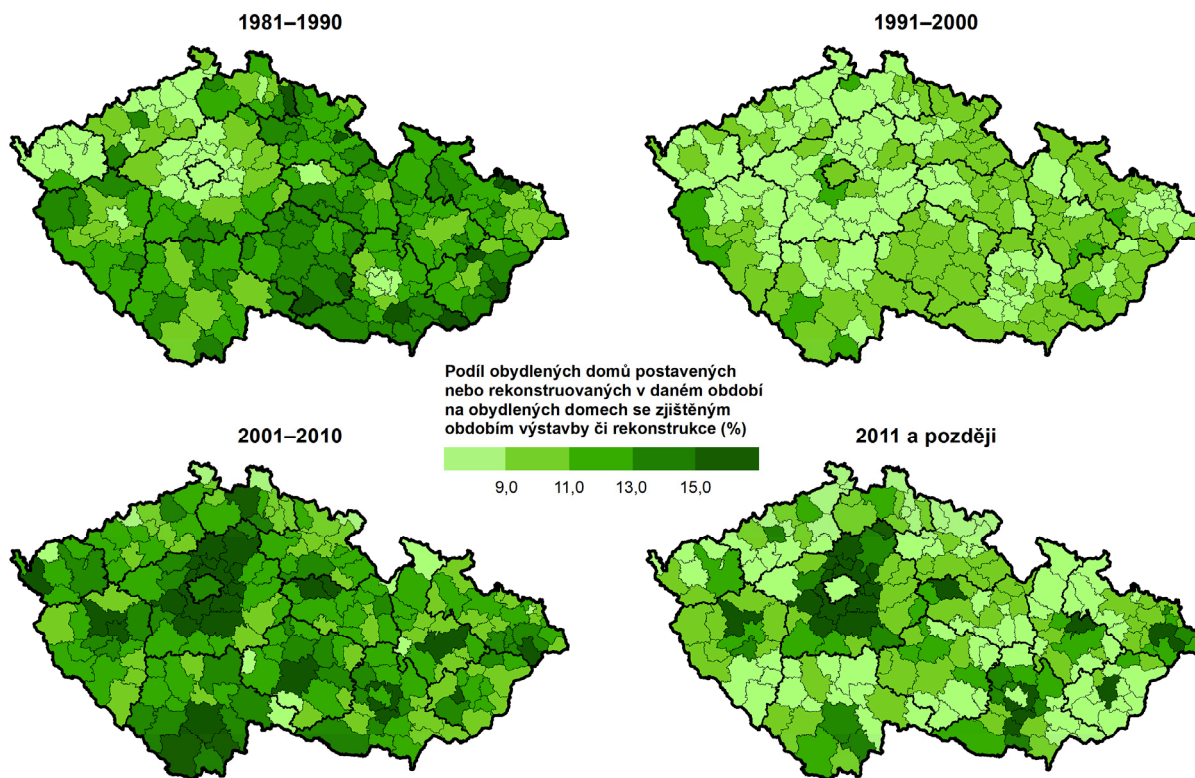

Změna počtu obyvatel ve správních obvodech ORP mezi jednotlivými sčítáními v letech 1980–2021

Za období 1980–2011 jsou údaje podle místa trvalého pobytu, za 2011–2021 podle místa obvyklého pobytu. Od roku 2001 se započítávají cizinci s dlouhodobým pobytem. Data jsou přečtena na územní strukturu SLDB 2021. Zdroj: ČSÚ, SLDB 1980, 1991, 2001, 2021

Obydlené domy v roce 2021 podle období výstavby nebo rekonstrukce ve správních obvodech ORP

Zdroj: ČSÚ 2021

Metodické vysvětlivky

Obyvatelstvo

Údaj o **počtu obyvatel** ve výsledcích SLDB 2021 zahrnuje všechny obvykle bydlící obyvatele České republiky.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá, tráví dobu svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod., a kde je členem konkrétní domácnosti.

Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium délky pobytu nejméně 12 měsíců, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Pro odvození místa obvyklého pobytu osoby byla určující deklarace na sčítacím formuláři týkající se faktického bydliště osoby (bez ohledu na místo trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu); vyhodnocovány byly i další informace o faktickém bydlišti před rokem, údaje o místě trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu, a místě sečtení.

Osoby v zařízeních jsou osoby s místem obvyklého pobytu ve všech typech ubytovacích zařízení sloužících k ubytování většího počtu osob (např. penziony pro důchodce, dětské domovy, ubytovny, věznice apod.).

Osoby bydlící mimo byty a zařízení jsou osoby s místem obvyklého pobytu v nouzových obydlích, mobilních objektech, rekreačních chatách, chalupách nebo v obytných domech, ale mimo byty (ubytování v nebytovém prostoru).

Osoby bez domova jsou osoby, které na sčítacím formuláři deklarovaly způsob bydlení „Žádné obydlí (bez domova)“. Za místo obvyklého pobytu je u osoby bez domova, v souladu s mezinárodními doporučeními, považováno místo sečtení.

Údaje o **státním občanství** jsou přebírané z registru obyvatel. **Cizinci** jsou obyvatelé s cizím státním občanstvím bez občanství České republiky. Osoby s dvojitým nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

Národnost vyplnil každý podle svého rozhodnutí. Bylo možné uvedení až dvou národností nebo neuvedení žádné (údaj byl nepovinný).

Jako **mateřský jazyk** se uváděl jazyk, kterým se sčítanou osobou v dětství hovořila matka nebo osoby, které ji vychovaly (tj. první jazyk, kterým se sčítaná osoba učila mluvit.) Bylo možné uvést i dva mateřské jazyky.

Vyplnění údaje o **náboženské víře** bylo pro respondenty dobrovolné a v odpovědi mohli deklarovat, zda jsou věřící a slovním zápisem uvést náboženský směr, hnutí, církev nebo společnost, ke které se hlásí, nebo zda jsou bez náboženské víry.

Rodinný stav je stav de jure, tedy právní manželský stav osoby. Rozdíl mezi součtem za jednotlivé kategorie rodinného stavu a celkovým počtem představují kromě osob s nezjištěným rodinným stavem také osoby s registrovaným partnerstvím.

Registrované partnerství je stav de jure, tedy právní stav – registrované partnerství osob stejného pohlaví uzavřené podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, anebo dle jiných právních předpisů v zahraničí.

Počet živě narozených dětí byl při sčítání zjišťován pouze u žen ve věku 15 a více let. Zahrnuje všechny děti živě narozené do rozhodného okamžiku sčítání (v manželství i mimo manželství), i když některé z dětí později zemřelo.

Nejvyšší dosažené vzdělání bylo zjišťováno pouze u osob ve věku 15 a více let podle nejvyšší ukončené školy. Údaje uvedené na sčítacím formuláři byly doplněny o informace o vzdělání z administrativních zdrojů. Osoby, které získaly vzdělání v soukromé nebo zahraniční vzdělávací instituci bez akreditace MŠMT, uváděly odpovídající stupeň vzdělání ve vzdělávacím systému ČR.

Místem bydliště v době narození se rozumělo místo obvyklého pobytu v době narození sčítané osoby, tj. první bydliště, kde sčítaná osoba žila hned po narození.

Místo a druh registrovaného pobytu byly pro účely sčítání převzaty ze systémů Ministerstva vnitra. Týká se občanů ČR a také cizinců s registrovaným pobytem v Česku. Místo registrovaného pobytu není vždy totožné s místem obvyklého pobytu osoby zjišťovaným ve sčítání.

Pracovní sílu (osoby ekonomicky aktivní) představují osoby zaměstnané (pracující) a nezaměstnané.

Mezi **zaměstnané** patří všechny osoby ve věku 15 a více let, které v rozhodný okamžik sčítání měly formální vazbu k zaměstnání nebo pracovaly alespoň 1 h týdně za mzdu, plat, nebo jiný druh odměny. Zahrnuti jsou rovněž pracující důchodci, pracující žáci a studenti a osoby na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů).

Osoby s formální vazbou k zaměstnání jsou zaměstnanci a osoby s podnikatelským oprávněním, bez ohledu na délku pracovního úvazku, charakter pracovní aktivity (trvalý, dočasný) nebo druh pracovního poměru, dohody či smlouvy.

Nezaměstnané jsou všechny osoby ve věku 15 a více let, které byly v rozhodný okamžik sčítání bez práce a zároveň si práci hledaly (prostřednictvím Úřadu práce nebo jiným způsobem).

Osoby **mimo pracovní sílu** (osoby ekonomicky neaktivní) jsou osoby, které nepatří mezi zaměstnané ani nezaměstnané. Jsou to nepracující důchodci, ostatní nepracující osoby s vlastním zdrojem obživy, osoby na rodičovské dovolené, nepracující žáci a studenti, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby.

U zaměstnaných osob bylo zjišťováno **postavení v zaměstnání, zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti** podle současného zaměstnání, v případě více zaměstnání podle hlavního.

Postavení v zaměstnání bylo zjišťováno výhradně z administrativních zdrojů (IS ČSSZ, údaje GFŘ, RES).

Zaměstnavatelé jsou podnikatelé se zaměstnanci. *Osoby pracující na vlastní účet* jsou podnikatelé bez zaměstnanců. *Zaměstnanci* mají placená zaměstnanecká místa.

Jako **zaměstnání** (profese) se uváděla konkrétní vykonávaná práce, resp. pracovní pozice zaměstnané osoby.

Odvětví ekonomické činnosti bylo zjišťováno jako druh ekonomické činnosti zaměstnavatele, resp. předmět podnikání.

Dojíždka

Otázku týkající se **místa pracoviště/školy** vyplňovali pouze zaměstnaní (pracující) a žáci a studenti. Žáci a studenti, kteří při studiu zároveň pracují, vyplňovali adresu místa pracoviště.

U místa pracoviště se uváděla adresa místa výkonu práce (nikoliv např. sídla firmy).

Osoby, které neměly pevné místo pracoviště, ale pracovní dobu začínaly na stejné adrese (např. pracovníci v dopravě – řidiči aj.), uváděly místo nástupu do zaměstnání. Osoby, které místo výkonu zaměstnání často mění, uvedly „zaměstnání bez stálého pracoviště“.

Otázku na frekvenci dojížděky do práce nebo školy vyplňovali všichni zaměstnaní, žáci a studenti s výjimkou osob, které uvedly, že pracují/studují na adrese obvyklého pobytu, a osob bez stálého místa pracoviště. Osoby dojíždějící do práce/školy z jiného místa, než je adresa obvyklého pobytu, jsou zahrnuty v kategorii „z jiného místa než z obvyklého bydliště“.

Otázku na dopravní prostředek používaný k cestě do práce nebo školy vyplňovali všichni zaměstnaní a žáci a studenti kromě osob pracujících/studujících na adrese obvyklého pobytu. Bylo možné uvést jeden hlavní dopravní prostředek, tj. používaný k nejdelsí části cesty, a nejvýše dva další ke zbytku cesty.

Osoby vyjíždějící/dojíždějící do zaměstnání a škol jsou zaměstnaní (pracující) nebo žáci a studenti, jejichž místo pracoviště nebo školy bylo na jiné adrese, než je adresa jejich obvyklého pobytu. Mezi vyjíždějící/dojíždějící tedy nejsou zahrnuty osoby pracující/studující na adrese obvyklého pobytu, osoby se zaměstnáním bez stálého pracoviště a osoby s nezjištěným místem pracoviště/školy.

Domácnosti

Domácnosti jsou tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu žijícími v jednom bytě nebo jiném obydlí. Údaje o domácnostech byly zpracovány podle zápisů příbuzenských a jiných vztahů na sčítacím formuláři, které byly doplněny o informace z administrativních zdrojů ministerstva vnitra.

Bytovou domácnost tvoří osoby žijící společně v jednom bytě.

Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají. Hospodařící domácnost může být typu:

- **Domácnost rodinná tvořená 1 úplnou rodinou** – zahrnuje manželský pár, neformální soužití druha a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví – tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí
- **Domácnost rodinná tvořená 1 neúplnou rodinou** – jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem
- **Domácnost rodinná tvořená 2 a více rodinami**
- **Domácnost nerodinná vícečlenná** – dvě nebo více osob příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost; mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče s vnoučaty (kromě prarodičů tvořících pár – úplnou rodinu)
- **Domácnost jednotlivce**

Součástí rodinných domácností tvořených 1 rodinou mohou být i další jednotlivé osoby, pokud s rodinou společně hospodaří.

Hospodařící domácnosti byly zpracovány za osoby bydlící v bytech, mimo byty a také za rodiny, příp. vícečlenné nerodinné domácnosti v zařízení. Jednotlivé osoby žijící v zařízení a osoby bez domova nejsou do počtu hospodařících domácností zahrnuty.

Ve výsledcích sčítání jsou hospodařící domácnosti tvořené 1 rodinou tříděny mimo jiné podle počtu závislých dětí. Závislé dítě je každá osoba v domácnosti tvořené 1 rodinou, jejíž postavení v domácnosti je „dítě“, není zahrnuta mezi pracovní sílu a zároveň je ve věku 0–25 let.

Byty

V rámci sčítání byl za všechny osoby, resp. domácnosti zjišťován jejich způsob bydlení / typ obydlí. Kromě bytu se v případě osob rozlišuje i bydlení v ubytovacím zařízení, různé způsoby bydlení mimo bytový fond v jiných objektech a prostorách (rekreační objekt, nouzové obydlí, mobilní obydlí apod.) a osoby bez domova (bez obydlí).

Další charakteristiky bydlení byly zjišťovány pouze za obydlené byty.

Byt je uzavřený soubor místností, popřípadě jedna místnost, které splňují požadavky na bydlení a jsou k bydlení určeny.

Obydlený byt je byt, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt.

Neobydlený byt je byt, ve kterém nemá žádná osoba obvyklý pobyt.

Právní důvod užívání bytu charakterizuje status užívání z hlediska uživatele bytu, tedy domácnosti, která v bytě bydlí.

Byt ve vlastním domě je byt, jehož uživatel je současně vlastníkem nebo spoluvlastníkem domu.

Byt v osobním vlastnictví je byt, jehož uživatel je samostatně veden v katastru nemovitostí jako vlastník jednotky.

Jiné bezplatné užívání bytu je bezplatné užívání většinou na základě rodinných vazeb nebo dohody uživatele bytu a vlastníka bytu či domu. Uživatel bytu nemá uzavřenou nájemní smlouvu, ale náklady na bydlení a provoz domácnosti (elektřina, plyn, voda, odvoz odpadu) si může hradit.

Byt nájemní/pronajatý je užíván na základě nájemní smlouvy; zahrnuje i případy osob bydlících v podnájmu v pronajatém bytě.

Byt družstevní je byt ve vlastnictví družstva, přičemž uživatel bytu je současně členem družstva.

Jiný důvod užívání bytu zahrnuje všechny ostatní případy než výše uvedené právní důvody užívání bytu (např. dříve samostatně rozlišované byty služební, domovnícké aj.)

Obytná místnost je místnost bytu (např. obývací pokoj, ložnice, jídelna, kuchyně), která je určena k bydlení a má podlahovou plochu alespoň 4 m².

Celková plocha bytu je plocha měřená uvnitř obvodových stěn bytu, uváděná v m² a zaokrouhlená na celé číslo. Zahrnuje plochu všech obytných místností i dalších částí bytu (příslušenství, předsíň apod.). Nezahrnuje plochu dalších prostor příslušejících k bytu, jako jsou neobyvatelné sklepy nebo půdy, terasy, balkóny, lodžie (ani zasklené).

Ústřední dálkové vytápění je vytápění z kotelny umístěné mimo dům, zpravidla pro více domů.

Ústřední domovní vytápění je vytápění z kotelny/kotle v domě, zpravidla vytápí 2 a více bytů v domě.

Ústřední vytápění s vlastním zdrojem je vytápění zřízené pouze pro jeden byt, je napojeno na jeden tepelný zdroj (kotel) a je obsluhováno uživatelem bytu přímo. Tento způsob vytápění zahrnuje i vytápění u rodinných domů s jedním bytem, bez ohledu na umístění zdroje (kotel v některé místnosti bytu nebo např. ve sklepě).

Jako lokální topidla/kamna se označuje vytápění zdroji tepla, umístěnými v jednotlivých místnostech bytu. Zahrnuje všechny druhy kamen či zdrojů tepla, bez ohledu na užívané palivo (tedy např. i akumulární kamna, WAW, přímotopy, krby).

Údaj poloha bytu v domě označuje podlaží, na němž se nacházejí (hlavní) vstupní dveře do bytu. V případě bytu v podkroví se podkroví považuje za další řádné podlaží/poschodí.

Domy

Do **počtu domů** jsou zahrnuty všechny domy určené k bydlení, tj. objekty s byty (bytem) a objekty obsahující jiné prostory určené k bydlení nebo dlouhodobějšímu ubytování, jako jsou ubytovací zařízení. Do počtu domů

tak patří kromě rodinných a bytových domů i provozní budovy s bytem (např. škola s bytem) a různá zařízení určená k bydlení – např. domovy mládeže, internáty, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro důchodce, kláštery a konventy, azylová zařízení pro cizince, ubytovny apod.

Obydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt.

Neobydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém nemá žádná osoba obvyklý pobyt. Do počtu neobydlených domů jsou zahrnuty všechny domy s byty a všechny domy s ubytovacím zařízením bez bytu, pokud jsou určeny k bydlení. Neobydlené objekty bez bytů, příp. se zařízením sloužícím pouze ke krátkodobému ubytování (hotely, turistické ubytovny, nemocnice apod.) nejsou do počtu neobydlených domů zahrnuty.

Podle **druhu domu** se rozlišují:

- o rodinný dům – má maximálně tři samostatné byty a převažujícím účelem využití domu je bydlení. Rodinný dům může být samostatný, dvojdomek (společná část obvodové zdi s rodinným domem na sousedící parcele) nebo řadový (alespoň tři rodinné domy k sobě přiléhají částí obvodové zdi). Nepatří sem jedno- až tříbytové budovy se zařízením určeným k bydlení či s převažujícím využitím k jinému účelu.
- o bytový dům – má čtyři a více bytů, přístupných zpravidla ze společné chodby nebo schodiště, a převažujícím účelem využití domu je bydlení, počet podlaží není určující. Nepatří sem čtyř- a vícebytové budovy se zařízením určeným k bydlení či s převažujícím využitím k jinému účelu.
- o ostatní budovy – zahrnují všechny další druhy budov kromě rodinných a bytových domů.

Vlastníkem domu je fyzická nebo právnická osoba, případně jejich kombinace. Údaje o vlastnické struktuře domovního fondu byly převzaty z dat katastru nemovitostí platných k 26. 3. 2021. Rozhodující je forma vlastnictví, nikoliv počet vlastníků. Typ vlastníka – fyzická osoba – zahrnuje i případy více spoluvlastníků domu, pokud to jsou fyzické osoby (např. společné jmění manželů). Spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek) zahrnuje pouze případy, kdy je celý dům ve spoluvlastnictví fyzických či právnických osob, které jsou vedeny v katastru nemovitostí jako vlastníci konkrétních vymezených jednotek typu byt či skupina bytů. Typ vlastníka – jiná právnická osoba – se vyskytuje u domů patřících jiným právnickým osobám, než jsou bytová družstva, obce či stát. Kombinace vlastníků zahrnuje ostatní případy spoluvlastnictví domu více vlastníky různého typu, kteří zároveň nejsou v katastru nemovitostí uvedeni jako vlastníci jednotek (např. fyzické a jiné právnické osoby, obce a bytového družstva apod.).

Obdobím výstavby nebo rekonstrukce se rozumí období, kdy byl dům dostavěn a předán do užívání (kolaudace), případně proběhla jeho významná rekonstrukce spojená s modernizací bytů, přístavbou/nástavbou nových podlaží či bytů, která vyžadovala kolaudační souhlas.

Při určování převažujícího **materiálu nosných zdí** se nepřihlíží k materiálu základů ani příček. Za nosné zdi domu se považují ty, které nesou stropy a střechu; jsou to zpravidla všechny vnější zdi (kromě skeletových konstrukcí). Kategorie „kámen, cihly, tvárnice“ zahrnuje rovněž kombinace těchto tří materiálů.

Způsob odvádění odpadních vod z domu vypovídá o tom, zda má dům domovní přípojku na kanalizační síť (veřejnou), vlastní domácí čističku odpadních vod, žumpu, jímku či septik, nebo zda je dům bez kanalizace a jímky (přímý odpad do terénu či vodoteče). Rozhodujícím kritériem pro zařazení do jednotlivých kategorií je způsob likvidace splaškových, nikoliv dešťových vod.

Výtah v domě charakterizuje vybavenost domu osobním výtahem (výtahem využitelným pro přepravu osob). Je-li v domě pouze nákladní výtah, který uživatelé bytů nemohou běžně užívat (např. v provozních budovách), je dům zařazen do kategorie „bez výtahu“.

Ústřední dálkové vytápění je vytápění z kotelny umístěné mimo dům, zpravidla pro více domů.

Ústřední domovní vytápění je vytápění z kotelny/kotle v domě, zpravidla vytápí 2 a více bytů v domě.

Domy **bez ústředního topení** jsou domy bez ústředního dálkového a ústředního domovního vytápění. Jednotlivé byty mohou být vytápěny ústředním topením s vlastním zdrojem pouze pro daný byt nebo jiným způsobem, případně jsou bez vytápění.

Srovnatelnost výsledků Sčítání 2021 a 2011

Výsledky SLDB 2021 jsou stejně jako v případě **SLDB 2011** zpracovány a publikovány **za obvykle bydlící obyvatelstvo**, resp. tříděny podle místa obvyklého pobytu osob. Údaje těchto dvou sčítání jsou tak metodicky srovnatelné.

Oproti tomu při předcházejících sčítáních v letech 1961–2001 probíhalo veškeré zpracování a publikování výsledků podle místa trvalého pobytu osob, případně podle místa dlouhodobého pobytu. Srovnatelnost s údaji těchto starších sčítání je proto omezená. Zpracování údajů podle místa obvyklého pobytu osoby se totiž promítá do všech věcných okruhů zpracovaných dat. Je určující jak pro územní identifikaci a třídění, tak pro zpracování domácností, určení obydlenosti bytu a domu a pro zpracování charakteristik s vazbami na území či porovnávání adres, jako jsou bydliště jeden rok před sčítáním, bydliště v době narození a dojíždka do místa pracoviště nebo školy.

Pojem **registrovaný pobyt** v SLDB 2021 odpovídá pojmu trvalý nebo dlouhodobý pobyt v SLDB 2011. Zahrnuje trvalý pobyt občana ČR, trvalý pobyt cizince a různé druhy dlouhodobého pobytu cizince registrované v systémech Ministerstva vnitra.

Údaje o **státním občanství** jsou v SLDB 2021 zpravidla, není-li uvedeno jinak, publikovány za všechny obyvatele České republiky podle jednoho státního občanství. Osoby s dvojitým nebo vícenásobným státním občanstvím mají odvozeno toto jedno (hlavní) státní občanství podle pořadí: Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu. Ve výsledcích SLDB 2011 byly údaje za osoby s jedním státním občanstvím a dvojitým státním občanstvím uváděny zvlášť, přičemž údaj o dvojitým občanství zahrnoval pouze kombinace Česká republika a jiný stát.

Údaje o **národnosti** byly v SLDB 2021 kromě jedné deklarované národnosti zpracovány i za kombinace všech samostatně kódovaných národností. Ve výstupech SLDB 2021 jsou přednostně uváděny údaje o národnosti v novém pojetí – úhrnné počty všech osob (s jednou nebo dvěma národnostmi), které danou národnost uvedly, buď jako jedinou nebo v kombinaci s jinou národností. Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou tak započteny v údajích u obou národností. Ve sčítání 2011 a dříve byly zpracovány jen údaje za vybrané kombinace národností, srovnatelný údaj tohoto typu proto není z předchozích sčítání možné získat, přestože metodické pojetí otázky na národnost bylo stejné.

Rovněž údaje o **mateřském jazyce** byly v SLDB 2021 zpracovány kromě jednotlivých jazyků i za kombinace všech samostatně kódovaných jazyků. Ve výstupech SLDB 2021 jsou přednostně uváděny údaje o mateřském jazyce v novém pojetí – úhrnné počty všech osob (s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky), které daný jazyk uvedly, buď jako jediný nebo v kombinaci s jiným jazykem. Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou tak započteny v údajích u obou jazyků. Stejně jako v případě národnosti byly ve sčítání 2011 a dříve zpracovány jen údaje za vybrané kombinace jazyků, srovnatelný údaj tohoto typu proto není z předchozích sčítání možné získat, přestože metodické pojetí otázky na mateřský jazyk bylo stejné.

Oproti SLDB 2011 byly údaje o **náboženské víře** v SLDB 2021 samostatně zjišťovány a publikovány za rozšířený seznam konkrétních církví, hnutí, náboženských společností a směrů, včetně kategorií pro zápisy přesvědčení jako např. ateismus, agnosticismus, animismus. Osoby, které označily, že jsou věřící – hlásící se k církvi, náboženské společnosti apod., ale konkrétní církvi, společnosti ani směr neuvedly, jsou ve výsledcích uváděny v samostatné kategorii „věřící hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru – neuvedená církev, náboženská společnost nebo směr“. Ve výsledcích sčítání 2011 byly tyto osoby zahrnuty mezi „věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti“.

Nejvyšší dosažené vzdělání bylo v rámci zjišťování při SLDB 2021 členěno do kategorií, které umožňují převod údajů na odpovídající úrovně platné klasifikace ISCED 2011 (Mezinárodní klasifikace vzdělání) nebo na údaje srovnatelné s výsledky sčítání 2011. Údaje „nástavbové/zkrácené studium“ a „pomaturitní studium“

rozišované při SLDB 2021 byly v SLDB 2011 zjišťovány jako jediná kategorie „nástavbové studium (vč. pomaturitního studia)“. Obdobně kategorie „konzervatoř (ukončena absolutoriem)“ a „vyšší odborné vzdělání (DiS.)“ zjišťované v SLDB 2021 samostatně byly v SLDB 2011 zahrnuty ve společné skupině „vyšší odborné vzdělání (absolutorium)“.

Nejvyšší dosažené vzdělání v SLDB 2021 podle klasifikace ISCED 2011

bez vzdělání	ISCED 0
neukončené základní vzdělání	ISCED 1
základní vzdělání	ISCED 2
střední nebo vyučení (bez maturity)	ISCED 3
úplné střední všeobecné (s maturitou)	
úplné střední odborné (s maturitou)	
nástavbové / zkrácené studium (s maturitou), absolvování dvou nebo více oborů středních škol	
pomaturitní studium	ISCED 4
konzervatoř (ukončena absolutoriem)	ISCED 5
vyšší odborné vzdělání (DiS.)	ISCED 6
bakalářské (Bc., BcA.)	
magisterské (Ing., Mgr., MUDr., JUDr., PhDr. aj.)	ISCED 7
doktorské (Ph.D., ThD., CSc., DrSc.)	ISCED 8

V údajích o **ekonomické aktivitě** došlo v souladu s mezinárodní metodikou ke změně terminologie. V SLDB 2021 je užíván pojem „pracovní síla“ pro osoby označované dříve jako „osoby ekonomicky aktivní“ a „osoby mimo pracovní sílu“ namísto „osoby ekonomicky neaktivní“.

Při sčítání 2021 se, na rozdíl od SLDB 2011, kromě zařazení osoby do jednotlivých kategorií podle ekonomické aktivity zjišťovalo na sčítacím formuláři i odpracování alespoň jedné hodiny týdně a využity byly rovněž údaje o ekonomické aktivitě z administrativních zdrojů. Údaje o ekonomické aktivitě ze sčítání 2011 a 2021 proto nejsou plně srovnatelné.

V rámci SLDB 2021 byla nově zjišťována kategorie „osoby na rodičovské dovolené“. Při SLDB 2011 mohly být tyto osoby zahrnuty v různých kategoriích – jako osoby s vlastním zdrojem obživy (s rodičovským příspěvkem), nebo osoby v domácnosti a ostatní závislé osoby. Ve srovnání se SLDB 2011 není již při sčítání 2021 rozlišována kategorie „nezaměstnaní hledající první zaměstnání“, k dispozici jsou pouze údaje za nezaměstnané celkem.

Údaje o zaměstnání, postavení v zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti byly v SLDB 2021 zjišťovány výhradně za osoby zaměstnané podle jejich současného hlavního zaměstnání. Při SLDB 2011 byl údaj zjišťován rovněž za nezaměstnané podle posledního vykonávaného zaměstnání.

V údajích o **postavení v zaměstnání** v SLDB 2021 již nejsou rozlišovány kategorie „členové produkčních družstev“ a „pomáhající rodinní příslušníci“.

Údaj o **místě pracoviště/školy** a navazující údaje o dojížděci jsou v SLDB 2021 sledovány u zaměstnaných (pracujících) žáků a studentů podle místa pracoviště, stejně jako u ostatních zaměstnaných. V SLDB 2011 však žáci a studenti, kteří při studiu zároveň pracovali, uváděli údaje o místě školy a dojížděci do školy. Srovnatelnost údajů za dojížděku je i z důvodu dalších metodických změn omezená.

Frekvence dojížděky do zaměstnání a školy byla při SLDB 2011 sledována pouze u meziobecní dojížděky, zjišťovány byly navíc odlišné kategorie než u SLDB 2021.

Jako **dopravní prostředek** používaný při cestě do práce nebo školy bylo při SLDB 2011 možné určit nejvýše tři dopravní prostředky bez rozlišení jejich významu. Při SLDB 2021 byl naproti tomu zjišťován zvláště hlavní dopravní prostředek a nejvýše dva doplňkové – vedlejší dopravní prostředky.

Metodika odvození údajů za **hospodařící domácnosti** na základě místa obvyklého pobytu společně žijících a společně hospodařících osob byla v SLDB 2021 zachována. Informace o vztazích mezi osobami byly ovšem oproti SLDB 2011 zjišťovány na sčítacím formuláři odlišným způsobem (úplná matice vztahů) a využity byly i údaje z administrativních zdrojů. Kromě získání přesnějších údajů tím mohla být ovlivněna i srovnatelnost údajů s výsledky SLDB 2011.

Domácnost prarodičů-partnerů s vnoučaty je v SLDB 2021 zahrnuta mezi rodinné domácnosti – úplné rodiny. V roce 2011 patřily tyto případy do kategorie vícečlenná nerodinná domácnost-prarodič/prarodiče s vnoučaty.

Údaje o **velikosti bytu** (plocha a počet místností) byly při sčítání 2021 zjišťovány odlišným, zjednodušeným způsobem než v roce 2011. V SLDB 2021 byla zjišťována pouze celková plocha bytu, nikoli obytná plocha, ani plocha jednotlivých typů místností.

Obytná místnost v SLDB 2021 je místnost určená k bydlení, s plochou 4 m² a více. Do počtu obytných místností se započítává i kuchyně, pokud je samostatnou místností. Vybavení bytu kuchyní nebo kuchyňským koutem bylo proto zjišťováno samostatně. Při sčítání 2011 byla za standardní obytnou místnost považována místnost s plochou 8 m² a více, menší obytné místnosti s plochou 4 až 8 m² byly zjišťovány samostatně, jiné bylo i rozlišení kuchyně a kuchyňského koutu.

V údajích o zavedení **plynu** do bytu odpovídá kategorie „bez plynu“ ze SLDB 2011 součtu kategorií „pouze plynové tlakové lahve“ a „bez přívodu plynu“ v SLDB 2021.

V údajích o zavedení **vodovodu** do bytu i do domu v SLDB 2021 je navíc oproti předchozímu sčítání k dispozici i kategorie „z veřejné sítě i soukromého zdroje vody“ současně.

V údajích o **způsobu vytápění** bytu je v SLDB 2021 odlišně vymezena kategorie „ústřední s vlastním zdrojem pro daný byt“, kdy není rozhodující umístění zdroje, ale skutečnost, že slouží pouze pro tento byt a uživatel bytu jej může obsluhovat přímo. Do roku 2011 byla užívána kategorie „ústřední s vlastním zdrojem v bytě“ – tzv. etážové topení, kdy je zdroj (kotel) umístěn přímo v bytě. Odlišné posuzování u rodinných domů s 1 bytem představuje významný rozdíl mezi SLDB 2011 a 2021 v údajích pro kategorie „ústřední domovní“ a „ústřední s vlastním zdrojem pro byt“.

Zdroj energie užívaný k vytápění byl v SLDB 2021 zjišťován detailněji; kromě rozšíření seznamu rozlišovaných kategorií byl zjišťován hlavní zdroj energie a k němu nejvýše dva další vedlejší zdroje energie.

Poloha bytu v domě označuje v SLDB 2021 podlaží, na němž se nacházejí (hlavní) vstupní dveře do bytu. Při sčítání 2011 se v případě bytu umístěného ve více podlažích uvádělo nižší, s výjimkou zvláštní kategorie „přízemí a 1. patro“, využívané zejména u rodinných domů.

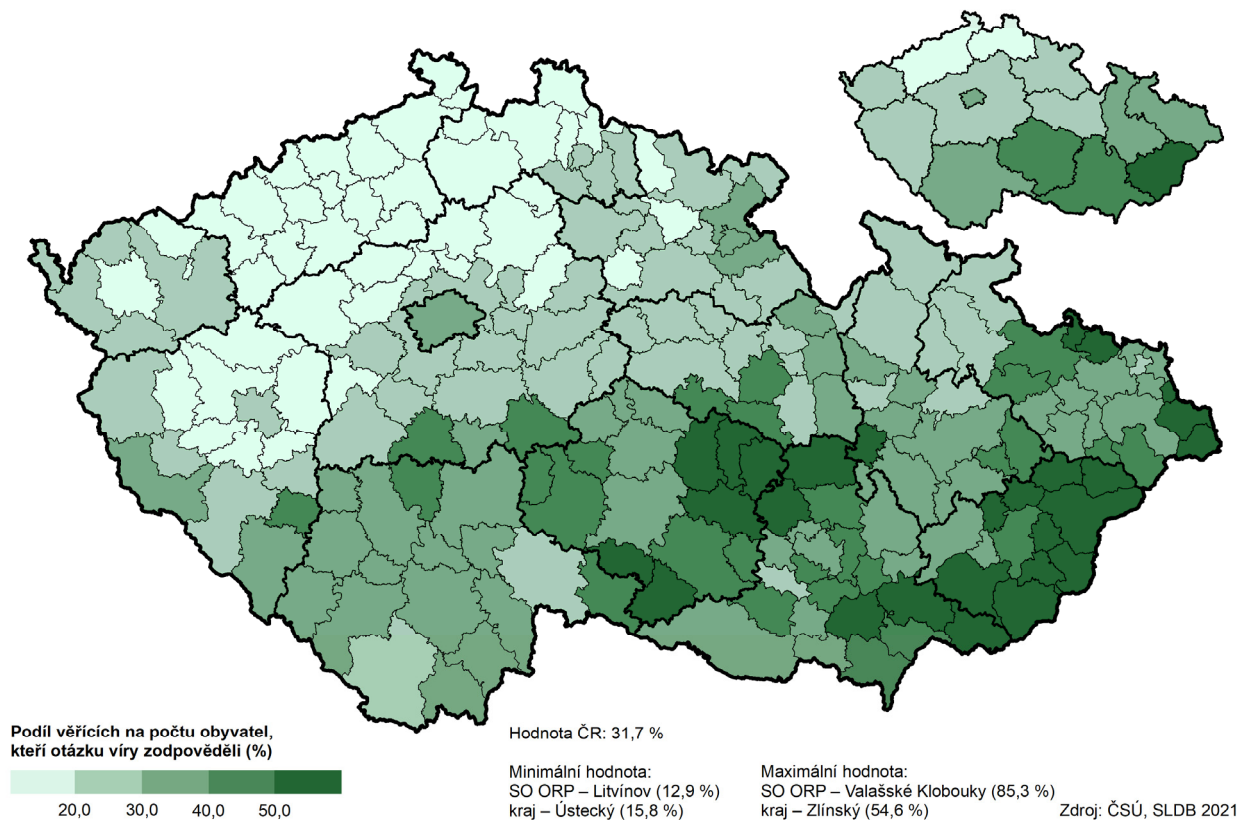
Obydlenost domů a bytů je při SLDB 2021 odvozena od počtu obvykle bydlících osob stejně jako v SLDB 2011, nejsou však již zjišťovány důvody neobydlenosti.

Při SLDB 2021 byl pro rozlišení **druhu domu** na rodinný dům nebo bytový dům určující počet bytů, nepřihlíželo se k počtu podlaží jako v SLDB 2011.

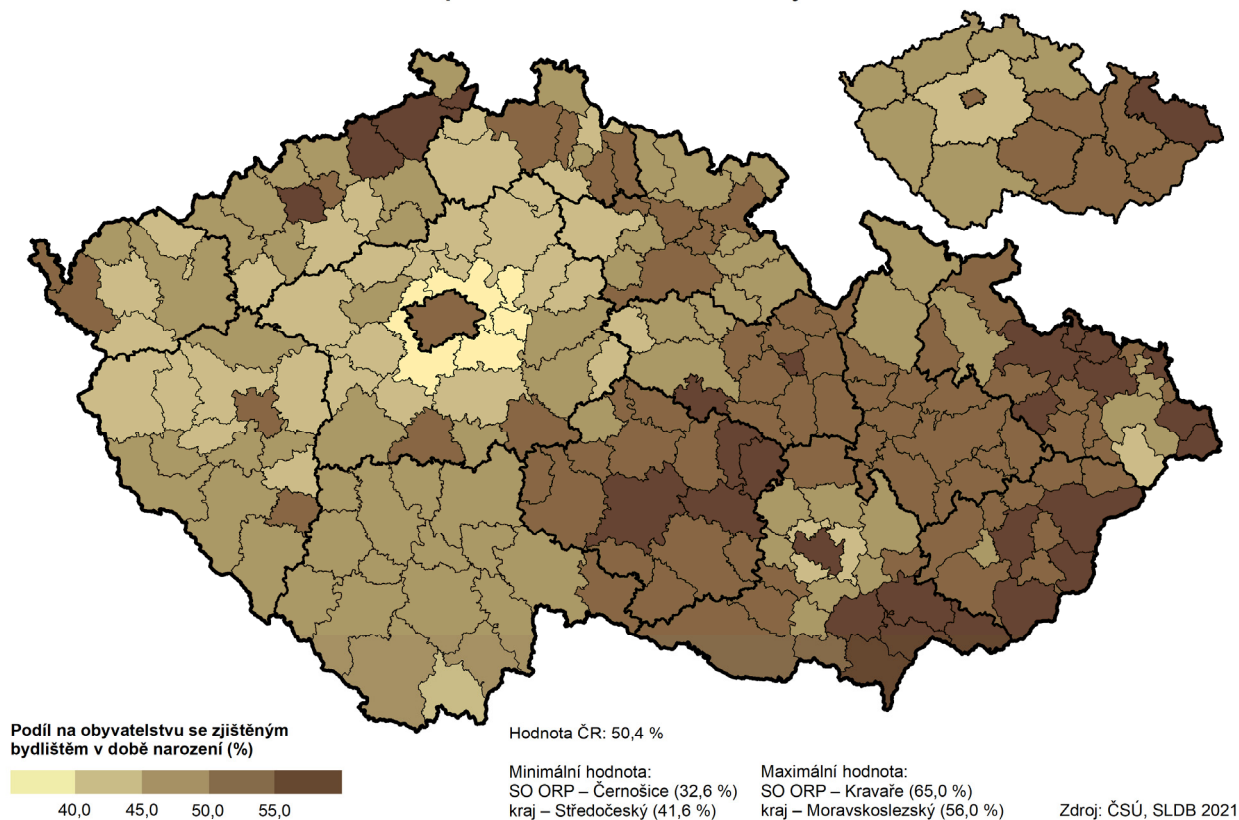
Údaj o **způsobu vytápění domu** byl v SLDB 2021 odvozen z údajů o způsobu vytápění za byty v domě. Oproti SLDB 2011 je omezen na zjišťování ústředního topení, není rozlišován zdroj energie u kotelny v domě.

Věřící obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu ve správních obvodech ORP a krajích

1. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle krajů

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Česká republika	v tom kraje						
		Hl. město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Území, sídelní struktura								
Rozloha (km ²)	78 871	496	10 928	10 058	7 649	3 310	5 339	3 163
Počet obcí	6 258	1	1 144	624	501	134	354	215
z toho se statutem města	608	1	84	56	57	38	59	39
Podíl městského obyvatelstva (%)	68,7	100,0	50,6	63,6	66,7	81,5	78,7	77,0
Počet obyvatel v obcích:								
do 199 obyvatel	178 213	-	25 640	26 875	18 569	2 104	5 908	3 866
s 200–999 obyvateli	1 615 675	-	321 318	125 288	103 368	37 563	103 874	66 431
s 1 000–4 999 obyvateli	2 374 108	-	475 811	167 868	167 855	65 420	143 246	92 078
Počet částí obcí	15 104	112	2 807	1 989	1 538	528	1 154	768
Počet základních sídelních jednotek	23 583	953	3 810	2 683	1 983	839	1 912	1 146
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	133	2 623	130	63	76	84	148	138
Obyvatelstvo								
Počet obyvatel	10 524 167	1 301 432	1 415 463	631 803	581 436	279 103	789 098	435 220
z toho ženy	5 337 619	667 983	712 922	319 635	292 557	140 993	400 133	219 800
Obyvatelstvo podle věku:								
0–14 let	1 691 760	199 369	253 371	101 258	90 994	42 586	126 959	71 331
15–64 let	6 684 359	863 086	895 370	395 965	369 496	177 136	499 753	272 731
65 let a více	2 148 048	238 977	266 722	134 580	120 946	59 381	162 386	91 158
Průměrný věk	42,7	41,4	41,6	43,2	43,0	43,6	42,7	42,7
Obyvatelstvo podle rodinného stavu:								
svobodní	4 508 591	620 315	605 675	261 096	243 009	120 805	348 677	187 026
ženatí, vdané	4 007 342	443 874	551 874	249 647	225 808	96 847	273 757	160 340
rozvedení	1 233 112	150 163	161 441	73 632	68 817	40 439	107 753	56 997
ovdovělí	720 575	70 478	90 001	45 357	40 445	19 852	56 193	29 042
Obyvatelstvo podle národnosti ¹⁾ :								
česká	6 415 104	803 153	903 714	406 844	363 670	169 040	493 604	271 797
moravská	556 641	7 651	4 921	2 434	1 083	591	1 502	1 053
slezská	31 301	945	459	117	75	27	70	73
slovenská	162 578	31 987	22 453	6 406	7 596	5 745	9 886	5 607
ukrajinská	92 892	33 099	16 199	3 921	7 476	2 552	4 877	3 793
neuvedeno	3 321 058	369 317	457 574	209 289	195 099	95 771	271 809	148 601
Obyvatelstvo podle náboženské víry:								
věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	1 374 285	150 695	115 570	75 579	47 467	19 088	39 557	28 648
věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	960 201	136 397	107 081	62 275	45 159	20 082	47 189	30 136
bez náboženské víry	5 027 141	645 956	767 306	282 437	301 315	151 389	462 065	244 171
neuvedeno	3 162 540	368 384	425 506	211 512	187 495	88 544	240 287	132 265
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání:								
celkem	8 832 407	1 102 063	1 162 092	530 545	490 442	236 517	662 139	363 889
bez vzdělání	56 100	3 916	6 682	3 052	3 037	2 779	7 794	2 817
základní vč. neukončeného	1 107 860	85 743	141 349	67 839	64 163	39 915	110 309	49 895
střední vč. vyučení (bez maturity)	2 736 983	187 884	354 022	177 523	162 010	81 345	223 213	124 205
úplné střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního	2 729 091	361 420	378 109	164 649	151 830	66 737	189 331	108 828
vyšší odborné, konzervatoř	138 588	24 906	20 836	8 322	7 896	3 062	8 024	4 975
vysokoškolské	1 552 407	371 351	196 805	79 899	70 888	22 803	68 782	48 054
nezjištěno	511 378	66 843	64 289	29 261	30 618	19 876	54 686	25 115

¹⁾ osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech

v tom kraje							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Území, sídelní struktura							
4 759	4 519	6 796	7 188	5 272	3 963	5 431	Rozloha (km ²)
448	451	704	673	402	307	300	Počet obcí
48	38	35	50	31	30	42	z toho se statutem města
65,9	61,4	56,2	62,4	57,2	59,0	73,8	Podíl městského obyvatelstva (%)
Počet obyvatel v obcích:							
14 679	13 899	40 459	14 187	6 944	2 759	2 324	do 199 obyvatel
119 631	123 730	131 785	193 882	110 751	101 102	76 952	s 200–999 obyvateli
109 550	114 327	98 833	323 477	188 700	176 047	250 896	s 1 000–4 999 obyvateli
1 076	992	1 404	907	768	438	623	Počet částí obcí
1 577	1 381	1 867	1 668	1 217	983	1 564	Počet základních sídelních jednotek
113	113	73	167	118	142	214	Hustota zalidnění (osoby/km ²)
Obyvatelstvo							
538 303	510 037	497 661	1 197 651	619 788	564 331	1 162 841	Počet obyvatel
272 286	257 091	250 293	608 098	315 893	287 185	592 750	z toho ženy
Obyvatelstvo podle věku:							
84 677	82 756	79 198	193 674	98 164	87 299	180 124	0–14 let
333 200	319 764	312 024	762 972	388 906	354 350	739 606	15–64 let
120 426	107 517	106 439	241 005	132 718	122 682	243 111	65 let a více
43,6	42,9	43,4	42,4	43,3	43,8	43,3	Průměrný věk
Obyvatelstvo podle rodinného stavu:							
221 061	211 715	201 102	514 296	259 618	227 837	486 359	svobodní
210 863	203 365	210 339	466 437	240 240	231 580	442 371	ženatí, vdané
65 509	56 611	48 514	128 686	72 374	60 010	142 166	rozvedení
38 781	36 328	36 402	80 747	45 503	43 246	88 200	ovdovělí
Obyvatelstvo podle národnosti ¹⁾ :							
345 197	325 534	307 458	629 566	358 007	324 192	713 328	česká
1 693	5 993	32 696	268 988	84 235	92 213	51 588	moravská
87	112	85	883	1 161	238	26 969	slezská
5 577	4 938	3 363	21 094	7 474	6 938	23 514	slovenská
3 416	3 029	2 196	7 821	1 601	1 197	1 715	ukrajinská
180 134	170 031	159 950	339 415	194 420	167 780	361 868	neuveдено
Obyvatelstvo podle náboženské víry:							
49 754	61 583	103 776	230 654	89 593	155 475	206 846	věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru
42 249	41 788	49 016	134 443	63 065	64 469	116 852	věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru
279 746	248 712	189 326	495 772	281 458	182 575	494 913	bez náboženské víry
166 554	157 954	155 543	336 782	185 672	161 812	344 230	neuveдено
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání:							
453 626	427 281	418 463	1 003 977	521 624	477 032	982 717	celkem
2 711	2 656	2 045	4 947	3 633	2 524	7 507	bez vzdělání
57 514	53 808	51 793	121 166	66 923	61 957	135 486	základní vč. neukončeného
154 031	149 516	153 400	301 905	174 363	164 718	328 848	střední vč. vyučení (bez maturity)
143 910	132 997	130 037	304 647	160 512	146 065	290 019	úplně střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního
7 113	7 375	6 922	15 190	7 209	5 855	10 903	vyšší odborné, konzervatoř
63 077	58 987	56 276	207 890	81 795	74 338	151 462	vysokoškolské
25 270	21 942	17 990	48 232	27 189	21 575	58 492	nezjištěno

1. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle krajů

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Česká republika	v tom kraje						
		Hl. město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Počet obyvatel s místem bydliště v době narození v obci obvyklého pobytu	5 304 731	699 027	588 701	302 741	278 528	129 091	393 366	211 929
Počet obyvatel s místem bydliště k 26. 3. 2020 v obci obvyklého pobytu	9 973 254	1 236 317	1 324 216	598 956	549 237	262 201	747 572	412 416
Obyvatelstvo podle způsobu bydlení:								
v bytech	10 104 385	1 261 930	1 346 510	607 511	552 931	263 589	754 677	416 993
v zařízeních	187 578	23 624	25 204	10 214	11 387	6 269	14 676	8 729
mimo byty a zařízení	228 478	15 267	43 529	13 875	17 051	9 136	19 436	9 369
osoby bez domova	3 726	611	220	203	67	109	309	129
		Ekonomická aktivita						
Pracovní síla	5 563 258	766 484	758 515	327 520	308 362	142 659	400 698	225 481
zaměstnaní	5 290 071	733 840	726 887	314 154	295 810	130 956	369 950	213 877
pracující důchodci	565 811	76 668	74 609	35 759	32 686	14 052	43 622	24 145
pracující žáci a studenti	231 574	49 745	29 391	12 628	11 481	3 893	13 507	7 526
osoby na mateřské dovolené	40 097	5 822	5 815	2 404	2 192	789	2 386	1 494
ostatní zaměstnaní	4 452 589	601 605	617 072	263 363	249 451	112 222	310 435	180 712
nezaměstnaní	273 187	32 644	31 628	13 366	12 552	11 703	30 748	11 604
Osoby mimo pracovní sílu	4 830 885	512 729	642 233	297 036	265 235	129 541	372 082	203 599
nepracující důchodci	2 281 067	209 297	274 052	144 722	129 457	63 847	179 712	97 447
ostatní s vlastním zdrojem obživy	15 176	3 733	2 099	782	708	428	1 075	543
žáci, studenti	1 465 320	167 620	211 476	88 670	77 980	37 784	111 319	61 204
osoby na rodičovské dovolené	218 485	23 920	30 872	13 406	12 027	5 212	15 246	9 204
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby	850 837	108 159	123 734	49 456	45 063	22 270	64 730	35 201
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	4 027 988	517 049	552 556	235 802	226 188	91 750	285 240	164 434
zaměstnavatelé	53 454	4 261	7 315	3 539	2 935	1 543	4 249	2 246
osoby pracující na vlastní účet	718 346	135 918	107 754	42 230	34 339	15 419	41 190	29 244
nezjištěno	490 283	76 612	59 262	32 583	32 348	22 244	39 271	17 953
Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti:								
zemědělství, lesnictví a rybářství	167 161	5 098	22 526	18 118	12 073	3 989	9 034	5 044
průmysl	1 441 816	71 810	178 482	93 405	95 791	38 539	114 981	77 884
stavebnictví	364 113	43 741	49 419	24 295	18 955	8 625	27 004	13 873
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	589 747	86 917	91 219	34 022	30 980	14 225	37 478	21 423
doprava a skladování	318 954	41 512	54 638	17 523	20 113	8 697	27 948	11 023
ubytování, stravování a pohostinství	190 065	33 003	24 545	12 527	9 618	8 773	12 102	7 708
vzdělávání	362 219	51 158	47 594	21 407	18 689	7 897	24 916	14 221
zdravotní a sociální péče	408 594	54 227	51 565	23 102	22 333	11 452	30 363	15 096
nezjištěno	41 917	7 866	4 909	2 739	2 186	1 462	3 595	1 855
Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání:								
zákonodárci a řídicí pracovníci	264 676	49 052	41 617	14 266	12 650	5 515	15 911	9 599
specialisté	991 028	226 007	134 418	48 352	46 008	16 552	51 914	32 501
techničtí a odborní pracovníci	858 593	134 179	125 114	48 507	46 142	17 772	56 434	32 684
úředníci	366 646	59 550	59 422	18 916	20 657	8 107	24 677	13 423
pracovníci ve službách a prodeji	678 471	84 095	90 974	41 653	36 767	21 567	51 928	26 997
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	52 986	2 142	7 346	5 455	3 414	1 324	2 972	1 780
řemeslníci a opraváři	610 941	40 524	75 606	42 934	38 215	16 798	43 701	27 620
obsluha strojů a zařízení, montéři	645 114	31 941	82 752	42 467	43 978	20 125	57 432	32 415
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	228 405	20 857	27 217	14 913	13 068	7 636	19 402	9 861
zaměstnanci v ozbrojených silách	21 970	1 213	2 996	2 351	838	184	1 281	779
nezjištěno	571 241	84 280	79 425	34 340	34 073	15 376	44 298	26 218

v tom kraje							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
265 801	256 307	267 527	632 602	317 785	310 222	651 104	Počet obyvatel s místem bydliště v době narození v obci obvyklého pobytu
510 207	484 370	474 184	1 138 379	588 048	537 510	1 109 641	Počet obyvatel s místem bydliště k 26. 3. 2020 v obci obvyklého pobytu
518 778	491 076	478 472	1 151 283	595 703	544 801	1 120 131	Obyvatelstvo podle způsobu bydlení:
9 356	10 005	9 102	20 108	10 131	9 239	19 534	v bytech
10 015	8 807	10 009	25 826	13 642	10 077	22 439	v zařízeních
154	149	78	434	312	214	737	mimo byty a zařízení
							osoby bez domova
Ekonomická aktivita							
277 717	265 515	255 419	634 700	317 949	290 840	591 399	Pracovní síla
266 948	255 984	246 077	603 968	301 779	278 753	551 088	zaměstnaní
31 739	28 430	25 913	66 442	29 284	30 048	52 414	pracující důchodci
10 099	9 409	9 086	28 686	12 446	10 182	23 495	pracující žáci a studenti
1 942	1 960	1 936	4 861	2 312	2 201	3 983	osoby na mateřské dovolené
223 168	216 185	209 142	503 979	257 737	236 322	471 196	ostatní zaměstnaní
10 769	9 531	9 342	30 732	16 170	12 087	40 311	nezaměstnaní
255 448	240 313	239 083	551 760	295 909	269 184	556 733	Osoby mimo pracovní sílu
126 868	116 553	118 636	259 538	146 073	135 918	278 947	nepracující důchodci
551	475	452	1 487	702	588	1 553	ostatní s vlastním zdrojem obživy
75 596	72 210	70 161	164 674	87 418	78 238	160 970	žáci, studenti
11 050	11 104	11 090	26 715	13 059	11 975	23 605	osoby na rodičovské dovolené
41 383	39 971	38 744	99 346	48 657	42 465	91 658	osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby
							Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:
206 861	201 687	193 381	461 317	236 853	218 150	436 720	zaměstnanci
3 008	2 629	2 917	6 012	3 461	3 260	6 079	zaměstnavatelé
36 597	31 700	31 853	79 882	34 821	36 742	60 657	osoby pracující na vlastní účet
20 482	19 968	17 926	56 757	26 644	20 601	47 632	nezjištěno
							Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti:
11 032	10 923	17 307	19 096	11 942	8 822	12 157	zemědělství, lesnictví a rybářství
85 440	85 724	84 234	151 961	90 881	99 886	172 798	průmysl
17 720	17 816	18 276	46 109	21 476	21 356	35 448	stavebnictví
29 054	26 739	24 648	67 331	33 207	31 234	61 270	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
14 549	14 908	12 909	32 759	18 001	12 556	31 818	doprava a skladování
9 513	7 249	7 011	20 868	9 933	9 409	17 806	ubytování, stravování a pohostinství
18 454	17 540	16 003	44 502	22 208	19 039	38 591	vzdělávání
22 817	18 805	18 974	47 114	25 307	20 780	46 659	zdravotní a sociální péče
1 569	1 499	1 660	4 190	2 040	1 806	4 541	nezjištěno
							Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání:
12 204	11 871	10 646	30 596	13 284	13 192	24 273	zákonodárci a řídící pracovníci
43 226	40 574	36 547	127 750	50 229	44 722	92 228	specialisté
40 948	40 158	37 930	98 692	47 073	43 982	88 978	techničtí a odborní pracovníci
18 130	17 170	14 315	41 580	19 102	15 467	36 130	úředníci
34 561	31 269	30 729	76 538	39 955	35 029	76 409	pracovníci ve službách a prodeji
3 274	3 093	5 027	6 736	3 561	2 713	4 149	kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
33 744	34 286	36 814	70 772	39 662	41 571	68 694	řemeslníci a opraváři
37 769	36 854	37 062	65 104	40 374	40 072	76 769	obsluha strojů a zařízení, montéři
12 251	11 835	11 636	25 964	14 741	13 324	25 700	pomocní a nequalifikovaní pracovníci
908	1 667	1 239	2 262	3 702	868	1 682	zaměstnanci v ozbrojených silách
29 933	27 207	24 132	57 974	30 096	27 813	56 076	nezjištěno

1. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle krajů

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Česká republika	v tom kraje						
		Hl. město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Míra ekonomické aktivity (%) ²⁾	63,9	71,0	66,1	62,6	63,9	62,1	62,0	63,0
muži	71,2	77,7	73,2	70,0	71,1	68,6	69,1	70,3
ženy	57,0	64,7	59,2	55,5	56,9	55,9	55,4	56,0
Míra zaměstnanosti (%) ³⁾	60,8	67,9	63,3	60,0	61,3	57,0	57,3	59,8
muži	67,9	74,6	70,4	67,4	68,5	63,3	64,2	67,1
ženy	54,0	61,7	56,5	53,0	54,3	51,1	50,7	52,7
Vyjíždějící z adresy bydliště do zaměstnání ⁴⁾								
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	3 642 644	496 421	505 933	208 298	208 122	86 657	247 769	142 059
v rámci obce	1 539 021	447 273	95 086	73 895	79 032	28 077	84 536	57 122
do jiné obce okresu	1 110 573	-	159 920	88 006	55 458	32 258	93 894	47 590
do jiného okresu kraje	486 879	-	60 712	24 216	52 307	9 737	31 584	16 917
do jiného kraje	431 973	45 072	186 833	12 926	10 695	5 477	27 145	18 551
do zahraničí	74 198	4 076	3 382	9 255	10 630	11 108	10 610	1 879
Vyjíždějící do zaměstnání 5x týdně a častěji	2 603 661	301 673	347 265	155 710	156 213	63 391	171 907	104 724
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:								
automobil (řidič i spolucestující)	2 057 724	146 013	322 100	132 818	133 893	57 300	158 560	85 577
MHD	530 890	253 765	32 942	12 686	20 727	4 585	22 147	12 141
autobus (kromě MHD)	199 755	5 537	32 897	10 929	9 557	5 137	14 944	9 705
vlak	116 155	5 449	32 451	3 719	5 470	1 653	7 240	2 998
jízdni kolo	133 629	7 017	12 585	10 554	5 142	1 284	4 066	2 982
pouze pěšky	356 109	34 511	38 596	23 523	18 756	10 660	23 684	18 238
Vyjíždějící z obce podle věku:								
15–24 let	154 340	3 709	27 824	9 799	9 941	4 469	12 869	7 000
25–34 let	414 483	12 925	76 217	25 680	26 379	10 843	31 329	16 797
35–44 let	567 608	13 203	118 006	35 695	34 614	14 653	42 593	22 703
45–54 let	581 666	10 854	113 203	37 483	34 963	17 155	46 601	23 639
55–64 let	332 692	6 371	62 085	22 331	19 944	9 832	25 773	12 715
65 let a více	52 834	2 086	13 512	3 415	3 249	1 628	4 068	2 083
Vyjíždějící z obce podle odvětví:								
zemědělství, lesnictví a rybářství	62 769	759	9 113	6 585	4 542	1 417	3 205	1 498
průmysl	753 776	11 941	105 217	47 893	51 916	21 758	62 554	39 117
stavebnictví	92 269	2 227	15 837	7 210	5 604	2 842	7 939	2 858
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	220 423	8 919	53 121	13 071	11 950	5 454	14 731	7 337
doprava a skladování	147 360	6 935	35 360	8 401	9 813	4 526	14 624	4 668
vzdělávání	132 361	2 379	25 911	9 077	7 125	2 872	9 350	5 017
zdravotní a sociální péče	180 155	2 962	34 604	11 008	10 568	5 554	13 658	6 480
nezjištěno	4 698	239	683	442	440	303	456	208
Vyjíždějící z adresy bydliště do školy ⁵⁾								
Vyjíždějící do školy celkem	1 430 899	163 718	207 329	87 061	76 322	35 389	107 189	59 905
vyjíždějící 5x týdně a častěji	807 336	94 912	124 641	47 349	43 690	17 278	52 900	31 928
vyjíždějící z obce	559 831	7 529	114 309	41 212	32 088	14 766	40 393	23 135
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:								
automobil (řidič i spolucestující)	175 753	12 270	37 904	12 623	11 577	4 877	13 103	7 635
MHD	192 188	56 062	23 935	7 040	8 223	2 865	11 307	6 056
autobus (kromě MHD)	215 399	1 832	31 909	17 324	12 423	5 015	12 075	9 050
vlak	89 033	1 826	15 479	5 091	5 424	2 233	6 877	3 139
jízdni kolo	7 200	532	936	513	182	46	141	153
pouze pěšky	248 120	35 855	28 282	13 577	11 571	5 396	16 569	10 719

²⁾ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 let a více se zjištěnou ekonomickou aktivitou³⁾ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 let a více se zjištěnou ekonomickou aktivitou⁴⁾ nezahrnuje osoby pracující na adrese obvyklého bydliště, osoby bez stálého pracoviště a osoby s nezjištěným místem pracoviště; včetně pracujících žáků a studentů⁵⁾ nezahrnuje osoby studující na adrese obvyklého bydliště a osoby s nezjištěným místem školy; bez pracujících žáků a studentů

v tom kraje							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
61,9	62,8	61,5	63,9	61,7	61,5	61,1	Míra ekonomické aktivity (%) ²⁾
69,3	70,2	69,2	71,7	69,2	69,5	68,1	muži
54,8	55,5	54,0	56,6	54,6	53,9	54,5	ženy
59,5	60,5	59,2	60,8	58,5	59,0	56,9	Míra zaměstnanosti (%) ³⁾
66,8	67,9	67,0	68,5	65,9	66,8	63,6	muži
52,6	53,3	51,7	53,5	51,6	51,5	50,6	ženy
Vyjíždějící z adresy bydliště do zaměstnání ⁴⁾							
179 293	176 387	168 717	427 293	209 771	194 484	391 440	Vyjíždějící do zaměstnání celkem
64 705	61 411	57 784	185 188	75 863	64 895	164 154	v rámci obce
75 941	73 041	75 819	104 127	92 602	92 373	119 544	do jiné obce okresu
18 925	18 447	14 942	110 125	21 869	19 386	87 712	do jiného okresu kraje
18 373	22 113	18 369	18 474	17 408	15 505	15 032	do jiného kraje
1 349	1 375	1 803	9 379	2 029	2 325	4 998	do zahraničí
134 117	131 095	127 712	307 457	158 599	148 644	295 154	Vyjíždějící do zaměstnání 5x týdně a častěji
110 425	105 234	110 330	229 439	119 971	118 241	227 823	Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:
7 474	7 283	6 702	73 406	12 445	12 060	52 527	automobil (řidič i spolucestující)
10 054	9 397	10 614	26 883	13 716	14 561	25 824	MHD
5 361	7 451	3 583	17 785	8 595	4 615	9 785	autobus (kromě MHD)
12 787	14 260	4 844	15 555	16 604	11 753	14 196	vlak
21 209	20 874	22 345	38 133	25 769	21 353	38 458	jízdní kolo
							pouze pěšky
8 712	9 160	8 681	17 154	9 459	9 448	16 115	Vyjíždějící z obce podle věku:
22 314	22 856	22 425	49 574	26 617	25 150	45 377	15–24 let
29 626	30 790	28 819	67 414	35 765	33 778	59 949	25–34 let
32 232	31 586	30 721	65 370	37 518	36 143	64 198	35–44 let
18 672	17 988	18 110	37 353	21 899	22 292	37 327	45–54 let
3 032	2 596	2 177	5 240	2 650	2 778	4 320	55–64 let
							65 let a více
4 427	4 672	6 732	7 766	4 720	3 220	4 113	Vyjíždějící z obce podle odvětví:
45 431	45 208	44 563	81 814	49 281	56 439	90 644	zemědělství, lesnictví a rybnářství
4 269	4 835	5 048	12 026	6 057	6 180	9 337	průmysl
11 123	10 845	9 616	26 707	13 031	13 118	21 400	stavebnictví
6 421	6 876	6 296	15 096	8 555	6 066	13 723	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
7 720	7 734	6 808	16 071	9 293	8 381	14 623	doprava a skladování
10 708	9 709	9 641	21 449	12 526	10 792	20 496	vzdělávání
162	211	179	538	229	205	403	zdravotní a sociální péče
							nezjištěno
Vyjíždějící z adresy bydliště do školy ⁵⁾							
72 551	71 080	68 607	161 377	85 549	77 242	157 580	Vyjíždějící do školy celkem
40 936	40 992	39 960	94 713	48 599	42 990	86 448	vyjíždějící 5x týdně a častěji
33 420	33 894	33 023	61 188	37 049	33 976	53 849	vyjíždějící z obce
9 638	9 124	9 296	14 651	9 064	8 001	15 990	Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:
5 073	4 520	3 400	25 568	7 200	6 562	24 377	automobil (řidič i spolucestující)
14 142	14 005	17 699	27 019	15 775	16 859	20 272	MHD
5 998	6 774	4 248	9 799	7 452	5 177	9 516	autobus (kromě MHD)
644	720	158	840	936	713	686	vlak
12 520	12 586	12 234	30 359	16 146	13 469	28 837	jízdní kolo
							pouze pěšky

1. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle krajů

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Česká republika	v tom kraje						
		Hl. město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Domácnosti								
Hospodařící domácnosti celkem	4 813 103	658 001	612 940	284 812	267 112	135 416	377 305	201 102
v tom domácnosti:								
rodinné	2 844 045	328 604	387 087	173 495	159 327	74 081	211 945	117 614
tvořené 1 rodinou	2 773 930	323 764	376 494	169 007	155 522	72 498	207 583	115 005
úplné rodiny	2 265 340	260 252	310 388	138 597	128 573	57 199	163 922	93 141
z toho:								
bez závislých dětí	1 297 544	146 641	165 459	80 298	75 271	33 941	95 519	53 287
se závislými dětmi	967 796	113 611	144 929	58 299	53 302	23 258	68 403	39 854
sezdané páry	692 168	76 942	103 277	42 665	37 637	14 952	44 233	27 440
nesezdaná soužití	275 628	36 669	41 652	15 634	15 665	8 306	24 170	12 414
bydlící v bytech	2 233 846	258 816	303 437	136 458	125 753	55 986	161 375	91 766
neúplné rodiny	508 590	63 512	66 106	30 410	26 949	15 299	43 661	21 864
z toho:								
bez závislých dětí	206 152	24 622	26 195	12 548	11 170	5 573	14 612	8 096
se závislými dětmi	302 438	38 890	39 911	17 862	15 779	9 726	29 049	13 768
osamělý otec	39 952	5 112	6 002	2 335	2 169	1 145	3 465	1 820
osamělá matka	262 486	33 778	33 909	15 527	13 610	8 581	25 584	11 948
bydlící v bytech	494 846	62 448	63 482	29 617	25 933	14 819	42 506	21 297
tvořené 2 a více rodinami	70 115	4 840	10 593	4 488	3 805	1 583	4 362	2 609
nerodinné	1 969 058	329 397	225 853	111 317	107 785	61 335	165 360	83 488
domácnosti vícečlenné	88 722	21 118	9 800	4 146	4 659	2 150	5 865	3 260
domácnosti jednotlivců	1 880 336	308 279	216 053	107 171	103 126	59 185	159 495	80 228
z toho nepracující důchodci								
Domácnosti jednotlivců podle věku osoby:								
do 39 let	483 001	109 773	51 310	24 497	26 093	13 599	39 013	19 514
40–64 let	709 417	108 195	85 154	40 997	39 129	23 958	62 402	30 918
65 let a více	687 918	90 311	79 589	41 677	37 904	21 628	58 080	29 796
Domy								
Domy celkem	2 317 276	106 154	398 487	174 815	142 762	48 308	144 024	98 458
obydlené	1 952 668	98 217	331 341	133 404	115 802	42 406	123 776	79 493
rodinné domy	1 709 845	61 178	306 925	119 074	101 299	32 507	101 292	67 533
bytové domy	207 540	34 399	19 547	11 798	12 403	8 727	19 813	9 720
neobydlené	364 608	7 937	67 146	41 411	26 960	5 902	20 248	18 965
Průměrné stáří obydlých domů (roky)	51,9	56,6	47,9	50,6	52,9	60,5	62,8	60,5
Obydlené domy s byty celkem	1 949 232	97 925	330 842	133 206	115 558	42 303	123 516	79 337
Obydlené domy s byty podle vlastníka:								
fyzická osoba	1 715 803	66 699	304 157	118 476	101 962	33 139	103 921	69 040
obec, stát	30 715	884	3 641	2 804	2 372	1 052	2 804	1 654
bytové družstvo	13 201	2 958	1 033	903	248	47	2 137	321
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	144 125	21 494	15 843	8 103	8 891	6 899	11 333	6 329
Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí:								
kámen, cihly, tvárnice	1 607 312	75 925	273 722	113 381	94 880	33 678	97 219	61 052
stěnové panely	87 567	10 778	10 419	4 734	5 226	4 086	9 944	4 789
dřevo	41 162	832	8 935	1 596	1 871	856	2 514	2 964
Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti:								
přípoj na kanalizační síť	1 202 281	89 116	195 195	87 672	67 328	30 285	79 384	36 865
vodovod	1 911 033	96 839	321 716	130 137	112 719	41 240	120 727	77 152
plyn	1 278 602	86 184	179 222	61 862	69 298	26 721	77 484	39 394
výťah ⁶⁾	56 214	16 422	3 421	2 941	2 887	1 900	5 466	2 349
Bydlící osoby v domech celkem	10 316 020	1 290 372	1 374 643	619 488	563 355	270 271	772 465	426 924
v domech s byty	10 104 385	1 261 930	1 346 510	607 511	552 931	263 589	754 677	416 993
v rodinných domech	5 183 735	204 070	917 510	348 932	295 685	95 195	296 971	209 005

⁶⁾ v domě se 4 a více nadzemními podlažními

v tom kraje							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Domácnosti							
244 683	224 265	210 806	529 939	280 121	245 325	541 276	Hospodařící domácnosti celkem
							v tom domácnosti:
147 973	140 228	137 474	323 350	170 521	155 266	317 080	rodinné
144 387	136 628	132 891	313 064	166 342	150 510	310 235	tvořené 1 rodinou
119 158	113 778	111 762	256 692	136 049	124 044	251 785	úplné rodiny
							z toho:
70 100	65 421	65 723	145 859	79 211	71 992	148 822	bez závislých dětí
49 058	48 357	46 039	110 833	56 838	52 052	102 963	se závislými dětmi
35 430	35 710	35 699	82 057	41 512	40 251	74 363	sezdané páry
13 628	12 647	10 340	28 776	15 326	11 801	28 600	nesezdaná soužití
117 861	112 612	110 158	253 211	134 511	122 813	249 089	bydlící v bytech
25 229	22 850	21 129	56 372	30 293	26 466	58 450	neúplné rodiny
							z toho:
10 196	9 630	9 950	25 168	12 740	12 736	22 916	bez závislých dětí
15 033	13 220	11 179	31 204	17 553	13 730	35 534	se závislými dětmi
2 018	1 801	1 603	3 982	2 290	1 856	4 354	osamělý otec
13 015	11 419	9 576	27 222	15 263	11 874	31 180	osamělá matka
24 617	22 320	20 457	54 893	29 477	25 902	57 078	bydlící v bytech
3 586	3 600	4 583	10 286	4 179	4 756	6 845	tvořené 2 a více rodinami
96 710	84 037	73 332	206 589	109 600	90 059	224 196	nerodinné
3 785	3 460	2 785	11 188	4 540	3 497	8 469	domácnosti vícečlenné
92 925	80 577	70 547	195 401	105 060	86 562	215 727	domácnosti jednotlivců
							z toho nepracující důchodci
							Domácnosti jednotlivců podle věku osoby:
21 300	18 794	14 702	52 741	23 444	17 874	50 347	do 39 let
33 922	29 972	26 529	71 539	39 834	32 927	83 941	40–64 let
37 703	31 811	29 316	71 121	41 782	35 761	81 439	65 let a více
Domy							
142 677	137 176	143 143	276 562	145 651	147 205	211 854	Domy celkem
116 863	113 293	114 230	241 367	126 126	125 469	190 881	obydlené
103 494	102 415	104 741	217 044	112 416	116 014	163 913	rodinné domy
10 853	8 861	7 661	20 634	11 594	7 763	23 767	bytové domy
25 814	23 883	28 913	35 195	19 525	21 736	20 973	neobydlené
55,2	50,8	48,9	49,7	53,2	47,9	49,6	Průměrné stáří obydlých domů (roky)
116 677	113 094	114 056	241 023	125 898	125 251	190 546	Obydlené domy s byty celkem
							Obydlené domy s byty podle vlastníka:
104 289	101 842	104 061	216 987	112 595	115 375	163 260	fyzická osoba
1 971	1 866	1 552	3 391	1 830	984	3 910	obec, stát
489	403	611	720	523	186	2 622	bytové družstvo
7 556	7 158	6 068	15 850	8 701	7 039	12 861	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)
							Obydlené domy s byty podle materiálu
							nosných zdí:
97 566	97 173	99 485	202 251	100 276	102 240	158 464	kámen, cihly, tvárnice
3 756	3 045	3 146	7 263	4 483	3 839	12 059	stěnové panely
2 603	2 117	1 703	3 256	2 327	3 246	6 342	dřevo
							Obydlené domy s byty podle
							technické vybavenosti:
64 207	61 799	69 780	173 146	79 498	81 646	86 360	přípoj na kanalizační síť
114 273	111 237	112 239	237 301	123 970	123 258	188 225	vodovod
62 573	76 146	71 905	202 281	93 201	92 101	140 230	plyn
1 924	1 882	1 472	5 462	2 450	1 605	6 033	výtah ⁶⁾
527 721	501 886	485 657	1 175 217	607 756	555 473	1 144 792	Bydlící osoby v domech celkem
518 778	491 076	478 472	1 151 283	595 703	544 801	1 120 131	v domech s byty
307 207	308 045	319 232	659 302	339 342	355 628	527 611	v rodinných domech

1. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle krajů

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Česká republika	v tom kraje						
		Hl. město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
		Byty						
Byty celkem	5 340 033	721 332	681 857	340 663	302 349	148 516	402 467	227 144
obydlené	4 480 139	627 705	561 642	265 601	247 030	125 299	353 285	187 627
v rodinných domech	1 974 855	79 161	347 422	135 662	116 018	38 274	119 410	81 582
v bytových domech	2 431 918	542 548	205 814	124 217	126 799	84 279	228 215	101 832
neobydlené	859 894	93 627	120 215	75 062	55 319	23 217	49 182	39 517
Obydlené byty podle vlastníka domu:								
fyzická osoba	2 144 411	143 916	354 172	140 741	125 333	44 420	140 754	93 064
obec, stát	221 882	8 885	20 085	18 152	15 522	7 594	17 441	10 441
bytové družstvo	183 432	49 881	11 231	10 487	1 790	493	33 573	4 457
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	1 742 419	384 782	161 494	88 990	98 178	68 709	144 851	70 443
Obydlené byty podle právního důvodu užívání:								
ve vlastním domě	1 595 698	63 124	276 434	108 336	92 920	31 200	96 529	64 339
v osobním vlastnictví	1 121 375	219 058	106 306	59 399	63 803	45 028	90 612	45 772
nájemní/pronajatý	890 802	200 753	74 312	46 435	45 716	25 106	77 275	40 899
družstevní	140 821	35 107	8 916	8 267	1 562	665	26 124	3 659
Obydlené byty podle technické vybavenosti:								
plyn zaveden do bytu	3 075 471	456 862	314 121	121 487	166 879	92 519	254 401	102 954
vodovod v bytě	4 140 064	572 942	514 599	246 425	226 658	112 387	316 876	170 290
přípoj na kanalizační síť	3 537 533	607 887	395 548	210 562	186 836	109 241	293 786	129 720
žumpa, jímka	744 079	8 975	129 926	42 051	45 395	11 914	45 153	44 021
Obydlené byty podle způsobu vytápění:								
ústřední dálkové	1 497 007	303 405	112 147	84 168	75 798	58 153	166 332	45 447
ústřední domovní	848 838	112 037	112 188	50 101	47 623	19 517	51 552	50 305
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	1 465 315	115 272	234 219	87 220	83 958	30 781	87 909	57 364
lokální topidla/kamna v jednotlivých místnostech	348 104	59 359	49 459	22 968	19 238	7 080	22 040	17 204
Obydlené byty podle energie používané k vytápění:								
z kotelny mimo dům	1 497 565	303 513	112 219	84 211	75 818	58 159	166 385	45 463
uhlí, koks, uhelné brikety	240 623	916	52 245	22 598	19 884	6 516	22 967	16 511
plyn	1 542 132	206 715	192 484	61 503	79 726	31 845	91 179	62 447
elektřina	390 376	51 700	82 888	25 652	17 471	8 504	23 963	18 707
dřevo, dřevěné pelety	381 536	1 832	49 081	43 298	27 572	7 807	17 248	19 084
Počet osob na 1 obydlí	2,26	2,01	2,40	2,29	2,24	2,10	2,14	2,22
v rodinných domech	2,62	2,58	2,64	2,57	2,55	2,49	2,49	2,56
v bytových domech	1,97	1,93	2,01	2,00	1,97	1,94	1,96	1,96
Počet osob na 1 obytnou místnost 4 m ² a více (včetně kuchyně)								
v rodinných domech								
v bytových domech								
Celková plocha v m ² na 1 osobu	38,0	34,4	40,4	39,1	38,4	37,0	36,9	37,4
v rodinných domech	44,0	44,9	44,9	44,6	44,3	45,9	45,0	43,1
v bytových domech	31,4	32,3	30,3	31,5	31,3	31,7	31,3	31,5
Celková plocha v m ² na 1 byt	87,6	71,4	99,3	91,4	88,1	80,1	80,8	85,3
v rodinných domech	117,2	117,1	120,6	116,4	114,7	116,2	113,9	112,1
v bytových domech	63,5	64,5	62,8	64,6	63,5	63,4	62,8	63,7
Počet obytných místností 4 m ² a více na 1 byt ⁷⁾	3,94	3,20	4,20	4,14	4,00	3,80	3,89	3,97
v rodinných domech	4,79	4,67	4,79	4,79	4,74	4,80	4,76	4,71
v bytových domech	3,25	2,98	3,20	3,45	3,33	3,34	3,43	3,38
Počet hospodařících domácností na 1 byt								

⁷⁾ včetně kuchyně

v tom kraje							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomouc- ký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Byty							
282 400	255 990	246 827	572 539	309 906	274 838	573 205	Byty celkem
228 569	209 133	195 098	490 005	259 885	226 219	503 041	obydlené
120 443	117 215	117 596	244 512	130 133	131 219	196 208	v rodinných domech
103 782	88 023	73 545	237 966	124 779	91 114	299 005	v bytových domech
53 831	46 857	51 729	82 534	50 021	48 619	70 164	neobydlené
							Obydlené byty podle vlastníka domu:
130 612	119 809	118 773	258 447	137 699	132 246	204 425	fyzická osoba
10 644	10 652	9 492	33 669	11 663	7 529	40 113	obec, stát
4 648	3 655	4 766	6 738	6 026	1 601	44 086	bytové družstvo
77 007	70 343	58 405	179 484	98 184	81 084	160 465	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)
							Obydlené byty podle právního důvodu užívání:
96 649	94 902	96 800	200 629	105 851	108 706	159 279	ve vlastním domě
51 152	47 564	42 204	116 150	66 674	56 397	111 256	v osobním vlastnictví
38 684	31 191	23 218	93 783	43 167	26 798	123 465	nájemní/pronajatý
3 687	3 255	3 845	5 535	4 804	1 349	34 046	družstevní
							Obydlené byty podle technické vybavenosti:
127 964	143 176	122 067	398 804	195 365	165 152	413 720	plyn zaveden do bytu
211 916	196 273	184 728	460 447	244 183	213 729	468 611	vodovod v bytě
161 280	146 434	142 258	409 211	201 321	174 331	369 118	přípoj na kanalizační síť
50 320	50 985	42 773	66 912	49 017	42 105	114 532	žumpa, jímka
							Obydlené byty podle způsobu vytápění:
63 091	50 601	39 341	129 507	71 211	57 246	240 560	ústřední dálkové
40 722	39 991	39 421	94 069	52 193	51 817	87 302	ústřední domovní
79 898	87 264	87 844	196 771	100 340	87 776	128 699	ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)
25 597	16 696	15 817	38 345	19 632	15 715	18 954	lokální topidla/kamna v jednotlivých místnostech
							Obydlené byty podle energie používané k vytápění:
63 142	50 621	39 359	129 567	71 235	57 264	240 609	z kotelní mimo dům
19 518	14 680	18 024	4 569	10 024	5 053	27 118	uhlí, koks, uhelné brikety
70 259	84 891	72 429	242 479	107 010	96 720	142 445	plyn
27 378	15 722	15 038	42 575	19 651	16 109	25 018	elektrina
25 720	25 682	34 892	31 680	31 381	33 626	32 633	dřevo, dřevěné pelety
2,27	2,35	2,45	2,35	2,29	2,41	2,23	Počet osob na 1 obydlí byt
2,55	2,63	2,71	2,70	2,61	2,71	2,69	v rodinných domech
1,96	2,00	2,07	2,01	1,99	2,00	1,94	v bytových domech
							Počet osob na 1 obytnou místnost 4 m ² a více (včetně kuchyně)
38,7	38,8	39,3	38,5	38,6	38,8	37,0	v rodinných domech
43,2	43,1	43,6	44,0	43,8	43,0	43,2	v bytových domech
31,9	31,3	30,4	31,1	31,6	30,9	31,1	Celková plocha v m ² na 1 osobu
89,6	92,8	97,9	92,2	89,9	95,0	83,9	v rodinných domech
111,6	115,0	119,9	120,1	115,4	118,0	117,4	v bytových domech
63,9	63,9	64,0	63,9	63,9	63,0	61,5	Počet obytných místností 4 m ² a více na 1 byt ⁷⁾
4,06	4,12	4,29	3,99	4,04	4,24	3,95	v rodinných domech
4,69	4,74	4,88	4,79	4,74	4,90	4,87	v bytových domech
3,33	3,33	3,40	3,19	3,34	3,35	3,35	Počet hospodařících domácností na 1 byt

2. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle okresů Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Území, sídelní struktura			
Rozloha (km ²)	6 796	1 265	1 199
Počet obcí	704	120	123
z toho se statutem města	35	9	5
Podíl městského obyvatelstva (%)	56,2	59,1	62,8
Počet obyvatel v obcích:			
do 199 obyvatel	40 459	6 178	7 457
s 200–999 obyvateli	131 785	24 354	20 158
s 1 000–4 999 obyvateli	98 833	23 531	17 495
Počet částí obcí	1 404	330	204
Počet základních sídelních jednotek	1 867	428	302
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	73	73	93
Obyvatelstvo			
Počet obyvatel	497 661	92 907	111 324
z toho ženy	250 293	47 066	55 922
Obyvatelstvo podle věku:			
0–14 let	79 198	14 846	18 284
15–64 let	312 024	57 704	70 287
65 let a více	106 439	20 357	22 753
Průměrný věk	43,4	43,6	42,8
Obyvatelstvo podle rodinného stavu:			
svobodní	201 102	37 386	46 272
ženatí, vdané	210 339	38 957	45 402
rozvedení	48 514	9 392	11 700
ovdovělí	36 402	6 905	7 604
Obyvatelstvo podle národnosti ¹⁾ :			
česká	307 458	60 279	70 842
moravská	32 696	438	3 660
slezská	85	13	22
slovenská	3 363	590	883
ukrajinská	2 196	329	669
neuveдено	159 950	30 859	35 890
Obyvatelstvo podle náboženské víry:			
věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	103 776	13 863	18 316
věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	49 016	8 844	10 524
bez náboženské víry	189 326	39 338	48 087
neuveдено	155 543	30 862	34 397
Počet obyvatel s místem bydliště v době narození v obci obvyklého pobytu	267 527	48 970	61 050
Počet obyvatel s místem bydliště k 26. 3. 2020 v obci obvyklého pobytu	474 184	88 258	106 037
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání:			
celkem	418 463	78 061	93 040
bez vzdělání	2 045	351	462
základní vč. neukončeného	51 793	9 340	11 465
střední vč. vyučení (bez maturity)	153 400	28 488	33 418
úplné střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního	130 037	25 115	28 896
vyšší odborné, konzervatoř	6 922	1 670	1 329
vysokoškolské	56 276	9 855	12 878
nezjištěno	17 990	3 242	4 592

¹⁾ osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech

v tom okresy			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
Území, sídelní struktura			
1 290	1 463	1 579	Rozloha (km ²)
120	167	174	Počet obcí
9	6	6	z toho se statutem města
62,6	51,6	48,0	Podíl městského obyvatelstva (%)
Počet obyvatel v obcích:			
7 329	10 249	9 246	do 199 obyvatel
16 843	31 268	39 162	s 200–999 obyvateli
20 201	25 019	12 587	s 1 000–4 999 obyvateli
322	225	323	Počet částí obcí
382	332	423	Počet základních sídelních jednotek
55	74	73	Hustota zalidnění (osoby/km ²)
Obyvatelstvo			
70 785	107 997	114 648	Počet obyvatel
35 566	54 168	57 571	z toho ženy
Obyvatelstvo podle věku:			
10 672	16 558	18 838	0–14 let
44 033	68 004	71 996	15–64 let
16 080	23 435	23 814	65 let a více
44,2	43,7	42,9	Průměrný věk
Obyvatelstvo podle rodinného stavu:			
27 722	43 351	46 371	svobodní
30 341	45 803	49 836	ženatí, vdané
6 842	10 642	9 938	rozvedení
5 655	7 971	8 267	ovdovělí
Obyvatelstvo podle národnosti ¹⁾ :			
45 197	62 229	68 911	česká
269	15 057	13 272	moravská
8	26	16	slezská
493	729	668	slovenská
559	231	408	ukrajinská
24 196	33 790	35 215	neuveдено
Obyvatelstvo podle náboženské víry:			
12 620	23 438	35 539	věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru
7 126	11 334	11 188	věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru
26 595	40 518	34 788	bez náboženské víry
24 444	32 707	33 133	neuveдено
35 948	57 957	63 602	Počet obyvatel s místem bydliště v době narození v obci obvyklého pobytu
67 089	102 965	109 835	Počet obyvatel s místem bydliště k 26. 3. 2020 v obci obvyklého pobytu
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání:			
60 113	91 439	95 810	celkem
379	453	400	bez vzdělání
7 155	12 110	11 723	základní vč. neukončeného
22 130	34 447	34 917	střední vč. vyučení (bez maturity)
18 978	27 368	29 680	úplné střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního
943	1 215	1 765	vyšší odborné, konzervatoř
7 511	12 320	13 712	vysokoškolské
3 017	3 526	3 613	nezjištěno

2. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle okresů Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Obyvatelstvo podle způsobu bydlení:			
v bytech	478 472	88 896	106 792
v zařízeních	9 102	2 288	1 600
mimo byty a zařízení	10 009	1 701	2 919
osoby bez domova	78	22	13
		Ekonomická aktivita	
Pracovní síla	255 419	47 232	58 370
zaměstnaní	246 077	45 643	56 408
pracující důchodci	25 913	5 607	5 432
pracující žáci a studenti	9 086	1 719	2 042
osoby na mateřské dovolené	1 936	343	465
ostatní zaměstnaní	209 142	37 974	48 469
nezaměstnaní	9 342	1 589	1 962
Osoby mimo pracovní sílu	239 083	45 103	52 057
nepracující důchodci	118 636	22 661	24 998
ostatní s vlastním zdrojem obživy	452	71	98
žáci, studenti	70 161	13 013	15 793
osoby na rodičovské dovolené	11 090	2 058	2 461
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby	38 744	7 300	8 707
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:			
zaměstnanci	193 381	35 536	45 115
zaměstnavatelé	2 917	568	578
osoby pracující na vlastní účet	31 853	5 942	6 793
nezjištěno	17 926	3 597	3 922
Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti:			
zemědělství, lesnictví a rybářství	17 307	3 400	2 830
průmysl	84 234	15 451	19 458
stavebnictví	18 276	3 081	3 939
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	24 648	4 323	5 774
doprava a skladování	12 909	2 500	3 693
ubytování, stravování a pohostinství	7 011	1 229	1 591
vzdělávání	16 003	2 904	3 564
zdravotní a sociální péče	18 974	4 090	4 124
nezjištěno	1 660	407	306
Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání:			
zákonodárci a řídící pracovníci	10 646	1 965	2 352
specialisté	36 547	6 877	8 470
techničtí a odborní pracovníci	37 930	6 848	9 056
úředníci	14 315	2 630	3 621
pracovníci ve službách a prodeji	30 729	5 831	6 920
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	5 027	956	829
řemeslníci a opraváři	36 814	6 668	7 909
obsluha strojů a zařízení, montéři	37 062	6 827	8 949
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	11 636	2 176	2 474
zaměstnanci v ozbrojených silách	1 239	313	164
nezjištěno	24 132	4 552	5 664
Míra ekonomické aktivity (%)²⁾	61,5	60,9	63,3
muži	69,2	68,6	71,0
ženy	54,0	53,6	55,8
Míra zaměstnanosti (%)³⁾	59,2	58,9	61,2
muži	67,0	66,7	68,9
ženy	51,7	51,4	53,7

²⁾ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 let a více se zjištěnou ekonomickou aktivitou³⁾ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 let a více se zjištěnou ekonomickou aktivitou

v tom okresy			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
67 808	103 781	111 195	Obyvatelstvo podle způsobu bydlení:
1 675	2 395	1 144	v bytech
1 295	1 805	2 289	v zařízeních
7	16	20	mimo byty a zařízení
			osoby bez domova
Ekonomická aktivita			
36 393	54 957	58 467	Pracovní síla
35 455	52 331	56 240	zaměstnaní
4 146	4 738	5 990	pracující důchodci
1 270	1 870	2 185	pracující žáci a studenti
268	399	461	osoby na mateřské dovolené
29 771	45 324	47 604	ostatní zaměstnaní
938	2 626	2 227	nezaměstnaní
33 865	52 446	55 612	Osoby mimo pracovní sílu
17 593	26 363	27 021	nepracující důchodci
87	101	95	ostatní s vlastním zdrojem obživy
9 613	15 105	16 637	žáci, studenti
1 487	2 337	2 747	osoby na rodičovské dovolené
5 085	8 540	9 112	osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby
27 892	40 414	44 424	Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:
405	662	704	zaměstnanci
4 840	6 852	7 426	zaměstnavatelé
2 318	4 403	3 686	osoby pracující na vlastní účet nezjištěno
			Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti:
3 380	3 647	4 050	zemědělství, lesnictví a rybářství
12 190	17 341	19 794	průmysl
2 361	4 443	4 452	stavebnictví
3 537	5 252	5 762	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
1 825	2 502	2 389	doprava a skladování
968	1 447	1 776	ubytování, stravování a pohostinství
2 300	3 422	3 813	vzdělávání
2 646	3 687	4 427	zdravotní a sociální péče
230	423	294	nezjištěno
			Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání:
1 608	2 189	2 532	zákonodárci a řídící pracovníci
4 843	7 753	8 604	specialisté
5 305	7 885	8 836	techničtí a odborní pracovníci
2 029	2 980	3 055	úředníci
4 385	6 836	6 757	pracovníci ve službách a prodeji kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
921	1 115	1 206	řemeslníci a opraváři
5 041	8 140	9 056	obsluha strojů a zařízení, montéři
5 382	7 655	8 249	pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
1 917	2 534	2 535	zaměstnanci v ozbrojených silách
64	523	175	nezjištěno
3 960	4 721	5 235	Míra ekonomické aktivity (%) ²⁾
61,1	60,5	61,4	muži
69,1	68,0	69,1	ženy
53,2	53,1	53,8	Míra zaměstnanosti (%) ³⁾
59,5	57,6	59,0	muži
67,6	65,2	66,8	ženy
51,6	50,2	51,5	

2. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle okresů Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Vyjíždějící z adresy bydliště do zaměstnání⁴⁾			
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	168 717	31 145	39 337
v rámci obce	57 784	10 288	17 255
do jiné obce okresu	75 819	12 658	17 038
do jiného okresu kraje	14 942	4 041	2 486
do jiného kraje	18 369	3 919	2 153
do zahraničí	1 803	239	405
Vyjíždějící do zaměstnání 5x týdně a častěji	127 712	22 871	30 291
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:			
automobil (řidič i spolucestující)	110 330	20 369	24 405
MHD	6 702	602	3 763
autobus (kromě MHD)	10 614	1 570	2 209
vlak	3 583	1 222	477
jízdni kolo	4 844	1 044	1 043
pouze pěšky	22 345	4 366	4 940
Vyjíždějící z obce podle věku:			
15–24 let	8 681	1 616	1 754
25–34 let	22 425	4 084	4 351
35–44 let	28 819	5 501	5 825
45–54 let	30 721	5 710	6 150
55–64 let	18 110	3 446	3 551
65 let a více	2 177	500	451
Vyjíždějící z obce podle odvětví:			
zemědělství, lesnictví a rybářství	6 732	1 292	1 063
průmysl	44 563	7 945	8 964
stavebnictví	5 048	841	949
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9 616	1 855	1 915
doprava a skladování	6 296	1 259	1 678
vzdělávání	6 808	1 263	1 294
zdravotní a sociální péče	9 641	2 072	1 760
nezjištěno	179	43	25
Vyjíždějící z adresy bydliště do školy⁵⁾			
Vyjíždějící do školy celkem	68 607	12 650	15 488
vyjíždějící 5x týdně a častěji	39 960	7 139	9 222
vyjíždějící z obce	33 023	6 320	6 226
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:			
automobil (řidič i spolucestující)	9 296	1 797	2 093
MHD	3 400	342	1 599
autobus (kromě MHD)	17 699	2 887	3 332
vlak	4 248	1 384	540
jízdni kolo	158	33	35
pouze pěšky	12 234	2 034	2 860
Domácnosti			
Hospodařící domácnosti celkem	210 806	39 335	48 719
v tom domácnosti:			
rodinné	137 474	25 702	30 555
tvořené 1 rodinou	132 891	24 884	29 712
úplné rodiny	111 762	20 842	24 851
z toho:			
bez závislých dětí	65 723	12 369	14 278
se závislými dětmi	46 039	8 473	10 573
sezdané páry	35 699	6 504	7 969
nesezdaná soužití	10 340	1 969	2 604
bydlící v bytech	110 158	20 543	24 393

⁴⁾ nezahrnuje osoby pracující na adrese obvyklého bydliště, osoby bez stálého pracoviště a osoby s nezjištěným místem pracoviště; včetně pracujících žáků a studentů

⁵⁾ nezahrnuje osoby studující na adrese obvyklého bydliště a osoby s nezjištěným místem školy; bez pracujících žáků a studentů

v tom okresy			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
Vyjíždějící z adresy bydliště do zaměstnání ⁴⁾			
23 107	36 405	38 723	Vyjíždějící do zaměstnání celkem
8 659	9 790	11 792	v rámci obce
10 185	17 520	18 418	do jiné obce okresu
1 664	3 797	2 954	do jiného okresu kraje
2 406	4 652	5 239	do jiného kraje
193	646	320	do zahraničí
17 441	27 480	29 629	Vyjíždějící do zaměstnání 5x týdně a častěji
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:			
15 208	24 660	25 688	automobil (řidič i spolucestující)
429	1 208	700	MHD
1 385	2 612	2 838	autobus (kromě MHD)
164	824	896	vlak
540	964	1 253	jízdní kolo
3 570	4 292	5 177	pouze pěšky
Vyjíždějící z obce podle věku:			
1 166	2 002	2 143	15–24 let
2 847	5 506	5 637	25–34 let
3 704	6 824	6 965	35–44 let
4 033	7 358	7 470	45–54 let
2 359	4 478	4 276	55–64 let
339	447	440	65 let a více
Vyjíždějící z obce podle odvětví:			
1 097	1 659	1 621	zemědělství, lesnictví a rybářství
5 585	11 279	10 790	průmysl
561	1 377	1 320	stavebnictví
1 251	2 167	2 428	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
814	1 300	1 245	doprava a skladování
948	1 521	1 782	vzdělávání
1 333	1 849	2 627	zdravotní a sociální péče
32	53	26	nezjištěno
Vyjíždějící z adresy bydliště do školy ⁵⁾			
9 366	14 605	16 498	Vyjíždějící do školy celkem
5 194	8 771	9 634	vyjíždějící 5x týdně a častěji
4 794	7 219	8 464	vyjíždějící z obce
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:			
1 581	1 780	2 045	automobil (řidič i spolucestující)
225	730	504	MHD
2 617	3 945	4 918	autobus (kromě MHD)
407	914	1 003	vlak
14	34	42	jízdní kolo
1 546	2 917	2 877	pouze pěšky
Domácnosti			
30 473	45 291	46 988	Hospodařící domácnosti celkem
v tom domácnosti:			
19 629	30 055	31 533	rodinné
19 002	29 032	30 261	tvořené 1 rodinou
16 080	24 390	25 599	úplné rodiny
z toho:			
9 753	14 480	14 843	bez závislých dětí
6 327	9 910	10 756	se závislými dětmi
4 866	7 707	8 653	sezdané páry
1 461	2 203	2 103	nesezdaná soužití
15 828	24 129	25 265	bydlící v bytech

2. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle okresů Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
neúplné rodiny	21 129	4 042	4 861
z toho:			
bez závislých dětí	9 950	1 880	2 152
se závislými dětmi	11 179	2 162	2 709
osamělý otec	1 603	323	351
osamělá matka	9 576	1 839	2 358
bydlící v bytech	20 457	3 832	4 713
tvořené 2 a více rodinami	4 583	818	843
nerodinné	73 332	13 633	18 164
domácnosti vícečlenné	2 785	504	735
domácnosti jednotlivců	70 547	13 129	17 429
z toho nepracující důchodci	31 018	5 986	6 995
Domácnosti jednotlivců podle věku osoby:			
do 39 let	14 702	2 605	4 060
40–64 let	26 529	4 832	6 744
65 let a více	29 316	5 692	6 625
		Domy	
Domy celkem	143 143	29 369	27 142
obydlené	114 230	23 153	22 812
rodinné domy	104 741	21 510	20 325
bytové domy	7 661	1 301	2 103
neobydlené	28 913	6 216	4 330
Průměrné stáří obydlí domů (roky)	48,9	47,9	49,0
Obydlené domy s byty celkem	114 056	23 125	22 769
Obydlené domy s byty podle vlastníka:			
fyzická osoba	104 061	21 392	20 260
obec, stát	1 552	239	317
bytové družstvo	611	141	37
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	6 068	1 016	1 771
Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí:			
kámen, cihly, tvárnice	99 485	20 312	19 938
stěnové panely	3 146	446	925
dřevo	1 703	384	276
Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti:			
přípoj na kanalizační síť	69 780	13 705	15 535
vodovod	112 239	22 724	22 463
plyn	71 905	14 235	17 024
výtah ⁶⁾	1 472	210	390
Bydlící osoby v domech celkem	485 657	90 106	108 170
v domech s byty	478 472	88 896	106 792
v rodinných domech	319 232	63 651	62 735
		Byty	
Byty celkem	246 827	46 603	54 842
obydlené	195 098	36 425	45 046
v rodinných domech	117 596	23 933	23 249
v bytových domech	73 545	11 777	20 778
neobydlené	51 729	10 178	9 796
Obydlené byty podle vlastníka domu:			
fyzická osoba	118 773	24 178	23 878
obec, stát	9 492	1 447	1 596
bytové družstvo	4 766	1 013	170
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	58 405	9 153	18 296

⁶⁾ v domě se 4 a více nadzemními podlažími

v tom okresy			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
2 922	4 642	4 662	neúplné rodiny
			z toho:
1 391	2 233	2 294	bez závislých dětí
1 531	2 409	2 368	se závislými dětmi
238	339	352	osamělý otec
1 293	2 070	2 016	osamělá matka
2 840	4 528	4 544	bydlící v bytech
627	1 023	1 272	tvořené 2 a více rodinami
10 844	15 236	15 455	nerodinné
390	566	590	domácnosti vícečlenné
10 454	14 670	14 865	domácnosti jednotlivců
4 588	6 696	6 753	z toho nepracující důchodci
			Domácnosti jednotlivců podle věku osoby:
2 171	2 914	2 952	do 39 let
3 919	5 470	5 564	40–64 let
4 364	6 286	6 349	65 let a více
Domy			
22 702	31 448	32 482	Domy celkem
16 672	25 519	26 074	obydlené
15 208	23 650	24 048	rodinné domy
1 123	1 534	1 600	bytové domy
6 030	5 929	6 408	neobydlené
49,9	51,9	46,2	Průměrné stáří obydlých domů (roky)
16 624	25 484	26 054	Obydlené domy s byty celkem
			Obydlené domy s byty podle vlastníka:
15 094	23 448	23 867	fyzická osoba
256	274	466	obec, stát
339	32	62	bytové družstvo
608	1 373	1 300	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)
			Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí:
14 256	22 169	22 810	kámen, cihly, tvárnice
352	843	580	stěnové panely
186	265	592	dřevo
			Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti:
11 122	15 345	14 073	přípoj na kanalizační síť
16 249	25 119	25 684	vodovod
6 371	19 277	14 998	plyn
224	330	318	výtah ⁶⁾
69 293	105 802	112 286	Bydlící osoby v domech celkem
67 808	103 781	111 195	v domech s byty
44 196	70 452	78 198	v rodinných domech
Byty			
37 531	52 641	55 210	Byty celkem
28 399	42 101	43 127	obydlené
16 946	26 243	27 225	v rodinných domech
10 886	15 147	14 957	v bytových domech
9 132	10 540	12 083	neobydlené
			Obydlené byty podle vlastníka domu:
17 173	26 233	27 311	fyzická osoba
1 441	1 448	3 560	obec, stát
2 930	132	521	bytové družstvo
6 195	13 609	11 152	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)

2. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle okresů Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom okresy	
		Havlíčkův Brod	Jihlava
Obydlené byty podle právního důvodu užívání:			
ve vlastním domě	96 800	19 830	19 117
v osobním vlastnictví	42 204	6 534	12 972
nájemní/pronajatý	23 218	3 941	6 024
družstevní	3 845	816	197
Obydlené byty podle technické vybavenosti:			
plyn zaveden do bytu	122 067	22 335	35 593
vodovod v bytě	184 728	34 568	42 482
přípoj na kanalizační síť	142 258	25 413	35 797
žumpa, jímka	42 773	8 740	7 226
Obydlené byty podle způsobu vytápění:			
ústřední dálkové	39 341	4 708	9 824
ústřední domovní	39 421	7 867	8 492
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	87 844	17 745	20 901
lokální topidla/kamna v jednotlivých místnostech	15 817	3 609	3 110
Obydlené byty podle energie používané k vytápění:			
z kotelny mimo dům	39 359	4 710	9 827
uhlí, koks, uhelné brikety	18 024	3 713	2 272
plyn	72 429	14 771	21 233
elektrina	15 038	3 171	2 518
dřevo, dřevěné pelety	34 892	6 967	5 895
Počet osob na 1 obydlý byt	2,45	2,44	2,37
v rodinných domech	2,71	2,66	2,70
v bytových domech	2,07	2,03	2,04
Počet osob na 1 obytnou místnost			
4 m ² a více (včetně kuchyně)	0,58	0,56	0,59
v rodinných domech	0,56	0,55	0,57
v bytových domech	0,62	0,59	0,63
Celková plocha v m ² na 1 osobu	39,3	40,2	38,8
v rodinných domech	43,6	43,7	44,1
v bytových domech	30,4	31,2	31,1
Celková plocha v m ² na 1 byt	97,9	99,6	93,7
v rodinných domech	119,9	117,6	120,5
v bytových domech	64,0	64,5	64,5
Počet obytných místností 4 m ² a více na 1 byt ⁷⁾	4,29	4,41	4,08
v rodinných domech	4,88	4,89	4,81
v bytových domech	3,40	3,49	3,29
Počet hospodařících domácností na 1 byt	1,04	1,04	1,04

⁷⁾ včetně kuchyně

v tom okresy			
Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou	
			Obydlené byty podle právního důvodu užívání:
13 739	21 452	22 662	ve vlastním domě
4 406	10 123	8 169	v osobním vlastnictví
3 475	4 041	5 737	nájemní/pronajatý
2 262	180	390	družstevní
			Obydlené byty podle technické vybavenosti:
12 443	30 664	21 032	plyn zaveden do bytu
26 509	39 983	41 186	vodovod v bytě
21 893	30 175	28 980	přípoj na kanalizační síť
4 813	9 976	12 018	žumpa, jímka
			Obydlené byty podle způsobu vytápění:
4 882	10 271	9 656	ústřední dálkové
5 905	7 373	9 784	ústřední domovní
12 449	18 892	17 857	ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)
2 778	3 102	3 218	lokální topidla/kamna v jednotlivých místnostech
			Obydlené byty podle energie používané k vytápění:
4 884	10 279	9 659	z kotelny mimo dům
4 015	2 739	5 285	uhlí, koks, uhelné brikety
7 193	16 737	12 495	plyn
3 074	2 477	3 798	elektřina
6 071	7 088	8 871	dřevo, dřevěné pelety
2,39	2,47	2,58	Počet osob na 1 obydlí byt
2,61	2,68	2,87	v rodinných domech
2,07	2,11	2,08	v bytových domech
			Počet osob na 1 obytnou místnost
0,56	0,58	0,60	4 m ² a více (včetně kuchyně)
0,54	0,56	0,59	v rodinných domech
0,60	0,63	0,63	v bytových domech
39,8	39,3	38,6	Celková plocha v m ² na 1 osobu
44,6	43,9	42,3	v rodinných domech
30,5	29,5	29,6	v bytových domech
97,2	98,3	101,0	Celková plocha v m ² na 1 byt
118,1	119,2	123,2	v rodinných domech
65,2	63,3	62,8	v bytových domech
4,35	4,30	4,36	Počet obytných místností 4 m ² a více na 1 byt ⁷⁾
4,86	4,84	4,97	v rodinných domech
3,59	3,41	3,34	v bytových domech
1,04	1,04	1,05	Počet hospodařících domácností na 1 byt

3. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
Území, sídelní struktura								
Rozloha (km ²)	6 796	348	646	228	329	908	414	211
Počet obcí	704	39	57	25	31	78	47	27
z toho se statutem města	35	1	5	1	2	4	2	1
Podíl městského obyvatelstva (%)	56,2	39,7	59,9	61,1	56,2	65,6	49,4	34,1
Počet obyvatel v obcích:								
do 199 obyvatel	40 459	2 441	2 710	1 779	1 592	4 118	3 431	1 915
s 200–999 obyvateli	131 785	8 933	12 215	4 001	6 058	16 106	6 421	4 858
s 1 000–4 999 obyvateli	98 833	-	14 211	1 125	4 512	17 495	5 346	7 018
Počet částí obcí	1 404	91	140	66	101	145	60	32
Počet základních sídelních jednotek	1 867	108	196	84	124	228	90	47
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	73	54	81	78	64	109	54	65
Obyvatelstvo								
Počet obyvatel	497 661	18 866	52 056	17 740	20 949	98 782	22 291	13 791
z toho ženy	250 293	9 437	26 153	8 876	10 539	49 651	11 182	6 538
Obyvatelstvo podle věku:								
0–14 let	79 198	2 876	8 630	2 836	3 245	16 328	3 368	2 047
15–64 let	312 024	11 701	32 352	11 015	12 872	62 538	14 027	8 806
65 let a více	106 439	4 289	11 074	3 889	4 832	19 916	4 896	2 938
Průměrný věk	43,4	44,1	43,1	43,5	44,2	42,6	43,9	43,5
Obyvatelstvo podle rodinného stavu:								
svobodní	201 102	7 436	21 207	7 000	8 253	41 185	9 085	5 646
ženatí, vdané	210 339	8 212	21 621	7 581	9 163	40 167	9 429	5 842
rozvedení	48 514	1 658	5 285	1 763	1 893	10 561	1 997	1 243
ovdovělí	36 402	1 517	3 778	1 329	1 603	6 556	1 748	1 016
Obyvatelstvo podle národnosti ¹⁾ :								
česká	307 458	10 454	33 867	11 228	13 862	63 243	12 556	7 411
moravská	32 696	2 966	294	63	66	3 047	2 739	2 687
slezská	85	3	8	2	3	21	5	3
slovenská	3 363	110	365	147	116	810	126	166
ukrajinská	2 196	63	250	128	31	645	31	20
neuveдено	159 950	6 063	16 912	6 131	6 882	31 481	7 539	4 191
Obyvatelstvo podle náboženské víry:								
věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	103 776	5 685	7 711	2 808	3 111	15 145	5 790	2 820
věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	49 016	1 652	4 991	1 828	1 954	9 360	2 371	1 594
bez náboženské víry	189 326	5 871	22 234	6 760	8 973	44 052	7 221	5 394
neuveдено	155 543	5 658	17 120	6 344	6 911	30 225	6 909	3 983
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání:								
celkem	418 463	15 990	43 426	14 904	17 704	82 454	18 923	11 744
bez vzdělání	2 045	65	189	73	66	418	110	73
základní vč. neukončeného	51 793	2 158	4 895	1 570	2 120	10 052	2 760	1 572
střední vč. vyučení (bez maturity)	153 400	6 541	14 861	5 530	7 078	29 212	7 750	4 545
úplně střední (s maturitou) včetně nástavbového a pomaturitního	130 037	4 420	14 543	4 766	5 363	25 908	5 170	3 395
vyšší odborné, konzervatoř	6 922	314	954	278	354	1 209	233	151
vysokoškolské	56 276	1 806	6 105	1 903	1 997	11 560	2 070	1 600
nezjištěno	17 990	686	1 879	784	726	4 095	830	408

1) osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
Území, sídelní struktura								
293	235	827	290	291	837	473	464	Rozloha (km ²)
30	24	71	32	45	93	57	48	Počet obcí
1	1	7	2	1	3	2	2	z toho se statutem města
51,1	50,4	65,8	60,0	41,1	55,6	46,1	52	Podíl městského obyvatelstva (%)
Počet obyvatel v obcích:								
1 651	1 483	4 067	1 876	3 339	4 903	3 380	1 774	do 199 obyvatel
6 295	3 019	9 823	6 081	4 052	19 989	12 245	11 689	s 200–999 obyvateli
1 116	4 581	14 495	4 808	-	12 655	3 760	7 711	s 1 000–4 999 obyvateli
59	64	192	89	59	133	96	77	Počet částí obcí
84	71	227	108	74	195	129	102	Počet základních sídelních jednotek
63	39	53	69	43	86	76	89	Hustota zalidnění (osoby/km ²)
Obyvatelstvo								
18 550	9 083	43 962	19 902	12 542	71 915	35 934	41 298	Počet obyvatel
9 331	4 549	22 141	10 374	6 271	36 448	18 008	20 795	z toho ženy
Obyvatelstvo podle věku:								
3 038	1 234	6 602	2 971	1 956	11 143	6 283	6 641	0–14 let
11 443	5 570	27 448	12 480	7 749	45 171	22 997	25 855	15–64 let
4 069	2 279	9 912	4 451	2 837	15 601	6 654	8 802	65 let a více
43,4	46,0	44,2	44,2	44,1	43,7	41,5	43,3	Průměrný věk
Obyvatelstvo podle rodinného stavu:								
7 417	3 391	17 331	7 926	5 087	28 620	15 074	16 444	svobodní
8 268	3 939	18 821	8 173	5 235	30 532	15 402	17 954	ženatí, vdané
1 468	849	4 230	2 214	1 139	7 402	2 954	3 858	rozvedení
1 361	880	3 446	1 524	1 048	5 207	2 443	2 946	ovdovělí
Obyvatelstvo podle národnosti ¹⁾ :								
11 536	5 674	28 295	12 550	7 599	42 262	20 169	26 752	česká
1 833	26	180	78	613	9 631	5 322	3 151	moravská
3	-	6	2	1	18	7	3	slezská
100	54	292	109	73	437	196	262	slovenská
39	54	377	48	24	180	147	159	ukrajinská
5 631	3 258	14 807	7 065	4 409	22 060	11 535	11 986	neuveдено
Obyvatelstvo podle náboženské víry:								
6 333	1 658	8 154	3 041	3 171	14 828	12 220	11 301	věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru
1 636	951	4 347	1 899	1 164	7 369	4 078	3 822	věřící, nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru
5 419	3 233	16 602	8 131	4 035	27 903	9 119	14 379	bez náboženské víry
5 162	3 241	14 859	6 831	4 172	21 815	10 517	11 796	neuveдено
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání:								
15 512	7 849	37 360	16 931	10 586	60 772	29 651	34 657	celkem
73	35	271	96	44	270	140	122	bez vzdělání
1 900	1 050	4 535	2 325	1 413	7 778	3 632	4 033	základní vč. neukončeného
5 560	3 082	13 518	6 549	4 206	22 152	10 923	11 893	střední vč. vyučení (bez maturity)
4 720	2 338	11 874	5 209	2 988	18 803	9 042	11 498	úplné střední (s maturitou) včetně
371	104	561	362	120	831	472	608	nástavbového a pomaturitního
2 362	861	4 747	1 753	1 318	8 650	4 231	5 313	vyšší odborné, konzervatoř
526	379	1 854	637	497	2 288	1 211	1 190	vysokoškolské nezjištěno

3. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
Počet obyvatel s místem bydliště v době narození v obci obvyklého pobytu	267 527	10 549	28 199	9 186	11 487	54 646	11 784	6 958
Počet obyvatel s místem bydliště k 26. 3. 2020 v obci obvyklého pobytu	474 184	18 063	49 690	16 732	20 105	94 119	21 204	12 832
Obyvatelstvo podle způsobu bydlení:								
v bytech	478 472	18 085	50 049	16 889	20 454	94 659	21 616	12 561
v zařízeních	9 102	235	1 018	474	131	1 405	386	939
mimo byty a zařízení	10 009	543	968	374	363	2 708	287	290
osoby bez domova	78	3	21	3	1	10	2	1
		Ekonomická aktivita						
Pracovní síla	255 419	9 246	26 949	9 094	10 338	52 061	11 132	6 927
zaměstnaní	246 077	8 877	26 194	8 832	9 997	50 341	10 640	6 600
pracující důchodci	25 913	1 081	3 106	963	1 286	4 908	916	630
pracující žáci a studenti	9 086	273	1 018	327	341	1 861	392	207
osoby na mateřské dovolené	1 936	58	205	80	83	423	80	59
ostatní zaměstnaní	209 142	7 465	21 865	7 462	8 287	43 149	9 252	5 704
nezaměstnaní	9 342	369	755	262	341	1 720	492	327
Osoby mimo pracovní sílu	239 083	9 494	24 740	8 510	10 491	45 901	11 029	6 794
nepracující důchodci	118 636	5 024	12 085	4 290	5 474	21 841	5 687	3 305
ostatní s vlastním zdrojem obživy	452	19	41	21	17	86	26	10
žáci, studenti	70 161	2 589	7 375	2 417	3 035	14 042	3 004	1 763
osoby na rodičovské dovolené	11 090	437	1 171	408	445	2 178	529	295
osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby	38 744	1 425	4 068	1 374	1 520	7 754	1 783	1 421
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	193 381	7 018	20 600	7 040	7 786	40 579	8 122	4 894
zaměstnavatelé	2 917	93	326	112	133	500	149	73
osoby pracující na vlastní účet	31 853	1 208	3 265	1 093	1 436	5 800	1 479	859
nezjištěno	17 926	558	2 003	587	642	3 462	890	774
Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti:								
zemědělství, lesnictví a rybářství	17 307	785	1 897	576	843	2 125	1 014	501
průmysl	84 234	3 477	7 998	3 114	3 950	17 463	3 919	1 893
stavebnictví	18 276	731	1 864	508	585	3 436	836	520
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	24 648	740	2 500	1 037	981	5 276	947	641
doprava a skladování	12 909	377	1 526	531	473	3 357	572	330
ubytování, stravování a pohostinství	7 011	243	698	282	255	1 361	234	216
vzdělávání	16 003	592	1 609	631	666	3 174	729	399
zdravotní a sociální péče	18 974	649	2 832	562	598	3 784	665	421
nezjištěno	1 660	57	219	54	85	259	85	65
Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání:								
zákonodárci a řídící pracovníci	10 646	350	1 117	447	452	2 126	402	232
specialisté	36 547	1 061	4 231	1 285	1 339	7 685	1 306	945
techničtí a odborní pracovníci	37 930	1 151	4 057	1 378	1 525	8 264	1 389	1 009
úředníci	14 315	363	1 568	547	541	3 334	513	365
pracovníci ve službách a prodeji	30 729	1 069	3 337	1 098	1 186	6 177	1 303	903
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	5 027	231	516	163	233	606	335	173
řemeslníci a opraváři	36 814	1 636	3 537	1 079	1 694	6 808	1 896	987
obsluha strojů a zařízení, montéři	37 062	1 661	3 741	1 268	1 595	8 031	1 829	841
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	11 636	444	1 201	516	429	2 200	556	357
zaměstnanci v ozbrojených silách	1 239	26	218	16	56	143	62	173
nezjištěno	24 132	885	2 671	1 035	947	4 967	1 049	615

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
10 878	4 589	22 173	9 284	6 404	39 215	19 867	22 308	Počet obyvatel s místem bydliště v době narození v obci obvyklého pobytu
17 895	8 594	41 763	18 463	11 918	68 929	34 207	39 670	Počet obyvatel s místem bydliště k 26. 3. 2020 v obci obvyklého pobytu
18 035	8 756	42 163	18 393	12 133	69 604	34 972	40 103	Obyvatelstvo podle způsobu bydlení:
122	227	974	1 139	195	1 070	329	458	v bytech
392	100	821	370	211	1 228	623	731	v zařízeních
1	-	4	-	3	13	10	6	mimo byty a zařízení
								osoby bez domova
Ekonomická aktivita								
9 276	4 575	22 724	9 945	6 309	36 898	18 668	21 277	Pracovní síla
8 894	4 464	22 159	9 452	6 067	35 091	17 994	20 475	zaměstnaní
925	525	2 658	1 215	524	3 192	1 659	2 325	pracující důchodci
364	153	790	360	181	1 271	673	875	pracující žáci a studenti
68	40	148	55	42	260	159	176	osoby na mateřské dovolené
7 537	3 746	18 563	7 822	5 320	30 368	15 503	17 099	ostatní zaměstnaní
382	111	565	493	242	1 807	674	802	nezaměstnaní
9 197	4 463	20 892	9 872	6 156	34 623	17 095	19 826	Osoby mimo pracovní sílu
4 547	2 525	10 778	5 102	3 157	17 371	7 686	9 764	nepracující důchodci
15	10	56	13	12	65	25	36	ostatní s vlastním zdrojem obživy
2 774	1 157	6 039	2 603	1 751	10 338	5 323	5 951	žáci, studenti
418	166	913	442	283	1 513	952	940	osoby na rodičovské dovolené
1 443	605	3 106	1 712	953	5 336	3 109	3 135	osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby
								Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:
6 940	3 516	17 336	7 150	4 536	27 398	14 385	16 081	zaměstnanci
128	49	244	109	78	440	209	274	zaměstnavatelé
1 224	627	3 120	1 241	993	4 514	2 299	2 695	osoby pracující na vlastní účet
602	272	1 459	952	460	2 739	1 101	1 425	nezjištěno
								Zaměstnaní podle vybraných odvětví ekonomické činnosti:
803	759	2 045	660	705	2 132	1 180	1 282	zemědělství, lesnictví a rybníkářství
2 548	1 509	7 567	3 503	1 995	11 529	6 484	7 285	průmysl
758	297	1 556	632	503	3 087	1 391	1 572	stavebnictví
822	346	2 154	842	498	3 664	2 120	2 080	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
311	168	1 126	501	336	1 600	861	840	doprava a skladování
329	101	585	276	230	997	580	624	ubytování, stravování a pohostinství
634	260	1 409	629	390	2 294	1 179	1 408	vzdělávání
1 170	348	1 736	660	340	2 601	1 254	1 354	zdravotní a sociální péče
54	23	153	103	47	273	79	104	nezjištěno
								Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání:
413	180	981	396	226	1 555	853	916	zákonodárci a řídicí pracovníci
1 488	523	3 035	1 307	785	5 502	2 664	3 391	specialisté
1 357	610	3 317	1 266	792	5 487	2 850	3 478	techničtí a odborní pracovníci
412	205	1 277	521	287	2 102	1 114	1 166	úředníci
1 181	557	2 730	1 308	743	4 630	2 106	2 401	pracovníci ve službách a prodeji
248	198	560	207	223	607	354	373	kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybníkářství
1 396	738	3 224	1 437	1 101	5 257	2 897	3 127	řemeslníci a opraváři
1 138	656	3 458	1 491	918	4 985	2 661	2 789	obsluha strojů a zařízení, montéři
458	292	1 109	546	274	1 621	795	838	pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
21	10	38	39	21	288	49	79	zaměstnanci v ozbrojených silách
782	495	2 430	934	697	3 057	1 651	1 917	nezjištěno

3. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
Míra ekonomické aktivity (%) ²⁾	61,5	58,3	62,6	61,6	58,8	63,8	59,2	59,3
muži	69,2	66,0	69,8	69,2	66,8	71,3	67,7	64,9
ženy	54,0	50,7	55,6	54,0	50,9	56,3	51,0	53,1
Míra zaměstnanosti (%) ³⁾	59,2	56,0	60,8	59,8	56,9	61,7	56,6	56,5
muži	67,0	63,6	68,0	67,4	65,2	69,2	65,2	61,8
ženy	51,7	48,4	53,9	52,3	48,6	54,3	48,2	50,6
Vyjíždějící z adresy bydliště do zaměstnání ⁴⁾								
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	168 717	5 997	18 043	5 941	6 732	35 184	7 191	4 679
v rámci obce	57 784	1 334	6 399	2 170	2 047	16 423	1 856	635
do jiné obce okresu	75 819	3 070	6 595	2 541	3 189	14 764	3 299	1 931
do jiného okresu kraje	14 942	60	3 162	716	333	2 253	504	672
do jiného kraje	18 369	1 490	1 753	473	1 105	1 446	1 263	1 392
do zahraničí	1 803	43	134	41	58	298	269	49
Vyjíždějící do zaměstnání 5x týdně a častěji	127 712	4 458	13 142	4 441	5 165	27 026	5 544	3 435
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:								
automobil (řidič i spolucestující)	110 330	4 285	11 804	4 080	4 417	21 474	5 051	3 380
MHD	6 702	100	479	50	62	3 728	59	26
autobus (kromě MHD)	10 614	452	884	357	325	1 956	438	256
vlak	3 583	119	677	26	230	419	45	330
jízdni kolo	4 844	130	535	127	353	848	308	87
pouze pěšky	22 345	572	2 500	867	947	4 518	895	367
Vyjíždějící z obce podle věku:								
15–24 let	8 681	368	887	335	391	1 495	463	260
25–34 let	22 425	940	2 257	781	973	3 687	1 178	882
35–44 let	28 819	1 180	3 182	1 035	1 162	5 017	1 353	1 086
45–54 let	30 721	1 329	3 156	993	1 312	5 197	1 417	1 041
55–64 let	18 110	755	1 891	562	731	2 964	851	685
65 let a více	2 177	91	271	65	116	401	73	90
Vyjíždějící z obce podle odvětví:								
zemědělství, lesnictví a rybářství	6 732	276	711	195	335	785	432	202
průmysl	44 563	2 189	4 156	1 551	1 961	7 569	2 311	1 424
stavebnictví	5 048	212	484	144	155	793	257	196
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9 616	300	1 029	359	432	1 702	388	351
doprava a skladování	6 296	214	738	214	245	1 489	284	211
vzdělávání	6 808	308	685	257	270	1 063	368	235
zdravotní a sociální péče	9 641	488	1 236	284	425	1 531	424	296
nezjištěno	179	6	31	9	6	19	11	12
Vyjíždějící z adresy bydliště do školy ⁵⁾								
Vyjíždějící do školy celkem	68 607	2 574	7 210	2 357	2 962	13 757	2 931	1 736
vyjíždějící 5x týdně a častěji	39 960	1 454	4 190	1 363	1 593	8 172	1 615	1 103
vyjíždějící z obce	33 023	1 548	3 401	1 131	1 428	5 118	1 632	1 077
Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:								
automobil (řidič i spolucestující)	9 296	353	1 076	393	299	1 859	346	221
MHD	3 400	70	250	45	60	1 559	68	26
autobus (kromě MHD)	17 699	888	1 581	700	776	2 725	1 017	461
vlak	4 248	186	757	57	272	443	92	281
jízdni kolo	158	5	17	5	12	25	13	2
pouze pěšky	12 234	291	1 213	415	535	2 603	477	271

²⁾ podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 let a více se zjištěnou ekonomickou aktivitou

³⁾ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob ve věku 15 let a více se zjištěnou ekonomickou aktivitou

⁴⁾ nezahrnuje osoby pracující na adrese obvyklého bydliště, osoby bez stálého pracoviště a osoby s nezjištěným místem pracoviště; včetně pracujících žáků a studentů

⁵⁾ nezahrnuje osoby studující na adrese obvyklého bydliště a osoby s nezjištěným místem školy; bez pracujících žáků a studentů

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
60,1	58,6	61,4	59,0	60,0	61,1	63,3	61,7	Míra ekonomické aktivity (%) ²⁾
67,2	67,3	69,5	67,4	68,7	68,7	71,7	69,3	muži
53,1	50,1	53,5	51,5	51,4	53,8	55,2	54,4	ženy
57,6	57,2	59,9	56,1	57,7	58,1	61,0	59,4	Míra zaměstnanosti (%) ³⁾
64,6	66,0	68,1	65,1	66,4	65,8	69,5	66,9	muži
50,7	48,5	51,9	47,9	49,1	50,7	52,8	52,1	ženy
Vyjíždějící z adresy bydliště do zaměstnání ⁴⁾								
6 030	2 891	14 275	6 370	4 153	24 535	12 770	13 926	Vyjíždějící do zaměstnání celkem
1 728	960	5 529	1 842	832	7 299	3 869	4 861	v rámci obce
3 311	1 423	6 221	2 874	2 274	12 290	5 852	6 185	do jiné obce okresu
157	41	907	546	233	2 621	1 157	1 580	do jiného okresu kraje
761	444	1 489	1 061	707	1 997	1 791	1 197	do jiného kraje
73	23	129	47	107	328	101	103	do zahraničí
4 618	2 177	10 823	4 564	3 265	18 501	9 726	10 827	Vyjíždějící do zaměstnání 5x týdně a častěji
								Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:
3 999	1 943	9 185	4 148	2 931	16 229	9 011	8 393	automobil (řidič i spolucestující)
90	39	340	61	35	1 123	102	408	MHD
465	120	908	361	253	1 918	890	1 031	autobus (kromě MHD)
171	32	106	315	58	449	226	380	vlak
206	59	354	156	195	569	355	562	jízdní kolo
768	478	2 225	919	422	3 030	1 438	2 399	pouze pěšky
								Vyjíždějící z obce podle věku:
320	159	672	338	259	1 279	718	737	15–24 let
887	352	1 714	854	664	3 446	1 982	1 828	25–34 let
1 117	444	2 225	1 157	808	4 385	2 379	2 289	35–44 let
1 184	617	2 423	1 242	953	4 900	2 369	2 588	45–54 let
710	317	1 480	824	587	2 942	1 342	1 469	55–64 let
84	42	232	113	50	284	111	154	65 let a více
								Vyjíždějící z obce podle odvětví:
303	264	638	246	278	1 025	542	500	zemědělství, lesnictví a rybnářství
1 555	700	3 334	1 828	1 395	7 544	3 450	3 596	průmysl
240	80	337	202	156	924	453	415	stavebnictví
373	144	748	394	213	1 428	948	807	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
175	85	515	276	189	805	459	397	doprava a skladování
300	114	577	308	231	918	589	585	vzdělávání
496	220	829	411	229	1 129	797	846	zdravotní a sociální péče
6	2	21	6	6	30	9	5	nezjištěno
Vyjíždějící z adresy bydliště do školy ⁵⁾								
2 764	1 136	5 873	2 478	1 731	9 938	5 243	5 917	Vyjíždějící do školy celkem
1 616	573	3 258	1 356	1 050	6 053	3 138	3 426	vyjíždějící 5x týdně a častěji
1 379	655	3 008	1 491	1 108	4 510	2 829	2 708	vyjíždějící z obce
								Vyjíždějící podle vybraného hlavního dopravního prostředku:
358	171	1 017	422	234	1 213	696	638	automobil (řidič i spolucestující)
77	29	151	32	40	636	211	146	MHD
841	318	1 599	530	607	2 467	1 770	1 419	autobus (kromě MHD)
195	113	237	355	97	541	234	388	vlak
9	-	9	4	10	19	11	17	jízdní kolo
416	133	998	286	257	2 169	752	1 418	pouze pěšky

3. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
Domácnosti								
Hospodařící domácnosti celkem	210 806	7 899	22 058	7 549	8 822	43 523	9 207	5 398
v tom domácnosti:								
rodinné	137 474	5 183	14 314	4 899	5 899	27 127	6 196	3 681
tvořené 1 rodinou	132 891	4 954	13 883	4 730	5 682	26 421	5 957	3 536
úplné rodiny	111 762	4 164	11 662	3 965	4 818	22 102	5 003	3 030
z toho:								
bez závislých dětí	65 723	2 512	6 698	2 382	2 939	12 633	3 070	1 791
se závislými dětmi	46 039	1 652	4 964	1 583	1 879	9 469	1 933	1 239
sezdané páry	35 699	1 329	3 791	1 233	1 479	7 115	1 458	966
nesezdaná soužití	10 340	323	1 173	350	400	2 354	475	273
bydlící v bytech	110 158	4 088	11 481	3 891	4 757	21 673	4 969	2 972
neúplné rodiny	21 129	790	2 221	765	864	4 319	954	506
z toho:								
bez závislých dětí	9 950	413	1 016	355	440	1 873	486	266
se závislými dětmi	11 179	377	1 205	410	424	2 446	468	240
osamělý otec	1 603	64	184	56	65	311	57	48
osamělá matka	9 576	313	1 021	354	359	2 135	411	192
bydlící v bytech	20 457	764	2 169	742	851	4 183	944	487
tvořené 2 a více rodinami	4 583	229	431	169	217	706	239	145
nerodinné	73 332	2 716	7 744	2 650	2 923	16 396	3 011	1 717
domácnosti vícečlenné	2 785	110	305	103	97	662	113	62
domácnosti jednotlivců	70 547	2 606	7 439	2 547	2 826	15 734	2 898	1 655
z toho nepracující důchodci	31 018	1 239	3 233	1 103	1 378	6 191	1 321	762
Domácnosti jednotlivců podle věku osoby:								
do 39 let	14 702	490	1 539	563	550	3 721	604	351
40–64 let	26 529	985	2 779	949	1 007	6 121	1 073	598
65 let a více	29 316	1 131	3 121	1 035	1 269	5 892	1 221	706
Domy								
Domy celkem	143 143	5 951	15 553	5 426	7 349	22 582	7 436	4 472
obydlené	114 230	4 527	12 707	4 127	5 594	19 288	5 893	3 541
rodinné domy	104 741	4 198	11 719	3 801	5 263	16 997	5 515	3 336
bytové domy	7 661	249	801	243	249	1 962	300	157
neobydlené	28 913	1 424	2 846	1 299	1 755	3 294	1 543	931
Průměrné stáří obydlých domů (roky)	48,9	51,7	47,3	48,2	50,3	47,5	56,0	51,7
Obydlené domy s byty celkem	114 056	4 524	12 694	4 115	5 583	19 251	5 887	3 532
Obydlené domy s byty podle vlastníka:								
fyzická osoba	104 061	4 174	11 675	3 766	5 231	16 947	5 469	3 314
obec, stát	1 552	189	137	51	50	284	94	28
bytové družstvo	611	11	111	66	13	29	19	3
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	6 068	79	594	129	213	1 654	227	131
Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí:								
kámen, cihly, tvárnice	99 485	3 869	11 299	3 527	4 884	16 818	5 164	3 023
stěnové panely	3 146	86	195	84	110	890	104	77
dřevo	1 703	77	227	53	77	248	50	51
Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti:								
přípoj na kanalizační síť	69 780	1 778	7 857	2 863	3 217	13 260	3 291	1 974
vodovod	112 239	4 446	12 504	4 010	5 472	19 007	5 787	3 458
plyn	71 905	2 171	8 382	1 669	3 524	14 790	4 575	2 590
výtah ⁶⁾	1 472	26	117	50	52	387	42	7
Bydlící osoby v domech celkem	485 657	18 287	50 906	17 284	20 597	95 849	22 006	12 797
v domech s byty	478 472	18 085	50 049	16 889	20 454	94 659	21 616	12 561
v rodinných domech	319 232	13 353	35 099	11 148	15 487	52 776	16 205	9 893

6) v domě se 4 a více nadzemními podlažími

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
Domácnosti								
7 515	3 895	19 029	8 455	5 196	30 686	14 262	17 312	Hospodařící domácnosti celkem
								v tom domácnosti:
5 089	2 551	12 179	5 489	3 428	20 178	9 793	11 468	rodinné
4 865	2 455	11 817	5 319	3 291	19 539	9 357	11 085	tvořené 1 rodinou
4 140	2 046	10 069	4 362	2 749	16 357	7 888	9 407	úplné rodiny
								z toho:
2 424	1 282	6 089	2 732	1 645	9 619	4 366	5 541	bez závislých dětí
1 716	764	3 980	1 630	1 104	6 738	3 522	3 866	se závislými dětmi
1 399	586	3 047	1 234	854	5 283	2 841	3 084	sezdané páry
317	178	933	396	250	1 455	681	782	nezezdaná soužití
4 070	2 027	9 910	4 305	2 720	16 188	7 799	9 308	bydlící v bytech
725	409	1 748	957	542	3 182	1 469	1 678	neúplné rodiny
								z toho:
372	216	820	424	279	1 481	710	799	bez závislých dětí
353	193	928	533	263	1 701	759	879	se závislými dětmi
53	39	143	74	40	234	107	128	osamělý otec
300	154	785	459	223	1 467	652	751	osamělá matka
706	407	1 691	812	530	3 097	1 446	1 628	bydlící v bytech
224	96	362	170	137	639	436	383	tvořené 2 a více rodinami
2 426	1 344	6 850	2 966	1 768	10 508	4 469	5 844	nerodinné
93	42	245	102	73	391	184	203	domácnosti vícečlenné
2 333	1 302	6 605	2 864	1 695	10 117	4 285	5 641	domácnosti jednotlivců
1 160	615	2 870	1 375	804	4 613	1 798	2 556	z toho nepracující důchodci
								Domácnosti jednotlivců podle věku osoby:
396	221	1 387	516	339	1 959	991	1 075	do 39 let
835	487	2 483	1 046	623	3 799	1 611	2 133	40–64 let
1 102	594	2 735	1 302	733	4 359	1 683	2 433	65 let a více
Domy								
5 890	3 465	13 811	6 467	4 560	19 540	10 500	10 141	Domy celkem
4 333	2 394	10 151	4 852	3 524	16 085	8 776	8 438	obydlené
4 040	2 203	9 204	4 528	3 328	14 799	8 241	7 569	rodinné domy
225	149	731	251	141	1 077	413	713	bytové domy
1 557	1 071	3 660	1 615	1 036	3 455	1 724	1 703	neobydlené
49,9	51,3	50,3	46,7	57,4	50,4	44,7	43,2	Průměrné stáří obydlých domů (roky)
4 330	2 387	10 122	4 848	3 518	16 065	8 768	8 432	Obydlené domy s byty celkem
								Obydlené domy s byty podle vlastníka:
3 985	2 178	9 150	4 486	3 313	14 665	8 205	7 503	fyzická osoba
69	30	175	52	33	152	113	95	obec, stát
6	52	221	17	8	10	8	37	bytové družstvo
209	91	388	209	117	1 015	337	675	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)
								Obydlené domy s byty podle materiálu nosných zdí:
3 791	2 035	8 694	4 129	3 120	13 982	7 825	7 325	kámen, cihly, tvárnice
70	44	224	141	35	662	132	292	stěnové panely
82	15	118	80	28	164	171	262	dřevo
								Obydlené domy s byty podle technické vybavenosti:
2 039	1 651	6 608	2 631	2 275	10 080	4 623	5 633	přípoj na kanalizační síť
4 267	2 324	9 915	4 748	3 456	15 874	8 627	8 344	vodovod
2 389	903	3 799	2 329	2 234	12 112	5 074	5 364	plyn
44	10	164	41	3	281	46	202	výtah ⁶⁾
18 136	8 986	43 023	18 603	12 321	70 999	35 299	40 564	Bydlící osoby v domech celkem
18 035	8 756	42 163	18 393	12 133	69 604	34 972	40 103	v domech s byty
13 537	6 278	26 770	13 065	9 959	44 354	26 727	24 581	v rodinných domech

3. Vybrané ukazatele ze Sčítání lidu, domů a bytů k 26. 3. 2021 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

(podle obvyklého pobytu; všechny podíly jsou vypočteny z údajů se zjištěnou příslušnou charakteristikou)

	Kraj celkem	v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
Byty								
Byty celkem	246 827	9 578	25 563	9 033	10 811	48 312	11 165	6 528
obydlené	195 098	7 132	20 524	6 995	8 182	40 245	8 590	4 909
v rodinných domech	117 596	4 754	13 125	4 175	5 815	19 522	6 080	3 667
v bytových domech	73 545	2 182	7 040	2 694	2 223	19 811	2 355	1 187
neobydlené	51 729	2 446	5 039	2 038	2 629	8 067	2 575	1 619
Obydlené byty podle vlastníka domu:								
fyzická osoba	118 773	4 779	13 348	4 232	5 834	20 138	6 116	3 686
obec, stát	9 492	1 846	911	363	276	1 477	529	77
bytové družstvo	4 766	60	800	836	43	148	81	23
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	58 405	344	5 099	1 364	1 896	17 498	1 741	1 030
Obydlené byty podle právního důvodu užívání:								
ve vlastním domě	96 800	3 987	10 841	3 462	4 849	16 071	5 018	2 996
v osobním vlastnictví	42 204	256	3 550	896	1 364	12 407	1 268	736
nájemní/pronajatý	23 218	1 858	2 498	880	738	5 638	949	353
družstevní	3 845	52	631	628	30	171	57	34
Obydlené byty podle technické vybavenosti:								
plyn zaveden do bytu	122 067	2 565	14 522	3 354	5 080	32 488	6 832	3 190
vodovod v bytě	184 728	6 787	19 498	6 465	7 752	37 960	8 081	4 645
přípoj na kanalizační síť	142 258	3 922	14 874	5 561	5 439	32 461	5 556	3 119
žumpa, jímka	42 773	2 806	4 486	1 047	2 228	6 027	2 553	1 483
Obydlené byty podle způsobu vytápění:								
ústřední dálkové	39 341	1 820	1 725	1 371	899	9 789	153	645
ústřední domovní	39 421	1 547	4 587	1 184	2 002	7 146	2 015	860
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	87 844	2 853	10 782	3 258	3 835	18 244	4 813	2 495
lokální topidla/kamna v jednotlivých místnostech	15 817	490	2 015	584	878	2 721	960	524
Obydlené byty podle energie používané k vytápění:								
z kotelny mimo dům	39 359	1 821	1 727	1 371	899	9 792	154	645
uhlí, koks, uhelné brikety	18 024	1 103	1 889	1 040	719	1 639	627	284
plyn	72 429	1 295	9 684	1 867	3 332	19 190	4 580	2 002
elektrina	15 038	484	1 804	700	661	2 229	552	512
dřevo, dřevěné pelety	34 892	1 962	3 658	1 301	1 894	4 505	1 884	1 104
Počet osob na 1 obydlý byt	2,45	2,54	2,44	2,41	2,50	2,35	2,52	2,56
v rodinných domech	2,71	2,81	2,67	2,67	2,66	2,70	2,67	2,70
v bytových domech	2,07	2,01	2,03	2,03	2,11	2,04	2,16	2,15
Počet osob na 1 obytnou místnost								
4 m ² a více (včetně kuchyně)	0,58	0,59	0,57	0,57	0,56	0,60	0,58	0,58
v rodinných domech	0,56	0,59	0,55	0,56	0,54	0,57	0,56	0,56
v bytových domech	0,62	0,62	0,60	0,61	0,61	0,63	0,66	0,64
Celková plocha v m ² na 1 osobu	39,3	38,4	40,1	39,3	40,5	38,5	40,2	41,1
v rodinných domech	43,6	41,5	43,6	43,9	43,7	44,3	43,9	44,1
v bytových domech	30,4	29,0	31,6	30,1	30,1	31,0	28,9	29,9
Celková plocha v m ² na 1 byt	97,9	98,8	99,1	97,3	102,4	92,3	103,0	107,1
v rodinných domech	119,9	118,6	117,8	118,9	117,4	121,1	118,6	121,1
v bytových domech	64,0	59,2	65,3	63,7	64,8	64,4	63,6	65,8
Počet obytných místností								
4 m ² a více na 1 byt ⁷⁾	4,29	4,33	4,36	4,31	4,53	4,03	4,41	4,50
v rodinných domech	4,88	4,86	4,87	4,85	4,95	4,80	4,84	4,88
v bytových domech	3,40	3,31	3,46	3,49	3,50	3,28	3,34	3,41
Počet hospodařících domácností na 1 byt	1,04	1,06	1,04	1,04	1,05	1,04	1,05	1,06

7) včetně kuchyně

v tom správní obvody obcí s rozšířenou působností								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
Byty								
9 433	5 186	23 312	10 229	6 530	34 948	16 537	19 662	Byty celkem
6 835	3 678	17 726	7 719	4 801	28 602	13 141	16 019	obydlené
4 650	2 460	10 311	4 993	3 727	16 496	9 278	8 543	v rodinných domech
2 025	1 132	7 060	2 514	967	11 605	3 613	7 137	v bytových domech
2 598	1 508	5 586	2 510	1 729	6 346	3 396	3 643	neobydlené
								Obydlené byty podle vlastníka domu:
4 606	2 454	10 487	4 996	3 740	16 431	9 400	8 526	fyzická osoba
480	98	980	260	119	842	757	477	obec, stát
30	426	1 668	170	22	28	46	385	bytové družstvo
1 625	649	4 182	2 158	798	10 838	2 766	6 417	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)
								Obydlené byty podle právního důvodu užívání:
3 823	1 943	8 334	4 140	3 046	13 438	7 628	7 224	ve vlastním domě
1 205	455	3 055	1 620	565	8 119	1 888	4 820	v osobním vlastnictví
772	339	2 256	705	386	2 739	1 577	1 530	nájemní/pronajatý
22	330	1 304	155	26	89	25	291	družstevní
								Obydlené byty podle technické vybavenosti:
3 251	1 540	7 549	2 733	3 105	20 642	7 282	7 934	plyn zaveden do bytu
6 558	3 439	16 605	7 318	4 522	27 257	12 432	15 409	vodovod v bytě
4 091	2 796	13 536	5 100	3 336	21 500	8 346	12 621	přípoj na kanalizační síť
2 423	688	3 078	2 026	1 199	5 940	4 025	2 764	žumpa, jímka
								Obydlené byty podle způsobu vytápění:
1 194	56	3 455	2 084	35	9 473	714	5 928	ústřední dálkové
2 001	1 093	3 628	1 278	1 346	4 498	3 241	2 995	ústřední domovní
2 764	1 671	7 520	3 128	2 657	11 584	6 635	5 605	ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)
517	476	1 718	716	389	1 618	1 426	785	lokální topidla/kamna v jednotlivých místnostech
								Obydlené byty podle energie používané k vytápění:
1 195	57	3 456	2 084	35	9 480	714	5 929	z kotleny mimo dům
1 150	532	2 443	1 105	633	1 828	1 692	1 340	uhlí, koks, uhelné brikety
1 979	1 126	4 200	1 755	2 043	10 155	4 699	4 522	plyn
617	477	1 897	706	289	1 413	1 846	851	elektrína
1 427	926	3 844	1 415	1 390	4 100	2 927	2 555	dřevo, dřevěné pelety
2,64	2,38	2,38	2,38	2,53	2,43	2,66	2,50	Počet osob na 1 obydlí byt
2,91	2,55	2,60	2,62	2,67	2,69	2,88	2,88	v rodinných domech
2,06	2,08	2,09	1,97	2,05	2,10	2,14	2,08	v bytových domech
								Počet osob na 1 obytnou místnost
0,61	0,54	0,56	0,55	0,57	0,58	0,61	0,59	4 m ² a více (včetně kuchyně)
0,59	0,53	0,54	0,55	0,56	0,56	0,59	0,58	v rodinných domech
0,64	0,57	0,60	0,56	0,61	0,62	0,66	0,62	v bytových domech
38,4	41,0	39,8	40,4	41,3	38,7	39,9	37,8	Celková plocha v m ² na 1 osobu
41,0	44,6	44,9	44,2	43,2	43,8	42,8	43,0	v rodinných domech
30,3	31,3	30,5	31,1	32,2	29,6	30,0	29,4	v bytových domech
102,7	99,3	96,7	97,9	106,3	95,4	108,1	95,4	Celková plocha v m ² na 1 byt
121,1	115,7	118,4	117,3	116,9	119,1	125,2	124,6	v rodinných domech
63,5	66,0	65,6	62,2	67,4	63,0	65,9	62,1	v bytových domech
								Počet obytných místností
4,41	4,46	4,34	4,40	4,54	4,24	4,48	4,26	4 m ² a více na 1 byt ⁷⁾
4,97	4,86	4,86	4,87	4,85	4,84	4,95	5,04	v rodinných domech
3,25	3,73	3,61	3,57	3,45	3,43	3,33	3,38	v bytových domech
1,06	1,04	1,04	1,05	1,05	1,04	1,05	1,05	Počet hospodářských domácností na 1 byt

4. Vývoj vybraných ukazatelů Kraje Vysočina podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v letech 1980–2021

(pře počteno na území kraje platné k 26. 3. 2021;
do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

	1980	1991	2001	2011	2021
	Sídelní struktura				
Obce celkem	533	596	704	704	704
v tom počet obcí ¹⁾ :					
do 199 obyvatel	148	251	338	342	337
s 200–499 obyvateli	214	191	213	202	202
s 500–999 obyvateli	100	89	90	96	99
s 1 000–4 999 obyvateli	51	46	46	47	50
s 5 000–19 999 obyvateli	16	15	13	13	12
s 20 000–49 999 obyvateli	3	3	3	3	3
s 50 000 a více obyvateli	1	1	1	1	1
v tom počet obyvatel v obcích ¹⁾ :					
do 199 obyvatel	20 200	31 707	40 522	41 148	40 459
s 200–499 obyvateli	66 633	57 970	65 018	61 914	62 878
s 500–999 obyvateli	71 023	62 436	63 184	67 322	68 907
s 1 000–4 999 obyvateli	88 210	87 912	92 510	93 996	98 833
s 5 000–19 999 obyvateli	131 847	131 667	112 522	108 015	98 649
s 20 000–49 999 obyvateli	79 811	89 787	87 685	83 095	77 412
s 50 000 a více obyvateli	51 144	52 261	50 702	50 075	50 523
	Obyvatelstvo				
Počet obyvatel	508 868	513 740	512 143	505 565	497 661
muži	250 146	253 284	252 996	250 196	247 368
ženy	258 722	260 456	259 147	255 369	250 293
Obyvatelstvo podle věku					
muži					
0–14 let	63 916	58 877	45 763	37 877	40 524
15–64 let	156 942	169 271	179 212	177 681	161 208
65 let a více (včetně nezjištěného věku)	29 288	25 136	28 021	34 638	45 636
ženy					
0–14 let	60 598	55 513	42 819	35 921	38 674
15–64 let	155 616	166 310	173 856	169 982	150 816
65 let a více (včetně nezjištěného věku)	42 508	38 633	42 472	49 466	60 803
Obyvatelstvo podle národnosti ²⁾ :					
česká	501 310	418 238	470 340	330 890	293 222
moravská	.	86 915	24 821	35 512	22 121
slezská	.	116	42	30	28
slovenská	5 309	5 732	3 703	2 989	1 904
polská	254	263	258	194	146
německá	337	336	318	204	102
romská	.	733	258	131	108
neuvedeno	855	406	9 836	124 158	159 950
Obyvatelstvo podle vztahu k náboženské víře:					
věřící celkem	.	308 291	236 228	148 145	152 792
bez náboženské víry	.	126 450	212 571	129 757	189 326
neuvedeno	.	78 999	63 344	227 634	155 543
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více (vč. nezjištěno)	384 354	399 350	423 561	431 767	418 463
z toho podle rodinného stavu:					
muži					
svobodní	.	51 367	64 256	72 702	72 254
ženatí	127 621	129 533	124 209	115 083	105 555
rozvedení	.	6 934	11 976	17 881	22 109
ovdovělí	.	6 447	6 052	6 193	6 218

¹⁾ obce byly zařazeny do velikostních skupin podle počtu obyvatel zjištěného při příslušném sčítání

²⁾ zahrnuje pouze osoby s jednou uvedenou národností

4. Vývoj vybraných ukazatelů Kraje Vysočina podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v letech 1980–2021

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021;
do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

1. pokračování

	1980	1991	2001	2011	2021
ženy					
svobodné	.	32 787	43 970	51 030	49 650
vdané	128 034	129 550	124 101	114 791	104 784
rozvedené	.	9 075	14 890	21 713	26 405
ovdovělé	.	33 477	32 637	31 697	30 184
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:					
bez vzdělání	546	1 166	1 496	1 819	2 045
základní vč. neukončeného	186 786	139 236	102 227	79 912	51 793
střední vč. vyučení (bez maturity)	125 583	149 586	171 757	161 731	153 400
úplně střední (s maturitou) vč. pomaturitního a nástavbového a vyšší odborné vč. konzervatoře	58 033	85 588	116 109	134 235	136 959
vysokoškolské	12 416	20 268	28 500	41 049	56 276
nezjištěno	990	3 506	3 472	13 021	17 990
	Ekonomická aktivita				
Pracovní síla	261 478	265 862	253 436	243 720	255 419
muži	138 578	140 860	141 906	135 637	141 916
ženy	122 900	125 002	111 530	108 083	113 503
v tom:					
zaměstnaní	261 478	261 193	235 842	220 743	246 077
muži	138 578	138 248	133 255	124 043	137 419
ženy	122 900	122 945	102 587	96 700	108 658
nezaměstnaní	-	4 669	17 594	22 977	9 342
muži	-	2 612	8 651	11 594	4 497
ženy	-	2 057	8 943	11 383	4 845
Osoby mimo pracovní sílu	247 390	247 878	256 704	245 515	239 083
muži	111 568	112 424	109 865	104 862	103 660
ženy	135 822	135 454	146 839	140 653	135 423
z toho nepracující důchodci	87 201	99 219	115 346	120 009	118 636
muži	31 101	36 969	44 006	47 160	48 651
ženy	56 100	62 250	71 340	72 849	69 985
Ekonomická aktivita nezjištěna	-	-	2 003	16 330	3 159
muži	-	-	1 225	9 697	1 792
ženy	-	-	778	6 633	1 367
	Hospodařící domácnosti				
Hospodařící domácnosti celkem	172 477	182 899	192 915	198 504	210 806
z toho:					
domácnosti jednotlivců	34 354	43 416	49 338	56 688	70 547
tvořené 1 rodinou	127 727	134 060	137 180	131 108	132 891
Rodinné domácnosti podle typu:					
úplné rodiny	.	.	.	107 900	111 762
bez závislých dětí	.	.	.	62 067	65 723
se závislými dětmi	.	.	.	45 833	46 039
neúplné rodiny	.	.	.	23 208	21 129
bez závislých dětí	.	.	.	11 948	9 950
se závislými dětmi	.	.	.	11 260	11 179
	Domy				
Domy celkem	114 404	119 179	126 579	136 766	143 143
v tom:					
obydlené	101 889	100 873	101 627	108 062	114 230
neobydlené	12 515	18 306	24 952	28 704	28 913
Z obydlých domů:					
rodinné domy	92 538	91 109	92 824	98 411	104 741
bytové domy	7 519	8 605	7 401	8 039	7 661
Podíl rodinných domů (%)	90,8	90,3	91,3	91,1	91,7

4. Vývoj vybraných ukazatelů Kraje Vysočina podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v letech 1980–2021

(přepočteno na území kraje platné k 26. 3. 2021;

do roku 2001 podle trvalého pobytu, od roku 2011 podle obvyklého pobytu)

dokončení

	1980	1991	2001	2011	2021
Obydlené domy podle vlastníka:					
fyzická osoba	90 110	88 673	91 511	93 350	104 090
obec, stát	7 974	7 481	2 981	2 101	1 583
bytové družstvo	2 633	3 234	2 705	1 325	613
spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	.	.	.	7 876	6 068
	Byty				
Byty celkem	175 745	191 459	209 533	230 025	246 827
v tom:					
obydlené	159 888	170 165	177 386	188 191	195 098
neobydlené	15 857	21 294	32 147	41 834	51 729
Podíl neobydlených bytů (%)	9,0	11,1	15,3	18,2	21,0
Obydlené byty podle druhu domu:					
v rodinných domech	104 055	101 044	106 680	112 602	117 596
v bytových domech	53 473	67 607	69 004	72 856	73 545
Podíl bytů v rodinných domech (%)	65,1	59,4	60,1	59,8	60,3
Obydlené byty podle právního důvodu užívání:					
ve vlastním domě	94 056	92 451	90 593	93 478	96 800
v osobním vlastnictví	656	877	19 414	32 923	42 204
nájemní/pronajatý	35 713	40 354	27 459	26 964	23 218
družstevní	20 134	29 209	25 041	13 087	3 845
Obydlené byty podle způsobu vytápění:					
ústřední dálkové nebo domovní	70 094	93 126	129 688	152 264	78 762
ústřední s vlastním zdrojem (v bytě)	21 217	40 028	17 221	14 449	87 844
lokální topidla (kamna)	67 544	35 873	24 454	15 841	15 817
Počet osob na 1 obydlý byt	3,16	3,00	2,86	2,64	2,45

